Danion Vasile

NOI SFINŢI PREOŢI DE MIR

Cum să ne alegem duhovnicul

Ediţia a treia, revăzută şi adăugită

Apare cu binecuvântarea
Prea Sfinţitului Părinte Galaction.
Episcopul Alexandriei şi Teleormanului

Editura Lucman
Bucureşti, 2006

Prefaţă:
Nu doar în „vremile de demult”...
Pr. Ştefan Negreanu

Un leit motiv a cutreierat şi a cutremurat inima mea de când am deschis ochii cugetători în Biserică – cea care ne creşte şi ne zideşte pentru împărăţia cerurilor: „Să nu faci ce face popa, ci să faci ce zice popa”. Crescând într-o casă preoţească, auzirea acestor cuvinte, care se ofereau şi mă îmbiau cu putere şi valoare de apoftegmă, o resimţeam ca pe o lovitură de pumnal dată chiar în inimă.

Aşa trebuie să fie? Nu este cu putinţă altfel? Este cu putinţă ca preotul, păstorul, slujitorul Păstorului păstorilor să întrupeze cuvintele, poruncile lui Hristos în viaţa sa?

Cine crede lui Hristos ştie că este cu putinţă pentru că se încrede cuvintelor Lui: Îndrăzniţi. Eu am biruit lumea (Ioan 16, 33).

Sfinţii sfinţiţi slujitori, care au dus viaţă cuviincioasă în Hristos şi lui Hristos, care împodobesc calendarul şi ne înmiresmează zilele, ne dau mărturie despre aceasta.

Dar dacă cineva ar încerca să (se) amăgească, crezând în chip necuviincios că chipul sfânt de vieţuire

preoţească a fost cu putinţă doar în „vremile de demult”, care niciodată nu se vor mai întoarce, este contrazis de vieţuirea minunată a atâtor preoţi din secolele XIX şi XX, care şi-au adus toată viaţa lor, şi pe a celor încredinţaţi lor spre păstorire, jertfă neîntinată pe Crucea Iubirii.

Cartea de faţă însăşi contrazice flagrant această părere deşartă. Şi fratele Danion Vasile aduce prin această carte doar câteva mărturii de viaţă sfântă preoţească din norul de mărturii care umple Biserica Mirelui Hristos.

Deci ce îndemn se stârneşte în inimile noastre? Ce leit motiv trebuie să rezidească viaţa noastră, cunoscând şi urmărind mărturia-martiriul lor?: „Să faci nu numai ce au zis, ci mai ales ce au făcut aceşti preoţi ai Dumnezeului Celui Viu, care s-au făcut cu adevărat nouă, prin Viaţa lor, «punţi peste prăpastia morţii»”.

Da, se poate şi astăzi, căci Hristos ieri, azi şi pururea este Acelaşi. Amin.

Introducere[1]

Există cărţi care schimbă vieţi. Există filme care schimbă vieţi. Există întâlniri care schimbă vieţi.

Cine şi-ar dori să întâlnească un sfânt? La această întrebare, marea majoritate a creştinilor răspunde: „Eu…”

---

1 Ideea de a edita o carte despre preoţii de mir cu viaţă sfântă nu presupune gândul de a-i compara pe aceştia cu ieromonahii, şi cu atât mai puţin de a-i defăima pe cei din urmă. Cuviosul Paisie Aghioritul era întristat de faptul că „cei mai mulţi duhovnici ai epocii noastre sunt luptători de monahi şi, în multe feluri, se luptă cu monahismul. [...] E bine să citez şi câteva *cununi* pe care le împletesc acelora care părăsesc lumea, numin-du-i *leneşi, individualişti, laşi*, etc., şi asta deoarece se consideră pe ei înşişi nişte eroi care se nevoiesc în mijlocul societăţii păcătoase, iar pe monahi nişte fricoşi, care fug să-şi mântuiască sufletul lor” (*Epistole*, Schitul Lacu, p. 29). Atât monahul, cât şi mireanul luptă, fiecare după puterile sale, să dobândească Împărăţia Cerurilor. Cei care vor să Îl cunoască pe Dumnezeu rămânând în lume trebuie să ia aminte la jertfelnicia şi la curăţia monahilor. Iar monahii care au dobândit în inimile lor pe Hristos nu vor spune niciodată că sfinţenia poate fi dobândită numai de către călugări. Ci dimpotrivă...

Un astfel de răspuns este sincer, dar trădează superficialitate: nu mulţi oameni vor să se întâlnească sau să vorbească cu un sfânt, sau să stea în preajma unui sfânt.

De ce? Pentru că întâlnirea cu un sfânt nu este întotdeauna comodă; sfântul este cel care merge pe calea nevoinţei şi este cel care îi ajută pe alţii să urce pe acelaşi drum.

Între întrebarea „Cine vrea să întâlnească un sfânt?” şi întrebarea „Cine vrea să întâlnească un părinte cu viaţă sfântă?” diferenţa nu este foarte mare. Orice părinte cu viaţă aleasă se află încă în război duhovnicesc, şi poate cădea până în ultima clipă. Înainte de a trece la Domnul, sfinţii au fost oameni cu viaţă sfântă.

Nu sunt în măsură să decid dacă părintele Cleopa a fost sau nu un sfânt. Dar pot să observ că poporul îl consideră sfânt, aşa cum l-a considerat şi pe Cuviosul Daniil Sihastrul cu sute de ani înainte ca Biserica să îl canonizeze. Şi nimeni nu poate nega faptul că părintele Cleopa ducea o viaţă sfântă.

Să ne întrebăm câţi creştini au mers în pelerinaje la Mănăstirea Sihăstria, la părintele Cleopa. Au mers parohii întregi, au mers mulţimi de oameni.

„Că doar nu putea să îi primească pe toţi creştinii din România…”

Îndrăznesc să cred că, şi dacă ar fi venit de două ori mai mulţi pelerini, părintele tot ar fi încercat să îi primească.

Problema este că foarte mulţi oameni nu s-au ostenit să ajungă să ceară sfaturi părintelui Cleopa. De ce? Răspunsurile sunt diferite. Iată câteva dintre ele:

„Pentru că drumul este scump, oboseală multă, alergătură multă…” Eu înţeleg acest răspuns altfel: „Nu merita osteneala…”

Pentru că, dacă părintele Cleopa ar fi împărţit tuturor pelerinilor cruci de aur, s-ar fi îmbulzit cu toţii să ia o astfel de binecuvântare, gândindu-se că ar avea o rezervă pentru zilele „negre”.

Nu vreau să judec pe nimeni, ci doar constat că, dacă întâlnirea cu părintele Cleopa a fost considerată prea costisitoare de către oameni care totuşi îşi petreceau concediile în staţiuni de odihnă, înseamnă că oamenii preţuiau mai mult concediul decât pe părintele Cleopa; iar dacă spuneau că regretă că nu pot ajunge la el, vorbele lor erau deşarte.

Cei care spuneau că drumul este obositor, în timp ce pentru excursii pe vârf de munte găseau resurse fizice, dădeau dovadă de fariseism: nu energia le lipsea, ci râvna pentru cele sfinte.

Nu am de gând să îi critic nici pe unii, nici pe alţii. Vreau să trec mai departe, la o a altă categorie de refuz: „Părintele Cleopa era prea habotnic, prea extremist, prea aspru, prea antiecumenist, prea tradiţionalist, prea…”

Aceste „prea-uri” pot continua la nesfârşit. Am auzit destule reţineri faţă de părinţii cu viaţă sfântă – atât din mănăstire, cât şi din lume – şi ele m-au făcut să înţeleg că oamenii caută noduri în papură tocmai pentru a-şi justifica faptul că trăiesc departe de Dumnezeu.

„Părintele Cleopa era prea tradiţionalist…” O astfel de acuzaţie îi face cinste. Sfinţii au fost sfinţi tocmai pentru că au fost tradiţionalişti. Nu este în duhul Ortodoxiei să facă aggiornamento-uri (astfel de înnoiri sunt determinate de constatarea unei anumite osificări şi rigidizări anterioare). Un ortodox nu va reproşa altui ortodox că este tradiţionalist: acuzaţia de „tradiţionalism” nu se regăseşte în duhul Ortodoxiei. Iar cine acuză un creştin ortodox că este tradiţionalist îi face acestuia un compliment, nu o observaţie.

Sfinţii nu au fost oameni perfecţi, ci au fost oameni care mergeau pe calea desăvârşirii. Cei care caută motive de sminteală, cei care caută pietre de poticnire în vieţile părinţilor cu viaţă sfântă dovedesc laşitate: în loc să se folosească de exemplul lor, ei îl resping, invocând motive neîntemeiate, minţindu-se pe ei înşişi şi minţindu-L pe Dumnezeu.

Prin existenţa sa, un sfânt dovedeşte că Dumnezeu

poate trăi în inimile oamenilor, că războiul împotriva patimilor poate fi dus, oricât de puternice ar fi asalturile diavolului. Or oamenii cu credinţă căldicică fac alergie la sfinţi. Pentru că sfinţii le tulbură liniştea, pentru că sfinţenia lor clatină „echilibrul” în compromis al celor care trăiesc cu inima împărţită între Dumnezeu şi patimi.

Am făcut referire la părintele Cleopa nu pentru a încerca să pun în evidenţă virtuţile sale; l-am folosit doar ca pe un exemplu, pentru a arăta că există unii creştini care consideră întâlnirea cu sfinţenia prea scumpă, prea obositoare, iar alţii care încadrează sfinţenia în tipare omeneşti, în tipare izvodite după mintea lor.

Aşa cum demult, unii îşi făceau dumnezei din lemn şi lut, îşi făceau dumnezei „după chipul şi asemănarea lor”, la fel şi astăzi, unii îşi fabrică anumite criterii de sfinţenie după acelaşi calapod: după chipul şi asemănarea lor.

Pentru aceşti creştini, cărţile de filosofie religioasă sunt mult mai importante decât Vieţile Sfinţilor: e mai interesant să citeşti despre concepţia neoplatonică despre bine, decât despre pocăinţa Sfintei Maria Egipteanca. Este mai uşor să citeşti despre îndoielnica „unitate transcendentă a religiilor”, decât despre iubirea săracilor arătată de Sfântul patriarh Ioan cel Milostiv.

Totuşi, când astfel de creştini citesc Vieţile Sfinţilor, au priceperea de a le evita pe acelea care le-ar putea mişca inimile spre pocăinţă. De fapt, ei caută să le citească aşa cum ar citi cărţi poliţiste, doar ca pe nişte texte palpitante. Vor să citească fără să aplice în vieţile lor ceea ce citesc: „O, cât de impresionante sunt vieţile sfinţilor mucenici. Dar în zilele noastre nu îi putem urma, în zilele noastre nu mai este prigoană...”, gândesc astfel de neînţelepţi, în timp ce creştinii înţelepţiţi de Dumnezeu se gândesc cum să rabde mucenicia cea nesângeroasă, dar cruntă, la care diavolul şi slugile sale îi supun pe cei care vor să trăiască după învăţătura Evangheliei.

Sunt oameni care apreciază sfinţenia ca pe o categorie morală, ca pe o rubrică a virtuţilor, fără a se gândi la faptul că ei înşişi sunt chemaţi la sfinţenie.

Atitudinea lor este molipsitoare, astfel încât şi unii creştini cu frică de Dumnezeu au ajuns să considere dobândirea sfinţeniei o utopie.

Nădăjduiesc că prin citirea acestei cărţi – care este mai degrabă o colecţie de texte hagiografice, decât un volum de autor – creştinii vor prinde mai multă putere în războiul duhovnicesc. Este important faptul că Sfântul Iona din Odessa alunga draci. Dar mai important este faptul că a dobândit sfinţenia. Este important faptul că Sfântul Alexie din Bortsurmani a înviat un mort, sau că vindeca bolnavii. Dar mai important este că a dobândit sfinţenia.

M-aş bucura ca cititorii să nu fugă de întâlnirea cu sfinţii. Vieţile lor ne vorbesc, ne îndeamnă să ne schimbăm viaţa, ne îndeamnă să punem, iar şi iar, început bun mântuirii.

Există preoţi de mir care au urcat pe culmile sfinţeniei. Să tacă toţi hulitorii, să tacă toţi cei care spun că viaţa în lume e predestinată să fie viaţă de păcat şi că numai în mănăstire poate fi dusă o viaţă bine plăcută Domnului.

Grăieşte Prorocul David: *în ce chip doreşte cerbul izvoarele apelor, aşa Te doreşte sufletul meu pe Tine, Dumnezeule…*

Să însetăm şi noi după Dumnezeu, să însetăm după hrana cea duhovnicească. Să îl rugăm pe Dumnezeu să ne trimită această hrană, şi să ne umplem inimile şi minţile de ea.

Să avem înţelepciunea de a ne folosi de fiecare carte, de fiecare viaţă de sfânt. În aceste vremuri de amorţeală duhovnicească să luăm curaj din nevoinţele Sfinţilor Iona, Alexie, Ioan de Korma şi din ale celor care împreună cu aceştia au ajuns la sfinţenie slujind ca preoţi în văpaia lumii. Aşa cum diavolul se luptă să ne scoată din arenă, la fel şi noi să fim iscusiţi şi să folosim cât mai bine armele pe care ni le trimite Dumnezeu.

Cred că întâlnirea cu aceşti sfinţi ar putea răsturna prejudecăţile celor care cred că vremea sfinţeniei a apus,

ar putea întări cugetele celor slabi şi i-ar face mai iscusiţi pe cei care duc lupta cea bună.

Rostul acestei cărţi este de a-i ajuta pe credincioşi să înţeleagă faptul că unii preoţi de mir au ajuns la mari măsuri de sfinţenie. Că nu există preoţi cu har şi preoţi fără har. Că viaţa în lume nu înseamnă lepădarea de crucea primită de la Dumnezeu.

Nu cred că le este de folos oamenilor să citească Vieţile Sfinţilor ca să îşi îmbogăţească bagajul de cunoştinţe religioase şi nici ca să se relaxeze sau să îşi clătească minţile pe care lumea iubitoare de patimi încearcă să le întineze prin reclame şi filme, prin imagini desfrânate sau prin emisiuni de *divertisment*. Decât să citească romane care să le stârnească patimile sau reviste cu *poveşti adevărate,* în care rufele murdare se spală în public, e preferabil să citească Vieţi de sfinţi.

Dar este şi mai bine să citească aceste vieţi pentru a se folosi duhovniceşte, pentru a-şi modela viaţa după învăţătura lui Hristos. Este şi mai bine să citească aceste vieţi, ţinând seama de cuvintele Avvei Iustin Popovici care, în cunoscutul său studiu *Introducere la Vieţile Sfinţilor*, scria următoarele:

„Vieţile Sfinţilor sunt un fel de Enciclopedie Ortodoxă. În ele poate fi aflat tot ceea ce este necesar pentru sufletul care înfometează şi însetează după credincioşia veşnică şi adevărul veşnic în această viaţă, şi care înfometează şi însetează după nemurirea divină şi viaţa veşnică. Dacă credinţa este cea de care ai nevoie, acolo o vei afla din abundenţă, iar tu îţi vei hrăni sufletul cu hrană care nu-l va mai înfometa niciodată. […]

Dacă ai nevoie de dragoste, adevăr, credincioşie, nădejde, umilinţă, smerenie, pocăinţă, rugăciune sau oricare altă virtute sau nevoinţă, în ele, în Vieţile Sfinţilor, vei afla un număr infinit de sfinţi dascăli pentru orice fel de nevoinţă ascetică şi vei dobândi ajutor haric pentru orice fel de virtute. […]

Dacă te afli cumva în vreo ispită, Vieţile Sfinţilor te

vor ajuta s-o birui şi acum, şi totdeauna…”[2]

Viaţa Sfântului Alexie de Bortsurmani[3]
(† 4 mai /21 aprilie)

Cu mult timp în urmă, în satul Bortsurmani (gubernia Simbirsk, judeţul Kurmâş) a trăit cucernicul şi cinstitul preot Alexie.

O mulţime de oameni veneau la el din toate părţile. Cuvintele vieţii sale cuvioase şi plăcute lui Dumnezeu se răspândeau în lung şi în lat. Uşile casei sale erau întotdeauna deschise atât săracilor, cât şi bogaţilor. Bolnavii şi suferinzii veneau la el cu tot felul de supărări, necazuri şi nevoi, şi nimeni nu pleca fără a fi ajutat, sfătuit şi mângâiat.

Întreaga sa viaţă a fost închinată slujirii lui Dumnezeu şi aproapelui, şi, într-adevăr, a fost plină de nevoinţă şi de sfinţenie. Se afla în toată vremea în rugăciune neîncetată, lipsit de răutate, bogat în fapte bune. Se ruga nu doar în timpul zilei, ci şi noaptea, continuu şi neobosit, neîngăduindu-şi niciodată odihna trupească până în clipa morţii. Ca răsplată pentru virtutea sa, Dumnezeu l-a înzestrat cu darurile înainte-vederii şi tămăduirii. Sfântul Serafim, făcătorul de minuni din Sarov, punea foarte mare preţ pe canonul său de rugăciune şi îl respecta ca pe un mare ascet şi plăcut al lui Dumnezeu. Sfântul Serafim nu l-a întâlnit niciodată pe părintele Alexie, însă îl cunoştea foarte bine prin darul înainte-vederii. A spus despre el: „Acest om cu rugăciunile sale este ca o lumânare aprinsă înaintea scaunului lui

2 *Credinţa ortodoxă şi viaţa în Hristos*, Editura Bunavestire, Galaţi, 2002, p. 57.

3 Textul a fost preluat din volumul Arhimandritului Damaschin Orlovski - *Noi mărturisitori ai Rusiei*, Editura Sophia, Bucureşti, 2002, pp. 308-329. Prima încercare de canonizare a părintelui Alexie a avut loc în 1913, când o comisie sinodală a strâns mărturii despre sfinţenia sa, dar revoluţia din 1917 a întrerupt mersul firesc al lucrurilor. Canonizarea sfântului Alexie a avut loc abia după ieşirea de sub jugul comunist.

Dumnezeu. Iată un nevoitor care, neavând voturile monahale, se află mult mai sus decât mulţi monahi, este ca o stea ce străluceşte pe cerul creştinătăţii”. Când veneau la el oamenii din ţinut, Sfântul Serafim îi trimitea întotdeauna înapoi, asigurându-i cu smerenie că au un fierbinte mijlocitor şi om de rugăciune înaintea lui Dumnezeu, pe preotul din satul Bortsurmani – părintele Alexie, care nu era cu nimic mai prejos decât el însuşi, Serafim.

Alt om poate s-ar fi mândrit să vadă cât de mult îl cinsteau ceilalţi, însă părintele Alexie nu numai că nu a devenit mândru sau înfumurat în faţa nimănui, ci, dimpotrivă, s-a pus pe sine mai prejos decât toţi oamenii şi s-a considerat a fi cel mai mare păcătos. Ca mulţi alţi cuvioşi şi plăcuţi ai lui Dumnezeu din vechime, s-a pocăit neîncetat până în clipa morţii pentru păcătoşenia şi nevrednicia sa.

Părintele Alexie a trăit până la o vârstă înaintată şi, când a venit vremea să moară, oamenii l-au plâns foarte mult. În schimb, el îi mângâia pe toţi, spunându-le să nu fie trişti şi asigurându-i că nu-i va părăsi de tot, şi că oricine îşi va aduce aminte de el, la fel şi sfântul îl va pomeni pe acela. Oamenii nu au înţeles aceste cuvinte şi nimeni nu a reuşit să le desluşească înţelesul. La scurt timp după moartea sa, totul a devenit limpede.

Două femei dintr-o familie de negustori, mamă şi fiică, au venit la Bortsurmani şi s-au aşezat într-o colibă în apropiere de casa preotului. Fiica a început să povestească cum o adusese pe mama ei bolnavă la părintele Alexie pentru a o vindeca prin rugăciunile sale. Mama sa era de altfel nebună şi violentă. Chiar dacă locuiau departe de Bortsurmani, auziseră că mulţi oameni, la fel de bolnavi, fuseseră aduşi la părintele Alexie şi toţi fuseseră tămăduiţi prin rugăciunile sale. Când fiica femeii a aflat că părintele Alexie fusese înmormântat cu câteva zile mai înainte, a început să plângă şi să se tânguiască – fiindcă acum nu mai era cine să-i ajute mama. Fiica plângea nemângâiată, iar mama ei era din ce în ce mai violentă, hulind şi numindu-l

pe părintele Alexie câine. Fiica sa a deznădăjduit atât de mult, încât i-a rugat pe nişte oameni cumsecade să aibă grijă de mama ei până va alerga la mormântul părintelui Alexie. Voia cel puţin să plângă la mormântul său, să-şi mângâie sufletul, fie şi numai pentru puţin. A participat la o slujbă de Panahidă pentru el, a plâns puţin, s-a rugat şi, când s-a întors acasă, a găsit-o pe mama sa stând pe o bancă perfect liniştită, cuminte şi vorbind cu cineva. Nu făcea zgomot, nu se mai comporta violent şi nu spunea niciun cuvânt urât. Au petrecut noaptea în acel loc, iar în ziua următoare, fiica şi-a luat mama acasă complet vindecată. Numai atunci au aflat oamenii ce înţeles avuseseră cuvintele părintelui Alexie înainte de a muri: „Oricine îşi va aduce aminte de mine, îmi voi aminti şi eu de el”. Din acel moment, mulţi oameni au început să vină să se roage la mormântul său la fel ca şi înainte, în timpul vieţii sale. De asemenea, mulţi oameni vin până în ziua de astăzi să se roage la mormântul său şi multe minuni se săvârşesc acolo.

Părintele Alexie Gneuşev s-a născut pe 13 mai 1762. Tatăl său era preot. Când a venit vremea, tatăl l-a trimis la seminar în Nijni-Novgorod, seminar pe care l-a absolvit la douăzeci şi doi de ani. Prea Sfinţia Sa Damaschin de Nijni-Novgorod l-a hirotonit diacon pentru biserica Adormirii Maicii Domnului din satul Bortsurmani, iar peste treizeci de ani, Prea Sfinţia Sa Pavel de Nijni-Novgorod l-a hirotonit preot pentru aceeaşi biserică. Aici a slujit până la o vârstă înaintată şi tot aici a fost înmormântat.

În primii ani ai slujirii sale, părintele Alexie nu s-a remarcat prin viaţa sa de nevoinţă şi uneori chiar s-a dedat băuturii. La un moment dat, viaţa lui s-a schimbat însă în mod dramatic. Într-o noapte, cineva a venit să-l cheme la casa unui muribund din satul învecinat. Părintele Alexie s-a înfuriat pe cel trimis, ocărându-l pentru că-l deranjase cu nimicuri, spunând că nu avea niciun rost să-l trezească pentru că poate omul nu era aşa bolnav şi că va trăi până dimineaţă. L-a trimis pe om acasă şi el s-a dus să se culce. Totuşi, nu putea adormi: continua să se gândească la

ţăranul pentru care fusese chemat urgent. În cele din urmă, nu a mai putut sta şi s-a dus la el. Dar acesta murise deja şi alături de el stătea un înger cu Sfântul Potir în mâini. Această viziune l-a marcat atât de tare pe părintele Alexie, încât a îngenuncheat în faţa icoanei şi s-a rugat toată noaptea. S-a întors acasă un alt om. Din ziua aceea s-a pus cu totul în slujba lui Dumnezeu şi a omului; din ziua aceea a dus o viaţă sfântă, de nevoinţă, pe care nu a schimbat-o până în clipa morţii. Slujea Sfânta Liturghie în fiecare zi şi, după puteri, a urmat rânduiala monahală şi rânduiala de chilie. Canonul său era acesta: slujba Miezonopticii la ora douăsprezece noaptea, Cei douăsprezece psalmi, Viaţa sfântului din ziua respectivă, învăţătura din Proloage din ziua respectivă; dimineaţa – Utrenia, ceasurile, un acatist, fie către Maica Domnului, Sfântul Serghie, Muceniţa Varvara, fie către Sfântul Mitrofan; la amiază – patru catisme; seara – Canonul către Mântuitorul Hristos cu un acatist, Canonul către îngerul păzitor şi rugăciunile de seară. În timpul rugăciunilor de seară făcea metanii împreună cu Rugăciunea lui Iisus. Noaptea, oricând se trezea, făcea de asemenea metanii. În total, metaniile pe care le făcea în cursul unei zile ajungeau la o mie cinci sute.

Tot timpul care îi mai rămânea după slujbe şi după ce se ocupa de problemele bisericii, îl dăruia oamenilor.

Aceia care doreau să ia asupra lor un canon anume erau fie binecuvântaţi, fie înduplecaţi să nu-l urmeze, fie erau sfătuiţi, dimpotrivă, potrivit cu îndurarea şi descoperirea lui Dumnezeu. Îi vindeca pe cei bolnavi şi neputincioşi prin rugăciunile sale şi îi mângâia pe cei suferinzi, întărindu-i în cuvântul lui Dumnezeu. Uneori, rostea predici în faţa celor care veneau, însă întotdeauna cu atâta blândeţe şi dragoste, încât inimile lor erau atrase fără să vrea, iar cuvintele sale lăsau o impresie adâncă asupra ascultătorilor. Singurele persoane pe care le trata cu mare asprime erau vrăjitorii şi ghicitorii – pe aceştia nici măcar nu-i primea şi le poruncea să li se aducă la cunoştinţă că îi va primi numai după ce s-ar fi pocăit

înaintea lui Dumnezeu şi ar fi renunţat la practicile lor demonice. Îi acuza nu numai pe vrăjitori, ci şi pe aceia care se duceau la ei. Le dădea celor săraci şi nevoiaşi ce putea. O parte din banii pe care îi primea de la închinătorii înstăriţi îi folosea pentru împodobirea bisericii din Bortsurmani, iar restul îl dădea celor nevoiaşi. Pentru sine nu oprea nimic, nici măcar pentru nevoile bisericeşti. Le dădea săracilor canafas, ciorapi, şi pantofi împletiţi de el însuşi, şi alte lucruri. De obicei, împletea pantofi [din nuiele] după Sfânta Liturghie, stând pe bancă în faţa casei. Adesea, ţăranii care avuseseră vreun necaz – un incendiu sau le murise un animal domestic – găseau bani de la nu se ştie cine, care îi ajuta să se refacă după pierderea suferită. Nimeni nu ştia de unde provenea această milostenie, până într-o zi când părintele Alexie a fost văzut lăsând în taină nişte bani pentru cineva care suferise în urma unui incendiu.

Când părintele Alexie avea puţin timp liber, muncea pământul sau făcea alte lucruri prin casă. Avea un mic stup pe care şi-l întreţinea singur. Pentru că nu-i plăcea lenevia, îi învăţa şi pe alţii să aibă întotdeauna o lucrare.

Din familia sa mai făceau parte soţia sa, Maria Borisovna, o femeie harnică şi evlavioasă, fiul său Lev şi cele două fiice, Nadejda şi Tatiana. Mai târziu a locuit cu ei Matroana, o fiică adoptivă, precum şi fratele părintelui Alexie, diaconul Alexandru, care ieşise la pensie.

Aşa cum s-a spus mai devreme, pentru viaţa sa dreaptă, părintele Alexie a fost binecuvântat de Dumnezeu cu darurile tămăduirii şi vederii cu duhul. A avut, de asemenea, multe viziuni şi descoperiri. Una dintre viziunile sale a fost scrisă de stareţa mănăstirii Arzamas, Maria, pe care părintele Alexie o respecta foarte mult şi căreia i-a descoperit despre sine lucruri cum nu a mai făcut-o faţă de nimeni. Ea povesteşte: „În timpul unei boli grave, când cinstitul cuvios zăcea în pat cu multă răbdare, s-a învrednicit să audă o dulce cântare, din aceea pe care nu le poate descrie limba omenească. Însăşi Împărăteasa Cerurilor, împreună cu Sfânta Muceniţă Varvara,

amândouă îmbrăcate în veşminte albe, l-au cercetat pe robul Domnului aflat în suferinţă şi l-au vindecat fără ajutorul doctorilor”.

Părintele Alexie însăşi scria despre viziunile şi descoperirile sale. Însemnările sale au descris cum într-o noapte, Domnul Iisus Hristos i-a apărut în veşminte împărăteşti, împletite din cele trei virtuţi – Credinţă, Nădejde şi Dragoste; iar Împărăteasa Cerurilor s-a ivit la înălţime. Părintele Alexie a auzit un glas care i-a zis: „Acesta este Fiul meu Unul Născut, Fiul lui Dumnezeu”.

În timpul invaziei franceze din anul 1812, părintele Alexie s-a rugat în timpul Sfintei Liturghii ca Domnul să-i dăruiască Rusiei victoria asupra duşmanilor ei. Deodată a văzut un înger, trimis de la Dumnezeu, care i-a spus că puterile cereşti trecuseră de partea Rusiei, că duşmanul va fi biruit şi că toată Rusia se va bucura.

Într-o zi la Sfânta Liturghie, părintele Alexie a auzit o cântare cerească şi L-a văzut pe însuşi Domnul, Care îl îndruma să-l pască turma Sa cea duhovnicească: „Paşte oile Mele, paşte-i pe cei aleşi ai Mei, îngrijeşte-te de turma Mea. Pentru că te-am aşezat peste turmă pe muntele cel sfânt al Meu şi te-am făcut apărător al Bisericii”.

Pe 14 februarie 1814, la Dumnezeiască Liturghie, i s-a făcut cunoscut printr-un înger al Domnului că din ziua aceea începuse să meargă pe calea slujirii îngereşti. În acea noapte, în vis s-a închinat în altar înaintea Domnului – singurul Dumnezeu adevărat – Care se afla în chip negrăit în foc şi lumină.

Cu nouă ani înainte de moartea sa, părintele Alexie s-a retras şi a renunţat la slujirea sa ca preot al bisericii din Bortsurmani în favoarea părintelui Pavel Vighiliański, care era căsătorit cu nepoata sa, din partea fiicei Nadejda. Cedându-şi locul, a renunţat şi la grija pentru casă, dând-o părintelui Pavel, şi de atunci n-a mai pus niciodată piciorul în casa sa. S-a mutat într-o chilie mică, construită sub acelaşi acoperiş ca şi casa. Chilia avea o fereastră care era întotdeauna acoperită şi care dădea spre biserică.

Retrăgându-se din vâltoarea lucrurilor lumeşti,

părintele Alexie s-a dăruit canonului de rugăciune. Familia nu-i întrerupea niciodată liniştea şi venea numai în acele rare ocazii când era nevoie de serviciile sale.

În acea vreme, părintele Alexie nu arăta ca un bătrân neputincios. Se spune că înfăţişarea sa semăna foarte mult cu cea a Sfântului Serafim de Sarov. Ochii îi străluceau de pace şi iubire şi un fel de bucurie duhovnicească lăuntrică lumina într-adevăr totul în jurul său. Privirea sa era pătrunzătoare.

Vedea parcă prin fiecare om şi citea cele mai ascunse gânduri ale sufletului. Părintele Alexie era subţire şi nu foarte înalt. Vocea sa era liniştită şi caldă, atât în viaţa de zi cu zi, cât şi la dumnezeieştile slujbe. Îmbrăcămintea sa era de o extraordinară simplitate şi austeritate, ca toate lucrurile din jurul său. Hainele sale erau făcute din pânză ţărănească simplă, aproape niciodată n-a purtat rasă călugărească, ci o sutană simplă, de nanchin. În ultimii treizeci de ani din viaţă, nu s-a mai spălat niciodată şi spre sfârşitul vieţii sale a purtat o haină de ascet [din stofă aspră] în care a fost îngropat, potrivit dorinţei sale. Dormea pe pâslă aspră. În picioare purta întotdeauna pantofi împletiţi, iar ghete numai când se afla în biserică. La bătrâneţe, picioarele îi erau umflate şi îl dureau foarte tare de prea mult stat în picioare la rugăciune; acasă le bandaja uneori. În chilia sa mică, sărăcăcioasă, se afla numai o sobiţă, un pat, o masă cu câteva scaune şi un stativ care era aşezat în faţa unei icoane înaintea căreia ardea o candelă.

Se ocupa în special cu rugăciunea şi slujbele bisericii. Părintele Alexie, potrivit poruncii apostolice, se ruga neîncetat. Dintotdeauna respectase canonul monahal de chilie, iar acum, mutându-se în propria sa chilie, putea să-l îndeplinească cu toată stricteţea. Oricând venea cineva pe la el, indiferent în ce vreme, îl găsea întotdeauna rugându-se. Părintele Alexie a slujit în biserică aproape în fiecare zi, chiar după ce s-a retras. Nu îi plăcea să scurteze rânduiala [slujbei] şi era foarte sever când era vorba de neatenţie în timpul slujbelor. Mânca numai o dată în zi. Nu

a mâncat niciodată carne. În zilele de miercuri şi vineri nu mânca nimic gătit, respecta posturile cu stricteţe şi în timpul lor nu mânca nici peşte, nici ulei. În prima şi ultima săptămână din Postul Mare, nimeni din cei ai casei nu ştia ce mânca, pentru că în acele zile nimeni nu-i aducea de mâncare.

Atât de mare era credinţa şi iubirea sa faţă de atotputernicul Dumnezeu, atât de profunde şi de sincere erau rugăciunile sale, încât vrăjmaşul neamului omenesc, în ura sa străveche faţă de Dumnezeu şi om, nu l-a putut lăsa în pace şi i-a trimis multe ispite. Părintele Alexie i-a spus stareţei Maria despre aceste ispite şi iată ce a notat ea, inspirându-se chiar din cuvintele părintelui: „În timpul rugăciunilor şi metaniilor din timpul nopţii, vrăjmaşul îl necăjea într-un asemenea hal, încât îl ridica de la pământ şi îl trântea de podea, şi numai purtarea de grijă şi întărirea lui Dumnezeu îl salvau. Când se întindea să adoarmă din pricina oboselii trupeşti, chiar şi atunci demonii nu-i dădeau pace şi veneau la el cu tot felul de năluciri. De pildă, îl înghionteau şi urlau: «De ce dormi? Vine ţarul!», sau «E foc în chilie şi ai să mori», «Vin hoţii şi-ţi iau tot ce ai». De fiecare dată când se trezea din asemenea vedenii, cucernicul preot făcea metanii sau citea din Psaltire, şi astfel se lupta cu slăbiciunea trupească”.

În propriile sale note, părintele Alexie scria: „Dumnezeu a îngăduit să vină asupra mea ispitele şi am fost atacat de o mare mulţime de demoni. Am putut scăpa de ei numai prin chemarea numelui lui Dumnezeu. Şi abia am putut sluji liturghia, însă Prea Curata Maica Domnului şi sfinţii îngeri plăcuţi lui Dumnezeu au venit în ajutorul meu şi i-au izgonit pe demoni. Printre altele, demonii cei răi mi-au adus multe dureri şi boli, Dumnezeu le-a îngăduit să-mi arate vedenii urâte în timpul nopţii din cauza păcatelor mele, însă prin mila Sa am fost izbăvit”.

Într-o zi, fiind chinuit de ispitele demonice, părintele Alexie s-a rugat înaintea icoanei Mântuitorului ca El să facă să-i iasă sufletul din trup. Ca răspuns la rugăciunea sa, părintele Alexie a văzut că icoana Mântuitorului vărsa

lacrimi şi a auzit o voce care-i făgăduia cununa virtuţii. Aşa cum părintele Alexie îi izgonea el însuşi pe diavoli prin rugăciuni şi post, tot astfel i-a învăţat pe alţii toată viaţa să lupte cu ispitele şi să aibă credinţa nestrămutată în ajutorul lui Dumnezeu. Astfel, într-una din scrisorile pe care i le-a trimis stareţei Maria, o învăţa: „Ai răbdare şi nădejde că vei primi ajutorul lui Dumnezeu. Cu ajutorul Său poţi birui toate atacurile din partea vrăjmaşului sufletelor omeneşti. Dacă nu ar fi ispite, atunci nu ar fi nici cununi. Luptătorul este încununat fiindcă îşi apără patria cu pieptul gol. Vrăjmaşul sufletelor noastre este de departe mai periculos decât orice alt duşman”.

În ultimii ani ai vieţii sale, părintele Alexie s-a dedicat rugăciunii şi postului, nepărăsindu-şi niciodată chilia, în afară de cazurile când se ducea la biserică. Înainte de a se retrage la chilie, părintele Alexie a trebuit să călătorească mult pentru nişte probleme legate de parohie şi să împlinească diferite datorii, însă el se ducea bucuros şi cu dragă inimă la toţi cei care aveau nevoie de el. Nu-i plăcea să lase să treacă timpul fără folos, nici să poarte discuţii deşarte, aşa că refuza întotdeauna invitaţiile de a merge în vizită. Singurele locuri în care se ducea vreodată, şi acolo numai în situaţii speciale, erau la nepoata sa, la fiul său Lev [care era preot în satul vecin şi nu avea copii] şi la moşia unui nobil din satul Bortsurmani, D.S. Pazuhin, pe care îl iubea şi îl respecta.

Acest moşier şi familia sa îl respectau la rândul lor foarte mult pe părintele Alexie, se închinau înaintea vieţii sale sfinte, de mare nevoitor, şi îi acordau o mare consideraţie. Mulţi alţi nobili, şi nu doar cei din împrejurimi, ci şi cei din provinciile învecinate, îi purtau un mare respect. Veneau la el, îi trimiteau scrisori şi-i cereau binecuvântările, sfatul şi ajutorul sfintelor sale rugăciuni. Toţi cei care îl cunoşteau îl socoteau un om de rugăciune, foarte plăcut lui Dumnezeu, un tămăduitor, iar laudele lor la adresa lui nu erau lipsite de temei.

Iată aici câteva exemple de vindecări minunate care au avut loc prin puterea rugăciunilor sale. În anul 1840, în

oraşul Kurmâş trăia familia Rastrighin. Cei doi soţi aveau o fiică, Tatiana, care de la naştere nu putea să meargă, picioarele fiindu-i uscate. Auzind multe despre sfinţenia părintelui Alexie, părinţii s-au hotărât să meargă la el şi să-i ceară să se roage pentru copil. La vremea aceea, fata avea şase ani. În ciuda faptului că Rastrighin era un om bogat (vindea cherestea şi naviga cu feribotul pe râul Sura) şi putea închiria cai, plină de zel, soţia sa a mers pe jos 27 km până în Bortsurmani, ducându-şi tot drumul copilul în braţe. Au ajuns în Bortsurmani de-abia spre seară. Când au intrat în chilia părintelui Alexie, acesta a strigat-o pe fată pe nume, deşi o vedea pentru prima oară în viaţă, i-a pus mâna pe cap, le-a binecuvântat pe amândouă, mamă şi fiică, şi s-a rugat împreună cu ele. În dimineaţa următoare s-a rugat din nou împreună cu ele şi a uns picioarele bolnavei cu ulei din candela care ardea înaintea icoanei. Binecuvântându-le, le-a dat drumul, spunând că se va ruga pentru ele.

Când doamna Rastrighin împreună cu fiica ei parcurseseră numai 13 km dinspre Bortsurmani, fata a cerut să fie lăsată jos din braţe. Mama ştia bine că ea nu poate merge singură, şi s-a întristat până la lacrimi de cererea fetiţei. Chiar şi aşa, a lăsat-o jos. Spre marea ei uimire, fiica ei s-a târât înainte, mişcându-şi încet picioarele.

Imediat a luat-o iarăşi în braţe, dar, la rugămintea fetei, a pus-o din nou jos. Acest lucru s-a întâmplat de câteva ori şi de fiecare dată fata începea să meargă din ce în ce mai bine. Când au ajuns la Kurmâş, fata a stat ferm pe picioarele ei şi a mers tot drumul până acasă.

Cam în aceeaşi vreme, în oraşul Kurmâş trăia un pescar, Luca Sulaev. Odată i s-a înfipt în mână acul undiţei, iar mâna i s-a umflat şi a început să-l doară. Ceilalţi au încercat să-l convingă să meargă la doctor, însă el a refuzat. A început să aibă greţuri şi din zi în zi se simţea tot mai rău, aşa că în cele din urmă s-a hotărât să le urmeze sfatul şi să meargă la doctor.

Văzându-i mâna, medicul a zis că venise prea târziu

şi acum nu mai era nimic de făcut. Înfricoşat, s-a dus la părintele Alexie din Bortsurmani şi i-a cerut să se roage pentru el. În noaptea aceea a avut un vis în care ceva, ca un şobolan mare, a alergat şi l-a muşcat de rană, iar spre dimineaţă s-a trezit sănătos.

Odată s-a întâmplat să moară un băiat în parohia părintelui Alexie. Părinţii săi îl adorau şi întreg satul îl iubea. Nu au făcut slujba de înmormântare timp de o săptămână, până ce trupul a început să intre vizibil în descompunere. Atunci l-au dus la biserică în sicriu şi a început slujba.

Părintele Alexie abia putea sluji din cauza lacrimilor, şi nici corul nu putea cânta. A stat în altar înaintea Sfintei Mese cu mâinile ridicate şi cu mare îndrăzneală a strigat la Dumnezeu: „Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, Tu vezi că nu am puterea să-i dau acestui copil sărutarea cea din urmă. Nu îngădui ca bătrânul preot, robul Tău, să părăsească această biserică ruşinat; nu îngădui vrăjmaşului neamului omenesc să râdă de mine, slujitorul Tău, pentru că în slăbiciunea mea am întrerupt această slujbă. Este peste puterile mele… Caută la gemetele şi la tânguirile poporului Tău care se căieşte, caută la suferinţa inimii de părinte, caută la rugăciunea bătrânului Tău preot… Nu-l lua de la noi pe cel care este al Tău şi pe care ni l-ai dat să ne putem îndrepta căile, vino, întoarce-Te spre noi şi slăveşte-ţi prin aceasta sfânt Numele Tău. Că Tu ai fost, o, Doamne, Cel care ai zis că ne vei da tot ce vom cere cu credinţă… Tu, Singurul Prea Milostiv, ne-ai zis nouă: «Cereţi şi vi se va da vouă». O, Dumnezeule Drepte, nu este nimeni în această biserică care să poată să se apropie de acest tânăr pentru a-şi lua rămas bun. Nici eu nu am atâta tărie… O, Dumnezeul nostru, fii milostiv nouă, auzi-ne pe noi, Doamne şi Dumnezeul nostru…”

Deodată, în altar, s-a lăsat o linişte adâncă. Peste câteva clipe a căzut în genunchi strigând cu voce tare: „Da, o, Doamne, da, înviază-l pe tânăr, fiindcă Tu poţi toate, Tu eşti Domnul, Tu eşti Atotputernicul… În smerenia mea Te rog şi nu din mândrie îndrăznesc…”

Şi îndată după aceasta s-a auzit un ţipăt ascuţit. Întorcându-se, preotul a văzut că băiatul stătea ridicat în coşciug şi privea în jur. Preotul Alexie a îngenuncheat iarăşi înaintea Sfintei Mese să dea mulţumire Domnului pentru minunea pe care o săvârşise şi, ţinându-se de braţul diaconului, s-a apropiat în linişte de sicriu.

După primirea Sfintei Împărtăşanii, părinţii au luat copilul acasă. Părintele Alexie avea un scaun aşezat în mijlocul bisericii şi, stând în el, slujea un moleben Mântuitorului şi [citea] un acatist Maicii Domnului. Din cauza tulburării şi a şocului puternic nu putea sta în picioare, şi nici nu putea pleca din biserică. A trebuit să fie dus acasă pe scaun şi aşezat în pat, unde a zăcut o săptămână întreagă.

Părintele Alexie a mai trăit trei ani după această întâmplare, iar băiatul a trăit şase, murind la vârsta de nouăsprezece ani.

Ţăranca Zinovia din satul Lisia Poliana avea o boală la un picior şi şchiopăta de cinci ani. S-a dus la părintele Alexie, iar el s-a rugat pentru ea şi a binecuvântat-o de mai multe ori. Prin rugăciunea sa, ea s-a vindecat complet. La scurt timp chiar s-a măritat şi a trăit până la o vârstă foarte înaintată.

Ţăranul Alexie Şiapnikov din gubernia Nijni-Novgorod, raionul Seraş, satul Ojghibovka, suferea de mai multe luni de o boală care îl lăsase infirm. O cunoştinţă l-a sfătuit să meargă la părintele Alexie să-i ceară ajutorul.

Părintele Alexie l-a luat la el pentru o perioadă şi a spus că va anunţa rudele când să vină să îl ia înapoi. Într-o săptămână a trimis după ele. Acestea au venit şi l-au găsit pe Alexie Şiapnikov complet vindecat.

Le-a spus că părintele Alexie nu-i dădea niciodată vreun medicament, ci că numai se rugase deasupra lui, că citise dintr-o carte şi îl binecuvântase de trei ori pe zi. Într-o săptămână era perfect sănătos.

Odată a fost adus la Bortsurmani un îndrăcit. Era înalt şi robust, şi era legat de mâini şi de picioare cu lanţuri de fier. L-au adus tatăl şi fratele lui. S-au aşezat

într-o colibă, în apropierea casei preotului. Când rudele bărbatului l-au pus pe pat, l-au legat cu frânghii, peste lanţuri, şi au fixat capetele frânghiilor de grinzile prinse în acoperiş. În timpul nopţii, întreaga casă a fost trezită de ţipetele şi zgomotele lui îngrozitoare. S-a dovedit că omul legat rupsese lanţurile şi desfăcuse legăturile, încât abia au putut oamenii să-l lege din nou şi să-l pună în pat. Dimineaţa, tatăl şi fratele său l-au dus la părintele Alexie. După cum au relatat mai târziu, părintele Alexie l-a culcat pe podea, iar pe ceilalţi oameni i-a aşezat în partea dreaptă. A citit rugăciunea deasupra bolnavului, apoi l-a binecuvântat şi le-a spus celorlalţi să-l aducă înapoi în dimineaţa următoare. A plecat de acolo cu totul calm şi liniştit, iar noaptea a trecut fără niciun incident. În ziua următoare iarăşi l-a silit să se întindă pe podea, însă nu a citit nimic, numai i-a pus pe piept icoana Maicii Domnului din Smolensk. Părintele Alexie s-a rugat înaintea icoanei, a binecuvântat bărbatul şi l-a lăsat să meargă în pace. Înainte de a părăsi Bortsurmani, lanţurile omului au fost înapoiate fierarului, iar omul s-a întors acasă complet vindecat.

Mulţi bolnavi mintal şi îndrăciţi erau aduşi de peste tot la părintele Alexie şi erau cu toţii vindecaţi prin rugăciunile sale. În amintirea vindecării sale, un negustor îndrăcit, care fusese adus la părintele Alexie de foarte departe şi care fusese vindecat prin rugăciunile sale, a dăruit o podea din fier pentru biserica din Bortsurmani. Această podea se află încă acolo, până în ziua de astăzi [1913].

Iată câteva exemple de vindecare, petrecute la mormântul părintelui Alexie.

O ţărancă din satul Ojghibovka, Ana Apolonova, suferea groaznic de câţiva ani de o boală gravă şi zăcea imobilizată la pat. Odată, în vedenie sau în vis, nu îşi aminteşte clar în ce stare se afla, a văzut doi cuvioşi care i-au atins piciorul. Când s-a trezit, s-a simţit puţin mai bine şi a făcut o promisiune: să cheme preotul să facă o panahidă la mormântul părintelui Alexie. Prin urmare nu a

întârziat şi s-a istovit mergând la Bortsurmani pe jos, uneori chiar ajutată de alţii, iar alteori târându-se. La sosire a chemat preotul şi s-a slujit o panahidă. După aceasta s-a refăcut imediat.

Natalia Matiuşina, o altă ţărancă din Ojghibovka, s-a dus la o femeie nobilă să ceară medicamente pentru Anastasia, fiica ei de zece ani. Pentru că femeia nu avea niciun medicament, i-a dat puţin pământ de la mormântul părintelui Alexie, i-a spus să se roage cu toată sinceritatea lui Dumnezeu împreună cu fata, şi apoi să-i dea fiicei sale nişte apă cu pământ. Matiuşina i-a promis femeii aceleia nobile că se va întoarce peste o zi să-i spună ce se întâmplase. A venit în a treia zi, i-a mulţumit de nenumărate ori şi i-a spus că fiica ei se făcuse sănătoasă de îndată ce băuse apa.

În 1903, după moartea soţului ei, Natalia Petrovna Murzaneva, văduva unui pădurar, a venit cu copila ei, Vera, în oraşul Kurmâş. Copila, slabă şi anemică, era adesea bolnavă şi leşina pe neaşteptate. Nefericita mamă a dus-o la doctori, chiar a internat-o în spital, dar nu i-a ajutat cu nimic.

Când fata a împlinit cinci ani, cineva a sfătuit-o pe Natalia Petrovna să o ducă la mormântul părintelui Alexie şi să cheme preotul ca să slujească acolo o panahidă. Când se făcea Pomenirea Morţilor, a plecat împreună cu fiica ei la Bortsurmani, a asistat la liturghie, apoi s-a îndreptat cu procesiunea spre cimitir. În timpul panahidei pentru părintele Alexie, fata s-a aşezat pe pământ lângă mormântul părintelui. Din ziua aceea nu a mai suferit niciodată nicio criză.

În anul 1908, copilaşul Verei Alexandrovna Pazuhina a fost otrăvit. În oraşul unde locuiau, ajutorul cofetarului, un tânăr, era supărat pe acesta şi s-a răzbunat presărând o otravă puternică în vasul de ciocolată. Mulţi oameni din oraş au fost otrăviţi, însă ei nu au aflat imediat motivul. Câteva bomboane au fost aduse şi Verei Alexandrovna. Otrava nu s-a amestecat în ciocolată, şi numai fiul ei, Saşa, a fost otrăvit. Doctorul a catalogat situaţia ca fiind

disperată, spunând că se va întoarce de dimineaţă numai pentru a o mângâia pe Vera Alexandrovna.

Băiatul era deja istovit şi avea febră. Vera Alexandrovna i-a pus în apă puţin pământ de la mormântul părintelui Alexie şi a turnat-o în gura băiatului.

Convulsiile au încetat şi curând trupul său s-a încălzit. Doctorul s-a întors dimineaţa şi a întrebat:

— „La ce oră a murit băiatul?”

— „Este în viaţă”.

— „Este o minune dumnezeiască”, a zis doctorul.

O vindecare minunată s-a petrecut şi în familia ţărăncii Praskovia Seianova din Bortsurmani. În iarna anului 1911, una dintre nepoatele ei, o fetiţă de patru ani, Maşa, s-a îmbolnăvit de o formă gravă de pojar. Boala a trecut, însă fata a rămas oloagă – picioarele îi atârnau fără viaţă. În ajunul prăznuirii Sfântului Nicolae, hramul satului din Bortsurmani, Praskovia şi-a sfătuit fiica să-i dea fetiţei Sfânta Împărtăşanie şi să cheme preotul să slujească o panahidă la mormântul părintelui Alexie. Şi aşa a şi făcut.

În dimineaţa următoare, pe 9 mai, toţi copiii alergau spre corturile care fuseseră ridicate în piaţă, în faţa bisericii din Bortsurmani. În urma lor, şchiopătând, şi micuţa Maşa, care până atunci zăcuse nemişcată; îşi pusese ciorapii, se încălţase singură şi ieşise împreună cu ceilalţi copii afară. Din ziua aceea fata s-a făcut sănătoasă.

Ţăranul Ivan Gubin din Bortsurmani a fost găsit bolnav de dizenterie când era soldat în Siberia, în timpul războiului cu Japonia. A suferit multă vreme până când, în cele din urmă, şi-a adus aminte că purta cu el puţin pământ de la mormântul părintelui Alexie. A dizolvat puţin pământ într-un pahar de apă, a băut cu evlavie şi restul l-a dat altui soldat din Bortsurmani, Gabriel Mig-unov, care era şi el bolnav. Amândoi s-au vindecat.

Ţăranca Elena Nebasova suferea de o durere de dinţi. De îndată ce a băut puţină apă cu pământ de la mormântul părintelui Alexie, durerea a dispărut.

Odată, Agripina Krîlova, ţărancă din Bortsurmani, s-a îmbolnăvit, având febră mare. Medicul i-a dat diferite

medicamente, însă nu au ajutat-o cu nimic. Atunci mama ei i-a adus nişte pământ de la mormântul părintelui Alexie. L-a luat de trei ori cu nişte apă şi temperatura i-a scăzut fără să mai facă vreodată febră.

Un ţăran din satul Maidana, regiunea Kursk, fiul Anastasiei Ştefanova, Vaniuşa, s-a îmbolnăvit. Din când în când avea crize şi făcea spume la gură. Mama lui l-a dus la mormântul părintelui Alexie şi a chemat preotul să slujească o panahidă acolo, şi din ziua aceea băiatul s-a făcut bine.

Un ţăran cu numele Nicolae Iudin din gubernia Nijni-Novgorod, raionul Vasilievsk, satul Vâsokaia Sloboda, s-a îmbolnăvit foarte grav. Mai întâi a început să-l doară spatele, apoi pieptul şi picioarele. A început să simtă greutate la respiraţie, picioarele au început să i se înmoaie, apoi a slăbit cu totul şi a paralizat. Trăia astfel de trei ani de zile. S-a dus la mai mulţi doctori, însă niciunul nu l-a putut ajuta. La sfatul ţăranului Simion Gubin din satul Bortsurmani, s-a dus să se roage la mormântul părintelui Alexie, după care s-a simţit imediat mai bine. În câteva zile era complet însănătoşit.

În satul Maidana locuia Liuba Kuzkina. Ea era bolnavă din naştere – avea vederea slăbită şi nu putea merge pe picioare. Avea aproape zece ani când biserica din Bortsurmani a fost pângărită [de comunişti]. Mama ei, Anastasia, auzind de multele minuni care se făceau prin rugăciunile cuviosului, şi-a luat fetiţa la mormânt şi s-a rugat ea însăşi părintelui aşa cum a putut [preoţii fuseseră cu toţii arestaţi]. Când s-a întors acasă, fiica ei era vindecată şi putea să vadă şi să meargă.

După ce biserica a fost profanată şi închisă, minunile şi vindecările nu numai că nu au încetat, dar sau şi înmulţit. Ateii au încercat de nenumărate ori să profaneze mormântul, însă evlavia cu care oamenii îl cinsteau pe făcătorul de minuni, precum şi minunile evidente – cum ar fi vindecarea cazurilor incurabile de cancer –, toate acestea au constrâns autorităţile să se retragă.

Părintele Alexie nu era numai un tămăduitor, ci şi un

cuvios care avea darul înainte-vederii.

Într-o zi, un nobil din satul Bortsurmani, D.S. Pazuhin, trebuia să meargă la Moscova cu treburi. Multă vreme nu s-a mai auzit nimic despre el şi atunci soţia sa, Elizabeta Nicolaevna, a început să se îngrijoreze foarte mult în legătură cu el. Erau foarte apropiaţi şi el îi scria adesea de oriunde era, însă de această dată ea nu ştia ce să creadă – să se fi îmbolnăvit sau i se întâmplase ceva? Chiar atunci, părintele Alexie a venit în vizită la ea. Era foarte bucuroasă să-l vadă; i-a povestit despre soţul ei, cât de îngrijorată era din pricina lui, crezând că părintele Alexie o va linişti. Însă el nici nu a auzit ceea ce spunea, şi deodată i-a zis:

— „Nu te întrista din pricina Ecaterinei Nicolaevna; a suferit foarte mult şi acum a venit vremea ca ea să se odihnească” [Ecaterina Nicolaevna era sora ei, care locuia la Moscova şi încă din timpul copilăriei fusese bolnavă de nenumărate ori].

Cuvintele părintelui Alexie au surprins-o şi l-a întrebat:

— „De ce vorbeşti de Ecaterina Nicolaevna de parcă ar fi moartă? Este adevărat, sănătatea ei este precară, dar nu a murit încă, este în viaţă”.

Însă părintele Alexie i-a spus iarăşi:

— „Nu te mâhni din pricina ei, a suferit mult, şi acum se va odihni”.

Spunând aceste cuvinte, a plecat. Biata femeie a rămas foarte tulburată. Acum era îngrijorată în legătură cu soţul şi sora ei.

În scurt timp a primit o scrisoare de la soţul ei care îi spunea că nu-i scrisese de atâta timp datorită faptului că se gândise că va pleca în orice moment, dar a trebuit să rămână la Moscova, căci se îmbolnăvise Ecaterina Nicolaevna. Toată lumea credea că se va face bine, dar a murit brusc. Murise chiar în ziua şi în ceasul în care venise părintele Alexie.

O anume Pelaghia Tiurina lucra la crescătoria de păsări a unui nobil numit Şipilov. Soţul ei, Gavriil, era un

om brutal şi o bătea fără milă. Nu numai ea, ci şi toţi cei care îi cunoşteau erau siguri că într-o zi o va ucide. Odată, fiind cuprinsă cu totul de deznădejde, a venit să caute ajutor la părintele Alexie. Rugându-se împreună cu ea, părintele Alexie i-a dat drumul în pace, spunându-i să nu-şi facă griji, fiindcă pentru câteva zile soţul ei nu va mai ridica niciun deget asupra ei; la scurt timp, nobilul l-a chemat pe soţul ei şi a avut o discuţie cu el. Şi de-atunci nu s-a mai atins niciodată de ea. Într-adevăr, spre mirarea tuturor, câteva zile la rând au trecut în linişte pentru Pelaghia. Apoi nobilul l-a chemat urgent pe Gavriil. După chemarea nobilului, Gavriil era o cu totul altă persoană şi îşi ţinea capul plecat. Pelaghia credea că se va repezi imediat la ea şi o va bate, însă el nu a atins-o. A început să aştepte cu frică venirea nopţii, crezând că nu va scăpa în mod sigur de moarte. Însă noaptea a trecut fără bătaie, la fel ca toate zilele care au urmat până la sfârşitul vieţii lor, precum prorocise părintele Alexie.

În Bortsurmani trăia o fată de ţărani, Afirma Anikiceva. Ea s-a hotărât să meargă la Kiev în pelerinaj şi a venit la părintele Alexie pentru binecuvântare. El i-a spus că de-a lungul călătoriei sale va trebui să poarte o cruce grea. Aceasta a speriat-o atât de mult, încât s-a gândit să-şi schimbe planurile, însă părintele Alexie a convins-o să meargă cu nădejde în ajutorul lui Dumnezeu.

I-a spus îndată că acesta nu va fi ultimul ei pelerinaj şi că se va mai duce la Kiev şi altă dată. Potrivit cuvintelor sale, ea a plecat spre Kiev şi a ajuns cu bine, însă la întoarcerea din călătorie s-a îmbolnăvit, având febră mare şi a suferit foarte mult. Era bolnavă şi istovită şi nimeni nu a primit-o când a cerut un loc unde să-şi plece capul. Tot aşa, a trebuit să rămână într-un loc timp de trei săptămâni.

Încă foarte slăbită, a mers înainte şi, după cum spunea, trebuia să se aşeze pe marginea drumului, uneori abia târându-se înainte. Chiar şi aşa a reuşit să ajungă acasă în Bortsurmani. Şi, într-adevăr, s-a mai dus la Kiev încă o dată după aceea.

Afirma venea uneori la chilia părintelui Alexie, îi

aducea lemne şi spăla podeaua. Odată a observat puţin sânge pe hainele părintelui Alexie şi s-a îngrijorat, gândindu-se de unde ar fi putut proveni.

În noaptea aceea, când părintele dormea profund, s-a apropiat de el. Lângă pat, la picioarele sale, era pus de obicei un obiect acoperit întotdeauna cu grijă cu o pânză de sac foarte aspră. Chinuită de curiozitate, a ridicat pânza şi a văzut dedesubt o piatră. A înţeles că părintele Alexie îngenunchează pe piatră în timpul rugăciunilor. Şocată de ceea ce văzuse, a tras la loc pânza şi a părăsit în linişte camera fără să-l trezească. În dimineaţa următoare, spre marea ei uimire, părintele a început să o mustre cu blândeţe: „Se pare că tu, Afinuşka, ai păcătuit noaptea trecută. Curiozitatea este un mare păcat, nu este niciodată bine să cauţi în secret ceea ce încearcă cineva să ascundă”. I-a interzis să spună cuiva ceea ce văzuse. Şi ea nu a spus nimănui până la moartea părintelui.

Nobila din Kurmâş, Natalia Grigorievna Kuzneţova, a povestit cum odată mama ei, Iulia Lukinicina, a venit la părintele Alexie. Cu toate că o vedea pentru prima oară, a chemat-o pe nume şi i-a zis: „Iulianuşka, pregăteşte-te! Moartea bate la uşă”. Într-adevăr, la foarte scurt timp după aceea, pe neaşteptate, ea a murit într-un accident.

Altă întâmplare asemănătoare s-a petrecut cu o bătrână din satul Kaslovka, parohia Bortsurmani. A venit odată în timpul Postului Mare la o priveghere în Bortsurmani. Era anotimpul ploios şi drumurile erau foarte proaste. Drumul (înapoi) spre casă era dificil, aşa că l-a rugat pe părintele Alexie să-i îngăduie să rămână în casa lui peste noapte pentru a asista la o slujbă din dimineaţa următoare. În timpul nopţii s-a trezit şi l-a văzut pe părintele Alexie stând în faţa analogului, rugându-se fierbinte şi făcând metanii. În chilia sa era întuneric; numai candela ardea înaintea icoanei. A început a se întreba cum se putea ruga părintele Alexie fără încetare – slujba din timpul Postului Mare fiind obositoare, încât nici măcar în timpul nopţii nu-şi îngăduia să se odihnească. Cu aceste gânduri a adormit din nou. S-a trezit pentru a doua

oară şi a văzut că întreaga chilie era străbătută de o lumină minunată, iar părintele Alexie, cu mâinile ridicate, strălucea de lumină şi plutea deasupra pământului. Când a văzut aceasta, a scos un ţipăt de spaimă. Lumina a dispărut imediat, părintele Alexie a coborât pe pământ, apoi a liniştit-o şi a avertizat-o să nu spună nimănui ceea ce văzuse. Ea şi-a ţinut promisiunea multă vreme. Numai după moartea părintelui Alexie a descoperit câtorva prieteni apropiaţi minunea pe care fusese învrednicită să o vadă în noaptea aceea.

Părintele Alexie primea pe oricine venea la el, indiferent ce oră din zi sau din noapte era. Nici slăbiciunea şi nici boala nu-l împiedicau să facă aceasta.

De pe 1 ianuarie 1848, părintele Alexie a arătat semne de vizibilă slăbiciune. Nu mai putea să ţină sfintele slujbe şi, la cererea sa, rudele îl aduceau la biserică. Chiar şi aşa, considera un mare păcat să întoarcă oamenii înapoi şi le împlinea cererile, deşi era peste puterea sa. Până în Joia din săptămâna Patimilor slăbise atât de rău, încât nu se putea ridica de unul singur, nu putea umbla prin cameră şi nu putea mânca. Chinuindu-se astfel până la 21 aprilie 1848 şi primind Sfintele Taine în fiecare zi, şi-a sfârşit viaţa sa de aspră nevoinţă, spre marea întristare a celor care îl cunoşteau. Ziua morţii sale era senină şi călduroasă. Tot spaţiul din faţa bisericii era înţesat de lume, care se adunase să-l vadă pe părintele Alexie pentru ultima oară. Stând în faţa ferestrei deschise, privirea sa pătrunzătoare se muta de la icoanele din colţul camerei la oamenii care stăteau în picioare afară. Mulţi se aflau îngenuncheaţi, mulţi plângeau încetişor, nimeni nu îndrăznea să tulbure liniştea adâncă. Din când în când, părintele Alexie binecuvânta mulţimea şi a făcut acest lucru până când nu a mai putut să-şi ridice braţul, până ce ochii săi s-au închis pentru totdeauna – ochi ce exprimau, până în ultima clipă a vieţii, rugăciunea sa [către Dumnezeu] pentru ceilalţi.

Părintele Alexie a fost îngropat în biserică, în faţa altarului. Crucea memorială a fost adusă de un nobil din

Nijni-Novgorod care îl cinstea pe părintele Alexie ca pe un mare ascet. Era fiul său duhovnicesc şi toată viaţa sa a venit la el pentru rugăciune şi sfat.

Potrivit cuvintelor preotului din Bortsurmani şi ţăranilor de acolo, nu trece nicio duminică, nicio sărbătoare în care să nu fie slujită o panahidă la mormântul părintelui Alexie. Aproape toată lumea ia puţin pământ de pe mormânt şi îl păstrează ca pe o comoară, cunoscându-i însuşirile tămăduitoare, luându-l cu puţină apă la vreme de boală. Oamenii aşteaptă ca moaştele sale să fie dezgropate şi se vorbeşte mult despre faptul că a venit timpul ca el „să iasă din pământ”.

S-au auzit şi mai multe după o anume întâmplare cu un sobar din Bortsurmani, Gherasim Ciudakov, sobar care a fost de acord să aşeze o piatră funerară la mormântul părintelui Pavel Vigilański, căruia părintele Alexie îi dăduse propriul lui loc de înmormântare. El era îngropat în apropierea părintelui Alexie. Gherasim a săpat o groapă şi a pus în ea o scândură groasă pentru a susţine lespedea de pe mormânt, însă cum mormintele erau foarte apropiate unul de altul, scândura a intrat chiar în mormântul părintelui Alexie. Noaptea, nu ştie exact dacă în vis sau în realitate, fără să vadă pe cineva, a auzit limpede o voce care i-a zis: „Gherasim, nu ţi-ai făcut treaba foarte bine”.

Acest lucru l-a surprins foarte mult şi a întrebat ce anume nu făcuse bine. Aceeaşi voce i-a răspuns că trebuie să ştie, după cum toată lumea ştia şi spunea, că părintele Alexie urma să iasă afară şi, dacă urma să lase scândura aşa cum era atunci când moaştele ar fi fost descoperite, piatra funerară a părintelui Pavel ar fi fost în mod inevitabil spartă şi aruncată la pământ – deci toată munca lui Gherasim ar fi fost zadarnică. Aceste cuvinte l-au uimit într-o asemenea măsură, încât în dimineaţa următoare s-a dus să discute cu văduva părintelui Pavel. Şi împreună s-au hotărât să aşeze scândura pe partea cealaltă, pentru a nu atinge mormântul părintelui Alexie.

Există o altă istorie care a circulat în Bortsurmani. Înainte ca părintele Pavel [Vigiliański] să moară, a cerut să

fie îngropat alături de părintele Alexie, astfel încât laturile sicrielor lor să se atingă. Când au început să scoată pământul [era vreme de iarnă şi pământul era îngheţat], târnăcopul cu care săpau s-a îndoit. A fost adus altul nou şi, ca şi primul, s-a strâmbat şi acela. Au văzut în aceasta un semn că părintele Alexie nu-i îngăduie părintelui Pavel să-şi împlinească dorinţa, aşa că au săpat un mormânt alături de cel al părintelui Alexie, însă nu chiar în dreptul lui. Când au mutat mormântul mai departe, niciun târnăcop nu s-a mai îndoit.

Acesta a fost părintele Alexie, aceasta a fost viaţa lui – a făcut multe minuni în timpul vieţii sale şi a continuat să săvârşească şi altele până astăzi. Nu în zadar îl cinstesc oamenii ca pe un grabnic ajutător şi mijlocitor înaintea lui Dumnezeu, şi o mare mulţime de oameni vine să se roage la mormântul lui cu credinţă fierbinte şi cu dragoste.

Rugăciune către
Sfântul Alexie din Bortsurmani

O, sfinte al lui Dumnezeu, părinte Alexie, păstorule al turmei cuvântătoare şi mare făcătorule de minuni, primind umila noastră rugăciune, mijloceşte nouă mila Celui Preaînalt. Pe tine te cerem în ajutor şi ţie ne rugăm: ajută-ne, sfinte, că deşi am greşit din ispita celui rău, la tine alergăm cu inima zdrobită, ca să ne ocroteşti de săgeata cea ucigătoare a vrăjmaşului nostru diavol, care răneşte de moarte sufletele noastre.

Ai cunoscut tu însuţi puterea pocăinţei, părăsind trândăvia şi îndepărtându-te de patima băuturii după ce l-ai văzut pe îngerul care ţinea potirul cu Sfintele Taine, după ce l-ai văzut pe îngerul care îl împărtăşise pe bolnavul la care tu te-ai lenevit să ajungi. Nu ne este de folos să vedem îngeri, sfinte, dar ne este de mare folos să ajungem la pocăinţa la care ai ajuns tu.

Ajută-ne să ne ridicăm din păcat aşa cum şi tu te-ai ridicat din trândăvie şi ai devenit rob ales al Celui Preaînalt. Ne înfricoşăm de mărimea darurilor tale, că,

înduplecându-L pe Dumnezeu, ai ajuns să îl chemi la viaţă pe cel mort, ai alungat diavolii de la cei îndrăciţi şi i-ai tămăduit pe cei bolnavi.

Credem că eşti bine plăcut lui Dumnezeu, sfinte, şi nu ne îndoim de puterea mijlocirii tale. Trupurile noastre nu au murit, dar sufletele noastre sunt moarte. Roagă-te lui Dumnezeu, sfinte, să învieze sufletele noastre amorţite de desfătările acestei lumi. Roagă-te să înviem, sfinte, şi nu ne lăsa în ghearele vrăjmaşului.

Vino în ajutorul nostru, aşa cum şi la tine au venit Preacurata Născătoare de Dumnezeu şi Sfânta Muceniţă Varvara. Vino şi tămăduieşte trupurile şi sufletele noastre bolnave.

Ai grijă de noi, de toţi pomeniţii noştri, de toţi binefăcătorii noştri. Ai grijă de toţi păstorii drept-credincioşi, de tot clerul şi poporul.

Ai grijă de cei care vor să meargă pe calea cea îngustă a Evangheliei, de cei pe care furtunile acestei lumi încearcă să îi îngenuncheze. Fii tu sprijin tuturor credincioşilor. Fii tu reazăm tare în vreme de ispită.

Cum i-ai miluit pe toţi cei care au alergat la tine cu credinţă, tămăduindu-i de neputinţele lor, aşa ne izbăveşte şi pe noi, sfinte, de toate neputinţele trupeşti şi sufleteşti, ca, prin mijlocirea ta fiind mântuiţi, slavă, mulţumită şi închinăciune totdeauna să înălţăm Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!

Cuvânt la pomenirea Sfântului Alexie din Bortsurmani

În numele Tatălui, şi al Fiului, şi la Sfântului Duh. Amin. Iubiţi credincioşi, ne-am adunat pentru a-l cinsti pe Sfântul Alexie din Bortsurmani, unul dintre cei mai puternici ocrotitori ai familiilor creştine.

Voi începe cuvântul de astăzi aducându-vă aminte de minunea pe care a făcut-o atunci când a înviat copilul care murise la vârsta de treisprezece ani.

Ce părinte nu ar vrea să îi învie fiica sau fiul care a

murit? Ce soţ nu ar vrea să îi învie soţia moartă? Numai cei întăriţi în credinţă, cei care au nădejde că cei adormiţi au intrat în Împărăţia lui Dumnezeu, faţă de care toate bunătăţile lumeşti sunt palide şi fără valoare.

Să ne dăm seama cât de frământaţi erau părinţii copilului care murise… Ce este un copil? Este un dar de la Dumnezeu, este un prilej de bucurie. Privirile drăgăstoase ale copiilor dau părinţilor puterea de a lucra pentru obţinerea celor trebuincioase familiei. Ar fi multe de spus despre legătura dintre părinţi şi copii, dar nu vom spune decât că, în cazul asupra căruia ne îndreptăm atenţia, nu numai părinţii copilului sufereau, ci suferea însuşi Sfântul Alexie.

Fariseii ar putea întreba: „De ce sfântul nu se bucura că tânărul a trecut la Domnul? De ce nu se bucura că încă un suflet a intrat în Împărăţia lui Dumnezeu?”

Astfel de întrebări sunt puse de obicei la înmormântările la care membrii unei familii îndoliate plâng.

Ne vom opri puţin asupra acestui moment. Este oare creştineşte ca la înmormântări oamenii să îşi bocească morţii cu disperare, să îşi smulgă părul din cap, aşa cum fac unele femei?

Nu, în niciun caz. Disperarea şi deznădejdea sunt patimi care aruncă omul în braţele diavolului.

Moartea unui om este un bun prilej pentru vădirea sentimentelor celor din jur faţă de cel care a trecut la o nouă viaţă. Unii sunt indiferenţi, ascunzându-şi răceala inimii, invocând faptul că au nădejde că mortul a trecut la viaţa cea luminoasă. Alţii sunt deznădăjduiţi, pentru că dispariţia celui mort le-a încurcat diferite socoteli lumeşti, legate de cine ştie ce moşteniri sau averi. Alţii suferă pentru că şi-ar fi dorit să îl mai aibă între ei pe cel răposat. Între aceştia din urmă se afla şi părintele Alexie, care suferea mult din pricina faptului că tânărul murise.

„De ce te întristezi, părinte, de ce nu te bucuri că acest copil a ajuns la odihna lui Dumnezeu?”

Să fi fost lacrimile părintelui un semn al

nedesăvârşirii sale, un semn al slăbiciunii sale omeneşti? Doar niciun sfânt nu e perfect, toţi au avut micile lor neputinţe, gândesc cei care sunt preocupaţi să descopere defectele sfinţilor, hulind fără să îşi dea seama harul lui Dumnezeu care i-a întărit.

Îndrăznesc să cred că la moartea copilului părintele plângea pentru că îl iubea pe acesta ca pe propriul său copil. Inima unui preot trebuie să fie ca inima unui stareţ de mănăstire: aşa cum stareţul trebuie să îi iubească pe toţi monahii din obştea sa, la fel şi preotul trebuie să ceară de la Dumnezeu dragoste pentru a-i iubi pe toţi creştinii pe care îi păstoreşte. Înainte de învierea lui Lazăr, Evanghelia ne spune că *a lăcrimat Iisus. Deci ziceau iudeii: Iată cât de mult îl iubea…* (Ioan 11, 35 – 36).

Părintele îl iubea pe tânăr ca pe fiul său. Aşa iubeşte un sfânt. Părintele şi-ar fi dorit să îl vadă pe tânăr crescând, să îl vadă înflorind. Este adevărat că scopul vieţii este dobândirea Împărăţiei Cerurilor, dar nu ne rugăm ca mâine să moară toţi creştinii pentru a se duce la Dumnezeu. Fiecare om are rostul său în lume, fiecare om are drumul său.

Iarăşi trebuie să spunem că, atunci când părintele Alexie a înviat mortul, a fost voia lui Dumnezeu să se întâmple aşa. Doar nu era singura slujbă de înmormântare a unui copil pe care părintele o săvârşise în viaţa sa, ca să punem totul pe seama frângerii de inimă pe care a avut-o părintele la moartea copilului.

Nu este bine nici ca cei care au citit sau au aflat despre această mare minune pe care a făcut-o Dumnezeu prin Sfântul Alexie să îşi dorească să vadă cu ochii lor acelaşi semn dumnezeiesc şi să nu îşi înmormânteze morţii, aşteptând ca Dumnezeu să îi învie. Aşa au făcut unii sectanţi, până ce trupurile morţilor lor au început să putrezească. Dar nu au mai înviat…

Pe copilul mort l-au dus la biserică abia după o săptămână de la moarte, şi cu greu părintele a început să slujească. În viaţa sfântului stă scris despre acest moment că „nici corul nu putea cânta…”. Suferinţa era nu numai a

familiei, ci a întregii parohii, a întregii familii duhovniceşti, care plângea împreună cu păstorul ei.

La un moment dat, părintele a început să se roage cu zdrobire de inimă: „Da, o, Doamne, da, înviază-l pe tânăr, fiindcă Tu poţi toate, Tu eşti Domnul, Tu eşti Atotputernicul… În smerenia mea Te rog şi nu din mândrie îndrăznesc…”

Doamne, deja miroase, că este a patra zi… i-a spus Marta Mântuitorului, când se aflau la mormântul lui Lazăr. Şi, dacă s-ar fi aflat în biserica părintelui Alexie, poate i-ar fi spus: „Dar deja miroase, că este a şaptea zi de când a murit…”

Dar, spre mirarea tuturor creştinilor din biserică, Dumnezeu l-a înviat pe tânăr.

Fraţi creştini, daţi-vă seama cât de mari sunt milele lui Dumnezeu… Dumnezeu l-a înviat pe copil, şi, odată cu el, a înviat şi inimile cele împietrite care se îndoiau că Dumnezeu mai face minuni…

Dumnezeu ar putea face aceste mari minuni şi astăzi, în fiecare dintre bisericile şi mănăstirile noastre. Şi de ce nu le face, pentru ca oamenii să creadă în Dumnezeul Bisericii Ortodoxe, ne-am putea întreba?

Ia gândiţi-vă, oare după învierea lui Lazăr iudeii L-au recunoscut pe Hristos drept Mesia, au recunoscut că El este Mântuitorul pe care îl aşteptau?

Nu, iubiţilor, ci L-au prigonit şi L-au răstignit, ca pe un făcător de rele. Evanghelia ne învaţă că cei care nu vor să primească cuvântul mântuirii *nu vor crede nici dacă ar învia cineva dintre morţi* (Luca 16, 31).

Cunoaştem din istoria Bisericii că, din rânduiala lui Dumnezeu, au avut loc mai multe învieri din morţi, şi ele au fost spre pocăinţa celor păcătoşi şi spre apropierea oamenilor de Dumnezeu. Ori de câte ori este nevoie de vreo minune, Dumnezeu nu şovăie să îşi arate puterea.

De foarte multe ori însă, omul cere semne de la Dumnezeu, crezând că, dacă le-ar primi, atunci s-ar pocăi. Dar oamenii, după ce primesc semnele pe care le-au cerut, fac cum au făcut iudeii în pustie: în loc să se pocăiască, au

cerut şi alte semne, ispitindu-L pe Dumnezeu.

Noi nu trebuie să îi cerem lui Dumnezeu să ne arate semne, ci trebuie să avem înţelepciunea de a crede în semnele pe care le-a făcut pentru întărirea credincioşilor.

Pentru un creştin adevărat, faptul că acum o sută cincizeci de ani Sfântul Alexie a înviat un mort trebuie să ofere certitudinea faptului că şi astăzi un preot cu viaţă sfântă ar putea învia un mort.

Să ne întrebăm însă: acesta este oare scopul credinţei noastre, de a-i învia la o viaţă stricăcioasă pe cei care tocmai au părăsit-o? Nu, iubiţilor.

Hristos nu a primit moartea pe cruce pentru ca noi să înviem în această lume, sau pentru ca noi să fim nemuritori în această lume.

Faţă de frumuseţile raiului, frumuseţile vieţii pământeşti nu sunt nimic. Ar fi un blestem pentru un creştin să trăiască veşnic în lumea aceasta, fără a mai gusta din bunătăţile raiului.

Hristos a venit în lume pentru a ne învia, pentru a ne ridica din moartea cea duhovnicească. Nicio minune nu este mai mare decât învierea unui suflet.

Despre învierea pe care a făcut-o părintele vom mai spune doar atât: că a fost un dar pe care Dumnezeu l-a făcut spre întărirea credincioşilor.

Însă şi fără acest semn, sfinţenia părintelui, prin vindecările trupeşti şi mai ales cele sufleteşti pe care le-a făcut, străluceşte ca un soare în faţa ochilor iubitorilor de Dumnezeu. Sfântul Ioan Gură de Aur spunea că „darul de a suferi este mai mare decât darul de a învia morţii, pentru că făcând cineva minuni, Îi rămâne dator lui Dumnezeu, pe când dacă cineva suferă, acestuia Dumnezeu îi rămâne dator”. De aici putem înţelege că mai mare a fost darul Sfântului Alexie de a duce o viaţă de nevoinţă mucenicească decât acela de a învia un mort.

Să luăm aminte, fraţi creştini, la acest mare şi tulburător adevăr: că este mai mare darul de a suferi pentru Hristos, de a ne purta crucea rânduită de Dumnezeu, decât acela de a învia un mort. Iar cei care

încearcă să clasifice sfinţii, să stabilească după criterii îndoielnice care a fost mai sfânt decât celălalt, folosindu-se doar de minunile cunoscute, aceia se înşală. Cine poate cântări smerenia unui sfânt, sau nevoinţa lui făcută în ascuns, sau altele asemenea? Oare Sfântul Siluan, care nu a înviat morţi, este mai mic decât Sfântul Alexie? Să nu se apropie de minţile noastre cugete nebuneşti ca acestea!

Şi tot aşa să ne ferim să îi judecăm pe părinţii cu viaţă sfântă din vremurile noastre, făcând noi un podium de premiere mincinos şi fără rost. Dumnezeu îşi cunoaşte robii, Dumnezeu îşi cunoaşte fiii, şi numai El ştie cât de sfânt a fost fiecare.

Noi să ne străduim, după puteri, să mergem pe calea pe care ne-au arătat-o sfinţii. Şi să ne dăm seama că sfinţii nu au ales o altă cale decât pe cea a smereniei şi a pocăinţei.

Pocăinţă, pocăinţă, pocăinţă… Sunt cuvinte care nu plac oamenilor din zilele noastre. Dacă Biserica ne-ar cere să devenim toţi oameni învăţaţi, atunci oamenii s-ar repezi la grămadă spre cele mai înalte şcoli. Dacă ne-ar cere să ne adunăm averi trecătoare, atunci ne-am repezi cu elan să îi împlinim poruncile. Dar Biserica nu ne cere decât să ne smerim, să ne micşorăm, pentru a-L lăsa pe Hristos să se sălăşluiască în inimile noastre.

Pe cât de frumos este să ai o comoară în inimă, pe atât de greu este să te smereşti, să te pocăieşti, pentru a dobândi această comoară.

Să învăţăm pocăinţa de la Sfântul Alexie. El a fost un preot care, până la întâlnirea cu Dumnezeu, ducea o viaţă ştearsă. Uneori era chiar biruit de patima băuturii.

Imaginea unui preot beţiv nu este o imagine rară în vremurile noastre, şi nu era nici în Rusia Sfântului Alexie. Rară este însă imaginea unui preot care se ridică din păcate pe culmile sfinţeniei, aşa cum a făcut-o preotul din Bortsurmani.

Rusia pravoslavnică ne mai arată şi alt preot care a păcătuit şi mai apoi a ajuns la sfinţenie. Este vorba de Sfântul Varlaam Kereţki, cel care din gelozie şi-a ucis soţia,

deşi aceasta fusese o soţie credincioasă. După săvârşirea crimei, părintele a trăit toată viaţa sa într-o pocăinţă aspră şi a dobândit mila lui Dumnezeu.

Sfântul Alexie nu săvârşise un păcat la fel de mare; de altfel, el nu era un om căzut în patima băuturii. E o diferenţă între cel ce trăieşte din furat şi cel care fură o dată pe an. Sfântul Alexie nu se îmbăta foarte des. Faptul că totuşi avea această slăbiciune îl apropie foarte mult de marea majoritate a păcătoşilor.

Dacă Sfântul Alexie ar fi fost un beţiv notoriu, unii ar fi putut spune: „Vai, dar nu îmi poate fi model de pocăinţă, eu nu am căzut ca el…”

Aşa cum unele femei care trăiesc în desfrâu, citind viaţa Sfintei Maria Egipteanca, exclamă: „Această sfântă nu îmi poate fi model de pocăinţă, pentru că a dus o viaţă de păcat. Eu păcătuiesc doar cu omul pe care îl iubesc, păcatul meu este cu mult mai mic, şi Dumnezeu îl iartă mult mai uşor…”

Câtă falsitate, cât fariseism…

Sute de ani, monahi care au dus viaţă feciorelnică au plâns auzind în Postul Mare cum se citeşte în Biserică viaţa Mariei Egipteanca, şi au sporit în pocăinţă… Iar păcătoşii zilelor noastre se compară cu ea, sau cu Sfântul Ciprian, care înainte de convertire a fost vrăjitor, şi li se pare că faţă de ei sunt curaţi. Iar dacă s-ar compara cu părintele Varlaam Kereţki, li s-ar părea că sunt nepătimaşi…

Există două căi: calea lepădării de sine şi calea iubirii de sine. Cei iubitori de sine refuză modelele de pocăinţă, şi îşi justifică păcatele. Beţivii spun că sunt mai virtuoşi decât desfrânaţii, desfrânaţii spun că sunt mai virtuoşi decât cei mândri, cei mândri spun că sunt mai virtuoşi decât hoţii. Iar hoţii se mulţumesc cu faptul că sunt mai virtuoşi decât ereticii, că doar erezia este cel mai mare păcat.

Şi aşa fiecare păcătos stă liniştit în păcatul lui, fără să vrea să se ridice. Cine să se mai pocăiască?

Cei care merg pe calea lepădării de sine nu se uită la căderile altora, se uită doar la propriile lor păcate. Unul dintre semnele după care se poate recunoaşte un rob al lui

Dumnezeu este acesta: faptul că îşi vede păcatele şi se pocăieşte de ele. Chiar dacă aceste păcate par celorlalţi păcătoşi lesne de trecut cu vederea.

Să înţelegem deci că iubitorii de Dumnezeu nu îşi vor compara niciodată propriile păcate cu ale sfinţilor care înainte de convertire sau de pocăinţă au fost mari păcătoşi. Ci vor căuta să se folosească de pocăinţa celor care au dobândit raiul.

Cu toate acestea, nu trebuie să trecem cu vederea nici faptul că mai uşor îi este unul fost eretic să se pocăiască citind viaţa Sfântului Ciprian, sau unui desfrânat să citească viaţa Sfintei Maria Egipteanca ori a Sfinţilor Bonifatie şi Aglaida.

Este firesc să ne fie mai uşor să înţelegem pocăinţa celor care au căzut în aceleaşi păcate cu cele ale noastre. Ce să înţelegem dar? Că numai cei care au căzut în patima băuturii se vor folosi de învierea duhovnicească a Sfântului Alexie? Nu, nu trebuie să privim lucrurile în acest fel. Ar trebui însă să ne dăm seama însă cât de mare a fost pocăinţa sfântului care a realizat că vieţuirea lui nu era bine plăcută lui Dumnezeu.

Să nu uităm: sfântul nu era beţiv, nu erau dese zilele în care această cumplită patimă îi întuneca mintea.

Să ne aducem aminte că atunci când Bonifatie, cel care a ajuns mucenic pentru Hristos, a întrebat-o pe stăpâna sa cu care trăia în desfrâu: „Ce vei spune dacă voi fi mucenicit?”, Aglaida a răspuns ironic: „Tu, beţivule?...”

Poate că şi părintele Alexie fusese judecat de creştinii care îl vedeau ameţit de băutură. Poate că aceştia s-au smintit de căderea păstorului lor. Dar se poate ca aceştia să fi avut dragoste pentru părintele lor şi Dumnezeu l-a întors pe acesta pe drumul cel bun.

Să ne amintim cum a avut loc această întoarcere. Într-o noapte, fiind chemat în satul vecin să împărtăşească un om aflat pe patul de moarte, părintele a refuzat, amânând împărtăşirea pe a doua zi.

De câte ori nu ni s-a cerut să ajutăm pe cineva şi am amânat să facem aceasta? Ba mai mult, inimile noastre

sunt împietrite, căci, după ce amânăm să facem binele care ni s-a cerut, dormim liniştiţi, şi chiar uităm de nevoile aproapelui nostru.

Părintele Alexie nu a putut dormi liniştit. Conştiinţa îl mustra. Dacă omul murea neîmpărtăşit?... Şi când nu a mai putut răbda, s-a îmbrăcat şi s-a dus unde fusese chemat.

Era prea târziu, omul murise. Câtă osândă îşi agoniseşte un preot care lasă un om să moară neîmpărtăşit... Părintele Alexie ştia aceasta. Şi se temea de această osândă...

Iată că, din rânduială dumnezeiască, părintele a văzut la căpătâiul celui mort un înger cu un potir în mână. Vedenia l-a cutremurat. Îngerul făcuse ceea ce ar fi trebuit să facă el însuşi. Această vedenie a fost impulsul datorită căruia părintele Alexie a părăsit vechiul mod de viaţă şi a pornit pe calea sfinţeniei.

După ce a văzut îngerul, părintele s-a rugat toată noaptea. Începuse o viaţă deosebită, o viaţă în care a urcat pe scara raiului.

Rânduiala sa de rugăciune arată foarte bine râvna părintelui pentru a-l bine plăcea lui Dumnezeu şi pentru a-i ajuta pe oameni. Slujea Sfânta Liturghie în fiecare zi. Canonul său era acesta: la ora douăsprezece noaptea spunea Miezonoptica, apoi cei doisprezece psalmi şi citea viaţa sfântului din ziua respectivă, învăţătura din Proloage. Dimineaţa făcea Utrenia, Ceasurile, un acatist, la amiază patru catisme din Psaltire, seara Canonul către Mântuitorul Hristos cu un acatist, Canonul către îngerul păzitor şi rugăciunile de seară. Rostea Rugăciunea lui Iisus. Noaptea făcea metanii. Numărul metaniilor pe care le făcea într-o zi ajungea la o mie cinci sute.

Mare nevoinţă pentru un preot căsătorit este să slujească în fiecare zi Sfânta Liturghie. Aceasta presupune o înfrânare trupească mult mai grea decât a monahilor care stau singuri în chiliile lor. Este o cruce grea, dar care aduce o cunună luminoasă.

Despre numărul mare de metanii pe care îl făcea

părintele, ce putem spune? Oare nu era om ca noi? Oare nu avea neputinţe şi boli ca noi? Oare era din altceva, oare nu era din carne? Sunt creştini care se lenevesc să facă treizeci de metanii, iar dacă fac câteva, în Postul Sfintelor Paşti, cred că sunt tare râvnitori…

O, vai nouă… Am ajuns să vrem mântuirea fără a vrea să ducem crucea, fără a vrea să mergem pe calea nevoinţei, fugind de osteneala rugăciunii.

Nu ne putem mântui fără rugăciune, nu ne putem mântui fără nevoinţă. Să învăţăm aceasta măcar acum, de la Sfântul Alexie de Bortsurmani, dacă nu am vrut să o învăţăm până în acest ceas.

Unde l-a dus pe părintele Alexie nevoinţa sa? A ajuns la o asemenea măsură duhovnicească, încât odată i S-a arătat însuşi Domnul şi i-a spus: „Paşte oile Mele, paşte-i pe cei aleşi ai Mei, îngrijeşte-te de turma Mea. Pentru că te-am aşezat peste turmă pe muntele cel sfânt al Meu şi te-am făcut apărător al Bisericii”.

Mai mult încă, la o Sfântă Liturghie un înger al Domnului i-a spus că din ziua aceea începuse să meargă pe calea slujirii îngereşti. Îngeri în trup… asta sunt sfinţii. Lor li se cuvin, pe bună dreptate, laudele care li se aduc de către Biserică. Aceste laude nu sunt exagerări care au rolul de a stârni admiraţia credincioşilor. Sunt doar constatări ale înălţimii lor duhovniceşti.

„Oricine îşi va aduce aminte de mine, îmi voi aminti şi eu de el”. Aceste cuvinte au fost rostite de mai mulţi sfinţi înainte de a muri. Rostindu-le, părintele Alexie dădea mărturie că, simţind darul Duhului Sfânt, care îl acoperea, şi văzând mulţimea lucrărilor binecuvântate, pe care Dumnezeu le săvârşea printr-însul, avea nădejde că nici după moarte rugăciunea sa pentru ceilalţi nu se va împuţina. „Oricine îşi va aduce aminte de mine, îmi voi aminti şi eu de el”. Aceste cuvinte nu sunt dovada unui triumfalism, a unei păreri înalte despre sine sau a conştiinţei că a dobândit sfinţenia. Ci sunt dovada faptului că în inima părintelui se sălăşluise dragostea pentru aproapele, că inima sa suferea pentru nevoile şi lipsurile

aproapelui.

Părintele nădăjduia că, aşa cum în timpul vieţii Dumnezeu îi ascultase rugăciunile pentru cei sărmani, bolnavi şi necăjiţi, nici după moarte rugăciunile sale nu vor rămâne fără răspuns. Dumnezeu îl făcuse păstor al turmei cuvântătoare, şi el simţea că dragostea sa pentru turmă nu se va împuţina nici după moarte.

Să ne lipim inimile de acest cuvânt dătător de nădejde, că Sfântul Alexie îşi va aminti de toţi cei care îl vor pomeni.

Oare cine nu îşi dă seama că are nevoie de ajutor de la Dumnezeu? Oare cine nu îşi dă seama că are nevoie de sprijinul şi de ocrotirea sfinţilor Săi? Numai cei necredincioşi şi cei fără minte. Dar voi, iubiţilor, să vă rugaţi Sfântului Alexie ca, aşa cum a avut grijă de creştinii din parohia sa, aşa să aibă acum grijă de noi toţi.

Care este acum parohia Sfântului Alexie? Ştie cineva? Ştie cineva unde slujeşte el şi unde poate fi găsit de către cei care au nevoie de el?

Pe frizer ştim că îl găsim la frizerie, pe cizmar la cizmărie, pe preot la biserică. Dar pe Sfântul Alexie din Bortsurmani, unde îl putem găsi?

El trăieşte acum în Biserica Cerească, împreună cu toţi îngerii şi sfinţii. Nu există ceas la care să fie ocupat, să nu poată auzi cererile voastre. Să vă împrieteniţi cu el, iubiţilor. Să vă daţi seama cât ajutor puteţi primi de la el.

Să ne rugăm şi noi Sfântului Alexie, aşa cum s-au rugat miile de credincioşi care au primit ajutorul său. Nu este nimeni care să nu aibă nevoie de ajutor. Nu este nimeni care să nu aibă nevoie de sprijinul Sfântului Alexie. Să ne rugăm lui, şi vom primi grabnic acest ajutor. Aşa cum el a avut credinţă mare, şi prin rugăciune a înviat acel mort, tot aşa să avem şi noi credinţă atunci când îi cerem să devină ocrotitor al nostru şi al familiei noastre.

O, Sfinte Alexie, podoabă a Bisericii şi ocrotitor al celor care trăiesc în lume, roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru noi, păcătoşii, ca să ne ierte păcatele, să reverse asupra noastră darurile Sale cele bogate şi să ne facă

părtaşi Împărăţiei Sale cele veşnice. Amin.

S-ar fi cuvenit să sfârşesc aici cuvântul meu. Dar cred că mai este nevoie să vă spun ceva despre dragostea părintelui Alexie faţă de semenii săi.

Ştim despre el că avea inima plină de dragoste pentru cei care veneau la el. Ştim că se asemăna Sfântului Ierarh Nicolae în milostenie. Că ori de câte ori vreun om suferea un necaz, dacă îi lua foc casa sau îi mureau animalele, părintele îl ajuta cu ce putea, fără ca cel ajutat să ştie de unde i-a venit ajutorul. Greu şi-au dat seama oamenii că păstorul lor duhovnicesc era cel care purta grijă şi de viaţa lor materială. De altfel, credinţa ortodoxă nu ne învaţă să dispreţuim trupul, ci patimile trupeşti. Nu ne învaţă să omorâm trupurile noastre, ci ne învaţă să omorâm cugetele noastre cele rele.

Ortodoxia ne învaţă să ne folosim cu măsură de toate cele pe care ni le-a hărăzit Dumnezeu. Şi cei care se folosesc cu măsură de toate sunt mai bine plăcuţi lui Dumnezeu decât cei care, dintr-un duh de slăvire, renunţă la toate bunătăţile pentru a se lăuda cu propria măsură duhovnicească.

Nu despre cei pe care îi ajuta Sfântul Alexie mai vreau să vă vorbesc acum. Ci despre cei pe care nu voia să îi vadă, despre cei pe care refuza să îi primească la el.

Cum, ne putem întreba, au existat oameni de care sfântul s-a scârbit? Au existat oameni pe care a refuzat să îi ajute? Ce sfinţenie mai este şi asta, când pe unii îi ajuta, iar pe alţii nu voia nici măcar să îi vadă?

Ia gândiţi-vă! Hristos a venit în lume pentru toţi păcătoşii. Oare pe care dintre păcătoşi nu voia părintele să îi ajute?

Răspunsul este simplu: pe vrăjitori şi pe cei care mergeau la vrăjitori. De ce oare părintele refuza să îi ajute? Pentru simplul fapt că aceştia nu voiau să fie ajutaţi.

Atunci de ce veneau la el? Tocmai pentru a amesteca întunericul cu lumina şi pentru a produce sminteală.

Ia gândiţi-vă, cum ar fi fost ca părintele să fi stat de vorbă cu vrăjitorii, şi apoi vrăjitorii să se fi dus la casele lor

şi să spună că au cerut sfat de la un părinte cu viaţă sfântă?

Ştim doar că cei mai mulţi dintre vrăjitori nu vor să recunoască faptul că sunt ucenicii diavolului, ci pretind că sunt slujitori aleşi ai lui Dumnezeu. Aşa vedem în zilele noastre tot soiul de vindecători cu bioenergie, de vizionari, de persoane care practică magia albă... Dar nu există magie albă, există numai vrăjitorie diavolească.

Şi sfântul nu voia să stea de vorbă cu aceşti slujitori ai întunericului şi nici cu acei creştini care mergeau la ei ori pentru a fi vindecaţi, ori pentru a li se ghici viitorul.

De ce era rău sfântul? Nu era rău. Pur şi simplu nu îi putea ajuta decât pe cei care mergeau pe calea Bisericii. Preotul nu poate binecuvânta orice, nu poate binecuvânta păcatul, beţia, desfrâul sau lăcomia. Preotul nu îi poate binecuvânta nici pe vrăjitori, nici pe eretici.

Să nu credem că părintele nu se ruga pentru cei aflaţi departe de calea cea curată a Bisericii. Se ruga în taină pentru ei; şi când aceştia veneau la el pentru a se lepăda de rătăcirile lor, părintele îi primea cu toată dragostea. Aşa cum în slujba de trecere a ereticilor la credinţa ortodoxă, mărturisirea lepădării de erezie este o condiţie fără de care nu poate avea loc intrarea în rândul fiilor Bisericii, tot aşa, părintele nu-i putea primi pe vrăjitori şi pe discipolii lor câtă vreme nu erau hotărâţi să părăsească întunericul pentru a primi credinţa cea dreaptă.

Să ne aducem aminte de cuvintele pe care le-a rostit Sfântul Teodor Studitul înainte de a muri: „Fiţi gata întotdeauna, nu vă faceţi părtaşi prin nepăsare la crimele faţă de învăţătura Bisericii: nicio prietenie cu ereticii. Rezistaţi până la moarte!”

„Nicio prietenie cu ereticii...”, a spus Sfântul Teodor. „Nicio prietenie cu vrăjitorii şi cu ucenicii lor”, parcă ne-ar spune Sfântul Alexie. Să fie aceasta o dovadă a puţinătăţii dragostei? Nu. Prietenia cu cei rătăciţi, prietenia care presupune respectarea credinţelor lor şi nu încercarea de a-i aduce pe drumul cel luminos al Bisericii nu este

dragoste adevărată. Este dragoste făţarnică. Singura prietenie cu cei rătăciţi este cea pe care au avut-o toţi sfinţii mărturisitori ai Bisericii, care şi-au riscat viaţa sau chiar au murit pentru ca cei rătăciţi să cunoască lumina Bisericii, lumina lui Hristos.

Să nu uităm să ne rugăm pentru toţi cei de aproape ai noştri, ca Dumnezeu să le descopere calea adevărului, să îi aducă la pocăinţă, şi pentru rugăciunile Sfântului Alexie din Bortsurmani şi ale tuturor sfinţilor să ne facă pe toţi fii ai Împărăţiei Cerurilor. Amin.

Viaţa Sfântului Iona din Odessa[4]
(† 30 mai / 17 mai)

Vestea cea bună despre sfinţenia unor Cuvioşi precum Serafim de Sarov, Antonie şi Teodosie de la Pecerska, Serghie de Radonej, Teofan Zăvorâtul sau Ignatie Briancianinov s-a răspândit în toate colţurile lumii. Pe urmele lor a călcat şi Sfântul Iona, făcătorul de minuni din Odessa, care prin multă să rugăciune şi nevoinţă a arătat că sfinţenia poate fi dobândită şi de către cei care duc viaţă de familie.

Sfântul Iona, pe numele său întreg Iona Moiseevici Atamański, a văzut lumina zilei de marea sărbătoare a înălţării Sfintei Cruci, pe 14 septembrie 1855, în Slobodca Romană, în oraşul Odessa. De mic copil el a rămas orfan de părinţi. Tatăl său, diaconul Moise, care slujise în oraş la biserica cu hramul Naşterea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a murit când Iona avea numai trei ani. Nu mult după aceea a murit şi mama sa, Glicheria, o femeie cu o aleasă vieţuire creştină. Aceasta şi-a dorit ca fiul ei să îşi urmeze tatăl pe calea slujirii lui Dumnezeu. Înainte de a trece la Domnul, ea l-a binecuvântat cu cuvintele: „Vreau să devii un bun păstor”.

După moartea părinţilor săi, Iona a avut parte de

4 Viaţa Sfântului Iona a fost tipărită pentru prima dată în această formă în volumul *Sfântul Iona, făcătorul de minuni din Odessa*, apărut la Editura Christiana, Bucureşti, 2001.

mari greutăţi. Rămas fără niciun sprijin, el a trăit o vreme în cimitir, lângă mormintele părinţilor săi. Nici acolo nu a avut însă parte de linişte, căci paznicul cimitirului, un om crud şi fără frică de Dumnezeu, l-a bătut şi l-a izgonit. Băiatul a început să pribegească pe drumurile de lângă mare, hrănindu-se cu resturile pe care le găsea prin gunoaie. Nopţile dormea pe unde apuca. Pentru scurtă vreme şi-a găsit adăpost în clopotniţa unei biserici, dar şi de acolo a fost alungat de răutatea oamenilor.

Până la urmă, unchiului său i s-a făcut milă de el şi l-a adăpostit în casa sa. Dar lipsa dragostei părinteşti îi umplea copilului inima de durere. Din rânduiala lui Dumnezeu, credincioasa sa mamă i se arăta uneori în vis pentru a-i mângâia sufletul necăjit. Odată, ea i-a cerut să nu mai plece cu vasul pe mare, aşa cum avea el de gând. Iona a făcut ascultare şi aşa s-a izbăvit de o mare nenorocire, căci în acea zi vasul s-a scufundat.

Tânărul creştea în frică de Dumnezeu. Se ruga în toată vremea, fără a ţine seama de neputinţele trupeşti. Uneori, pentru că nu voia să-şi împuţineze rugăciunea din cauza oboselii, i se întâmpla să adoarmă rugându-se.

Într-o zi, istovit fiind, a adormit la rugăciune fără a apuca să stingă lumânarea. Haina de pe el a luat foc şi Iona a suferit arsuri atât de mari încât a fost dus la doctor. Astfel de ispite nu au slăbit însă dorinţa sa de nevoinţă.

După ce a terminat şcoala – la care fusese trimis din grija ocrotitorilor săi –, Iona a intrat la seminarul teologic. Dascălii săi au fost impresionaţi de sufletul lui curat şi de bunele lui însuşiri. Ştiind că a psalmodia fără a avea mintea la cele înalte înseamnă a lucra fără rod, Iona a împodobit corul bisericesc nu numai prin vocea sa frumoasă, ci şi prin însufleţirea cu care a cântat.

După terminarea seminarului, tânărul s-a căsătorit cu o fecioară evlavioasă, pe nume Anastasia. Ea a adus pe lume nouă copii, trei băieţi şi şase fete.

În anul 1884, înainte de a împlini vârsta de treizeci de ani, Iona a fost hirotonit diacon. Pentru viaţa lui cucernică, după doi ani a fost preoţit. Ierarhul care l-a

hirotonit, Prea Sfinţitul Arhiepiscop Nicanor, spunea oamenilor: „Luaţi binecuvântare de la părintele Iona, căci va fi un bun păstor. Eu am simţit asupra lui o mare binecuvântare. Sufletul lui arde ca o pară de foc sfântă…”

Părintele Iona a fost trimis de Prea Sfinţitul Nicanor să slujească misionar în sate. Apoi, pentru opt ani, el a păstorit credincioşii din satul Cardaşovca, sat care se afla într-o stare de decădere, fiind plin de sectanţi. După îndelungi confruntări cu robul adevăratului Dumnezeu, două sute de sectanţi, împreună cu întlistătătorul lor, au părăsit căile pierzării şi au ales calea Bisericii.

Din anul 1897 părintele Iona a fost trimis să slujească în Odessa, la Biserica Adormirii Maicii Domnului. Prin viaţa sa sfântă, el şi-a atras dragostea credincioşilor. Simţind puterea rugăciunilor sale, toţi se străduiau să vină la Sfânta Liturghie pe care o săvârşea în fiecare dimineaţă. Ei sorbeau cu nesaţ fiecare slujbă, fiecare cuvânt de folos al celui care le era părinte, învăţător şi duhovnic. După fiecare slujbă, părintele rostea cuvânt de învăţătură pentru luminarea lor.

Casa părintelui Iona era totdeauna deschisă celor care se aflau în nevoi şi în necazuri, şi nimeni nu pleca de acolo nemângâiat. Mai ales copiii orfani primeau de la el îmbrăcăminte şi hrană.

Părintele Iona îşi cunoştea foarte bine enoriaşii, ştiind numele şi prenumele fiecăruia. Fiind văzător cu duhul, el pătrundea în sufletele oamenilor şi cu iscusinţă îi îndrepta spre o viaţă de pocăinţă, spre o viaţă virtuoasă.

Părintele se ruga fără încetare, în biserică, acasă sau în orice loc se afla. Iubea mult rugăciunile de noapte, care au o putere deosebită. Noaptea, părintele slujea Miezonoptica şi citea acatiste. Cei care veneau la slujbele de noapte rămâneau foarte impresionaţi, simţind dragostea părintelui pentru Dumnezeu şi harul care îl acoperea.

În vara anului 1901, după ce a slujit ultima Sfântă Liturghie la biserica cu hramul Adormirii Maicii Domnului, părintele a adresat credincioşilor un cuvânt de rămas bun:

„Mutarea mea de la această biserică s-a făcut cu totul pe neaşteptate. Rămâi cu bine, biserică sfântă, în care mi-a fost atât de bine să mă rog împreună cu fiii mei duhovniceşti! Rămâneţi cu bine, copii! Şi nu-l uitaţi niciodată în rugăciunile voastre pe cel care v-a fost părinte şi duhovnic! Vă mulţumesc şi să vă binecuvânteze pe voi Domnul pentru râvna voastră la rugăciune, cu care aţi mângâiat îndurerata mea viaţă…”

Părintele a fost mutat ca paroh al bisericii din port, care avea hramul Sfântul Nicolae. Printr-o jertfelnică slujire a strălucit ca o făclie, fiind un adevărat păstor al turmei duhovniceşti. Toţi se mirau de viaţa sa virtuoasă şi de celelalte daruri cu care fusese înzestrat de Dumnezeu.

Odată a fost adus la Sfântul Iona un îndrăcit. Bolnavul a început să facă gălăgie. După ce s-a rugat, părintele a poruncit duhului rău:

— „Ieşi din el!”

— „Sunt înfricoşător!” – a răspuns diavolul prin gura celui bolnav.

— „Dreptul de tine nu se teme, iar cel păcătos nu te vede” – a zis părintele Iona.

Şi aşa s-a întâmplat de trei ori, iar după a treia oară diavolul a ieşit.

După ce părintele a izgonit acel duh rău, în casa sa a izbucnit imediat un incendiu, care nu părea să aibă o cauză firească. Vrăjmaşul diavol, care se răzbuna crunt pe familia părintelui după fiecare exorcizare, nu a întârziat să-şi arate colţii.

Până şi preoţii catolici, după ce au auzit despre faptele minunate ale părintelui şi despre harul său de a izgoni duhurile necurate, au venit la el la biserică, cu curiozitate şi îndoială, ca să se încredinţeze de cele auzite. Când bolnavii chinuiţi de demoni au fost aduşi în biserică, ei s-au năpustit asupra catolicilor, au început să-i bată şi să strige la ei: „De ce aţi venit să vă uitaţi cum ne izgoneşte Iona?”

Sfântul Iona iubea frumosul în diferitele sale forme. Împodobirea bisericii, frumuseţea obiectelor de cult şi a

veşmintelor cu care slujea vădeau dragostea lui faţă de frumuseţe.

Bun cunoscător al muzicii bisericeşti, părintele cânta foarte frumos şi chiar alcătuia cântece mişcătoare care îndulceau inimile credincioşilor şi trezeau în suflete râvna faţă de cele sfinte.

Slujbele pe care le săvârşea Sfântul Iona erau tulburătoare. Spre deosebire de alte biserici, în biserica sa era o linişte adâncă, oamenii fiind însufleţiţi la rugăciune de neobositul părinte. În rugăciunile părintelui se simţea o mare putere şi o credinţă profundă. El vorbea cu Dumnezeu ca drepţii din vechime.

Odată, de ziua prăznuirii Chipului Domnului nostru Iisus Hristos, cel de pe Mahrama Sfintei Veronica, una dintre fiicele sale duhovniceşti s-a învrednicit de o descoperire sfântă. După terminarea Sfintei Liturghii, părintele Iona a ieşit din altar, s-a apropiat de icoana praznicului, care se afla în partea dreaptă a bisericii, şi a rostit în genunchi rugăciunea „Preacuratului Tău chip ne închinăm, Bunule...”. Cu atâta credinţă s-a rugat părintele, încât, în acel moment, faţa Mântuitorului din icoană a devenit vie, strălucitoare.

Părintele petrecea Postul Mare într-o vieţuire foarte aspră. Nu mânca nimic şi se împărtăşea des. Din biserică nu pleca nicăieri, nici măcar acasă. Uneori se ducea într-o cămăruţă de lângă altar, în care nimeni altcineva nu mai avea voie să intre. Acolo se afla icoana Sfântului Serafim de Sarov, faţă de care părintele avea multă evlavie.

Sfântul Iona reuşise să-i ridice şi pe ucenicii săi pe treptele înalte ale scării duhovniceşti. Ei încercau să-şi urmeze păstorul în viaţa de rugăciune şi nevoinţă. Cu binecuvântarea sa şi acoperiţi de harul ceresc, aceştia ţineau în Postul Mare o rânduială care pentru alţii părea aspră: luni şi marţi nu mâncau nimic, miercuri se împărtăşeau şi după Liturghie mâncau din pâinea pe care o împărţea părintele. Joi nu mâncau nimic; vineri, după ce se împărtăşeau, mâncau pâine cu ceai. Sâmbăta şi duminica, după ce se împărtăşeau, mâncau nişte fiertură,

dar chiar şi această puţină hrană era gătită fără ulei. În acest chip petreceau postul.

Una dintre fiicele sale duhovniceşti mărturisea că la sfârşitul unui astfel de post încetase de a-şi mai simţi greutatea trupului, dobândind pentru rugăciunile părintelui uşurare şi mângâiere duhovnicească.

Praznicul învierii era sărbătorit cu mare bucurie. În ajun, în curtea bisericii veneau câteva căruţe cu hrană. După terminarea Dumnezeieştii Liturghii, Sfântul Iona spunea pe rând fiecăruia dintre cei care erau în biserică: „Hristos a înviat!”, şi le împărţea daruri.

S-au păstrat amintirile unui pelerin care a luat parte la slujbele săvârşite de părintele Iona:

„Cu emoţie şi bucurie am păşit pragul micuţei biserici Sfântul Nicolae. Era încă devreme, cam o jumătate de oră peste ceasul al şaselea, dar în biserică se afla multă lume. Am aflat mai târziu că de Paşti uşile bisericii nu se închid nici ziua, nici noaptea. Poporul rămâne în biserică toată noaptea, timp în care în biserică se citeşte Psaltirea. La miezul nopţii, părintele săvârşeşte miezonoptica şi apoi citeşte în genunchi acatistul. Vinerea citeşte Acatistul Patimilor Mântuitorului, sâmbăta Acatistul Maicii Domnului, iar Duminica Acatistul Preasfintei Treimi. Slujba ţine două ceasuri. Apoi părintele împarte mulţimii aflate în biserică bucăţele de pâine. Săracii se hrănesc numai cu această pâine binecuvântată, iar resturile le păstrează ca pe un lucru sfânt, scumpă binecuvântare de la părintele. Când am păşit pragul bisericii m-a acoperit ceva sfânt, ceva ceresc. M-am simţit ca şi cum aş fi fost în mijlocul creştinilor din vechime care se strângeau noaptea la rugăciune în catacombe şi în bisericile de sub pământ. Când părintele Iona a ieşit din altar, a început să se închine la icoane cu plecăciune adâncă. Pe piept purta o cruce mare, iată. După ce s-a închinat la sfintele icoane, în timp ce la strană se citeau rugăciunile dimineţii, părintele a început să săvârşească proscomidia. A fost o binecuvântare pentru mine să îl privesc. Nu puteam să îmi iau ochii de la faţa lui blândă, pe care se vedeau semnele

oboselii. O pace şi o linişte cerească, o putere neobişnuită şi o forţă sufletească se puteau vedea în fiecare trăsătură a feţei lui.

După ce strana a sfârşit rugăciunile dimineţii, părintele Iona a ieşit la amvon şi a început să citească Acatistul Preasfintei Treimi, pe care îl citeşte în fiecare Duminică. În aceste rugăciuni mişcătoare simţeai înduioşare, nădejde, credinţă şi o adâncă binecuvântare. Părintele Iona citea rugăciunile ca şi cum s-ar fi sfătuit, ca şi cum ar fi vorbit cu Sfânta Treime şi cu Maica Domnului, ca şi cum le-ar fi avut în faţa ochilor, într-un loc de neajuns pentru noi din pricina înălţimii sale, deasupra pământului, în lumea de dincolo de nori. Cu o voce liniştită şi aproape în şoaptă părintele rostea adânca rugăciune dreptmăritoare. Se aduna cu mintea asupra celor citite. La strană, cântăreţii au cântat irmoasele canonului cu însufleţire. Nu voi uita niciodată starea de rugăciune care m-a cuprins. Cântăreţii au ieşit din strană, au venit în mijlocul bisericii şi au început să cânte: «O, Cuvine-se cu adevărat să te slăvim pe Tine, Dumnezeu Cuvântul…».

În această slujbă minunată şi solemnă simţeai frică de Dumnezeu şi biruinţă asupra păcatului. Împreună cu strana a cântat şi părintele Iona, şi mulţi dintre cei care se aflau în biserică. Parcă toţi s-au contopit şi cu o singură gură îl lăudau pe Dumnezeu. Eu voiam să aud minunata slavoslovie la nesfârşit. Când cântarea s-a terminat, cântăreţii şi părintele au îngenuncheat în faţa icoanei Maicii Domnului şi au cântat: «O, Maică prealăudată…».

Părintele Iona, ca toţi oamenii bine plăcuţi lui Dumnezeu, nutrea o deosebită dragoste faţă de Maica Domnului şi îi sfătuia pe toţi să alerge la ajutorul ei. După canon, au început să bată clopotele pentru Sfânta Liturghie. Pentru că la proscomidie au fost aduse foarte multe prescuri, m-am gândit: «Aici învaţă creştinii că trebuie să aducă prescuri la proscomidie pentru sănătate şi pentru folosul celor adormiţi». Eu priveam cum părintele Iona scotea părticele din multele prescuri, pomenindu-i pe cei vii şi pe cei adormiţi. Sufletul meu a simţit aici ceva

măreţ, ceva sfânt. Am simţit că înaintea mea stă şi se roagă un părinte evlavios, un drept. Toată viaţa mea petrecută în lene şi păcate mi-a apărut înainte în toată goliciunea ei. Sufletul meu înseta după ceva mai bun, sfânt, ceresc. Prin tăcerea sa, acest minunat om îmi vorbea, mă povăţuia atât de adânc şi de simţitor că nu mi-am putut stăpâni lacrimile. Părintele Iona săvârşea proscomidia cu voce tare. La chemarea Mântuitorului, a Maicii Domnului şi a sfinţilor se simţea în fiecare cuvânt o aşa credinţă încât simţeai că cei chemaţi în rugăciune sunt de faţă. Inima mea s-a umplut de o frică şi o mireasmă sfântă.

A început Sfânta Liturghie. Starea de rugăciune a părintelui Iona s-a transmis şi a pătruns în inimile cântăreţilor şi în inimile tuturor celor de faţă. În biserică era atâta linişte, încât ţi se părea că tot poporul a încremenit, ţi se părea că în biserică se află doar părintele Iona şi cei care cântau la strană. Încetul cu încetul, fiecare se adâncea în rugăciune. Nu voi uita niciodată stările de rugăciune care m-au învăluit când slujea părintele Iona, acest mare rugător. Stând în altar, mi se părea că cerul s-a unit cu pământul şi că îngerii şi toţi sfinţii împreună cu cei care se găseau în biserică îl slăvesc pe Dumnezeu. Mi-am amintit atunci de cuvântul părintelui Ioan din Kronstadt, care spunea: «Preotul este veriga ce uneşte cerul cu pământul». În timpul cântării «Pe Tine Te lăudăm», când are loc prefacerea Sfinţitelor Daruri în Sfântul Trup şi Sfântul Sânge al Mântuitorului Hristos, sufletul meu s-a umplut de o frică sfântă şi împreună cu aceasta de bucurie şi umilinţă, şi din ochii mei au început să curgă lacrimi de pocăinţă.

Cândva un călugăr din Sfântul Munte Athos mi-a spus despre părintele Iona: «Mi s-a întâmplat odată să fiu împreună cu părintele Iona. Inima mea s-a umplut în prezenţa lui de o bucurie de negrăit».

Ca şi acest călugăr, toţi cei care au sporit în viaţa duhovnicească simt o bucurie şi un mare avânt sufletesc la întâlnirea cu un om care trăieşte acoperit de Duhul Sfânt.

Iată de ce era atât de uşor, de plăcut şi de îmbucurător să te rogi împreună cu părintele Iona.

La biserica în care slujea la fiecare Sfântă Liturghie se împărtăşea multă lume. El, ca şi părintele Ioan din Kronstadt, se împărtăşea des cu Sfintele Taine. Cei care veneau la el totdeauna posteau, cu binecuvântarea lui, asemenea creştinilor din vechime care se împărtăşeau foarte des. În timpul împărtăşirii, eu am văzut cum la Sfântul Potir îi aduceau pe bolnavii îndrăciţi, care în timpul Sfintei Liturghii spuneau blasfemii.

La părintele Iona aduceau îndrăciţi foarte des, câteodată se întâmpla chiar să fie mai mulţi. Odată au adus la Sfântul Potir o femeie îndrăcită; ea se împotrivea, şi au fost nevoiţi să o aducă pe braţe. După împărtăşire, ea s-a liniştit. *Minunate sunt lucrurile Tale, Doamne!* – m-am gândit eu. Apoi au mai adus un om îndrăcit, deşi acesta se împotrivea şi vorbea diferite prostii. Înaintea Sfântului Potir, el s-a liniştit şi s-a împărtăşit. După terminarea Liturghiei, părintele Iona a început să împartă tuturor anafură. În acest moment, la strană cântau fără grabă şi înduioşător Psalmul 33 – *Binecuvânta-voi pe Domnul în toată vremea…* Când părintele Iona împărţea anafura, au adus o fată de 18 ani, Elena Mazur, care era demonizată, dar venea cu o credinţă profundă la părintele Iona, tocmai din regiunea Minsk, districtul Koreea. Ea n-a vrut să ia anafura. Părintele Iona i-a zis: «Uită-te la mine». Cum s-a uitat la faţa părintelui Iona, după cum spunea ea, imediat a simţit cum o oarecare putere a cuprins-o şi simţirile cele obositoare şi chinuitoare dinăuntru au dispărut. După aceea, ea s-a împărtăşit de mai multe ori la părintele Iona şi s-a însănătoşit deplin. După ce a împărţit anafura, părintele Iona a ieşit în mijlocul bisericii şi a început să săvârşească sfinţirea apei, slujbă pe care o făcea în fiecare duminică şi uneori chiar în fiecare zi. Credincioşii au început să dea o mulţime de pomelnice. Câtă credinţă profundă şi adâncă se simţea în fiecare cuvânt rostit de părintele Iona! În timpul sfinţirii apei, câţiva credincioşi ţineau în faţă o femeie îndrăcită, care striga cuvinte

groaznice, blasfematoare. Părintele Iona s-a întors către îndrăcită şi a zis:

— «Taci».

— «N-am să tac», răspundea îndrăcita.

— «Eu îţi poruncesc să taci», a zis a treia oară părintele Iona.

— «N-am să tac», repeta îndrăcita.

După aceea, bolnava s-a liniştit.

S-a terminat rugăciunea. Părintele Iona a scufundat crucea în apă şi de pe cruce scurgea apa în gura şi pe capul îndrăcitei. Şi minunat lucru: îndrăcita s-a liniştit şi s-a dat într-o parte. Crucea părintelui Iona era din lemn de chiparos, îmbrăcată pe părţi cu metal aurit, iar la baza piciorului avea pusă o părticică din Crucea de Viaţă Făcătoare pe care a fost răstignit Domnul. În mijlocul crucii era un loc gol, în care se strângea apă, şi cu micile picături, care se strângeau în capătul de jos al crucii, erau stropiţi credincioşii. După aceasta toţi au sărutat crucea şi părintele Iona i-a stropit cu apă sfinţită.

Ultima s-a apropiat de cruce acea femeie demonizată, care între timp se liniştise. Când părintele Iona a stropit-o cu apă sfinţită, ea a ridicat mâinile în sus şi a spus: «Slavă Ţie, Doamne Dumnezeul meu, slavă Ţie!». După ce au sărutat toţi Sfânta Cruce, părintele Iona a făcut o închinăciune până la pământ, înaintea uşilor împărăteşti, la icoana Maicii Domnului, iar cântăreţii cu voce tunătoare au început să cânte: «Stăpână, primeşte rugăciunea robilor tăi şi ne izbăveşte pe noi din toată nevoia şi necazul!». Cântăreţilor li s-au adăugat şi vocile multor rugători din biserică şi chiar toată biserica, ca şi cum gurile şi inimile tuturor s-ar fi unit în rugăciune. Nu pot să redau sentimentele pline de evlavie din acest moment, vreau doar să spun că până şi cel mai înrădăcinat păcătos era mişcat de această rugăciune. Nu în zadar se vorbeşte că nicăieri nu te poţi ruga aşa, ca în biserica părintelui Iona. Da, în biserica părintelui Iona nu găseşti nici nepăsători în cele ale credinţei, nici necredincioşi. Despre aceasta, în legătură cu cei despre care se auzea atât de dureros în

plângerile păstorilor Bisericii în ultimele zile, mărturisea chiar părintele Iona: «Eu mulţumesc Domnului – spunea el – că nu am avut de-a face cu oameni necredincioşi şi indiferenţi. Aici şi cel bogat, şi cel sărac, şi cei de vază, şi oamenii simpli, toţi şi totdeauna s-au rugat cu o credinţă profundă, cu un sentiment plin de evlavie şi cu o mare atenţie au ascultat învăţăturile mele».

S-a terminat slujba, iar credincioşii nu s-au împrăştiat, deşi trecuse o jumătate de ceas peste miezul zilei; câteodată slujba se termina mult mai târziu. Aşa bucurie aveam în suflet, că nici nu voiam să ies din biserică. M-au invitat la trapeză, unde era pregătită o masă. Trapeza se găsea acolo chiar în partea dreaptă a bisericii. Aceasta este o casă din piatră, lungă, cu un etaj. Înăuntru în ambele părţi, sunt aranjate două rânduri de paturi din scânduri. În mijloc, puţin spre dreapta, sunt aranjate scaune lungi, unde încap mai mult de o sută de pelerini. Altă bancă stă în faţă, de-a latul camerei, pe care de obicei se aşază părintele Iona şi cântăreţii. În faţă, lângă perete, stă o icoană mare a Sfântului Nicolae, într-un chivot mare, aurit. Părintele Iona m-a invitat să stau la masă împreună cu dânsul. Înainte de a ne aşeza, am cântat «Tatăl nostru». La masă, după cum era obiceiul, s-au cântat şi alte cântece duhovniceşti. Astfel de mese aveau loc la părintele Iona în fiecare duminică şi în zilele de sărbătoare. Aici puteai vedea şi preoţi, şi ieromonahi, şi negustori, şi oameni simpli. Era ceva ca în primele veacuri creştine, când se făceau agape, la care inima şi sufletul mulţimii celor ce au crezut în Hristos erau una, şi toate le erau de obşte (cf. Fapte 4, 32).

Mi s-a părut că m-am trezit într-o familie sfântă din timpul primilor creştini, care în frunte cu preotul lor cântau imne sfinte de biruinţă. La sfârşitul mesei, după rugăciune, am ieşit în urma părintelui Iona în curte. Pe drum, părintele era oprit de pelerini care aveau diferite rugăminţi. O mamă şi-a adus fiica şi a cerut binecuvântare pentru a intra în mănăstire. Mai departe aştepta o văduvă cu orfani. Mai aşteptau acolo cu scrisori şi dintre cei veniţi

de departe. Părintele îi asculta pe toţi şi pe nimeni nu lăsa fără un cuvânt de mângâiere. Am aflat după aceea că nimeni dintre cei care veneau la părintele nu începea fără binecuvântarea lui niciun lucru mai însemnat.

Mie nu-mi venea să plec de aici. Aş fi rămas aici pentru totdeauna, până la sfârşitul zilelor mele. În curte am văzut o mulţime, câteva sute de cerşetori, care aşteptau milostenie. Mi-au povestit că părintele Iona era pentru ei ca un tată adevărat. El îi ajuta cu cele trupeşti, dar i-a deprins chiar şi să postească; pe mulţi i-a întors de la necredinţă şi i-a îndreptat pe calea mântuirii. Părintele Iona a început să le împartă acestora bonuri pentru masa de prânz. Primind bonurile, ei s-au îndreptat în grabă spre cantina care se găsea undeva în oraş. De unde ia părintele Iona mijloace de hrană, pe care le împarte tuturor celor care se află în biserică, în tot Postul Mare şi la trapeză duminica, şi pentru hrănirea a sute de cerşetori?

La astfel de întrebări ne răspunde nouă cuvântul Domnului care zice: *Mâna celui care dă nu sărăceşte*. La părintele Iona totul amintea de primele veacuri ale Bisericii. Aceasta o simţea fiecare dintre cei care au venit chiar şi numai o singură dată la părintele Iona. Eu am fost de câteva ori la părintele şi de fiecare dată am plecat de la el cu sufletul întărit, cu un simţământ şi o sete de ceva mai bun, de o viaţă sfântă”.

Slujirea pastorală a părintelui Iona a avut loc într-o perioadă grea a istoriei: războaie, distrugeri, foamete, frământări în Biserică, persecutarea dreptei-credinţe de către puterea comunistă.

La începutul războiului ruso-japonez, părintele Iona a avut o vedenie în care L-a văzut pe Hristos răstignit pe o cruce, iar sub cruce a văzut micadul Japoniei. Într-adevăr, în războiul acela, biruinţa a fost a japonezilor. Până şi stihiile i-au ajutat, căci vântul sufla în aşa fel încât uşura zborul ghiulelelor duşmane.

În timpul revoltei de pe vasul „Potemkin”, unul dintre marinari a murit şi cârmuitorul Odessei a interzis înmormântarea sa. Slujitorii Bisericii refuzau să ţină

prohodul. Atunci marinarii de pe vas au îndreptat tunurile spre oraş şi au trimis o delegaţie la părintele Iona. El, necăutând la boală, a plecat la conducătorul oraşului şi l-a înduplecat să-i permită să-l înmormânteze pe marinar. După aceea a săvârşit prohodul asupra trupului celui răposat. Dar autorităţile l-au aruncat dincolo de gardul cimitirului, ca pe un răzvrătit.

După Revoluţia din Octombrie şi instaurarea puterii sovietice, părintele Iona şi-a continuat slujirea în oraş, în biserica Sfântul Nicolae. El îşi îndemna credincioşii să nu se supună duhurilor vremii, ci să-şi păstreze credinţa în Dumnezeu şi să fie turmă credincioasă Bisericii Ortodoxe.

În acest timp, ca şi în anii precedenţi, pentru rugăciunile dreptului părinte, Dumnezeu făcea minuni spre întărirea credincioşilor şi spre ruşinarea celor fără Dumnezeu.

O femeie credincioasă mărturisea: „În anul 1920, tatăl bărbatului meu era bolnav de epilepsie. Niciun doctor nu a putut să-l ajute. Pe soacra mea au sfătuit-o să meargă cu el la părintele Iona. Când părintele s-a uitat la el, i-a spus femeii să-l lase o vreme în biserică. Pentru rugăciunile părintelui Iona, socrul a fost vindecat”.

Odată, în Odessa a venit o femeie credincioasă cu fiul ei de doi ani, care era orb din naştere. Ei fuseseră mai întâi la faimosul doctor V.P. Filatov, care îi operase pe mulţi la ochi şi aceştia dobândiseră vederea. După ce a ţinut copilul o vreme în spitalul său, doctorul Filatov a lămurit-o pe mamă că nu poate să-l tămăduiască şi că în astfel de cazuri ştiinţa lumească este neputincioasă. Întristată, mama s-a dus la părintele Iona şi i-a cerut ajutorul, iar părintele i-a promis că se va ruga pentru copil. În a zecea zi, după nouă nopţi de rugăciune în care părintele a citit continuu rugăciuni şi acatiste, copilul a dobândit vederea. Această întâmplare a stârnit multă zarvă în oraş. Până şi doctorul Filatov s-a văzut nevoit să recunoască minunea tămăduirii.

Puterea comunistă a pornit o cercetare şi o judecată publică la care a fost chemat şi Filatov. La judecată,

părintele a fost învinuit de minciună şi de alte răutăţi, însă doctorul Filatov i-a luat apărarea şi a recunoscut minunea vindecării copilului orb, căruia ştiinţa lumească nu i-a putut fi de folos. Judecătorii necredincioşi l-au ponegrit pe Filatov şi l-au umilit. Ei se întrebau: „Cum putem admite minuni?”. Dar vestitul doctor a apărat adevărul şi judecata nu a avut urmări: nimeni nu a fost pedepsit, iar credinţa creştină nu numai că nu a fost nimicită, ba chiar, dimpotrivă, a fost întărită.

O altă creştină avea un copil de 12 ani, orb din naştere. Auzind că părintele Iona vindecă orbii, femeia l-a adus pe copil la părintele Iona. Acesta i-a trimis la doctorul Filatov, care a spus că numai o minune îl poate ajuta pe copil. Întorcându-se în Postul cel Mare la părintele Iona, acesta le-a zis să-l lase pe băiat acolo pentru o vreme. Părintele Iona a început să se roage pentru copil, l-a împărtăşit cu Sfintele Taine şi în două săptămâni băiatul a dobândit vederea. După această minune, doctorul Filatov s-a apropiat de părintele Iona. Când a fost întrebat cum a descoperit mijloacele necesare transplantului de ţesut, el a răspuns că a reuşit aceasta cu ajutorul rugăciunilor părintelui Iona.

Poate că în toată istoria Odessei nu s-a mai cunoscut un astfel de preot. La părintele Iona veneau pentru ajutor şi sfaturi nu numai credincioşii din Odessa şi din împrejurimi, ci şi din multe alte locuri. Când cei din sud veneau la părintele Ioan din Kronstadt, acela le zicea: „De ce vă osteniţi să veniţi până la mine? Voi îl aveţi pe-al vostru Ioan din Kronstadt – pe părintele Iona!”. Între aceşti doi preoţi luminători era o dragoste şi o cinstire reciprocă. Părintele Ioan i-a trimis în dar părintelui Iona nişte veşminte de culoare albă, pe care părintele Iona le iubea foarte mult.

Pe părintele paroh al bisericii cu hramul Sfântului Nicolae îl iubeau mai ales marinarii şi familiile lor. Niciun vapor nu pleca fără binecuvântarea părintelui Iona, niciun control vamal nu se făcea fără el. Numai părintele Iona putea să aprobe exportul de icoane.

În aceşti ani, Biserica mai era atinsă de o nenorocire, de tulburările înnoitorilor.

Odată, când Sfântul Iona stătea înaintea Sfintei Mese pentru rugăciunile de toată noaptea, a avut o vedenie. El a amuţit deodată, a înţepenit şi după câtva timp a ridicat mâinile şi a început să spună: „Lăudaţi numele Domnului, lăudaţi numele Domnului! Aliluia! Aliluia!”. Aşa, cu mâinile ridicate în sus, fiind tot plin de lacrimi, l-au luat şi l-au dus din biserică acasă.

Cei prezenţi au înţeles că părintele a avut o vedenie. Fiica lui cea mai mare, Vera, a văzut cum tot altarul s-a umplut de lumină. Mai târziu, părintele însuşi a povestit că a văzut cum venea Hristos, având lângă el preoţi ce sfâşiau veşmintele de pe El. Aşa i se arătase oarecând Sfântului Petru al Alexandriei cum Arie sfâşia haina Mântuitorului. Alături de Domnul mergea Preacuviosul Serafim de Sarov, care plângea amar. Iar Domnul i-a zis lui: „Nu plânge, ei se vor pocăi!”...

Părintele Iona şi alţi câţiva preoţi nu s-au plecat în faţa celor care voiau să schimbe predaniile Părinţilor şi în toţi aceşti ani de prigoană, neţinând seama de ameninţări şi primejdii, au rămas credincioşi Sfântului Patriarh Tihon.

Învăţând pe confraţii lui mai puţin înduhovniciţi, părintele Iona zicea: „Fiţi cu Dumnezeu, Care a trimis în această vreme de prigonire a noastră pe al doilea Sfânt Patriarh Ermoghen, pe Prea Fericitul Patriarh Tihon, şi să nu vă duceţi după mercenari”. Multă nenorocire, amar şi durere i-au pricinuit înnoitorii. Aceştia au făcut toate eforturile ca să îl exileze. Însă Domnul l-a păzit pe părintele Iona ca pe un vas ales al Său.

Odată, aceşti preoţi făţarnici au încercat chiar să îl omoare, oferindu-i o plăcintă otrăvită. Părintele Iona, cu darul său, le-a zis să ia plăcinta înapoi: „Eu n-am să o mănânc, dar câtă lume o să se otrăvească...” Şi după cum i s-a prevestit în vedenie, convingându-se de greşelile lor, ei au venit la părintele Iona, căindu-se. S-au închinat la picioarele lui şi i-au cerut iertare. Părintele le-a spus: „Nu vă închinaţi mie, ci poporului pe care voi l-aţi dus în

rătăcire!”. Căindu-se, preoţii au ieşit în amvon, s-au aşezat în genunchi şi s-au închinat poporului cerându-şi iertare. Abia atunci, cu sprijinul părintelui Iona, ei s-au reîntors în Biserica Ortodoxă.

În acest timp, în oraş a apărut un oarecare om care se declara pe sine „antihrist”, tulburând mintea oamenilor naivi. Multă tulburare a fost atunci în popor. Părintele Iona şi-a chemat credincioşii la rugăciune, pentru ca acel om să vină de bunăvoie la el în biserică. Acela nu s-a lăsat mult aşteptat. Venind la Sfânta Liturghie şi împingând lumea în toate părţile, el a intrat direct în altar şi a cerut îngăduinţa de a ieşi în faţa poporului în calitate de „antihrist”. La aceasta, părintele a spus arătând spre ceea ce este mai sfânt în biserică: „Iată Prestolul şi pe el tronează Împăratul Slavei, pentru aceasta, tu, dracule, taci, iar tu, Andrei, vorbeşte”. În timpul acestei mărturisiri neobişnuite, părintele Iona i-a poruncit de câteva ori dracului să iasă şi în cele din urmă l-a izgonit cu totul. Ieşind din biserică, acest om, istovit şi obosit, s-a târât în sus pe o scară şi aşezându-se pe una din treptele de sus, şi-a şters sudoarea de pe faţă. El a redevenit din nou acel Andrei care cu câţiva ani în urmă plecase de la părinţi, şi rugăciunile părintelui Iona l-au întors în sânul iubitei Biserici Ortodoxe. „Eu sunt convins – zicea părintele – că acest om va deveni un adevărat ascet”.

Părintele Iona păstorea şi mănăstirea de maici a Sfântului Arhanghel Mihail. Odată, felcerul spitalului mănăstiresc, monahia Galina, fiind foarte tulburată de ceva, a comis o greşeală: în loc să pună o cantitate mică de doctorie, a pus de o sută de ori mai mult. Luat în cantitate mare, medicamentul era otrăvitor. După ce i-a dat unei monahii bolnave acest medicament, văzându-i simptomele de otrăvire, maica Galina a fugit la biserica din port, unde slujea părintele Iona. Văzându-l pe părintele Iona ieşind din biserică, ea a căzut la picioarele lui cu cuvintele: „Părinte, eu am otrăvit o soră!” – şi i-a cerut să se roage. Ascultând lămuririle şi cererea, părintele Iona a început să se roage, zicând pe scurt numai: „Rugaţi-vă şi voi”.

Întorcându-se în mănăstire, monahia Galina a văzut-o pe bolnavă într-o stare bună. „Degeaba te-ai dus după doctor, a zis ea, după vreo patruzeci de minute brusc mi-am revenit”. Acesta fusese momentul în care părintele Iona se rugase pentru sănătatea ei.

Odată a slujit în mănăstirea Sfântul Mihail un părinte tânăr, pe nume Nicanor. El a trăit acolo împreună cu familia sa şi bolea de o tuberculoză închisă. Într-o toamnă aspră, el a răcit. După multă durere, tuberculoza a trecut la o formă deschisă. S-a declanşat o hemoptizie gravă, bolnavul se agita având febră mare şi cei din jur nu-l puteau ajuta. Doctorul care examina bolnavul a zis: „Se ridică temperatura. Dacă urcă până la 40 de grade sau mai sus, să ştiţi că începe agonia”. Auzind această sentinţă şi văzând deja semnele ameninţătoare de moarte, maica Galina s-a grăbit să ceară din nou ajutorul părintelui Iona. Evlaviosul părinte, neţinând seama de oboseala de după liturghie, a promis că vine. În timp ce bolnavul se pregătea să se împărtăşească, părintele Iona a venit. A intrat încet cu scufia trasă pe ochi. Fără să salute pe cineva şi fără să se uite la cineva, el şoptea rugăciunea: „Acum puterile cereşti împreună cu noi…”. Când s-a terminat spovedania, toţi cei care aşteptau după uşă au auzit în mod desluşit pronunţându-se cu voce tare cuvintele: „Părinte, frate şi fiule duhovnicesc: te iert, te dezleg şi… te vindec!”. Aceste cuvinte i-au cutremurat pe toţi. Evlaviosul a ieşit la fel de tăcut, fără să-şi ia rămas bun de la nimeni. Bolnavului i-a încetat hemoptizia şi i-a scăzut temperatura.

Părintele Iona slujea nu numai la mănăstirea Sfântul Mihail care se afla în oraş, ci şi la mănăstirea Bunavestire de lângă Odessa. Părintele a iubit soborul de maici de acolo şi l-a numit „turma mea cea bine-vestitoare”. Stareţa acestei mănăstiri, maica Antonia, povestea: „A venit odată în mănăstire o femeie şi a întrebat cine este părintele Iona. După ce i-am spus, ea mi-a povestit că a avut un vis în care i s-a arătat mama sa răposată şi i-a spus: «Toţi au uitat de noi, cei adormiţi, nimeni nu se mai roagă pentru noi, numai părintele Iona ne-a vizitat în trecere şi am simţit o mare

mângâiere». Se vede că părintele Iona, trecând pe lângă vechiul cimitir părăginit, a fost cutremurat de înfăţişarea lui jalnică şi s-a oprit acolo ca să se roage”.

De multe ori, aflându-se în mănăstirea Bunavestire, părintele ruga maicile ca, dacă cumva îl vor vedea apărând dintr-odată la slujbă, să nu se apropie de el. În astfel de momente, în care putea fi văzut în biserică, deşi cu trupul era departe, sfântul se afla într-o stare de neînţeles pentru ceilalţi.

În ultimii ani de viaţă, părintele a prevăzut greaua încercare prin care va trece Mănăstirea Bunavestire: „Eu văd două sute de cununi mucenicesti deasupra maicilor”. Într-adevăr, în timpul prigoanei comuniste, două sute de monahii au primit mucenicia.

Pentru viaţa sfântă a părintelui Iona, vrăjmaşul s-a răzbunat pe cei apropiaţi ai săi. Copiii săi au avut parte de necazuri aproape toată viaţa lor. Au fost alungaţi din şcoală, au avut căsătorii nefericite şi li s-au întâmplat multe alte necazuri. Părintele a fost tare supărat din cauza vieţii fără rânduială pe care a dus-o fiica sa, Sofia. Înainte de a muri, părintele i-a spus Sofiei: „Am să mă rog lui Dumnezeu pentru tine, ca să-ţi dea o moarte năprasnică pentru iertarea păcatelor tale şi ca să te mântuieşti”. După o vreme, Sofia şi-a ieşit din minţi şi a fost dusă la spitalul de nebuni. După adormirea sfântului, când au venit nemţii, i-au împuşcat pe bolnavii psihic de acolo; între ei se afla şi fiica părintelui.

La Sfântul Iona alergau nu numai oamenii simpli, ci şi lumea bună a oraşului. O ucenică de-a sa mărturisea că, deşi, datorită poziţiei sociale a bărbatului ei, trebuia să meargă la diferite spectacole de teatru, aceasta nu o împiedica să se roage chiar şi acolo cu rugăciunea lui Iisus.

În anul 1921, sub pretextul ajutorării celor ce sufereau din pricina foametei din vremea aceea, puterea sovietică a pornit o acţiune de confiscare a bunurilor bisericeşti, acţiune care avea de fapt ca scop lipsirea bisericilor de cele necesare cultului şi de posibilităţile de

întreţinere. În timpul îndeplinirii acestor ordine, biserica Sfântul Nicolae a fost lipsită de o mare parte dintre bunurile sale, şi nu după multă vreme parohul, părintele Iona, a fost arestat. În apărarea păstorului a ieşit un mare număr de credincioşi. S-au strâns atât de mulţi muncitori şi ţărani, apărători ai părintelui, încât autorităţile au fost nevoite să-l elibereze. Faptul că părintele Iona era foarte cunoscut şi poporul avea o mare dragoste pentru el a oprit autorităţile atee să se răfuiască cu părintele.

După o boală cumplită, uremia, sfârşitul părintelui s-a apropiat şi, în ziua de 17 mai a anului 1924, a trecut la Domnul.

Înmormântarea lui a fost grandioasă. Tot poporul credincios din Odessa s-a strâns pentru a-şi însoţi păstorul pe ultimul drum, deşi autorităţile declaraseră acea duminică zi lucrătoare. Muncitori, ţărani şi cerşetori, cărora părintele le-a fost binefăcător, precum şi mulţi credincioşi din satele şi oraşele din jur au venit la înmormântarea binefăcătorului lor. Vrând să împuţineze cumva numărul oamenilor care doreau să fie de faţă la înmormântare, autorităţile au amânat slujba înmormântării pentru a doua zi. Dar luni a venit şi mai multă lume. După cântările soborului, procesiunea s-a îndreptat spre cimitir. Petrecându-l la groapă, în faţa bisericilor şi la răscruci se cânta „Veşnica pomenire”. Până seara târziu, marea procesiune funerară a trecut prin tot oraşul până la cimitirul ortodox din Slobodca. Neţinând seama de lungimea drumului, muncitorii din port au dus pe braţe sicriul, capacul şi crucea de stejar. Acolo, cu lacrimi în ochi, în rugăciuni şi cântări, au coborât trupul cinstitului păstor în groapă.

Părintele însuşi îşi alesese locul pentru înmormântare, chiar lângă mormântul părinţilor săi. El a lăsat cu limbă de moarte să nu fie înmormântat la biserica de lângă port, căci prevăzuse dărâmarea ei. „Biserica aceasta se va ruina!” – a profeţit părintele, şi aşa a fost.

Când părintele a fost înmormântat, un preot venit de departe a vrut să fie de faţă la slujbă, dar a ajuns prea

târziu. Totuşi, s-a hotărât să meargă la mormântul părintelui Iona ca să-şi ia rămas bun de la el. Era foarte târziu, se întunecase de-a binelea. Când a ajuns, a văzut doi îngeri deasupra mormântului.

După trecerea părintelui Iona la Domnul, mulţi credincioşi au venit cu evlavie în camera în care acesta îşi petrecuse ultimele zile din viaţă. În a douăzecea zi după moarte, când în cameră se afla un grup de pelerini, copilul unuia dintre ei a arătat spre fotoliul gol şi a exclamat: „Aici stă bunicul!”

După ce părintele a trecut la Domnul, multe semne minunate a făcut pentru ajutorarea celor care s-au rugat lui.

Odată a venit la mormânt o femeie bolnavă de epilepsie, care a plâns şi s-a rugat cu zdrobire de inimă. Apoi a căzut lângă mormânt, spumegând. Când şi-a venit în fire, ea a simţit că a dobândit tămăduirea. Din acea clipă s-a vindecat de epilepsie.

O altă femeie, medic stomatolog, se îmbolnăvise grav. Doctorul o sfătuise să se opereze pentru că era într-o stare gravă. Nişte vecini credincioşi au sfătuit-o să meargă la mormântul părintelui. Suferind cumplit, ea a venit cu anevoie până la mormânt. După ce s-a întors acasă, din locul bolnav a început să curgă puroi şi s-a vindecat.

O femeie văduvă se hotărâse, după moartea bărbatului ei, să vândă hainele care i-au rămas de la el şi să-i facă un monument funerar. Înainte de a face aceasta, ea s-a dus la mormântul părintelui Iona, pentru a primi ajutor în ceea ce-şi propusese. Dar noaptea i s-a arătat în vis părintele Iona şi i-a spus: „Tu să nu faci monument bărbatului tău, căci este mort şi nu-i este de folos. Ci du-te la adresa pe care ţi-o dau [şi sfântul i-a arătat adresa], căci acolo se pierde un om şi trebuie să îl ajuţi!”. Femeia a făcut întocmai şi a dus lucrurile bărbatului ei unde o sfătuise părintele. A găsit acolo un om căzut în patima băuturii, care rămăsese fără nicio haină. Din clipa în care a primit ajutorul femeii, omul şi-a schimbat viaţa şi a părăsit calea pierzării.

Una dintre fiicele duhovniceşti ale părintelui Iona păstrase o cutie întreagă cu bucăţele de pâine pe care părintele Iona le împărţea de obicei la sfârşitul slujbei.

Odată, unei rude de-a ei i s-a întâmplat o nenorocire. Din cauza unui incendiu, femeia a fost cuprinsă de flăcări şi a devenit o torţă vie. Datorită arsurilor era aproape de moarte. Auzind de această nenorocire, ucenica părintelui Iona a plecat la bolnavă şi i-a dat să mănânce o bucăţică din pâinea binecuvântată. Pentru rugăciunile părintelui, bolnava a rămas în viaţă şi s-a vindecat.

Sfântul Iona, făcătorul de minuni din Odessa, este unul dintre marii nevoitori ai secolului XX. El a fost un ales propovăduitor al credinţei, un misionar plin de râvnă, un hrănitor al săracilor, un aspru ascet şi un tată iubitor. Deşi era preot de mir, având mulţi copii şi nepoţi, aceasta nu l-a împiedicat să ducă o viaţă sfântă. Marii pustnici de lângă Pecerska spuneau despre el: „Noi, monahii, nu facem cât el. El este cu mult mai sus decât noi. El a primit de la Dumnezeu stăpânirea de a tămădui sufletele rănite şi trupurile bolnave. Pătrunzând dincolo de catapeteasma timpului şi a spaţiului, el putea să citească gândurile oamenilor şi să răspundă la ele mai înainte de a apuca să le audă”.

Rugăciunea sa neîncetată şi nevoinţa sa aspră l-au făcut asemenea altui mare stâlp al bisericii, Sfântul Ioan din Kronstadt. Acum, în cer, el continuă să se roage şi să se arate celor care îl cheamă, după cum mărturisesc toate minunile şi vindecările pe care le-a făcut după adormirea sa.

Bunul Dumnezeu a rânduit ca moaştele Sfântului Iona să nu putrezească, ci să rămână întregi şi binemirositoare.

În zilele noastre, mulţimi mari de pelerini vin la biserica sa ca să se închine şi să ceară ocrotirea sfântului. Îndemnul înalt-Preasfinţitului Nicanor, ca oamenii să ia binecuvântare de la părintele Iona, a fost urmat cu şi mai multă sârguinţă după ce părintele a trecut la Domnul, după ce a intrat în soborul sfinţilor.

Sfântul Iona din Odessa a fost canonizat în ziua de 1 iulie 1996. La canonizare s-a descoperit faptul că trupul Sfântului Iona nu putrezise. Moaştele sale întregi şi binemirositoare sunt cinstite de credincioşi din toată lumea ortodoxă.

Rugăciune către Sfântul Iona

O, Sfinte Iona, mare făcătorule de minuni, stând acum la rugăciune către tine, ca şi când ne-am afla înaintea cinstitelor tale moaşte, te rugăm să vezi durerile şi necazurile prin care trecem şi să nu ne laşi lipsiţi de ajutorul tău.

Tu, care ai cunoscut în viaţa ta foamea şi frigul, ajută-ne să scăpăm de lipsurile care ne apasă. Tu, care ai simţit lipsa dragostei părinteşti, ajută-ne pe noi, cei ce suntem răniţi de răutăţile celorlalţi. Sfinte al lui Dumnezeu, povăţuieşte-ne pe calea mântuirii. Fii de acum înainte călăuza noastră duhovnicească. Fii de acum înainte ocrotitorul nostru. Fără număr sunt cursele pe care ni le întinde vrăjmaşul pentru a nu trăi cum se cuvine şi pentru a ne umple de întinăciune. Dar mare este şi puterea mijlocirii tale, care covârşeşte lucrările sale.

O, Sfinte Iona, nespusă a fost bucuria noastră când am auzit de vieţuirea ta sfântă. Inimile noastre dornice de curăţie s-au desfătat la aflarea nevoinţelor tale. Tu, care ai arătat că grijile vieţii acesteia nu îi pot rupe pe credincioşi de slujirea iubitorului de oameni Dumnezeu, fii pentru noi pildă şi întărire în lupta cu patimile şi cu diavolii.

Sfinte Iona, aşa cum vedeai oarecând cu duhul cugetele ucenicilor tăi, aşa şi acum vezi încercările care ne apasă. Din toate părţile suntem împresuraţi, dar nu vrem să ne lăsăm biruiţi. Tu, sfinte, ai fost prigonit nu numai de oamenii necredincioşi, ci chiar de către slujitorii nevrednici ai altarului. Prin grele ispite ai trecut, dar ai primit prin ele dar de la Dumnezeu.

Bucură-te, Apostol al sfinţeniei în lume! Bucură-te, cunună a familiilor credincioase! Bucură-te, laudă a

preoţilor vrednici! Bucură-te, izgonitorule al demonilor! Bucură-te, tămăduitorule al bolilor!

Mulţime de minuni izvorăsc din cinstitele tale moaşte. Te rugăm, Sfinte Iona, să ne tămăduieşti pe noi şi pe cei de aproape ai noştri de toată boala şi neputinţa. Roagă-te pentru cei adormiţi şi cere pentru ei milă de la Dumnezeu. Ai grijă de toţi cei ce cheamă numele tău cu evlavie. Ca văzând noi lucrările tale cele sfinte şi vieţuind acoperiţi de dragostea ta, să punem început bun mântuirii şi să-L lăudăm cu o singură inimă şi o singură gură pe Dumnezeul care te-a proslăvit, în vecii vecilor. Amin!

Cuvânt la prăznuirea Sfântului Iona din Odessa

Minunat este Dumnezeu întru Sfinţii Săi!

Iubiţi credincioşi care v-aţi adunat în casa Dumnezeului Celui Viu, încep cuvântul de astăzi amintindu-vă întrebarea pe care a pus-o Sfântul Ioan din Kronstadt pelerinilor care au venit la el din părţile Odessei: „Aveţi şi voi pe-al vostru Ioan de Kronstadt, pe părintele Iona. De ce vă osteniţi să veniţi până la mine?”

Mare a fost Sfântul Iona, mare a fost lucrarea sa duhovnicească. Pe creştinii care se întreabă cum ar putea duce în mijlocul lumii o viaţă cucernică, îi îndemn să ia aminte la Sfântul Iona, apostol al sfinţeniei în viaţa de familie, şi îi întreb: De ce vă osteniţi să căutaţi icoane vii ale credinţei numai în mănăstiri? Voi îl aveţi pe rugătorul rugătorilor, ascetul asceţilor, pe Sfântul Iona făcătorul de minuni!

Sfinte Iona, care ai stat în mijlocul ispitelor precum odinioară prorocul Iona în pântecele chitului şi ai fost aruncat pe ţărmul virtuţilor ca să vesteşti oamenilor pe Dumnezeul Cel în Treime lăudat, roagă-te pentru toţi cei care au venit la prăznuirea ta, ca să primească întărire duhovnicească şi să trăiască o viaţă bine plăcută lui Dumnezeu.

Să zăbovim puţin, iubiţilor, asupra vieţii acestui iubit

păstor al turmei cuvântătoare. Părinţii săi au dus o viaţă curată. Mama sa, Glicheria, a fost urmaşă a vrednicelor mame creştine cu ajutorul cărora a rezistat atâtea secole Biserica. Când sfântul avea numai trei ani, ea a murit, având în suflet o singură dorinţă: ca fiul ei să-şi urmeze tatăl, pe diaconul Moise, şi să îl slujească pe Dumnezeu în Biserică.

Aceasta a fost grija unei mame care ştia că lasă în urmă un copil fără alt sprijin pământesc. Nu ce va mânca, nu ce va bea, nu cu ce se va îmbrăca. Ci cum va sluji Domnului! Binecuvântaţi sunt părinţii care înainte de toate se gândesc la creşterea sufletească a copiilor lor. Cei care se gândesc prea mult la cele trupeşti nu îşi dau seama cât rău fac prin aceasta odraslelor lor.

Sfântul Iona a rămas singur pe lume, singur ca atâţia şi atâţia copii care trăiesc din mila celorlalţi. Copilăria sa pare jalnică pentru noi. Dormea în cimitir, mânca din gunoaie. Vai de el, ar putea spune unii, şi ferice de copiii crescuţi cu toate bunătăţile. Dar Hristos, Cel care a zis: *Fericiţi cei ce plâng, că aceia se vor mângâia*, nu S-a scârbit de murdăria lui trupească. Hristos nu. Se scârbeşte de cei aflaţi în greutăţi şi necazuri, oricât de mari ar fi ele. Hristos S-a sălăşluit în sufletul acestui copil, făcându-l mai luminos decât al celorlalţi copii care nu cunoşteau necazurile.

Necazuri! Necazuri! Necazuri! Da, iubiţilor, în văpaia necazurilor inima îl dobândeşte pe Dumnezeu, Cel ce îi încearcă pe cei iubiţi ai Săi. Să nu uităm însă că atunci când cineva ajunge la capătul puterilor, Domnul îi dă mângâierea promisă. Până la sfârşitul lumii, Dumnezeu nu va înceta să dea mângâiere creştinilor care, în necazuri fiind, nu se lasă biruiţi de deznădejde. Aşa şi Sfântului Iona îi odihnea uneori sufletul, îngăduindu-i mamei sale adormite să îi apară în vis.

Departe de noi să fie gândul de a primi mângâiere de la cei adormiţi, căci putem cădea în cursa vrăjmaşului, care poate lua chip de înger luminos. La ceva să luăm cu toţii aminte: dacă Sfântul Iona nu asculta sfatul mamei sale

de a nu pleca cu corabia, atunci s-ar fi aflat într-o mare primejdie, căci corabia s-a scufundat. Aşa şi voi, creştinilor, dacă nu urmaţi sfaturile părinţilor voştri duhovniceşti şi vă suiţi în corabia neascultării, vă veţi scufunda cu siguranţă.

Să ne oprim puţin asupra vieţii tânărului Iona. De multe ori i se întâmpla să adoarmă la rugăciune. Şi nouă ni se întâmplă câteodată aşa ceva, din lipsă de râvnă. Ba de multe ori, când stăm la rugăciune, lăsăm mintea să hoinărească. Iona nu făcea aşa. El lua aminte la rugăciune, şi se ruga nu numai câteva minute, nu un ceas, ci cât îi îngăduia timpul. Iar când adormea, adormea ca un viteaz care s-a luptat cu duşmanul până la ultima picătură de sânge. Noi, „înţelepţii”, cei care avem grijă să nu ne obosim prea tare cu rugăciunea, să avem în faţă exemplul acestui tânăr care ardea ca o lumânare, a cărui rugăciune urca la cer ca o tămâie bine primită.

Dumnezeu l-a lăsat în necazuri pe Iona numai atâta vreme cât s-a folosit duhovniceşte de acestea. Viaţa lui în mizerie a luat sfârşit când unchiul său l-a primit în casa sa. După ce a terminat şcoala, după ce a urmat cursurile seminarului, tânărul Iona s-a căsătorit. A ales viaţa de familie. Sufletul său curat, care înseta după Dumnezeu aşa cum însetează cerbul după izvoarele apelor, a ales calea nunţii.

O, cinstită nuntă! O, drum binecuvântat de Dumnezeu! Prea puţin s-a vorbit spre lauda ta! Prea puţin s-a scris despre roadele tale!

Sfântul Iona a răsturnat toate născocirile celor ce văd în nuntă doar un mijloc de satisfacere a poftelor trupeşti, doar un mijloc de a avea urmaşi, doar o ascunzătoare pentru cei care nu au avut curajul să se călugărească.

Sfântul Iona a ales nunta ca să trăiască pentru Dumnezeu alături de Anastasia, fecioara care purta numele învierii. Şi cu adevărat o înviere a fost căsnicia lor, căci între ei a strălucit ca un soare Hristos.

Mărturisesc că îl simt mai apropiat inimii mele pe Sfântul Iona decât pe Sfântul Ioan din Kronstadt, marele stâlp al Rusiei pravoslavnice. Pentru că deşi minunile

Sfântului Ioan au fost mai numeroase, viaţa sa de familie a fost o viaţă aparte: el a trăit cu soţia sa în feciorie până la moarte, fiind modele duhovniceşti pentru soţii care se înfrânează de la dragostea trupească.

Sfântul Iona a mers pe calea firească a familiei. A văzut că nunta este curată în toate ale ei, şi s-a apropiat de femeia sa aşa cum se apropiau drepţii Vechiului Testament de femeile lor.

Anastasia i-a umplut casa de copii. I-a făcut nouă copii, pe care i-a crescut împreună cu părintele cu multă jertfelnicie. Dar oricât de mari şi multe erau grijile familiei, totuşi, inima Sfântului Iona nu se dezlipea de Dumnezeu.

Slujirea sa în Biserică, mai întâi ca diacon şi apoi ca preot, a fost mai rodnică decât a multor mari nevoitori din vremea sa, după cum recunoşteau chiar aceştia.

O, Sfinte Iona, tu eşti model pentru toţi preoţii căsătoriţi! Tu eşti un adevărat patron al familiilor creştine!

Sfântul Iona a fost preot model din toate punctele de vedere: prin viaţa sa de rugăciune, de nevoinţă, prin dragostea pe care o arăta oamenilor.

Slujbele pe care le făcea zi şi noapte dădeau credincioşilor putere în lupta cu patimile. Rugăciunile sale îndelungate l-au făcut asemenea marilor sfinţi ai Bisericii, căci ajunsese la măsuri înalte. De multe ori, deşi era departe cu trupul, părintele putea fi văzut în Mănăstirea Bunavestire sau în alte locuri. Cum se întâmpla aşa ceva este o taină, şi nu ne este de folos să iscodim.

Prin posturile sale foarte aspre, părintele ne-a învăţat pe noi, şi pe toţi creştinii până la sfârşitul lumii, că cine iubeşte nevoinţa poate fi întărit de Dumnezeu chiar în vremurile în care duhul îmbuibării s-a răspândit în toată lumea, ba chiar şi în unele mănăstiri.

Sfântul Iona îşi iubea foarte mult ucenicii, pe care îi creştea ca pe nişte candele aprinse în mijlocul lumii. Ei au încercat să i se asemene părintelui lor prin nevoinţe şi rugăciuni îndelungate. Postul pe care îl ţineau cu binecuvântarea păstorului lor era mult mai aspru decât cel ţinut în mod obişnuit prin mănăstiri.

Dar nu numai pentru îndrumările duhovniceşti cereau ei binecuvântare. Luaţi aminte! Ci pentru orice făceau, cereau mai întâi binecuvântarea părintelui. Auziţi înţelepciune, auziţi taină: ucenicii făceau toate cu binecuvântare şi toate erau binecuvântate de Dumnezeu.

Fără să ţină seama de ranguri şi demnităţi lumeşti, ucenicii sfântului erau una: bogatul şi săracul, înţeleptul şi cel mai puţin înţelept. Erau una pentru a fi împreună ai lui Hristos.

Aproape toţi ucenicii săi, mireni sau monahi, mergeau pe calea cea îngustă care duce spre Împărăţia Cerurilor; şi mare parte dintre ei se bucură acum împreună cu părintele lor de frumuseţile Raiului.

Oare credeţi că cele două sute de maici de la Mănăstirea Bunavestire care au primit mucenicia s-ar fi putut învrednici de această cunună dacă nu ar fi fost crescute în spiritul de jertfă pentru Hristos? Oare credeţi că având un păstor nevrednic, ar fi avut toate acelaşi curaj în faţa morţii? Nu, iubiţilor, pentru că unui suflet îi este foarte greu să meargă spre Hristos, prin labirintul vieţii, fără să aibă o călăuză iscusită.

Cine ne arată aceasta? Tocmai viaţa Sfântului Iona. Când a venit preot în satul Cardaşovca, l-a găsit plin de eretici. Oare nu mai fusese acolo alt preot înaintea sa? Bineînţeles că da. Dar acela nu reuşise să-i întoarcă pe rătăciţi. Sfântul Iona nu numai că a întors două sute dintre ei la dreapta credinţă, dar l-a întors chiar pe întâi-stătătorul lor. Astfel a rodit dragostea adevărată. Nu i-a lăsat în rătăcirea lor, ci a încercat să îi convingă de adevărul dreptei credinţe. Sfântul Iona, asemenea Sfinţilor Părinţi ai Bisericii, nu numai că nu încerca să facă vreun compromis cu ereticii, ci lupta cu toate puterile pentru a mărturisi învăţătura cea adevărată. O, dacă ar trăi astăzi Sfântul Iona... Pentru mulţi ar fi piatră de poticnire. Căci au apărut unii care se cred mai plini de dragoste faţă de oameni decât Sfinţii din Sinaxar, unii care cred că este mai bine să îi lăsăm pe cei rătăciţi să creadă ce vor, fără a le vorbi despre învăţătura Bisericii. Să dea Dumnezeu ca

Sfântul Iona să aibă cât mai mulţi urmaşi care să nu se teamă de a propovădui dreapta credinţă!

Odată a venit în Odessa cineva care amăgea poporul că este însuşi antihrist. Sfântul Iona s-a rugat alături de credincioşi ca acela să vină în biserica lor. Rugăciunea le-a fost ascultată şi amăgitorul a venit. Sfântul Iona l-a izgonit pe diavol din om, şi acesta şi-a venit în fire. Sfântul nu se scârbea de nimeni, ci se ruga fierbinte pentru întoarcerea celor rătăciţi.

Ce învăţăm de la Sfântul Iona? Că, oricât de răi ar fi oamenii, trebuie să le dorim binele. Că, oricât de rău ar cădea, nu trebuie să contenim a ne ruga pentru întoarcerea lor.

În vremuri grele pentru întreaga Biserică, Sfântul Iona a fost prigonit nu numai de către puterea comunistă, care a martirizat mii de preoţi şi călugări, care a distrus bisericile şi a închis mănăstirile. A fost prigonit chiar şi de preoţii fără frică de Dumnezeu, care au părăsit ascultarea faţă de întâi-stătătorul lor, Sfântul Patriarh Tihon, şi au devenit ascultători faţă de duşmanii lui Hristos. Dar, de la începutul răspândirii credinţei creştine, între păstorii turmei credincioase au fost şi lupi răpitori. Să ştiţi că Iuda a avut o familie mare, cu fii şi nepoţi, dintre care unii trăiesc până în zilele noastre. Ei l-au dat jos pe Sfântul Ioan Gură de Aur de pe scaunul Patriarhiei de Constantinopol. Ei l-au dat jos pe Sfântul Nectarie din Eghina de pe scaunul arhieresc din Pentapolis. Ei sunt cei care, batjocorind învăţătura Mântuitorului, au făcut de-a lungul secolelor atâta tulburare în popor.

Dintre ei sunt cei care l-au prigonit pe nedrept pe Sfântul Iona, încercând chiar să-l otrăvească. Sfântul Iona nu numai că nu I-a cerut Domnului pedepsirea lor, ci s-a rugat ca ei să se pocăiască. Ţineţi minte aceasta, că deşi au fost şi vor mai fi slujitori prin care vine sminteala, până la a doua Venire a lui Hristos vor fi în biserică şi slujitori sfinţi, precum Sfântul Iona, care păstrează cu sfinţenie predaniile Părinţilor. Dacă întâlnim în viaţa noastră slujitori nevrednici, să nu ne smintim, ci să ne rugăm

pentru ei, aşa cum s-a rugat Sfântul Iona pentru cei care s-au îndreptat, mai apoi, prin pocăinţă.

Înainte de a ne îngriji de scăderile altora, să ne îngrijim de scăderile noastre. Pentru că la înfricoşata Judecată nu ne va mântui doar faptul că am fost botezaţi în credinţa ortodoxă.

Ceea ce i s-a întâmplat Sofiei, fiicei Sfântului Iona, trebuie să ne dea de gândit. Ea a primit o creştere aleasă, a fost înconjurată cu multă dragoste, a văzut atâtea şi atâtea fapte minunate ale tatălui ei. Şi totuşi a apucat-o pe căi greşite. Cât de înşelător este vrăjmaşul! Nu a putut să-l biruiască pe sfânt şi atunci a încercat să-i biruie pe cei de aproape ai săi. Daţi-vă seama ce fel de viaţă a dus Sofia, dacă sfântul s-a rugat ca ea să aibă parte de o moarte năprasnică, prin care să i se ierte păcatele... Sofia şi-a pierdut minţile şi şi-a sfârşit zilele fiind împuşcată. Fiica unui sfânt făcător de minuni să aibă parte de un aşa sfârşit. Cât de ciudate sunt căile Domnului!

A fost drept să se întâmple aşa? Nu ne este nouă a judeca aceasta. Noi trebuie să înţelegem însă că dacă nu părăsim păcatul şi nu punem început bun mântuirii, atunci nimic nu ne poate ţine departe de cursele diavolului şi de pedeapsa lui Dumnezeu. Iadul este plin de gânduri bune care nu au fost duse la împlinire. Credinţa fără fapte este moartă. Putem fi nepoţi de preoţi, nepoţi de patriarhi, nepoţi de sfinţi. Dacă nu trăim ca fii ai Bisericii, porţile raiului ne sunt închise. Să nu ne smintim dar atunci când vedem cum urmaşi ai unor preoţi mai cunoscuţi se poartă cu nevrednicie. Ci să ne rugăm pentru ei cu dragoste, şi poate că îşi vor da seama de felul în care ar trebui să îşi îndrepte viaţa.

Una dintre cursele pe care ni le întinde vrăjmaşul este aceasta: să nu facem binele bine. Şi pe mulţi creştini îi biruie prin această ispită. Pentru cei care nu înţeleg despre ce este vorba, aduc lămurire: la parastase, de exemplu, creştinii zilelor noastre fac tot felul de ospeţe la care invită numai rudele şi prietenii. Aproape toţi se înfruptă din multele bunătăţi, în timp ce gazda se bucură

că aşa face pomană pentru cei adormiţi. De parcă ospăţul i-ar ajuta cu ceva. În timpul acesta, săracii mor de foame pe străzi, şi nimeni nu se gândeşte la ei. Nu era mai bine ca pomana să fie cu adevărat pomană, şi să fie hrăniţi mai ales cei flămânzi? Bineînţeles că da. Când sfântul s-a arătat în vis femeii care voia să-i facă bărbatului ei răposat un monument funerar, a sfătuit-o să renunţe la planul ei şi să-l ajute pe omul căzut în patima beţiei. Dacă Sfântul Iona vi s-ar arăta în vis, v-ar povăţui şi pe voi să chibzuiţi mai mult atunci când vreţi să faceţi un bine.

Vă aduc aminte că, asemenea Sfântului Ioan din Kronstadt, Sfântul Iona propovăduia credincioşilor marele folos al desei împărtăşiri. Urmând tradiţia creştinilor din primele veacuri, care se împărtăşeau des, Sfântul Iona îi învăţa pe ucenici să se pregătească prin post şi rugăciune, şi îi împărtăşea. Pentru Sfântul Iona, Sfânta Împărtăşanie era izvorul rodirii duhovniceşti; el trăia clipă de clipă cu Hristos, în Hristos şi pentru Hristos.

Sfântul avea mare evlavie la Preacurata Maică a Domnului şi la sfinţii Bisericii. Nici nu putea fi altfel! Nimeni nu poate ajunge la sfinţenie dacă nu calcă pe drumurile bătătorite de înaintaşi. Sfântul Iona a mers pe urmele lor, deşi nu a imitat pe nimeni. El a mărturisit prin propria viaţă că sfinţenia nu se dobândeşte imitând fără dreaptă socoteală, ci jertfindu-te pentru Dumnezeu pe măsura talanţilor primiţi.

Pentru jertfa sa, Sfântul Iona a primit de la Dumnezeu darul facerii de minuni, darul tămăduirii bolilor trupeşti şi al izgonirii duhurilor necurate. Moaştele sale întregi izvorăsc tămăduiri celor ce aleargă la ele cu credinţă.

Să nu şovăim a alerga la ajutorul său! Să nu şovăim a lua putere de la cel care, prin aspre nevoinţe, s-a arătat mucenic! Să ne fie vie în faţa ochilor icoana sa, ca să putem duce lupta cea bună şi să ne învrednicim de cunună!

O, Doamne Dumnezeul nostru, Care aşa precum ai călăuzit oarecând pe poporul lui Israel în pustie, tot aşa l-

ai călăuzit pe robul Tău, Iona, prin pustiul duhovnicesc, dăruieşte-ne nouă înţelepciune şi pricepere, ca să mergem pe calea mântuirii şi să ne învrednicim a ne bucura de Tine în raiul cel preafrumos. Amin!

Troparul, glasul al 8-lea

Râvnitorule apărător al Ortodoxiei, dezrădăcinătorule al schismei şi eresului, tămăduitorule din Odessa şi fierbinte rugătorule către Dumnezeu, prin viaţa şi minunile tale te-ai asemuit Făcătorului de minuni Ioan din Kronstadt, Sfinte Iona; roagă-L pe Hristos Dumnezeu să ne mântuiască sufletele noastre.

Condacul, glasul al 8-lea

Nevoinţele cele de multe feluri ale vieţii tale cine le va spune? Milele lui Dumnezeu cele de multe feluri, arătate prin tine, cine le va socoti? Ci îndrăznirea ta către Atotînduratul Dumnezeu şi către Preacurata Născătoare de Dumnezeu binecunoscând-o, întru umilinţa inimii strigăm ţie: nu ne lipsi nici pe noi de ajutorul şi solirea ta, păstorule al lui Hristos şi Făcătorule de minuni, Iona.

Sfântul Ioan din Korma, un preot de mir cu sfinte moaşte[5]

Pe data de 18 mai 1998, Biserica Ortodoxă Rusă a canonizat un sfânt local, ce era cinstit de multă vreme: preotul Ioan Gaşkevici din Belarus. Acest sfânt slujitor al Sfintei Biserici Ortodoxe, care a adormit în toiul fărădelegilor revoluţionare din 1917, a fost, asemenea Sfântului Ioan din Kronstadt, un văzător cu duhul şi un propovăduitor al pocăinţei, care a văzut clar pedeapsa ce se pregătea Rusiei ca urmare a îndepărtării de la credinţa ortodoxă.

5 Material preluat din revista *The Orthodox Word*, Nr. 204/1999; traducere de Victor Popescu-Sandu.

El a fost un înflăcărat om de rugăciune, un postitor şi un părinte înainte-văzător, care folosea cu jertfelnicie numeroasele sale daruri duhovniceşti spre folosul tuturor celor care-i cereau ajutorul.

Sfântul Ioan s-a născut pe 8 octombrie 1837 în familia unui preot de sat, Ioan Gaşkevici, în satul Streşin. Încă dinainte de naşterea sa a fost vestit ca fiind unul dintre aleşii lui Dumnezeu. Pe când aştepta naşterea fiului ei, mama sa avea evlaviosul obicei de a primi Sfânta Împărtăşanie la fiecare Liturghie. Într-o zi, un nebun pentru Hristos din partea locului se ruga în biserică. Văzând-o pe mama viitorului sfânt, s-a plecat în faţa ei şi a spus aceste cuvinte profetice: „Aş vrea să iau o binecuvântare de la el, dar nu voi trăi până atunci”.

Din fragedă copilărie, Ioan îl ajuta pe tatăl său în biserică. La vârsta de patru ani deja purta lumânările. După slujbe făcea curăţenie în altar, împlinind toate ascultările date lui de tatăl său. Adesea, împreună cu tatăl şi cu fratele său, Nicolae – care a devenit şi el preot mai târziu –, coborau în pivniţă şi se dăruiau rugăciunii fierbinţi. După terminarea studiilor la şcoala parohială, a intrat la o şcoală teologică pe care a terminat-o cu rezultate foarte bune. În 1855, la vârsta de 18 ani, a intrat la seminarul Moghilev şi după absolvirea acestuia a fost desemnat învăţător de catehism într-o şcoală parohială. Aici a întâlnit-o pe viitoarea sa soţie, Maria, fiica unui preot. S-au căsătorit în 1862, an în care a avut loc şi hirotonia lui ca preot, pe 11 februarie, în ziua prăznuirii Sfântului Dimitrie din Priluki.

Tânărul preot a fost desemnat să slujească în satul Şerstin, în biserica închinată Naşterii Maicii Domnului. A sosit acolo în ajunul Postului Mare, şi, astfel, primele sale slujbe au reflectat viitoarea sa viaţă de pocăinţă şi post.

Această frumoasă biserică de lemn cu trei cupole era aşezată pe malul drept al râului Sozha şi era înconjurată de pajişti verzi bogate şi de tei tineri. Aici, într-o vale împădurită, se afla izvorul Sfintei Mari Muceniţe Paraschiva. În acest loc, într-un copac lângă izvor, a fost

descoperită odată o icoană a sfintei. Cu imnuri solemne, oamenii au dus-o în biserică. Dar dimineaţa, icoana a fost găsită la locul dinainte, lângă izvor. Din nou, cu lacrimi şi rugăciune a fost adusă la biserică. Dar Domnul, prin tainica Sa poruncă, a aşezat pentru a treia oară icoana marii muceniţe în acelaşi loc. Deasupra izvorului, oamenii au construit apoi o capelă, unde au pus minunata icoană a Sfintei Paraschiva. Până în zilele noastre, din acel izvor curge apă rece, limpede precum cristalul şi tămăduitoare.

În satul Şerstin, părintelui Ioan şi Mariei li s-au născut patru copii: trei fii – Mihai, Ignatie şi Simeon – şi o fiică, Tatiana. Sub influenţa evlaviosului lor tată, toţi au slujit mai târziu Biserica în diferite feluri. În 1876, părintele Ioan a cerut un transfer în satul Ogorodnia din regiunea Gomel, unde era un post liber în biserica închinată Mutării Moaştelor Sfântului Nicolae Făcătorul de Minuni. Cererea i-a fost aprobată şi s-a mutat acolo cu familia sa. În noul său loc de slujire al Domnului, darurile sale duhovniceşti s-au descoperit întru totul. A lucrat mult la îmbunătăţirea bisericii şi a clădirilor ce-i aparţineau. S-a dăruit din ce în ce mai mult rugăciunii lui Iisus. Până la sfârşitul vieţii nu a avut avere proprie, ci a trăit într-o casă mică şi veche cu acoperiş de paie, casă ce aparţinea bisericii.

În Ogorodnia, Maria a mai născut încă trei copii: o fiică, Ana şi doi fii: Platon şi Ioan. După naşterea ultimului său fiu, Sfântul Ioan şi-a împlinit visul mult aşteptat: acela de a merge într-un pelerinaj la Lavra Peşterilor din Kiev. Aici a primit binecuvântare din partea părinţilor să ţină o rânduială de viaţă monahală. Până la moarte nu a mai mâncat carne şi a postit sever miercurea şi vinerea, mâncând doar o prescură şi puţină apă după slujba de seară.

În timpul anilor petrecuţi în acest sat, pentru slujirea sa jertfelnică şi inspirată, părintele Ioan a primit de nenumărate ori distincţii de la episcopii eparhiei. Când a atins vârsta de şaptezeci de ani, la a patruzeci şi cincea aniversare a hirotonirii sale, a fost ridicat la rangul de

protopop. Cinci ani mai târziu, la împlinirea a cincizeci de ani de slujire preoţească, i-a fost oferit premiul Sfântul Vladimir, cel întocmai cu Apostolii. Atunci s-a retras, cedând poziţia sa de preot al bisericii Sfântul Nicolae celui mai mic fiu al său, Ioan.

Predicând cuvântul lui Dumnezeu, el îi chema pe toţi la pocăinţă, pentru că, după cum spunea, generaţia viitoare va vedea urâciunea pustiirii în biserici. Cuvintele sale profetice s-au adeverit curând după adormirea sa. I-a învăţat pe toţi să se iubească unii pe alţii şi să se supună autorităţilor de Dumnezeu rânduite. Odată a profeţit că mult sânge se va vărsa în Rusia în schimbul sângelui Unsului lui Dumnezeu, Ţarul Nicolae al II-lea. Într-adevăr, acesta a primit moarte mucenicească în anul 1918, şi profeţia Sfântului Ioan s-a împlinit. Iubirea pentru aproapele propovăduită de părintele Ioan era întărită de el prin fapte. Adesea el repeta cuvintele Apostolului Iacob: *credinţa fără fapte moartă este* (Iacob 2, 28).

Când erau aduşi în biserică la părinte oameni posedaţi, ei strigau tare: „Bătrânul cap încărunţit e groaznic! Ne înăbuşă!”. Când se apropiau de părintele Ioan pentru o binecuvântare, îndrăciţii nu erau în stare să o primească, ci, când el făcea semnul crucii peste ei, cădeau la pământ.

Odată i-a prezis celui mai mic fiu al său, Ioan: „Tu, fiul meu, te vei preda Satanei”. După moartea tatălui său în anul 1920, tânărul Ioan a acceptat renovaţionismul şi a căzut în schismă. Mai târziu s-a căit şi şi-a dovedit căinţa printr-o moarte mucenicească într-unul din lagărele de concentrare. A fost canonizat. Prăznuirea Sfântului Nou Mucenic Ioan de Korma al II-lea se face în ziua de 25 ianuarie.

Altă dată, o văduvă cu cinci copii a venit înlăcrimată la părintele Ioan pentru ajutor. Soţul său murise în primul război mondial şi nu avea cu ce să-şi hrănească copiii. Văzându-i sufletul curat, i-a dat milostenie precum Sfântul Filaret cel Milostiv. I-a dat vaca sa, spunând: „Ia-o, copiii tăi vor avea nevoie de ea mai mult decât mine”. Până în

ceasul adormirii sale, părintele Ioan a ajutat văduve şi orfani.

Odată a văzut că cineva lua noaptea lemne de foc din şopronul său. S-a decis să îndrepte această persoană. A stat sub şopron zicând rugăciunea lui Iisus. O văduvă săracă s-a apropiat, şi-a făcut cruce şi a adunat o legătură de lemne de foc. Părintele Ioan i-a zis: „Aşteaptă puţin, Maria. Să-ţi dau ceva mai mult – sau va fi prea greu pentru tine?” Maria îi ceru să o ierte. El se uită la ea, i se făcu milă şi zise: „Dumnezeu să te binecuvânteze! Ia lemnele şi încălzeşte soba pentru copiii tăi! Dumnezeu mi le-a trimis mie. Să fie ale tale ca să nu-ţi îngheţe copiii”. Şi astfel, toată iarna aceea, cu binecuvântarea sa, văduva venea la el pentru lemne, numai că acum le lua în timpul zilei.

Altă dată, în timpul slujbelor, părintele Ioan a văzut o cruce mare deasupra altarului. Acesta era un semn pentru el că o cruce va sta în acel loc. I-a spus fiului său Ioan: „Maica Domului va veni la tine în biserică şi, după vizita ei, biserica va deveni pustie”. Aceasta s-a întâmplat în 1930. Mulţi îşi amintesc cum o femeie a venit la biserică, îmbrăcată în haine nu prea obişnuite pentru locurile acelea. S-a apropiat de Potir, fără spovedanie. Toată lumea stătea acolo şi privea ca şi fermecată. Unii au văzut alături de femeie un tânăr în haine albe. Când părintele Ioan cel Tânăr a ieşit cu Potirul, sângele din Potir a început să fiarbă. Preotul s-a înfricoşat, iar femeia s-a făcut nevăzută. După ce a trecut o vreme, biserica a fost închisă, iar părintele – fiul Sfântului Ioan de Korma – a fost trimis în exil.

Părintele Ioan se ruga totdeauna mult în timpul nopţii. Îndeletnicirea sa preferată era rugăciunea lui Iisus. Un ucenic de-al său spunea: „Veneam târziu dintr-o plimbare şi, privind pe fereastră, vedeam cum o lumânare era aprinsă lângă Batiuşka, şi el era îngenuncheat, rugându-se lui Dumnezeu. Până reuşeam eu să mă trezesc dimineaţa, el deja termina slujba Miezonopticii şi citea un acatist. Toamna, părintele Ioan se ducea să se roage în hambar de seara până în zori, pentru că nimeni nu-l

deranja acolo. El înălţa rugăciuni fierbinţi cu lacrimi către Domnul pentru lumea care stătea deasupra abisului de tăgăduire şi profanare a credinţei.

Înainte de moartea sa, părintele Ioan a zis: „Voi muri şi soarele va străluci; va fi o zi senină. Deşi toată viaţa mea nu am mers cu o maşină, după moartea noastră vom merge. Credinţa se va împuţina în oameni şi vor dansa peste noi”. Au fost multe alte preziceri şi toate s-au adeverit. Lui Mihai, fiul cel mai mare, i-a zis: „Vom sta împreună în acelaşi loc”. Şi aceasta s-a adeverit. Când le-au fost descoperite osemintele, erau aşezate împreună. Iar după moartea lor, au mers cu maşina atunci când moaştele au fost aduse din Ogorodnia la Korma.

Ziua morţii părintelui Ioan a fost, după cum a prezis, frumoasă şi însorită. Soarele strălucea puternic, atingând cu razele sale crucile ce încoronau turlele bisericii. După ce au spălat trupul părintelui acasă, fiii săi – preoţii Simeon, Ioan, Mihai şi Platon – l-au dus la biserică. Trei zile a stat trupul în biserica ce rămăsese deschisă zi şi noapte. Era plină de lume. Clerici din satele apropiate au venit la înmormântarea fratelui lor întru Hristos, aducându-i ultima lor cinstire. Au fost slujite două liturghii, după care oamenii au cerut să se facă şi un parastas pentru îndrumătorul lor duhovnicesc.

În ziua a treia a fost săvârşită slujba înmormântării, iar sicriul cu trupul adormitului părinte a fost purtat în jurul bisericii în sunetul clopotelor şi al cântării „Ajutor şi acoperitor…” şi a fost aşezat în mormântul ce se afla în partea dreaptă a altarului.

Astfel, în toamna anului 1917, viaţa de 80 de ani a părintelui Ioan Gaşkevici lua sfârşit, dar nu şi slava sa. Domnul pregătise dinainte pentru cel sfânt viaţa veşnică şi o cunună de aur în Împărăţia Cerurilor.

Părintele obişnuia să spună: „Vor sări deasupra mea, dar coşciugul va fi tare”. Aşa s-a şi întâmplat. În 1950 au ars biserica şi tot ce a mai rămas din ea a fost aruncat cu un tractor într-un şanţ. Locul a devenit neted şi au construit acolo un teren de fotbal şi unul de dans. Dar

oricât de mult au sărit ei, sicriul a ţinut şi a rămas aproape întreg. A fost descoperit numai în timpul excavaţiilor fundaţiei bisericii, când tractorul aproape a căzut în groapă. Atunci oamenii şi-au amintit că păstorul uitat fusese îngropat acolo.

Prin pronia lui Dumnezeu, descoperirea sfintelor moaşte ale părintelui Ioan a coincis cu vizita Patriarhului Alexei II la Gomel. Pe 27 august 1997, cu puţin înaintea sosirii sale, moaştele au fost dezgropate şi transferate în biserica Acoperământul Maicii Domnului, în oraşul Korma din regiunea Dobruşki. O comisie de investigaţii a dat mărturie despre starea de nestricăciune a moaştelor părintelui Ioan. Moaştele au fost îmbrăcate în veşminte preoţeşti noi şi aşezate în mijlocul bisericii. Au fost săvârşite parastase zi şi noapte o săptămână întreagă şi oamenii veneau la biserică să îl cinstească pe plăcutul lui Dumnezeu.

În ziua sosirii patriarhului în Gomel, când a fost deschisă biserica din Korma, o mireasmă nepământească ieşea din moaşte. Mulţi dintre cei prezenţi au dat mărturie despre aceasta. O artistă care era în biserică atunci a confirmat acest miracol, deşi ea însăşi nu crezuse niciodată în minuni. Ea a spus că, atunci când a rămas pentru un timp singură în biserică, a simţit un fel de prezenţă nepământească.

Bătrânul părinte a fost aşezat într-o criptă în partea stângă a altarului. O femeie care stătea nu departe de biserică s-a îmbolnăvit grav şi se mâhnea că nu poate ajunge la biserică să cinstească moaştele. Noaptea a avut o vedenie în somn: a văzut cripta deschisă, la fel şi sicriul, iar părintele Ioan stătea acolo în haine albe cu o cruce de aramă în mâinile sale. Inele multicolore cu aripi mici urcau şi coborau din ceruri la sicriu, în chipul unui stâlp. Atingeau sicriul şi apoi, într-o frumuseţe de nedescris, se ridicau din nou la ceruri. Mulţi credincioşi se îndreptau spre acest loc şi, după credinţa lor, suferinzii primeau tămăduire.

Chiar înainte de canonizarea părintelui, oamenii

mergeau la mormântul său ca la cineva viu, spunându-i toate bucuriile şi necazurile lor. Roaba lui Dumnezeu Maria spunea: „Soţul meu s-a întors de pe front şi s-a descoperit că are ulcer. Se sugera în Gomel că ar trebui operat. El a acceptat să vină peste două săptămâni. Apoi am mers să-i cer maicii Fotinia să se roage pentru soţul meu. Ea m-a trimis la mormântul părintelui Ioan să iau nişte pământ şi să-l pun în ceaiul soţului. Fără să-i spun soţului, am făcut cum m-a sfătuit maica. Şi ce s-a întâmplat? Minunea minunilor! Când soţul meu s-a dus la operaţie şi i s-au făcut raze X, doctorii au zis că nu are ulcer deloc şi că nu vor face nimic. A trăit până în 1991, şi nu s-a mai plâns niciodată de durere de stomac”.

O altă roabă a lui Dumnezeu a venit la mormântul părintelui ca să se roage pentru încetarea durerilor de dinţi. A luat nişte iarbă de la mormânt, a fiert-o acasă, şi-a clătit gura cu acest ceai şi până la sfârşitul vieţii nu a mai avut niciodată dureri de dinţi.

O oarecare Elena a venit să cinstească moaştele părintelui Ioan şi să ia parte la un parastas acolo. După ce a împlinit acestea, a mărturisit că înainte, în timpul Postului Mare, se îmbolnăvea întotdeauna şi nu putea să meargă la biserică pentru slujbe. Dar în acel an, prin rugăciunile părintelui, a fost vindecată de boala ei. Cu un an în urmă, doctorii spuseseră rudelor ei că avea cancer şi că nu va mai trăi mai mult de două luni. Dar s-au înşelat...

În ziua sărbătoririi Sfântului Nicolae, seara, au venit din Gomel câţiva oameni pentru a face un parastas la mormântul părintelui Ioan. Au adus cu ei o femeie pe nume Vera, care de unsprezece luni suferea de o boală la picioare. După ce-şi rupsese piciorul, trecuse prin numeroase operaţii şi drept urmare piciorul ei încetase complet să se mai îndoaie din genunchi. Vorbele ei deveniseră nearticulate. Sora femeii bolnave fusese la mormânt şi adusese acasă un batic pe care îl atinsese de mormântul părintelui. Acasă s-a petrecut următorul lucru: când i s-a propus Verei să-şi pună baticul, aceasta a început să ţipe: „Scoate-l afară din cameră! Nu pot nici

măcar să stau lângă el! Mă deranjează!”. După aceasta, rudele au hotărât să o ducă pe Vera la mormântul părintelui Ioan. Când s-au apropiat de biserică, Vera a început să se comporte ciudat, să ţipe şi să se împotrivească. După ce au încercat să o convingă mult timp, au dus-o acolo cu forţa. În timpul parastasului s-a simţit foarte rău. La sfârşit se simţea puţin mai bine. Vorbirea îi devenise de înţeles şi chiar un zâmbet i-a apărut pe faţă. Ea însăşi s-a dus atunci la biserică, unde i s-a citit un acatist al Acoperământului Maicii Domnului. A stat tot timpul pe picioarele ei şi după acatist a mers la mormântul părintelui Ioan şi i-a mulţumit pentru ajutor.

În Duminica Orbului, Galina, o soră din mănăstirea Naşterea Maicii Domnului din Yuriev, a venit la biserică. A povestit următoarea întâmplare: când era în spital a avut un vis. Într-o biserică era un sicriu cu un preot aşezat în el. Primul ei gând a fost să cinstească moaştele acestuia. Când a venit mai aproape, dorind să sărute capul preotului, acesta şi-a întins mâinile. Sora a strigat: „Părinte Ioan, părinte Ioan, binecuvântează!” Cu aceste cuvinte s-a trezit. A venit la Korma, la biserica cu hramul Acoperământul Maicii Domnului, neştiindu-l pe preotul locului şi fără să fi auzit nimic despre el. În biserică, a văzut icoana pictată după fotografia părintelui Ioan şi a recunoscut preotul pe care îl văzuse în vis. După ce a fost slujit un parastas pentru părintele Ioan, Galina s-a întors la mănăstirea ei cu bucurie şi nădejde.

Un alt eveniment surprinzător a fost povestit de roaba lui Dumnezeu Elena. În ultimii ani, Domnul îi trimisese încercări prin boli. O dureau foarte mult picioarele şi gleznele şi îi era greu să meargă. Apoi doctorii au descoperit că avea cancer. Pe 2 februarie 1995 a suferit o operaţie gravă. Timp de 10 luni, copcile nu s-au vindecat. Elena a devenit invalidă. Era obligată să folosească un baston de care nu s-a despărţit doi ani de zile. Cu toate acestea, în fiecare zi îl implora pe Domnul pentru ajutor şi nădăjduia în mila Sa. Pe 18 mai 1997, Elena a mers la Korma la biserică pentru slujbe şi la

mormântul părintelui Ioan. Acolo a aflat din gura preotului Ştefan [actualul paroh al bisericii] ce om de rugăciune a fost părintele Ioan. La mormânt i-a cerut cu lacrimi părintelui Ioan ajutorul, iar în rugăciunile de acasă îl implora pe Domnul pentru odihna lui. O săptămână mai târziu, Domnul şi-a arătat mila: Elena a început să meargă fără baston. Şi-a împărtăşit bucuria cu rudele şi cu părintele ei duhovnicesc. El a sfătuit-o să facă un acatist de recunoştinţă pentru vindecarea ei şi de asemenea un parastas pentru părintele Ioan. Pe 8 iunie a venit din nou la Korma şi s-a simţit uşurată de boala ei. Acum Elena merge ca şi înainte de boală, iar durerea mare din picioare a dispărut.

Acestea sunt doar câteva dintre minunile ce s-au întâmplat şi care continuă să se întâmple prin rugăciunile Sfântului Ioan de Korma. Credincioşii care vin la biserică sunt întăriţi în credinţa lor, iar cei îndoielnici ajung la credinţă.

Având în vedere clara apropiere a catastrofei cu care se va confrunta Creştinătatea şi inevitabila întronizare publică a Antihristului – moment care va fi apogeul lipsei de dragoste pentru Dumnezeu şi pentru dreptatea Lui –, cei care încă îl mai iubesc pe Dumnezeu şi iubesc dreptatea Lui îi vor preţui cu înţelepciune pe sfinţi, între care se află şi acest nou descoperit făcător de minuni. Dumnezeu îi trimite să aibă grijă de cei de pe pământ care se luptă pentru o viaţă duhovnicească adevărată, în această epocă modernă care s-a răcit faţă de Dumnezeu şi faţă de tot ce este uman, normal şi cald.

Noi şi Sfântul Ioan de Korma
— *Scrisoare către părinţii creştini* –

Fraţilor şi surorilor, vă scrie un creştin care, ca şi voi, se gândeşte cu inima strânsă la viitorul copiilor săi. Trăim vremuri foarte grele. Satana bate la uşi – şi nu puţini sunt cei care îi deschid. Nu se poate să nu fim îngrijoraţi de faptul că desfrâul care se întinde peste lume ca o epidemie

prinde în braţele sale din ce în ce mai mulţi tineri.

Libertate, droguri, sex, violenţă, răzvrătire… Acestea sunt zeităţile generaţiei tinere. E mult de vorbit despre cauzele datorită cărora am ajuns în această etapă a umanităţii, în care duhul Antihristului este chemat cu putere de către cei care vor să dărâme orice urmă a credinţei în Dumnezeu. Oricum, dacă suntem sinceri cu noi înşine, ne dăm seama că mare parte din vină o purtăm chiar noi. Dacă noi am fi avut o tinereţe mai bine plăcută lui Dumnezeu, dacă noi înşine am fi ştiut să ducem o viaţă mai curată, mai sfântă, dacă noi înşine am fi luptat ca nişte eroi împotriva păcatului, lumea în care cresc copiii noştri ar fi arătat puţin mai altfel…

Şi pe noi, care suntem părinţi, ne doare faptul că urmaşii noştri cresc într-un mediu atât de murdar, atât de viciat. Ce putem face? Un răspuns, clasic de altfel pentru marii părinţi duhovniceşti ai vremurilor noastre, este că – pentru a le oferi modele vrednice copiilor noştri – trebuie să trăim noi înşine ca nişte sfinţi. Acest răspuns îl aflăm exprimat într-un mod aparte citind viaţa Sfântului preot de mir Ioan de Korma. Acesta, după ce soţia i-a născut al şaptelea copil, a mers într-un pelerinaj la Lavra Pecerska din Kiev şi a primit binecuvântare de la părinţii de acolo să ducă o viaţă de nevoinţă foarte aspră. Dumnezeu i-a dăruit mai multe harisme, între care şi darul înainte-vederii şi puterea de a izgoni diavoli.

Una dintre profeţiile pe care le-a făcut se referă la apropierea venirii Antihristului. Într-un glas cu Sfântul Lavrentie de Cernigov şi cu Sfântul Serafim de Viriţa, ca şi cu ceilalţi cuvioşi care au avut vedenii despre sfârşitul lumii, Sfântul Iona i-a chemat pe oameni la pocăinţă. El a prorocit moartea mucenicească a ţarului Nicolae al II-lea. Acum ne putem da seama că revoluţia din Rusia din 1917 a fost una din etapele cele mai importante de pregătire a venirii lui Antihrist. Diavolul a reuşit ca, prin răspândirea învăţăturii atee şi prin prigonirea Bisericii, să câştige o mare parte din turma cuvântătoare a Păstorului păstorilor – Hristos.

Nu despre aceasta vreau să vă scriu acum, mamelor şi taţilor care aveţi inimile încordate din pricina grijii pentru copiii voştri. Vreau să vă vorbesc doar despre fiul Sfântului Ioan de Korma, tânărul Ioan, cel pe care sfântul îl lăsase să slujească în locul său în biserica Sfântului Nicolae.

Una dintre profeţiile care l-au îndurerat cel mai tare pe Sfântul Ioan a fost legată de căderea acestui fiu al său, căruia i-a spus: „Tu, fiul meu, te vei preda Satanei”. Ce cuvinte grele… Fiecare dintre noi am avea inimile zdrobite de durere dacă un preot cu viaţă sfântă ne-ar descoperi faptul că unul dintre copiii noştri va cădea în ghearele Satanei. Şi cât de dramatic ar fi ca tocmai nouă să ne descopere Dumnezeu că fiii noştri vor alege calea întunericului…

Ne aducem aminte fără să vrem de momentul în care Sfântul Iona din Odessa i-a spus fiicei sale Sofia, care ducea o viaţă de păcat, cuvintele care întristează inima oricărui părinte al cărui copil merge pe drumuri greşite: „Am să mă rog lui Dumnezeu pentru tine, ca să-ţi dea o moarte năprasnică pentru iertarea păcatelor tale şi ca să te mântuieşti”. Sofia şi-a ieşit din minţi şi a ajuns la spitalul de nebuni, unde a şi murit împuşcată de nemţi.

Câtă durere era în inima Sfântului Iona când se ruga pentru fiica sa? Câtă durere era oare în inima Sfântului Ioan de Korma, ştiind că fiul său va cădea în cursele Satanei? Să ne ferească Dumnezeu să cunoaştem o durere atât de zdrobitoare.

Şi totuşi, de ce vă scriu vouă despre aceste situaţii triste? De ce vă mai amărăsc şi eu cu rândurile mele? Oare eu nu ştiu că nu de frământări în plus aveţi nevoie?

Ba da, ştiu asta, iubiţi fraţi şi iubite surori în Hristos. Numai că scriu pentru a vă da nădejde. Fiul Sfântului Ioan de Korma, după ce a pactizat cu duşmanii lui Dumnezeu, care voiau să nimicească Biserica lovind-o din interior, s-a pocăit. Şi, după ce L-a mărturisit pe Hristos, s-a învrednicit să fie şi el prigonit şi a murit într-un lagăr de concentrare, primind cununa muceniciei.

Unul din motivele care l-au determinat pe Sfântul Ioan de Korma al II-lea să se lepede de înşelarea în care căzuse – şi în care căzuseră şi mulţi alţi ierarhi, preoţi, diaconi şi monahi – a fost amintirea vieţii de sfinţenie pe care a dus-o tatăl său. Despre aceasta vreau să vă scriu.

Dacă fiii noştri vor creşte într-o atmosferă duhovnicească, dacă vom şti să îi apropiem de Biserică atunci când sunt mici, dacă vom şti să sădim în inimile lor dragostea de Dumnezeu, atunci, chiar dacă pentru o vreme diavolul va reuşi să îi prindă în ghearele sale, totuşi, putem nădăjdui că în inimile lor, peste ani şi ani, va încolţi gândul pocăinţei. Trebuie să avem grijă să nu le impunem credinţa cu forţa, pentru că o astfel de credinţă nu dă roade bune.

Copiii noştri, dacă vor avea momente de cădere, vor simţi gustul amar al păcatului. Sufletul nu este împlinit de păcat. Oamenii care păcătuiesc din ce în ce mai înfricoşător dau mărturie fără să vrea că păcatul nu îi împlineşte. Se află într-o goană disperată după senzaţii din ce în ce mai puternice – dar nici acestea nu îi împlinesc. Le dau o satisfacţie de moment, care este urmată însă de tristeţe şi dezgust.

Nu încerc să vă conving că, dacă fiii voştri vor cădea în păcate de moarte, voi trebuie să staţi liniştiţi, consolându-vă cu nădejdea că până la urmă se vor pocăi. Nu este bine să gândiţi aşa. Ştiţi doar că unii tineri au avut parte de morţi năprasnice şi au murit nepocăiţi. Unii şi-au luat chiar singuri viaţa, sătui de monotonia păcatului sau ispitiţi de diavoli. Dar nu cred nici că trebuie să intraţi în panică.

Cred că trebuie să luăm cu toţii pildă de virtute de la Sfântul Ioan de Korma şi să fim pentru copiii noştri modele vii de evlavie, de credinţă, de nevoinţă. Degeaba le vorbim copiilor despre credinţă, dacă noi trăim ca nişte necredincioşi. Degeaba le vorbim despre linişte, dacă în casele noastre domneşte tulburarea. Degeaba îi învăţăm să iubească adevărul, dacă noi iubim minciuna şi compromisul. Degeaba încercăm să îi convingem să meargă pe calea mântuirii, dacă noi înşine nu mergem pe

această cale...

Preotul Ioan de Korma a ajuns la sfinţenie. Trupul său nu s-a supus putrezirii, fiind acum dar binecuvântat pentru credincioşii care vin în pelerinaje. Noi nu ne punem problema să devenim sfinţi cu moaşte. Nu trebuie să ne dorim să fim pictaţi în icoane şi să fim cinstiţi de către fraţii noştri în Hristos.

Dar trebuie ca imaginea noastră să se întipărească în minţile copiilor noştri ca o icoană vie. Trebuie să dobândim sfinţenia.

Să nu baţjocorim marea şansă pe care o avem, aceea de a contrabalansa – prin exemplul nostru de creştini purtători ai luminii lui Hristos – ispitele cu care diavolul plănuieşte să îi sufoce pe copiii noştri.

Ne e greu, ne e frică, avem multe poticniri. Suntem slabi, e adevărat, dar îl avem pe Dumnezeu de partea noastră. Prin duhovnicii noştri putem primi îndrumările de care avem nevoie pentru a trăi după voia lui Dumnezeu. Şi, dacă vom duce o viaţă curată, să nu ne mire dacă dintre copiii noştri vor răsări preoţi şi preotese, monahi şi monahii, iconari şi dascăli, doctori şi oameni de ştiinţă care vor face cinste Bisericii lui Hristos. Vom primi după credinţa noastră...

Viaţa Sfântului Alexie din Ugine

(† 22 august/ 9 august)

Introducere[6]

Părintele Alexie Ivanovici Medvedkov s-a născut la 1 iulie 1867 în familia tânărului părinte Ioan Medvedkov, în satul Fomicevo, lângă Viazma. Acesta din urmă a murit curând după naşterea fiului său şi micul Alexie a început o

6 Textul acesta (tradus de Cătălina Pieptea) este un cu-vânt ţinut la pomenirea părintelui Alexie în anul 2003. În anul următor, pe 16 ianuarie 2004, Patriarhia ecume-nică l-a canonizat pe Sfântul Alexie din Ugine, pecetlu-ind astfel evlavia populară. Chiar dacă în ţara noastră sfântul nu este prea cunoscut, nădăjduim că lucrurile se vor schimba...

viaţă plină de lipsuri şi sărăcie într-un drum firesc pentru un fiu de preot: a mers la şcoala de la biserică şi apoi la seminar, pe care l-a terminat în 1889. A întâmpinat apoi probleme în obţinerea unui post care să le ofere, lui şi mamei sale văduve, o anume siguranţă. În ciuda părerii prietenilor săi, conştiinţa curată a tânărului nu l-a lăsat să îşi asume de îndată dificila misiune a preoţiei, considerându-se pe sine nevrednic. S-a hotărât ca mai întâi să se supună unor încercări şi să se pregătească pentru preoţie cântând şi citind în biserică. Cu vocea sa de bas a obţinut postul de dirijor al corului bisericii Sfânta Ecaterina de pe insula Vasilevski, în Sankt Petersburg. Acolo s-a căsătorit.

Preoţia

După aproape cinci ani petrecuţi aici, părintele Alexie a mers la Sfântul Ioan din Kronstadt, la care uneori se spovedea. Văzând că Alexie era un om cu frica lui Dumnezeu, Sfântul Ioan l-a binecuvântat să primească hirotonia şi să slujească în parohie ca preot. În luna decembrie 1895 el a fost hirotonit diacon şi, două zile mai târziu, preot, de către Mitropolitul Paladie din Sankt Petersburg. Noul preot a fost trimis într-o parohie săracă, în satul Vruda din regiunea Iamburg a provinciei Sankt Petersburg, la 60 de kilometri de oraş. Aici avea să petreacă părintele Alexie douăzeci şi trei de ani din viaţă.

Părintele Alexie a fost iubit de cei 1500 de ţărani, membri ai parohiei întemeiate în 1840 şi închinate Adormirii Maicii Domnului, precum şi de copiii din şcolile locale şi de la orfelinat. Mama lui văduvă, Leonila, a venit să locuiască împreună cu fiul ei şi făcea prescuri pentru parohie. Părintele a avut două fiice. Bătea la fiecare uşă, încurajând oamenii să îşi practice credinţa; îşi petrecea nopţile strângând materiale pentru predici, cumpăra cărţi şi citea din scrierile Sfinţilor Părinţi, dorind să îşi poată hrăni turma. Cu toate acestea, această parohie era atât de săracă, încât însuşi preotul era obligat să muncească pământul, să culeagă recolta, alături de membrii parohiei,

ca să poată supravieţui. Părintele Alexie a câştigat respectul fraţilor săi preoţi. Autorităţile Bisericii i-au recunoscut zelul, umilinţa şi compasiunea, oferindu-i mai multe distincţii, iar în 1916 l-au numit protoiereu.

Revoluţia şi exilul

În 1917, la vârsta de 50 de ani, părintele Alexie a fost unul dintre primii oameni arestaţi de bolşevici pentru credinţa lor de neclintit şi a fost aruncat în închisoare. Acolo a fost torturat, i-au fost rupte picioarele şi mâinile şi, în cele din urmă, a fost condamnat la moarte. Cu toate acestea, în mod deosebit, fata lui cea mare s-a predat în locul lui, iar părintele, care era în vârstă, a fost eliberat. Urmările acestor evenimente au rămas imprimate pe faţa părintelui Alexie pentru tot restul vieţii sale; i-a fost afectat un nerv facial şi ochiul său drept a rămas întotdeauna mai deschis decât cel stâng.

În orice caz, în anul 1919, întreaga familie a reuşit să scape şi să fugă în Estonia, unde s-au stabilit într-un loc numit Kochtla-Iarve. Viaţa de refugiat şi exilul în Estonia au fost amare. Pentru a-şi putea hrăni familia, părintele Alexie a început să muncească într-o mină, alături de infractori. Având mai mult de 50 de ani, părintele Alexie a fost extenuat de muncă. I-a fost dată o muncă de suprafaţă, ca şi paznic. În 1923, autorităţile Bisericii din Estonia l-au aşezat într-o parohie ca ajutor de preot. Acolo a slujit Liturghia în fiecare duminică, ajutând şcoala parohiei şi trăind într-o mare sărăcie şi oboseală. Soţia lui s-a îmbolnăvit foarte grav. În 1929 a venit o nouă încercare: ea a murit, lăsându-l pe părintele Alexie văduv.

În Ugine

După moartea soţiei sale, părintele Alexie a trimis o cerere Mitropolitului Evloghie din jurisdicţia Rusă din Paris a Constantinopolului, solicitând primirea sa în Franţa. În sfârşit, după multe încercări, în 1930 părintele Alexie a sosit în Franţa împreună cu cele două fiice şi un nepot. Aici, el a fost numit paroh al bisericii ortodoxe ruse

Sfântul Nicolae din Ugine, lângă Grenoble, în Alpii Francezi. Aici era o parohie aflată lângă o fabrică metalurgică ce era aşezată între munţii din care izvora apa care mişca turbinele fabricii. În această fabrică munceau aproximativ 600 de emigranţi ruşi, în cea mai mare parte recrutaţi din Estonia şi Balcani. Administraţia fabricii le oferise muncitorilor o magazie de lemne, pe care în 1927 au transformat-o în biserică şi au sfinţit-o.

Deşi din punct de vedere material viaţa părintelui Alexie era acum mai bună, el continua să arate ca un preot rus de ţară obişnuit, cu haine preoţeşti vechi, purtate, şi cu o faţă îmbătrânită şi obosită. Cu toate acestea, el s-a dovedit a fi un om evlavios, cu multă rugăciune, care se ocupa foarte îndeaproape de modul în care erau săvârşite slujbele. Slujea de multe ori în timpul săptămânii, iar Liturghia de duminică era solemnă. La aceasta contribuia râvna corului bisericii, care cânta foarte bine. Părintele Alexie venea foarte devreme la biserică şi se ruga îndelung. În timpul Liturghiei el rostea fiecare cuvânt clar, nu omitea nimic şi de multe ori predica, rostind cuvinte de învăţătură foarte bine construite şi lungi. După slujbă, părintele Alexie rămânea să se roage, să facă slujbe de pomenire precum şi alte slujbe pentru membrii parohiei, neluând niciodată niciun ban.

Deşi situaţia sa materială devenise mult mai bună, Domnul i-a trimis alte noi încercări. Turma sa cea nouă, formată în cea mai mare parte din muncitori în fabrică, nu îl preţuia, neînţelegându-i umilinţa şi compasiunea cu adevărat creştine. A făcut mereu eforturi de a fi în relaţii bune cu toată lumea şi nu se implica în dispute. Când era insultat, replica printr-o tăcere umilă şi mai degrabă asculta decât să vorbească. Dacă o conversaţie devenea de natură politică sau ofensivă la adresa cuiva, rămânea tăcut şi începea să se roage. Cu toate acestea, atunci când se afla în prezenţa prietenilor, îşi arăta erudiţia şi vorbea despre Dumnezeu şi Biserică. În mod frecvent cita Scripturile, Psalmii, pe care îi ştia pe de rost, şi îi cita de asemenea pe Părinţii Bisericii. Îl aprecia în mod deosebit

pe teologul rus Homiakov. Era citit, cunoştea literatură, era informat în domeniul ştiinţei şi se dedica în mod deosebit copiilor, cărora le preda în cadrul şcolii de la biserică.

Membrii parohiei sale şi-l amintesc că pe un om onest, de o excepţională modestie, mai mult delicat decât timid, mulţumind tot timpul lui Dumnezeu, chiar şi în momente de necaz. Era deseori adânc cufundat în rugăciune, tăcut dar de asemenea prietenos, arătând smerenie în rugăciune şi răbdare faţă de cei din jur, refuzând să critice. Având în vedere faptul că părintele Alexie obişnuia să dea mai departe tot ceea ce primea, din punct de vedere material viaţa sa în Ugine era săracă. Părintele Alexie s-a adaptat de asemenea cu dificultate noilor condiţii ale exilului său. Din păcate, nu toţi cei pe care îi păstorea îi împărtăşeau marea credinţă. Avea duşmani în parohie. Unii dintre membrii parohiei nu apreciau slujbele îndelungi, alţii îl condamnau pentru hainele sale sărăcăcioase. Au făcut plângeri către Mitropolia din Paris. Consiliul parohial s-a dovedit a fi deosebit de dificil, fiind dominat de mireni cu concepţii secularizate şi de formaţie militară, obişnuiţi să dea ordine. Principalul lor interes nu era Biserica, ci politica. Diferite grupuri au încercat să îl atragă pe părintele Alexie de partea lor. Acesta nu le replica, rămânând cufundat în rugăciune tăcută. Apăra întotdeauna legile bisericeşti, neabătându-se de la acestea şi neimplicându-se niciodată în chestiuni politice.

Unii membri ai parohiei au început chiar să îl sâcâie pe părintele Alexie în timpul slujbelor. În final, un grup de enoriaşi l-a denunţat pe părintele Alexie mitropolitului, care l-a convocat la Paris. Realizând că delicatul şi umilul părinte Alexie era incapabil să se apere, un alt grup de enoriaşi, aproape de patru ori mai numeros, i-a sărit în apărare. Tremurând de emoţie, părintele Alexie a mers la Paris unde şi mitropolitul i-a luat apărarea. Un nou consiliu al parohiei a fost numit. Dar părintele Alexie nu avea să rămână pe această lume multă vreme.

Adormirea părintelui Alexie

Sănătatea i-a fost zdruncinată nu numai de încercările prin care a trecut din pricina comuniştilor, ci şi din pricina unei afecţiuni îngrozitoare. A fost diagnosticat cu cancer la intestine şi a rămas ţintuit la pat. În iulie 1934, părintele Alexie a fost dus la spital, în Annecy din Upper Savoy. Aici, unul dintre cei mai râvnitori membri ai parohiei a venit să îl vadă pe păstorul singuratic şi părintele i s-a destăinuit. I-a spus cât de mult îi plăceau acatistele şi canoanele şi apoi a rostit acatistul Sfântul Pantelimon, pe care îl iubea în mod deosebit. De asemenea, a vorbit despre cât de mult iubea copiii:

„În parohia mea, adevăraţii credincioşi sunt copiii celor pe care îi slujesc (...) şi, dacă acei copii supravieţuiesc şi cresc, ei vor forma miezul Bisericii. Şi noi, de asemenea, aparţinem acestei Biserici, atâta timp cât trăim după cum ne dictează conştiinţa şi urmăm poruncile. (...) Înţelegi ce vreau să îţi spun? În Biserica vizibilă există una invizibilă, una secretă. În aceasta din urmă se găsesc cei smeriţi care trăiesc în duh şi fac voia Domnului. Aceştia pot fi întâlniţi în fiecare parohie. Emigranţii trăiesc prin aceştia şi prin mila Domnului”.

Se apropiau ultimele zile pe pământ ale părintelui Alexie, şi el a cunoscut acest lucru dinainte. În august 1934, mai mulţi membri ai parohiei au venit să îl vadă. I-a încurajat pe toţi să ducă o viaţă creştină, îndemnându-i să se roage şi să postească. Părintele Alexie a suferit mult; ştia că avea să moară. Nu s-a plâns niciodată şi mintea i-a rămas limpede. Temându-se de o moarte fulgerătoare, a chemat cel mai apropiat preot ce făcea parte din Biserica Rusă din afara Rusiei. Mai târziu a venit şi duhovnicul său. În absenţa acestora, el a cerut iertare tuturor, în special celor ce îl prigoniseră, şi a binecuvântat pe toată lumea. S-a rugat şi a plâns, implorând mila Domnului. Cu o zi înainte să moară, Alexie s-a spovedit, a fost uns cu ulei sfinţit de la Maslu şi a primit Sfânta Împărtăşanie. Ceilalţi pacienţi din salonul de spital au povestit cum, chiar

înaintea morţii sale, cânta imne bisericeşti. Dimineaţa devreme a plecat la Domnul, smerit şi în pace. Era 22 august 1934.

După moartea sa, doctorii au făcut cunoscut faptul că boala părintelui Alexie era malignă şi că i se răspândise în tot corpul. Au cerut să fie pus imediat într-un sicriu, deoarece în cazul cancerului malign trupul se descompune foarte repede.

Toţi ruşii din Ugine, indiferent de apartenenţa lor la o jurisdicţie sau alta, au luat parte la înmormântarea sa. Printre ei, au fost şi cei ce îl prigoniseră. Slujba înmormântării a fost impresionantă, cu prapuri, cu veşminte pascale, copiii cu flori în mâini şi îmbrăcaţi în alb, cântările minunate ale corului, sicriul acoperit în alb şi mulţimile de oameni. Starea solemnă şi senină s-a dizolvat în tristeţea pierderii unui om drag. În cele din urmă, toată lumea, chiar şi fata cea mare a părintelui Alexie, după ce au plâns în hohote, s-au liniştit. Mergând către cimitirul din deal, toată lumea a simţit că sufletul păstorului lor drag şi iubit nu plecase către întunecimea mormântului, ci către casele Raiului Domnului.

Părintele Alexie a fost înmormântat iniţiat în primul mormânt disponibil, dar apoi, noul paroh a cumpărat un loc de veci pentru treizeci de ani cu banii pe care i-a strâns de la membrii parohiei. Acesta urma să fie primul transfer al rămăşiţelor trupeşti ale părintelui Alexie, timp în care sicriul a fost ţinut la suprafaţă timp de trei zile.

Minunile

După cel de-al doilea război mondial, parohia Bisericii Ortodoxe Ruse din Ugine şi-a transferat jurisdicţia de la Constantinopol la Patriarhia Bisericii Ruse. În 1953, consiliul orăşenesc din Ugine a decis să construiască apartamente pe locul vechiului cimitir şi să facă un cimitir în altă parte, unde, în anii ce urmau, familiile puteau transfera rămăşiţele celor dragi. Membrii parohiei au decis că ar fi prea scump să plătească pentru reînhumarea părintelui Alexie. Totuşi, preotul paroh, părintele Filip

Şportak, a împrumutat bani pe care s-a înţeles să îi plătească în rate lunare şi a plătit transferul din buzunarul său. La 22 august 1956, la exact 22 de ani din ziua în care părintele trecuse la Domnul, muncitorii angajaţi de consiliul parohial au sosit la mormântul său.

În cei trei ani de dinainte, ei lucraseră cu pickamere şi lopeţi, colectând oase şi punându-le în sicrie mici, pentru a fi mutate în noul cimitir. Acum ajunseseră la mormântul părintelui Alexie, aşteptându-se să găsească acolo oasele sale. După ce au săpat o groapă de exact patru picioare, prima minune s-a produs. „O forţă necunoscută” (după cum au relatat ei mai târziu) i-a făcut să arunce uneltele şi să sape cu mâinile. Aceasta s-a dovedit a fi o minune, pentru că, înmărmuriţi de uimire, curând au descoperit trupul preotului ca şi cum ar fi fost înmormântat cu două sau trei zile înainte.

Nu avea nicio urmă de stricăciune; faţa şi mâinile lui arătau ca şi cum ar fi fost făcute din ceară. Lemnul din care fusese confecţionat sicriul putrezise. Deşi trupul său fusese în contact cu solul umed, era intact, cum erau şi veşmintele sale din material de culoare albă cu cruci aurite şi Evanghelia de pe pieptul său. Numai legătura de metal a Evangheliei se înnegrise de vreme. Muncitorii au încercat să rupă materialul veşmintelor, dar nu au reuşit. Şi, cu toate acestea, trupul care cu 22 de ani în urmă decedase din cauza unui cancer malign, şi despre care doctorii spuseseră că se va descompune repede, era întreg.

Noul sicriu, pregătit pentru strămutarea rămăşiţelor, era prea mic, având în vedere că el se presupunea că va conţine numai oase. Din această cauză, muncitorii au fost nevoiţi să îi încrucişeze mâinile preotului pe piept şi să îi ridice genunchii. Au descoperit că ligamentele sale erau flexibile, ca cele ale unui om în viaţă. Întreg trupul avea un miros proaspăt. Administratorul cimitirului a declarat că în toată cariera sa de 30 de ani, timp în care în mod frecvent deshuma oameni, nu văzuse aşa ceva. A fost chemat un doctor. Acesta a fost uimit de ceea ce a văzut şi a declarat că trupul unui bolnav de cancer malign nu a rămas

niciodată neputrezit. „Este un adevărat miracol”, a spus el. În timp ce îi ridicau corpul din mormânt, toată lumea credea că se va dezintegra. Corpul a rămas însă intact.

Timp de trei zile întregi, în timpul valului de căldură din august, micul sicriu cu trupul a stat la suprafaţă. În acest timp a fost deschis de multe ori, deoarece vizitatori ruşi şi francezi au venit să vadă fenomenul. Cei ce nu credeau au considerat că trupul va începe să se descompună în contact cu aerul. Dar aceasta nu s-a întâmplat. În ziua rânduită pentru înhumarea în noul cimitir, ploua. Ploua cu găleata şi muncitorii împreună cu cei prezenţi au coborât pur şi simplu sicriul în mormânt şi au fugit să se adăpostească, lăsând mormântul neacoperit şi pe credinciosul părinte Filip să oficieze slujba de înmormântare în ploaia torenţială.

Înainte ca mormântul să fie acoperit, mulţi au venit să îl vadă, în special polonezi, italieni şi francezi. Credincioşii au îngenuncheat la mormânt şi s-au rugat. Necredincioşii dădeau din umeri cu uimire. La solicitarea părintelui Filip, Mitropolitul Nicolae de la Patriarhia bisericii a venit şi a oficiat o slujbă la mormânt. Părintele Paul Pukhalski, un preot din Jurisdicţia Rusă din Paris, a venit, a vorbit celor prezenţi şi a raportat Mitropolitului Vladimir. Preotul a sugerat ca trupul să fie dus în cimitirul rus al bisericii Adormirii Sfintei Genoveva de lângă Paris. Mitropolitul a fost întru totul de acord şi a fost fixată data mutării: 3 octombrie 1957.

Către Paris

La 30 septembrie 1957, muncitorii ce pregăteau transferul nu numai că au deschis mormântul, dar, fără permisiune, au mai deschis o dată sicriul. Împreună cu ceilalţi martori oculari, au fost uimiţi să descopere că trupul era în continuare intact, nesuferind absolut nicio schimbare. În ziua transferului, după slujba făcută la mormânt, sicriul, introdus într-un alt sicriu zincat, a fost dus la biserica din Ugine. Aici a avut loc încă o slujbă de pomenire. Deşi era într-o zi a săptămânii, fabrica era în

grevă, acest lucru permiţând multora să ia parte la slujbă. Trupul a ajuns la cimitirul bisericii Adormirii Sfintei Genoveva, la 500 de mile depărtare, în seara aceleiaşi zile, joi, 3 octombrie 1957. Un om i-a povestit unuia dintre preoţii prezenţi că deja doi oameni fuseseră, în mod minunat, vindecaţi de boli cumplite, după ce se rugaseră părintelui Alexie. Moaştele au fost depuse în cripta bisericii şi a fost făcută slujbă de pomenire.

În ziua următoare, Episcopul Metodie din Jurisdicţia Parisului a slujit Sfânta Liturghie în biserică. Aceasta a fost urmată de o slujbă de pomenire la care au luat parte împreună reprezentanţii celor două jurisdicţii ortodoxe ruse, ROCOR şi cea a patriarhiei ecumenice. Cei despărţiţi erau astfel uniţi. În cadrul predicii, părintele Filip Şportak a spus: „Prin nestricăciunea moaştelor bunului său păstor, Domnul ne cheamă pe toţi să rămânem fii credincioşi ai Bisericii Ortodoxe”. Până astăzi, moaştele părintelui Alexie sunt în acelaşi loc, iar fiii credincioşi ai Bisericii Ortodoxe vin pentru a se ruga înaintea lor.

Sfinte şi drepte Părinte Alexie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi păcătoşii şi uneşte-ne!

Părintele Andrei Filip

Rugăciune către Sfântul Alexie din Ugine

Sfinte Alexie din Ugine, căzând la rugăciune cu inima smerită, îndrăznesc să mă rog ţie: tu, care ai cunoscut crucea grea a sărăciei, vezi lipsurile sufleteşti şi trupeşti care mă apasă. Ajută-mă să am cele ce trebuinţă, şi ajută-mă şi pe mine să fiu mi-lostiv faţă de aproapele meu, precum ai fost şi tu.

Tu, care ai dus crucea mărturisirii jertfelnice a lui Hristos, dă-mi putere să nu mă lepăd de El, ci să dau mărturia cea bună la vremea potrivită. Ai grijă de toţi creştinii, de toţi monahii, de toţi preoţii şi ierarhii a căror credinţă este pusă la încercare. Întăreşte-ne pe toţi prin rugăciunile tale.

Tu, sfinte, care ai cunoscut crucea bolii, ajută-mă să rabd fără tulburare fiecare încercare care se abate asupra mea.

Tu, care ai dus crucea văduviei, ajută-mă şi pe mine să nu cad în deznădejde atunci când cei dragi mie părăsesc această lume şi merg la judecata lui Dumnezeu.

Tu, care pe mulţi i-ai tămăduit prin harul pe care l-ai primit de la Dumnezeu, tămăduieşte-mă de toate bolile sufleteşti şi trupeşti, pentru ca, văzând ajutorul tău, să îl slăvesc pe Dumnezeu.

Ajută-mă pe mine, cel ce mă rog ţie, şi ajută-i pe toţi cei pentru care mă rog. Fii sprijinitor sufletelor noastre, ca să pomenim minunile tale şi să îţi mulţumim până la sfârşitul vieţii noastre. Amin.

Notă:

(Rândurile care urmează sunt o mărturie personală…)

În anul 2006, înainte de postul Sfintelor Paşti, am fost în Sfântul Munte Athos pentru a cere cuvânt de folos părintelui Iulian de la Prodromu. Părintele mi-a vorbit mult despre faptul că în vremurile noastre este nevoie de o mărturisire jertfelnică a lui Hristos, că trebuie să nu ne temem de nimic, ci să apărăm învăţătura Bisericii. Mi-a dat ascultare să vorbesc împotriva ereziilor care vatămă atât de multă lume. La plecare, părintele mi-a dat o icoană a Sfântului Alexie din Ugine, care avea în ea o mică părticică din moaştele sfântului. L-am întrebat mai multe despre viaţa sfântului, dar nu a ştiut să îmi spună. După ce am venit în ţară, şi am reuşit să citesc viaţa sfântului, am înţeles ce mare dar îmi făcuse părintele Iulian. Primisem părticele din moaştele unui mare mărturisitor al secolului XX…

Bucuria mea a fost mare. M-am rugat Sfântului Alexie şi, deşi la întoarcerea în ţară am avut un program foarte încărcat – vreme de două săptămâni am ţinut câte o

conferinţă în fiecare zi –, sfântul m-a ajutat. În drum spre prima conferinţă, îmi era teamă că, la un asemenea efort, corzile mele vocale vor ceda, şi pe drum am vorbit aproape numai în şoaptă; dar, după câteva conferinţe, mi-am dat seama că Dumnezeu mă întăreşte în chip vădit. Am terminat seria de conferinţe altfel decât mă aşteptasem, şi cred că, dacă ar mai fi trebuit să vorbesc şi în alte oraşe, aş mai fi avut putere[7].

Scriu aceste rânduri pentru a da mărturie despre faptul că Dumnezeu vede fiecare gând bun al inimii noastre, şi îi răsplăteşte fiecăruia după cum îi este de folos. Nu trebuie să avem toţi în casele noastre părticele din sfinte moaşte pentru a şti că sfinţii ne ajută. Trebuie să credem că ei vor să ne ajute să ne mântuim şi veghează asupra noastră. Şi, pe măsura credinţei noastre, va veni şi ajutorul lor. Poate chiar în chip minunat…

Cuvânt la prăznuirea
Sfântului Nicolae Planas, ocrotitorul celor căsătoriţi

În numele Tatălui, şi al Fiului, şi al Sfântului Duh. Amin.

Iubiţi credincioşi, ne-am adunat astăzi pentru a-l prăznui pe Sfântul Nicolae Planas, ocrotitorul familiilor creştine. El, deşi a trăit în mijlocul lumii, se numără împreună cu aceia despre care se spune că, aşa cum auzim în Scriptură, *lumea nu era vrednică*.

În tinereţea sa, Sfântul Nicolae Planas nu a ales calea monahismului, ci calea familiei. Chiar dacă, după moartea soţiei sale, el a intrat în monahism, aceasta nu a însemnat o schimbare radicală a vieţii sale, o trecere de la moarte la

7 Am dăruit icoana respectivă unei mănăstiri din Ardeal, şi duhovnicul mănăstirii a oprit doar o mică parte din moaştele respective. Am aflat apoi că în Franţa – în casele unor creştini - există şi alte icoane identice (fiind tipărite şi lipite pe lemn), care au în ele părticele din moaştele sau veşmintele sfântului. Sfântul Alexie din Ugine şi-a dorit să *locuiască* şi în unele familii creştine… De fapt, el vine în fiecare familie care îl cheamă în rugăciune…

viaţă, ci o continuare a vieţii sale de nevoinţă pentru Hristos.

Viaţa sa de diacon de mir a fost o viaţă sfântă. El nu a avut nevoie, precum Sfântul Alexie din Bortsurmani, de vreo vedenie dumnezeiască pentru a părăsi trândăvia şi pentru a purta crucea lui Hristos. Nu, pentru Sfântul Nicolae Planas întreaga viaţă a fost o viaţă de jertfă.

El a trăit în mijlocul oamenilor, fiind o pildă vie de vieţuire creştină. Vrăjmaşul diavol încearcă să ne convingă de faptul că în lume nu se poate trăi pentru Hristos, că cel care vrea să ţină poruncile Sfintelor Evanghelii nu poate rezista în lume. Diavolul încearcă să arate mănăstirea drept singurul lăcaş în care se poate duce o viaţă bine plăcută lui Dumnezeu.

Să fie oare diavolul un apologet al monahismului? Să aibă oare vreun folos din faptul că, în fiecare veac, mănăstirile au rodit sfinţi care, prin puterea lui Dumnezeu, au spulberat lucrările întunericului? Care este motivul pentru care îngerii căzuţi ar arăta mănăstirea drept singurul loc de vieţuire duhovnicească?

Răspunsul nu este greu de aflat.

Hristos vrea ca toţi oamenii să se mântuiască. Dacă numai în mănăstiri s-ar mântui oamenii, ar însemna că lumea este teritoriul Satanei. Diavolul tocmai aceasta vrea: să îi convingă pe oameni că nu există mântuire decât în mănăstire şi că viaţa de familie este o viaţă de pierzare, o viaţă de împlinire a tuturor patimilor şi poftelor.

Diavolul ar vrea ca toţi cei care cred în Dumnezeu să fugă în mănăstiri tocmai pentru că vrea să îi rămână lui restul lumii. Diavolul vrea să stăpânească din ce în ce mai mult, vrea să îl izgonească pe Dumnezeu din lume.

În acelaşi timp însă, ca un tată al vicleniei, se luptă să îi gonească pe monahi din mănăstiri, punându-le în inimi gânduri de deznădejde: că mai mult bine ar fi putut face în lume, că ar fi putut ajuta săracii, ar fi putut îngriji bolnavii, ar fi putut creşte copii în credinţa cea dreaptă. Nu ne vom opri însă asupra modului în care diavolul încearcă să îi îndepărteze pe monahi de mănăstire, ci vom

insista asupra faptului că oamenii trebuie să înţeleagă că viaţa de familie este sau, mai bine zis, poate fi o viaţă de sfinţenie.

Nu este nevoie de multe vorbe: faptul că tânărul Nicolae Planas, care înseta după Dumnezeu, a ales calea familiei arată cât se poate de clar valoarea căsătoriei.

Trebuie să insistăm asupra alegerii făcute de el tocmai pentru că, în vremurile noastre, mulţi tineri creştini se căsătoresc crezând că viaţa de familie este o viaţă a satisfacerii tuturor poftelor trupeşti.

Ei cred că numai mănăstirea este locul în care se nevoiesc iubitorii de Dumnezeu. Dar nu este aşa. Familia creştină este o cale de mântuire tocmai pentru că soţii duc lupta cea bună împotriva patimilor şi a poftelor.

După învăţătura ortodoxă, familia este o mică biserică. Aceasta este familia pe care a căutat-o Sfântul Nicolae. Nu familia modernă, în care soţii sunt obsedaţi numai de satisfacerea iubirii de sine, de desfătări trupeşti care degenerează în împreunări împotriva firii, când plăcerea animalică ia locul unirii trupeşti binecuvântate de Dumnezeu spre naşterea de prunci. O astfel de familie ar fi fost respinsă de un tânăr cu inima curată precum Sfântul Nicolae Planas.

Familia este o mică biserică. Asta trebuie să înţeleagă toţi creştinii care trăiesc în lume. S-ar putea vorbi mult numai despre importanţa hotărârii Sfântului Nicolae Planas de a alege calea familiei, tocmai pentru că el este un model pentru toţi creştinii ortodocşi, şi mai cu seamă pentru toţi tinerii care se pregătesc pentru a deveni păstori de suflete.

Voi vorbi însă acum despre slujirea preoţească a părintelui. Şi vom începe cu un moment nu foarte plăcut. O femeie care era paracliseră la biserică se purta urât cu părintele Nicolae. Nimic neobişnuit. Cei care sunt creştini numai cu numele nu se sfiesc să îi batjocorească pe preoţii care duc viaţă sfântă.

Neobişnuit a fost însă faptul că, după ce într-o zi femeia i-a vorbit urât sfântului, noaptea l-a visat pe Sfântul

Ioan Botezătorul, care i-a dat o palmă atât de puternică, încât, atunci când femeia s-a sculat, avea obrazul vânăt. Înţelegându-şi greşeala, femeia s-a dus şi i-a cerut iertare părintelui.

Am povestit această întâmplare nu pentru că pune în valoare una sau alta din virtuţile părintelui. Ci pentru că arată că părintele era un om al lui Dumnezeu. Şi lui Dumnezeu nu Îi place să vadă că slujitorii Săi sunt defăimaţi, că sunt batjocoriţi.

Cu prea multă uşurinţă oamenii din ziua de astăzi trec cu vederea faptele bune pe care le fac preoţii, şi caută numai pricini de sminteală. Aşa cum a fost judecat Sfântul Nicolae Planas, tot aşa sunt judecaţi astăzi şi alţi preoţi cu viaţă sfântă. Şi, chiar dacă Dumnezeu nu face minuni pentru a-i împiedica pe hulitori de la lucrarea lor, va veni vremea când aceştia vor da socoteală pentru fiecare cuvânt rostit şi pentru fiecare gest necugetat.

Tot pentru unii hulitori, şi mai ales pentru cei care spun în chip neruşinat că preoţii nu trebuie să dea creştinilor Sfintele Taine folosind aceeaşi linguriţă la împărtăşire, pentru ca nu cumva să se îmbolnăvească, vă voi spune o întâmplare din viaţa Sfântului Nicolae Planas.

Ducându-se să împărtăşească un lepros, acestuia i-a căzut din gură Sfânta Împărtăşanie. Fără să şovăie, sfântul s-a aplecat şi a luat cu gura sa Împărtăşania care căzuse.

Iată câtă dragoste faţă de Hristos, iată câtă evlavie pentru Sfintele Taine. Părintele ar fi putut să le ardă, dar nu a făcut-o. Şi nu s-a îmbolnăvit de lepră, aşa cum s-ar aştepta cei care hulesc împărtăşirea creştinilor cu aceeaşi linguriţă.

Vă voi spune acum mai multe despre viaţa acestui preot sfânt. Nu o dată, părintele a fost văzut slujind deasupra pământului, ridicându-se în aer precum oarecând Sfânta Maria Egipteanca. Părintele ajunsese un adevărat înger în trup. Şi ce să mai spunem despre vindecările minunate care s-au săvârşit prin rugăciunile sale?

Iată o minune: o fată suferea de o boală psihică şi, pentru că vreme de două luni nu dormise, ajunsese la

epuizare. În cele din urmă, după ce a fost acoperită cu un palton al sfântului, palton care după moartea sfântului rămăsese la rudele sale, fata a căzut într-un somn adânc. S-a însănătoşit şi, deşi atunci când era bolnavă, doctorii îi spuseseră că nu poate avea copii sănătoşi şi îi interziseseră să se căsătorească, cu ajutorul lui Dumnezeu şi pentru rugăciunile sfântului s-a măritat şi a avut copii foarte sănătoşi.

Tot aşa odată, când fiul părintelui era bolnav, având temperatură mare – provocată de faptul că era foarte necăjit din cauza problemelor materiale – a luat o vestă veche a sfântului şi s-a rugat, ca şi cum şi-ar fi văzut tatăl în faţa ochilor: „Tată, dacă mă iubeşti, ori roagă-te să mă fac bine, ori ia-mă la tine…”

O astfel de rugăciune ni s-ar putea părea ciudată. Cum să te rogi tatălui tău? Totuşi, fiul ştia că părintele său ajunsese la măsura sfinţeniei. Ştia de mulţimea vindecărilor sale. Şi a primit răspuns la rugăciune după credinţa sa: când medicul a venit a doua zi, a văzut că bolnavul se însănătoşise, deşi din punct de vedere medical tămăduirea nu putea fi explicată.

Atunci când citim viaţa unui sfânt, o minune ni se pare mai frumoasă decât alta. Unii se simt atraşi de o vindecare minunată, alţii de ajutorarea celor sărmani. Fiecare preţuieşte mai mult ceea ce este mai apropiat sufletului său şi nevoilor sale.

Vă voi spune acum o minune a sfântului, o minune care pare legată numai de război. De fapt, ar trebui să vedem în ea faptul că, oricât de grele ar fi încercările prin care trecem, sfinţii ne pot ajuta să le depăşim.

Într-un război, un electrician a fost trimis să aranjeze nişte cabluri aflate în spatele liniilor inamicului. Deodată, în faţa sa au apărut şaptesprezece soldaţi din tabăra duşmană, care, spre surprinderea sa, au ridicat mâinile în sus şi s-au predat. Electricianul a fost cuprins de mirare, şi miraţi au fost şi superiorii săi când l-au văzut aducând prizonierii.

Electricianul şi-a adus aminte că în gulerul de la

veston avea cusută o bucăţică dintr-un vechi epitrahil al părintelui Nicolae, părinte sfânt pe care totdeauna îl chema în rugăciunile sale. Sfântul şi-a arătat ajutorul într-un mod neaşteptat şi l-a izbăvit din primejdia în care se afla.

Să înţelegem de aici că, dacă ne aflăm în încercări din care nu credem că putem scăpa, Dumnezeu ne poate izbăvi în chip minunat. Şi să mai înţelegem că, dacă am ştiut să avem dragoste faţă de sfinţii Săi, aceşti sfinţi ne vor ajuta să trecem cu bine prin toate încercările.

Sfinţii nu sunt limitaţi să facă numai un anumit gen de minuni. Este adevărat că există sfinţi care poartă în chip deosebit numele de sfinţi doctori fără de arginţi, dar ei nu au fost singurii sfinţi care i-au ajutat pe cei bolnavi. Am putea spune că toţi sfinţii, prin puterea lui Dumnezeu, sunt doctori fără de arginţi.

Totuşi, fiecare sfânt a primit de la Dumnezeu o harismă într-o măsură mai mare decât celelalte. Sfântul Nicolae Planas are faima de ocrotitor al celor căsătoriţi. Multe sunt familiile în care, în urma rugăciunilor către sfânt, a apărut liniştea.

O femeie avea de mulţi ani neînţelegeri cu bărbatul ei. După ce a reuşit să facă rost de nişte mânecuţe de la o pereche de veşminte cu care slujise sfântul, le-a pus în casa ei într-o cutiuţă pe care o ţinea pe un iconostas. După ce s-a rugat sfântului, liniştea binecuvântată a venit şi în familia ei.

Oare cine poate spune că în familia sa totul este perfect? Nimeni, sau numai cei care se mint singuri, fiind plini de mândrie. Până şi în cele mai cucernice familii există uneori mici tensiuni, provocate de faptul că diavolul vrea dezbinare, nu suportă să vadă că oamenii trăiesc în pace şi dragoste. Dacă însă în familiile cucernice, astfel de tensiuni sunt rare, şi focul aprins de diavol este stins înainte să se întindă, în celelalte familii domină neînţelegerea, răutatea, cearta, mânia.

Sunt familii în care diavolul a ucis orice urmă de dragoste. Soţii, deşi nu au divorţat, nu mai simt nimic unul

pentru altul. O astfel de familie este moartă. Dacă însă măcar unul dintre soţi are credinţă în Dumnezeu, lucrurile se pot schimba.

Cine crede în Dumnezeu nu trebuie să se lase îngenuncheat de încercări. Chiar dacă ajutorul nu vine întotdeauna aşa cum ne-am dori, el nu întârzie să apară.

Ce înseamnă oare că Sfântul Nicolae Planas este ocrotitor al celor căsătoriţi? Că în toate familiile în care este chemat prin rugăciune se ajunge la dragoste şi înţelegere?

Este foarte important să înţelegem cum stau lucrurile. De multe ori aşteptăm de la Dumnezeu lucruri care nu ne sunt de folos, iar alteori aşteptăm lucruri cu neputinţă.

Poate forţa Dumnezeu un om beţiv şi desfrânat să părăsească păcatul în care trăieşte şi să se poarte frumos cu soţia sa?

„Dumnezeu poate face orice, sfinţii Săi fac tot ceea ce le cerem spre slava lui Dumnezeu”, ar putea spune cineva. La Dumnezeu toate sunt cu putinţă, însă Dumnezeu nu forţează pe nimeni. Dacă Dumnezeu ar putea să îi forţeze pe oameni să se pocăiască, astfel încât toţi să se mântuiască şi iadul să rămână pustiu, ar face-o. Numai că, deşi Dumnezeu vrea mântuirea tuturor, nu toţi se mântuiesc. Cei care aleg răul culeg roadele alegerii lor.

Tot aşa este şi cu îndreptarea soţilor sau a soţiilor care trăiesc în păcat. Nimeni nu îi poate obliga să se îndrepte. Dumnezeu nu forţează pe nimeni.

Atunci de ce mai este numit Sfântul Nicolae Planas ocrotitor al celor căsătoriţi, dacă nici Dumnezeu nu îi poate forţa pe păcătoşi să se pocăiască?

Răspunsul este simplu: chiar dacă Dumnezeu nu calcă libertatea pe care a dăruit-o oamenilor, de multe ori, pentru rugăciunile altora, i-a adus pe păcătoşi la pocăinţă. Fără să le forţeze libertatea.

Unii au fost mustraţi de propria conştiinţă şi s-au pocăit, alţii au fost mustraţi de propria conştiinţă, dar nu s-au pocăit. Unii au fost mustraţi de preoţi şi s-au pocăit,

alţii au fost mustraţi de preoţi, dar nu s-au pocăit. Unii au avut anumite vedenii şi s-au pocăit, alţii au avut vedenii şi tot nu s-au pocăit.

O tânără trăia de nouă ani în desfrâu cu un bărbat care nu voia să o ia de soţie. Sfântul, înţelegându-i frământarea – o, şi cât de tare suferă fetele aflate în această situaţie –, a spus că vrea să îl cunoască pe acest om. Cum au ajuns în faţa părintelui Nicolae, bărbatul a spus: „Vreau să mă căsătoresc!”. Lanţurile diavolului, care îl ţinuseră legat atâţia ani, s-au sfărâmat chiar numai la vederea robului lui Dumnezeu.

Cât de mare a fost bucuria fetei, şi cât de mare este bucuria tuturor fetelor şi femeilor care, după ce ani de zile încearcă să îi convingă pe cei cu care trăiesc în păcat să se căsătorească, îşi văd aşteptarea împlinită…

Ce vom înţelege însă? Că toate fetele care trăiesc în păcat vor avea parte de aceeaşi împlinire?

Sau ce vom înţelege, că dacă Sfântul Alexie din Bortsurmani s-a rugat pentru femeia pe care soţul o bătea fără milă, şi din acea zi soţul a lăsat-o în pace, asta înseamnă că toate femeile bătute de soţii lor vor fi izbăvite după ce se vor ruga Sfântului Alexie?

Biserica nu este o fabrică de farmece, sfinţii nu fac minuni în serie. Aşa cum nu există niciun sfânt care să îi vindece pe toţi bolnavii, tot aşa nu există niciun sfânt care să le ajute pe toate femeile nemăritate să se mărite, sau vreun altul care să le ajute pe toate femeile să scape de bătaie.

Aşa cum Dumnezeu ştie că unor bolnavi le este mai de folos să rabde boala care curăţă de păcate decât să se vindece şi să trăiască în păcat, sau să trăiască având sufletele rănite de cine ştie ce păcat, tot aşa ştie de ce unor fete nu le este de folos să se mărite cu cei care li se par potriviţi.

Oricum, cei care trăiesc în păcatul desfrâului, spre deosebire de cei bolnavi, pot părăsi de îndată păcatul şi se pot pocăi. Bolnavii nu pot părăsi boala, nu stă în libertatea lor să facă aceasta. Dar păcătoşii pot părăsi păcatul.

Cum vom înţelege dar faptul că Sfântul Nicolae Planas este ocrotitor al familiei?

Citim că soţia unui om care rămăsese fără serviciu a alergat la bisericuţa la care slujea sfântul şi că, la rugăciunile acestuia, chiar a doua zi bărbatul ei a găsit de lucru. Să înţelegem deci că toţi şomerii îşi vor găsi de lucru imediat ce îşi pun nădejdea în rugăciunile sfântului?

Am pus mai multe întrebări astăzi, întrebări care au avut rostul de a vă ajuta să înţelegeţi mai bine modul în care creştinii sunt ajutaţi de sfinţi, modul în care trebuie să înţelegem faptul că sfinţii sunt ocrotitorii creştinilor drept-credincioşi.

Credinţa ortodoxă nu ne învaţă să mutăm munţii din loc, ci ne învaţă cum să îi traversăm. Este adevărat că cei care au credinţă cât un bob de muştar pot muta şi munţii, numai că nu fac aceasta. Sunt situaţii limită în care Dumnezeu face minuni pentru a veni în ajutorul credincioşilor: este de ajuns să ne gândim numai la minunile făcute de către sfinţii mucenici atunci când trupurile lor erau sfârtecate de prigonitori.

De cele mai multe ori, Dumnezeu ne ajută nu risipind norii încercărilor, ci dându-ne puterea de a înfrunta încercările şi necazurile. Nu rareori sfinţii făcători de minuni sufereau de boli grave, deşi pe alţii îi vindecau prin rugăciune către Dumnezeu.

Uneori, Dumnezeu nu vrea să ne izbăvească de necazuri tocmai pentru că vrea să ne mântuiască. Un părinte al pustiei a spus: „Ridică încercările, şi nimeni nu se va mai mântui”. Omul are nevoie de examenul ispitelor pentru a se curăţa de păcate şi pentru a se mântui.

Să înţelegem dar că Sfântul Nicolae Planas este ocrotitor al celor căsătoriţi nu în sensul că oamenii care i se vor ruga vor fi feriţi de ispite, ci în sensul că, prin ajutorul sfântului, vor avea puterea de a le birui.

Totuşi, nu trebuie nici să înţelegem că singura lucrare a sfinţilor este aceea de a ne ajuta să răbdăm ispitele fără ca ei să intervină în mod vădit. De multe ori, de foarte multe ori, sfinţii fac minuni pentru a ne feri de

biruinţa păcatului sau de deznădejde.

Câte femei nu au scăpat de bătaia soţilor lor beţivi prin rugăciuni către sfinţi, către Maica Domnului sau către Dumnezeu... Câţi soţi nu au avut bucuria de a-şi vedea soţiile întoarse acasă, după ce au plecat cu ibovnicii lor... Câţi copii nu au văzut că părinţii lor, după ani de zile de certuri şi neînţelegeri, au ajuns la pace şi înţelegere? Sau câţi părinţi nu şi-au văzut fiii risipitori sau fiicele păcătoase cerându-şi iertare şi începând o viaţă curată?

Acestea sunt minuni, minuni care de obicei sunt trecute cu vederea. Dar ar trebui să ne dăm seama că fiecare întoarcere a unui păcătos pe drumul cel bun este o dovadă a dragostei lui Dumnezeu, este o minune.

Cât despre binefacerile minunate pe care unii le primesc de la sfinţi, mai trebuie spus că fiecare primeşte după credinţa sa. De multe ori nu primim ajutorul sfinţilor tocmai pentru că nu avem credinţă că ne pot ajuta. Aşteptăm să vină vremuri mai bune fără să cerem ajutor lui Dumnezeu, sau sfinţilor, ci pentru că avem impresia că viaţa are o roată a norocului, care se întoarce de la sine. Şi, dacă vedem că nu se întoarce, ne lăsăm biruiţi de deznădejde.

Nu există nici noroc, nici soartă, nici întâmplare. Toate cele bune le rânduieşte Dumnezeu spre mântuirea noastră, binele nu vine de la sine.

Să avem nădejde în mijlocirea sfinţilor, să ne rugăm lor cu frângere de inimă, şi nu vor pregeta să ne ajute.

Să fim prieteni cu sfinţii, să fim următori sfinţilor, să trăim ca şi cum am fi ucenici ai sfinţilor, şi mare răsplată vom avea.

Sfântul Ioan Gură de Aur ne spune că, după moarte, drepţii se cunosc între ei.

Înainte de a termina acest cuvânt, vă voi spune ce i s-a întâmplat Victoriei, ucenica apropiată a Sfântului Nicolae Planas. Ea ducea o viaţă de nevoinţă deosebită: în Postul Mare, în zilele de luni, miercuri şi vineri nu mânca nimic, iar marţea şi joia mânca o bucăţică de pâine. Numai sâmbăta şi duminica dezlega la untdelemn.

La adormirea Victoriei, câteva surori stăteau la căpătâiul ei şi îi citeau din Psaltire. Când s-a terminat citirea, una dintre surori a avut o vedenie: a văzut deasupra sicriului răposatei un norişor alb, din care a răsunat o voce puternică, plină de bucurie: „Soră, l-am aflat pe părintele Nicolae!”

Ucenica s-a întâlnit cu povăţuitorul său. Copilul cu părintele duhovnicesc.

Să ne ajute Bunul Dumnezeu să părăsim înţelepciunea cea deşartă a acestui veac, să ducem lupta cea bună împotriva patimilor şi a poftelor, şi, după trecerea din viaţa aceasta, să ne întâlnim cu sfinţii la care am avut evlavie, cu sfinţii cărora le-am cerut ajutorul şi de la care am primit ajutor, şi împreună cu ei să îl slăvim în vecii vecilor pe Dumnezeul Cel în Treime lăudat. Amin!

Un nou David în faţa Goliatului comunist

1. Cuvânt la pomenirea părintelui Dimitrie Gagastathis

Iubiţilor, ne-am adunat astăzi pentru a face pomenirea părintelui Dimitrie Gagastathis, unul dintre cei mai aleşi preoţi de mir pe care i-a născut Biserica Ortodoxă, Biserica lui Hristos. Cine este acest părinte? Ce importanţă are viaţa lui pentru noi? Voi încerca să răspund la această întrebare punând înaintea ochilor minţilor şi inimilor voastre câteva momente din viaţa acestui nou sfânt din Grecia secolului trecut.

Chiar dacă nu a fost încă trecut oficial de Biserică în rândul sfinţilor, veţi vedea că a dus o viaţă de sfinţenie. Dacă va fi sau nu canonizat, asta numai Dumnezeu ştie. Unii sfinţi au fost canonizaţi la scurtă vreme după moartea lor, alţii au fost canonizaţi după câteva secole de la adormirea lor, şi alţii nici până la sfârşitul lumii nu vor fi canonizaţi oficial. Dar aceştia din urmă nu sunt mai prejos decât ceilalţi în împărăţia lui Dumnezeu.

Părintele Dimitrie Gagastathis s-a născut în ziua de 1

august 1902. În anul 1928 s-a căsătorit cu o tânără pe nume Elizabeta Koutsimpiris, a fost hirotonit diacon şi preot în anul 1931 şi a trecut la Domnul în anul 1975. Din anul 1973, după patruzeci de ani de slujire preoţească, fiind foarte slăbit şi bolnav, a renunţat la îndatoririle parohiale, trăind aproape numai în casa sa, în linişte şi rugăciune. Ce ne spun aceste puţine date biografice despre un preot din a cărui viaţă nu lipsesc minunile, despre un preot căruia i se arăta Sfântul Arhanghel Mihail, cel care îl ocrotea cu multă grijă? Aceste date nu ne pot spune foarte multe. Orice om are o zi în care se naşte, o zi în care moare. Orice preot are o zi în care a fost hirotonit.

Totuşi, înainte de a vă vorbi despre părintele Dimitrie, aş vrea să luaţi aminte la faptul că marea majoritate a creştinilor ortodocşi care trăieşte astăzi trăia şi pe vremea când părintele Dimitrie slujea sfintele liturghii, rugându-se pentru „pacea a toată lumea” şi pentru mântuirea tuturor fiilor Bisericii. Şi ce dacă? Ce dacă au trăit până în vremurile noastre creştini şi mireni cu viaţă sfântă?

Trebuie să înţelegem că ei ne-au predat ştafeta sfinţeniei.

Trebuie să înţelegem că trebuie să continuăm cursa lor. Ei şi-au făcut datoria, au mers până la capăt. De acum e rândul nostru să mergem mai departe. Să clădim pe temelia pusă de Hristos, de sfinţii Apostoli şi de sfinţii care au trăit până în vremurile noastre.

Şi această chemare la sfinţenie este o chemare totală. Nu este doar o invitaţie de a nu fura ca alţii, de a nu minţi ca alţii, de a nu fi idolatri ca alţii, de a nu fugi de biserică aşa cum fug alţii. Este o chemare la a te face biserică vie. Este o chemare a lui Hristos în viaţa ta, a mea, a fiecăruia dintre noi şi a tuturor la un loc.

Ce sunt pentru noi clipele în care auzim că ni se vorbeşte despre vieţile sfinţilor, sau cele în care noi înşine citim cărţi despre vitejiile lor? Sunt – sau dacă nu sunt ar trebui să fie – invitaţii la dobândirea sfinţeniei. Şi invitaţii nominale, cum sunt cele de la nuntă, pe care sunt scrise

atât numele invitaţilor, cât şi numele celor care fac invitaţia. Nu sunt invitaţii generale, la care răspund numai cei care nu au alte ocupaţii. Nu, sunt invitaţii pe care Dumnezeu ni le trimite personal, ştiind neputinţele dar şi talanţii pe care i-a dat fiecăruia. Ştiind patimile, dar şi râvna noastră pentru mântuire. Ştiind căderile noastre, dar şi râvna noastră de a ne ridica. Sau, Doamne fereşte, *râvna* noastră de a rămâne în mocirla patimilor.

Să ascultaţi deci cu luare aminte câteva întâmplări din viaţa părintelui Dimitrie şi să încercaţi să arătaţi prin vieţile voastre că pilda părintelui Dimitrie nu v-a lăsat indiferenţi. Orice meserii aţi avea, orice aţi fi – muncitori, vânzători, profesori, paznici – toţi puteţi lua curaj din exemplul său. Chiar dacă este dificil să adaptaţi întâmplările prin care el a trecut, totuşi, Dumnezeu vă poate lumina să o faceţi…

Se pot spune foarte multe despre părintele Dimitrie… Despre marea lui râvnă pentru rugăciune, pentru nevoinţă, pentru iubirea arătată celorlalţi. Şi aici, ca la orice sfânt sau părinte duhovnicesc, cuvintele sunt sărace pentru a exprima cum se cuvine măsura duhovnicească. Dar fără cuvinte nu am înţelege nici măcar atât…

Cât priveşte copilăria sa sfântă, orice amănunt este important. De ce? Deoarece copiii din ziua de astăzi nu vor să ducă o viaţă bine plăcută lui Dumnezeu. Încă de când sunt mici, sufletele lor – în loc să dobândească virtuţi – dobândesc patimi. De la iubirea de sine şi până la lene, de la minciună şi până la lăcomie. Şi, pe măsură ce ei cresc, cresc şi patimile lor…

De vină sunt ei sau părinţii care nu au ştiut să îi crească mai bine, ci ori i-au ţinut departe de biserică, ori i-au înduhovnicit cu forţa? Nu vom vorbi despre asta aici.

Când părintele Dimitrie a început să slujească prima serie de patruzeci de liturghii (şi slujbele începeau la ora 3 dimineaţa), diavolul s-a năpustit ca o fiară asupra lui, atât în chip nevăzut, prin ispitele şi necazurile prin care încerca să îi zdruncine credinţa, cât şi în chip văzut. Odată i s-a arătat în chipul unui uriaş negru care încerca să îl

sugrume. Să ştiţi, fraţilor şi surorilor în Hristos, că tot aşa încearcă să îi sugrume pe toţi cei care vor să ducă lupta cea bună. Dar să nu ne temem! Acelaşi Dumnezeu care l-a păzit pe preacucernicul părinte Dimitrie ne va păzi şi pe noi.

Numai dacă noi trăim în lenevie, diavolul va avea putere asupra noastră. O întâmplare din viaţa părintelui Dimitrie ne va ajuta să înţelegem mai bine aceasta. Într-o după-amiază, mergând prin sat, părintele a văzut mai mulţi oameni stând la o cafenea şi bând vin şi jucând cărţi. Dar aceşti oameni erau înconjuraţi de diavoli care stăteau pe capetele lor…

Şi tot aşa sunt înconjuraţi de diavoli toţi cei care îşi bat joc de vieţile lor, trăind în păcat. Nu e rău să bei vin cu măsură, pentru că vinul întăreşte trupul şi veseleşte sufletul. Dar rău este să îţi pierzi zilele şi sufletul, trăind ca un păgân, deşi ai fost părtaş luminii Sfântului Botez.

Altă dată, trecând prin faţa paraclisului Sfântului Gheorghe, părintele a văzut un diavol care nu îi lăsa pe trecători să se închine. Câţi creştini uită să îşi facă semnul crucii atunci când trec prin faţa bisericilor? Şi câţi nu îşi fac pentru că le este ruşine? Mulţi, din păcate, foarte mulţi. Ce să mai spunem despre persoanele, mai ales unele femei, care se închină croşetând la repezeală anumite gesturi pe piept, gesturi care numai cu semnul sfintei cruci nu seamănă? Pe de o parte vor să se închine, pe de alta se ruşinează să o facă în public. Numai că asta este falsă smerenie. Nu trebuie să ne ruşinăm că suntem ai lui Hristos. Trebuie să ne ruşinăm numai de păcat.

E adevărat, nu e nevoie să fim artificiali, agasându-i pe ceilalţi cu evlavia noastră. Nu trebuie să îi obosim pe ceilalţi făcând pe evlavioşii. Dar nici nu trebuie ca dintr-o falsă smerenie, sau din laşitate, să fugim de semnul sfintei cruci.

Ni se pare că suntem creştini, că mergem pe calea mântuirii, dar nici măcar nu ne închinăm cum trebuie…

De ce ne închinăm când trecem prin faţa vreunei biserici? Pentru că biserica este casa lui Dumnezeu, şi

pentru că în altar, pe sfânta masă, stă Hristos. Pe fiecare sfântă masă, în chivot, sunt puse Trupul şi Sângele lui Hristos. Ne închinăm când trecem prin faţa bisericii aşa cum soldatul îşi salută împăratul. Împăratul nostru este Hristos. Faptul că ne închinăm nu Îi face bine lui Dumnezeu, că Dumnezeu nu este mândru ca şi conducătorii lumeşti care aşteaptă să li se recunoască supremaţia. Ne închinăm ca Dumnezeu să ne acopere cu harul Său. Ne închinăm pentru ca Hristos să ne dea putere să ne ducem crucea, oricât de grea sau de uşoară ar fi.

Pe diavol îl arde însă semnul sfintei cruci, şi de aceea se luptă să îi convingă pe creştini să nu se mai închine. Pe diavol îl arde şi rugăciunea şi de aceea se luptă să îi convingă pe creştini să se roage cât mai puţin, sau să nu se roage deloc. Părintele Dimitrie mărturisea că ori de câte ori voia să mai slujească o serie de patruzeci de sfinte liturghii, diavolul încerca să o convingă pe preoteasă să îl determine să renunţe la hotărârea luată. Preoteasa îi vorbea foarte urât şi se purta ca şi cum părintele ar fi greşit asumându-şi o astfel de nevoinţă. Odată i-a spus: „Te vei îmbolnăvi, vei muri singur în biserica Arhanghelilor, iar oamenii vor râde de noi… Din toţi preoţii pe care i-am întrebat, niciunul nu mi-a spus că este necesar să slujeşti! … Dacă te îmbolnăveşti, nu voi avea grijă de tine!… Nu voi coace nicio prescură! Fă ce crezi…”[8].

Şi dacă numai preoteasa ar fi fost împotriva lui, părintele Dimitrie ar mai fi răbdat cum ar mai fi răbdat. Dar crucea lui era cu atât mai grea, cu cât nici măcar ceilalţi preoţi nu înţelegeau războiul său. Dimpotrivă, unii chiar îl prigoneau pe părinte, şi numai Dumnezeu l-a ferit să nu moară din pricina urzelilor lor. Dumnezeu l-a păzit întotdeauna.

Când era tânăr, într-o noapte, în timp ce dormea lângă fratele său mai mic, a văzut un bătrân venind lângă el şi spunându-i să părăsească imediat casa, pentru că

---

8 Toate citatele referitoare la părintele Dimitrie Gagastathis sunt luate din cartea *Amintirile unui sfânt – Un preot de mir, prieten al Sfinţilor Arhangheli*, Editura Bunavestire, Galaţi, 2003.

aceasta urma să cadă la pământ. L-a trezit repede pe fratele său, au ieşit amândoi repede din casă şi, imediat după aceea, acoperişul casei s-a prăbuşit. Dacă nu i se arăta acel bătrân, tânărul Dimitrie ar fi murit, împreună cu fratele său. Dar Dumnezeu l-a păzit atunci, şi l-a păzit ori de câte ori s-a aflat în primejdie de moarte. Tot aşa îi păzeşte pe toţi creştinii care duc lupta cea bună.

Există astăzi o modă de a purta talismane, obiecte prin care răul să fie îndepărtat şi să vină norocul. Oamenii se tem de evenimentele neprevăzute, şi, pentru a fugi de necazuri, sunt gata să dea crezare oricăror şarlatani sau oricăror vrăjitori care promit să alunge ghinionul. Dar nu există niciun talisman care să aibă astfel de puteri. Hristos nu ne-a învăţat să ne cumpărăm talismane, ci ne-a învăţat cum să trăim astfel încât Dumnezeu să fie păzitorul nostru.

Să îl ascultăm acum chiar pe prea cucernicul părinte Dimitrie istorisind cum, aflându-se în primejdie de moarte, a primit un ajutor minunat: „Am pornit din nou la drum prin ploaie şi întuneric. Foamea – post negru –, lipsa de somn şi odihna mergeau alături de patru zile. Am ajuns la un râu învolburat. Am încercat să-l traversez, dar nu puteam cu niciun chip. Am rămas acolo o vreme, implorându-i pe sfinţi să mă ajute. În timp ce mă rugam, am auzit un zgomot puternic şi-am văzut un tânăr călăreţ strălucitor trecând prin faţa mea şi salutându-mă. N-am mai văzut şi n-am mai auzit nimic altceva decât salutarea şi, deodată – mare minune – m-am trezit pe celălalt mal al râului. Ce slavă pot să dau şi ce cuvinte să rostesc? Mi-am zis: «Dumnezeu este cu mine şi mă păzeşte»”. Cu adevărat, Dumnezeu este şi cu noi, şi ne păzeşte dacă ne nevoim să trăim după voia Lui cea sfântă. Şi, dacă cerem ajutorul sfinţilor şi al puterilor îngereşti, ei nu şovăie să vină lângă noi.

Odată, slujind la o mănăstire, înainte de Sfânta Liturghie părintele Dimitrie le-a cerut cântăreţilor să cânte Slava Sfântului Visarion. Aceştia i-au răspuns că prăznuirea sfântului trecuse, dar, la insistenţele părintelui, au cântat. Cum a început cântarea, din altar s-a revărsat o

mireasmă de negrăit şi s-a arătat Sfântul Ierarh Visarion.

În momentul în care ducem o viaţă duhovnicească formală, în care plinim numai cu gura canonul de rugăciune şi nu mai avem stare să rostim nici măcar un psalm în plus, fiind plictisiţi că stăm în faţa lui Dumnezeu sau a sfinţilor săi, nu este de mirare că nici sfinţii nu vin în întâmpinarea noastră. Ei nu forţează libertatea nimănui. Însă, atunci când noi încercăm să trăim în comuniune cu ei, urmându-le exemplul şi rugându-ne lor, atunci ei vin lângă noi, ca nişte talismane adevărate, şi ne apără în toate încercările. Nu trebuie să aşteptăm să ne apară sfinţii, în vedenie sau în vise. Am risca să cădem pradă înşelării. Dar trebuie să avem conştiinţa că, dacă ne luptăm din toate puterile să ducem o viaţă curată, ei sunt lângă noi. Şi ne ajută, chiar dacă nu îi vedem.

În momentul în care devenim candele ale Dumnezeului Celui Preaînalt, în momentul în care inimile noastre s-au curăţat de noroiul păcatului, devenim prieteni cu sfinţii, devenim prieteni cu îngerii. Dacă îl pomenim pe părintele Dimitrie, am putea vorbi vreme îndelungată numai despre modul în care a fost ajutat, de atâtea ori, de Sfinţii Arhangheli. Oamenii puţin credincioşi nu înţeleg dragostea pe care sfinţii şi îngerii o poartă creştinilor care se luptă pentru mântuire. În momentul în care ducem această luptă, le facem loc sfinţilor şi îngerilor în vieţile noastre…

Părintele Dimitrie, care avea o evlavie deosebită faţă de Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, povestea cum a fost invitat în Grădina Maicii Domnului, Sfântul Munte Athos: „În timp ce lucram, cântam cântări evlavioase, în special cântări în cinstea Maicii Domnului. Nu am simţit nici oboseală, nici foame, nici căldura zilei. Când m-am aşezat să mă odihnesc puţin, am auzit o voce spunându-mi: «Eşti binevenit în Sfântul Munte, la marele meu praznic. Să le scrii Daniileilor şi ei vor avea grijă de tine. Te aştept să vii!». M-am sculat plin de bucurie – Preasfânta Născătoare de Dumnezeu mă invitase în Grădina ei!” Cu binecuvântarea episcopului său, părintele a plecat spre

Sfântul Munte.

Cine poate spune mângâierea duhovnicească pe care a simţit-o acolo? Cu adevărat, bun lucru este când bărbaţii sau tinerii ajung să se închine în acest loc binecuvântat. Ar trebui ca orice mamă creştină să îşi dorească o asemenea binecuvântare pentru băieţii ei. Ar trebui ca fiecare soţie creştină să îşi dorească o asemenea binecuvântare pentru soţul ei. Pentru că întâlnirea cu Sfântul Munte lasă urme neşterse în inima fiecăruia dintre cei care vin acolo cu râvna de a fi mai aproape de Dumnezeu…

Să ştim că, de multe ori, când simţim în inimă dorinţa de a merge în anumite pelerinaje, de a merge la mănăstiri, de a ne închina la sfinte moaşte şi de a ne ruga în faţa icoanelor făcătoare de minuni, chiar sfinţii sunt cei care ne invită, care ne cheamă la ei. Şi dacă nu ne lenevim şi mergem în aceste pelerinaje, mare folos avem.

Ar trebui menţionat încă un moment legat de pelerinajul părintelui Dimitrie în Sfântul Munte Athos. Acolo s-a întâlnit cu patriarhul Justinian. L-a revăzut din nou când ieşea din Athos şi trecea prin Tesalonic. Patriarhul dăruise Catedralei Sfântului Dimitrie un sfânt potir şi o cruce de valoare. Când părintele s-a înclinat respectuos în faţa patriarhului, acesta l-a sărutat şi i-a spus: „Rugăciune, părinte! Rugăciune intensă, că pierim!”

De ce a rostit patriarhul aceste cuvinte? Pentru că îşi dădea seama că diavolul lovea Biserica cu multă putere, prigonind-o atât din exterior, cât şi din interior. Despre prigoana venită din afară, pornită de comunişti sau de alţi înaintemergători ai antihristului, s-a scris şi s-a vorbit destul. Prea puţin însă se conştientizează prigoana pornită chiar dinăuntru.

Ar trebui amintită aici prigoana pe care a suferit-o Asociaţia Sfântul Nectarie – Făcătorul de minuni, întemeiată de ucenicul sfântului, părintele Filothei Zervakos, la scurtă vreme după canonizarea marelui ierarh. Bătrânul episcop al locului nu numai că se lupta pentru a nimici lucrarea acestei asociaţii – pe care părintele Dimitrie o considera una din marile lucrări ale

Domnului –, ci nici măcar nu voia să recunoască sfinţenia Sfântului Nectarie. Mulţi sfinţi şi părinţi cu viaţă sfântă au fost prigoniţi în timpul vieţii de către ierarhi care nu erau vrednici de scaunele pe care le ocupau. Când s-a pus problema canonizării Sfântului Serafim de Sarov, au existat ierarhi care s-au opus, nevrând să recunoască faptul că Sfântul Serafim a fost un stâlp al credinţei, rugăciunii şi nevoinţei. Şi totuşi, până la urmă, din rânduiala lui Dumnezeu, a fost şi el canonizat.

În momentul în care Biserica i-a canonizat pe aceşti cuvioşi, ierarhii cârtitori ar fi trebuit să tacă şi să înţeleagă faptul că nu se pot lupta chiar cu robii lui Dumnezeu. Din păcate, nu întotdeauna s-a întâmplat aşa. Despre ierarhul care îl dispreţuia pe Sfântul Nectarie, părintele Dimitrie a scris creştinilor care, alături de cuviosul părinte Filothei Zervakos, încercau să lucreze spre folosul aproapelui lor: „Vedeţi cum se mişcă satana încolo şi-ncoace pentru a nimici totul? Astfel de oameni nu pot nici vedea, nici auzi. Aţi suferit ceea ce zice Scriptura: *Veniţi să-l omorâm pe moştenitor şi să luăm în stăpânire moştenirea lui* (Matei 21, 38). Nu vreau să vă temeţi. Ajutorul vostru este Sfântul Nectarie şi Arhanghelii; ei vor face toate cele cuvenite. Eu voi săvârşi Liturghia şi canonul Sfinţilor Arhangheli ca să vă scape de această primejdie…”

Şi cum se putea scăpa de o astfel de primejdie? Părintele Dimitrie dă un răspuns oarecum ciudat: „Rugaţi-vă ca bătrânul episcop să părăsească această viaţă. Poate că Dumnezeu şi Sfântul Nectarie vă vor trimite un alt episcop care va avea frică de Dumnezeu şi dreaptă credinţă. Oamenii au dreptate atunci când spun: «Să le dăm oare lor jertfa noastră pentru a o mistui?». Acelaşi lucru s-a întâmplat şi în Rusia, după cum mi-a spus odată un preot care a fugit de acolo. Oamenii s-au revoltat împotriva episcopilor şi din această pricină a îngăduit Dumnezeu să se întâmple toate acestea”.

Cuvinte foarte dure, foarte grele. Mai ales când sunt scrise de către un părinte a cărui inimă era plină de dragoste pentru aproapele… Atât de plină, încât la un

moment dat părintele şi-a riscat viaţa pentru a salva-o pe a unui om care nu cu multă vreme înainte îl condamnase la moarte. A preferat să moară numai pentru a-şi scăpa duşmanul. Dar Dumnezeu, văzându-i jertfelnicia, l-a ajutat să rămână în viaţă. Faţă de o astfel de asumare mucenicească a Evangheliei, întâmplări precum faptul că, la un moment dat, părintele a găzduit în casa sa şase persoane dintr-un sat care fusese ocupat de inamic sunt uşor de trecut cu vederea. Oricum, în acel caz consătenii părintelui, mişcaţi de iubirea arătată de părintele lor, au făcut tot ce le-a stat în putinţă pentru a-i găzdui pe ceilalţi. Şi virtutea lor merită pomenită…

Am putea aminti aici faptul că, atunci când părintele Dimitrie se afla la Meteore, fiind grav bolnav, i s-a arătat în vis însuşi Sfântul Ierarh Nectarie din Eghina, pe care îl iubea mult, căruia îi făcuse de multe ori acatistul, şi pentru care îndrăznea să se opună episcopului nevrednic. Cu multă grijă, sfântul i-a spus că tratamentele pe care le primise până atunci de la doctori nu erau bune şi i-a cerut să meargă din nou la consult. Până la urmă, chiar doctorii şi-au dat seama că diagnosticul pus iniţial era greşit…

Dar să revenim la cuvintele scrise de către părintele Dimitrie Asociaţiei Sfântului Nectarie… Ne-am învăţat să îi judecăm aspru pe cei care la rândul lor îi judecă pe preoţii şi ierarhii păcătoşi. Totuşi, părintele îi înţelege, fără a se face părtaş păcatului lor. Rău este să judeci şi să te consideri mai bun decât altul. Dar sunt situaţii în care trebuie să fii conştient că dacă un cleric se luptă cu sfinţii lui Dumnezeu, atunci drumul pe care merge nu poate fi binecuvântat… Şi totuşi, ce să facă oamenii? Să fugă de Liturghiile săvârşite de astfel de clerici? Oare slujbele lor nu atrag binecuvântarea peste cei care vin la ele?

Ba da, cum să nu. Numai că oamenii fug de preoţii care nu trăiesc cum trebuie. Aflându-se într-o puternică frământare sufletească, fiind încolţiţi din toate părţile de către ispitele vrăjmaşului, oamenii aşteaptă ca în păstorii lor să găsească modele de evlavie. Când aceasta nu se întâmplă, oamenii fug de Biserică. Păstorii nevrednici nu

numai că nu s-au mântuit pe ei înşişi, dar i-au pierdut şi pe cei de a căror mântuire ar fi trebuit să se îngrijească. Iată că şi părintele Dimitrie vorbeşte despre faptul că unul din motivele revoluţiei din Rusia a fost căderea slujitorilor altarului… Cuvintele sale ar trebui să ne pună pe gânduri.

Câtă vreme ne limităm să căutăm motivele apostaziei unui mare număr de creştini numai în ispite şi în cursele diavolului, fără să ţinem seama de tulburările din sânul Bisericii, suntem ca struţii care îşi bagă capul în nisip crezând că astfel scapă de primejdie.

Să ne ferească Dumnezeu să avem parte de ierarhi care să îi prigonească pe sfinţi, de ierarhi care să se împotrivească lucrărilor bine plăcute lui Dumnezeu. Şi dacă totuşi nu vom fi feriţi de o asemenea ispită, să ne ajute Dumnezeu să avem parte de preoţi cât mai vrednici, care să se împotrivească unor astfel de ierarhi, aşa cum s-a împotrivit şi părintele Dimitrie Gagastathis…

Oamenii nu sunt conştienţi de cât de grav este să îl supere pe Dumnezeu. Îşi imaginează că Dumnezeu, fiind iubitor de oameni, trece cu vederea toate păcatele noastre, chiar dacă noi nu vrem să ne pocăim pentru ele. Odată, părintele Dimitrie a împărtăşit o bătrână de optzeci şi cinci de ani, care zăcea de multă vreme în pat. Nu numai că nu i-a fost mai bine bătrânei, ci, după ce a primit sfânta împărtăşanie, a început să strige: „Împărtăşania mă arde! Daţi-mi nişte apă, ard!”. Şi după câteva ore chiar a murit. Se spovedise de multe ori, dar nu fusese sinceră la spovedanie. Alături de alte păcate, mai era biruită şi de lăcomie şi de duhul clevetirii. Iată că inconştienţa ei a dat roade pe măsură… Aşa se întâmplă cu toţi cei care cred că îl pot minţi pe Dumnezeu…

Fraţilor, dacă vrem să ne mântuim, trebuie să fim sinceri şi cu noi, şi cu Dumnezeu. Şi să nu precupeţim niciun efort pentru a ne curăţa sufletele de păcate. Părintele Dimitrie, fiind grav bolnav, nu a pregetat să bată cale lungă din Platanos până în Paros ca să se spovedească la ucenicul Sfântului Nectarie, părintele Filothei Zervakos. Acesta mărturisea că la niciun alt preot pe care îl

spovedise nu mai văzuse atâta căinţă, zdrobire a inimii şi smerenie. De aici începe de fapt mântuirea noastră. Când avem curajul de a porni pe calea pocăinţei. Restul sunt vorbe goale, filosofie stearpă, făţărnicie ascunsă sub masca vieţii creştine.

Trebuie să vorbim puţin şi despre legătura dintre ridicarea bisericilor de piatră şi ridicarea bisericilor vii, prin dragoste de Dumnezeu. Există preoţi care sunt preocupaţi numai de ridicarea unor biserici de piatră şi nu au timp să se gândească la lupta cu patimile, nu au timp să meargă pe calea pocăinţei şi a smereniei pe care a mers părintele Dimitrie. În momentul în care preotul duce lupta cea bună, Dumnezeu însuşi îi călăuzeşte paşii pentru a face ceea ce trebuie.

Părintele Dimitrie mărturisea: „Am văzut în vis o femeie îmbrăcată într-o rochie de un albastru intens – Preasfânta Născătoare de Dumnezeu –, care s-a apropiat de mine şi mi-a spus: «Trebuie să construieşti pentru mine biserica înălţării pe care ei au distrus-o». O vreme am ţinut secret acest vis datorită stării de fapt de atunci. Ea mi-a apărut a doua oară cerându-mi acelaşi lucru, dar nu am putut să fac acest lucru din lipsă de bani. În sfârşit, pe 23 octombrie 1950, ea mi-a apărut a treia oară spunându-mi: «Vei fi răspunzător pentru această întârziere. Nu voi mai putea sta mult timp în dărâmături!». O femeie strălucitoare, însoţită de multe altele, mi-a apărut cântând împreună cu ele troparul de Duminică al glasului opt: «Prin Crucea Ta ai călcat moartea...». Nu am auzit niciodată un asemenea fel de cântare!...”

Spunându-i episcopului despre arătările Maicii Domnului şi cerându-le credincioşilor să ajute la împlinirea acestei dorinţe a Împărătesei Cerurilor, în cele din urmă biserica înălţării, care fusese distrusă de duşmanii lui Hristos, a fost reconstruită. Atunci când Dumnezeu vrea, şi cele ce par cu neputinţă devin cu putinţă. Cine ar fi crezut că, într-o perioadă de mare sărăcie, părintele va reuşi să ridice o biserică? Şi iată că a făcut-o.

În zilele noastre sunt unii preoţi care aleargă cu

disperare la sponsori şi sunt supăraţi că nu reuşesc să strângă banii necesari pentru ridicarea unui paraclis sau a unei biserici, sau de multe ori nici măcar pentru lucrări care nu costă tot atât de mult, cum ar fi zugrăvirea pereţilor interiori ai bisericii. Dar dacă, în loc să se gândească numai la sprijinul sponsorilor, s-ar gândi mai mult la Dumnezeu şi ar stărui în rugăciune, atunci toate s-ar face cu bine.

Şi, mai mult încă, preotul nu trebuie să se gândească numai să ridice o biserică vie în inima sa, şi o biserică de piatră pentru păstoriţi. El trebuie să încerce să îi ajute şi pe credincioşii săi să devină biserici vii, purtătoare de Hristos. Şi nu numai pe credincioşii pe care îi păstoreşte, ci şi pe copiii săi.

Un preot care îşi neglijează copiii, motivând că trebuie să se ocupe numai de parohie şi că toată responsabilitatea educării copiilor atârnă numai de preoteasă, greşeşte.

La un moment dat, în casa părintelui Dimitrie a venit o femeie împreună cu fiica ei, o tânără care le-a vorbit preotesei şi fetelor despre faptul că nu trebuie să ducă o viaţă atât de cuminte, că trebuie să fie în pas cu moda. Preoteasa, ca orice femeie slabă în credinţă, s-a lăsat vrăjită de poveştile acelei fete. Şi după ce musafirii au plecat, a început să îl certe pe părinte că nu e în stare să îşi educe fetele, ba chiar l-a scuipat şi a încercat să îl lovească. Iată cât de grele sunt ispitele celor care vor să ducă o viaţă de sfinţenie… Nu sunt prigoniţi numai de străini, sunt prigoniţi chiar de rudele lor. Aşa cum de altfel scrie şi în paginile Sfintei Evanghelii.

Din momentul în care Hrisoula, fiica cea mai mică a părintelui, s-a hotărât se devină călugăriţă, prigoana la care preoteasa l-a supus pe părinte a ajuns la culme. Părintele Dimitrie considera că a fost chiar mai mare decât cea pornită de comuniştii care încercaseră să îl omoare. Dar, până la urmă, Dumnezeu a înmuiat inima preotesei. Părintele povestea cum s-a sfârşit unul din scandalurile pe care aceasta le pornise: „Într-o sâmbătă după-amiază a

început să-mi facă scandal, bătându-mă la cap şi întrebându-mă de ce a plecat Hrisoula şi că numai eu sunt vinovat. E adevărat, eu eram vinovat, pentru că ştiam că aceasta este calea lui Dumnezeu pe care aş fi dorit să merg şi eu. I-am spus câteva lucruri pe care se cuvenea să i le spun – şi anume că ea ar trebui să fie fericită şi mândră de faptul că am fost învredniciţi să oferim lui Dumnezeu şi Preasfintei Născătoare de Dumnezeu un astfel de dar – însă nu voia să asculte cu niciun chip. Am tăcut. Seara m-am dus să slujesc Vecernia în biserica parohială. La întoarcere, am trecut ca de obicei pe la Arhangheli. Nu ştiam în ce stare o voi găsi pe preoteasă când ajung acasă. Mi-am pus epitrahilul şi am făcut canonul Arhanghelilor. I-am implorat să-l lovească pe Satana care o necăjeşte pe preoteasă şi prin ea pe mine. Şi ce minune! Când m-am întors acasă, preoteasa m-a întâmpinat cerându-şi iertare pentru toate câte a spus în seara aceea…”

Ne place sau nu, mai devreme sau mai târziu vom regreta dacă i-am oprit pe copiii noştri să meargă la mănăstire – asta dacă într-adevăr au avut chemare şi nu a fost un capriciu de moment, provocat de cine ştie ce eşec sentimental sau social. Pe cât de mult greşesc părinţii care îi duc aproape cu forţa pe copii la mănăstire, pentru a-i feri de ispitele din lume – şi urmarea este că „ajungând în mănăstire fără să aibă chemare, copiii batjocoresc haina monahală –, tot atât de mult greşesc părinţii care se împotrivesc Dumnezeului care îi cheamă pe tineri să ducă greaua dar minunata cruce a monahismului. Unii părinţi regretă încăpăţânarea de care au dat dovadă chiar din momentul în care copiii lor s-au călugărit. Alţii regretă peste câteva luni sau peste câţiva ani. Numai că cei care nu regretă până în ceasul morţii s-ar putea să regrete în veşnicie. Pentru că, după ce s-au luptat din răsputeri cu Dumnezeu, au ajuns la judecata Sa…

Voi încheia aici cuvântul despre părintele Dimitrie, rugându-vă pe fiecare dintre voi să vă daţi seama cât de mare răspundere aveţi pentru creşterea copiilor voştri… Vrem cu toţi să trăim într-o lume mai curată, mai bună.

Vrem să avem preoţi cu viaţă sfântă, să avem creştini iubitori de Dumnezeu şi de aproapele, ale căror virtuţi să nu fie umbrite de cele ale păgânilor şi ereticilor.

Să creştem noi cum trebuie mărturisitorii de mâine. Să nu aşteptăm ca schimbarea să vină de la alţii. Să vină de la noi. Să trăim noi înşine ca modele pentru copiii noştri, şi mâine lumea va fi puţin mai frumoasă.

Să ne ajute Bunul Dumnezeu ca pentru rugăciunile robului Său, prea cucernicul părinte Dimitrie Gagastathis, să trăim noi înşine ca nişte făclii în mijlocul acestei lumi iubitoare de întuneric. Să ne ajute să ne ridicăm, ori de câte ori cădem în păcate. Să ne ajute să fie viaţa noastră o viaţă de dăruire, o viaţă de sfinţenie. Numai atunci vom fi vrednici de numele de creştini. Să ajungem cu toţii la această măsură. Amin.

2. O mărturie scrisă cu sânge şi duh...

Trăim vremuri foarte grele. În numele libertăţii drepturilor celorlalţi ni se cere să trecem cu vederea cuvântul lui Hristos. Şi ne întrebăm: Ce trebuie să facem? Suntem slabi, suntem neputincioşi, dar în acelaşi timp suntem conştienţi de faptul că în viaţa duhovnicească orice greşeală poate fi fatală. Şi ne întrebăm: Cum trebuie să ne mărturisim credinţa? Care este voia lui Dumnezeu cu noi? Ce aşteaptă de la noi Cel Ce. Se îngrijeşte de mântuirea noastră?

Avem trei variante: să păstrăm tăcerea, să acceptăm compromisurile sau să ne asumăm mărturisirea jertfelnică a credinţei în Hristos. Dacă judecăm cu luare aminte, ne vom da seama că, de fapt, prima variantă e o acceptare tacită a celei de a doua. Cel care îşi propune să tacă va sfârşi prin a se teme de adevăr. De multe ori tăcerea nu este o treaptă a curajului, ci a fricii. Sfinţii Părinţi nu au spus că trebuie să fim orbi faţă de apostazia care ne înconjoară.

Este adevărat însă că există şi o tăcere înţeleaptă. Citim despre ea în vieţile sfinţilor, care nu s-au repezit să meargă în faţa prigonitorilor, ci au aşteptat momentul

potrivit pentru ca mărturisirea lor să aibă roade. Nu de puţine ori Hristos însuşi li S-a arătat şi le-a spus când anume venise acest moment. Numai că această tăcere însoţită de răbdare nu este provocată de frică, ci de dorinţa de a da mărturia potrivită la timpul potrivit.

Ne rămân deci două mari alegeri: ori acceptăm minciuna, ori mărturisim adevărul.

Ce să facem? Sunt unii creştini care spun din gură că ar vrea să dea mărturia cea bună, şi tot ei recunosc că faptele lor spun cu totul altceva.

Este uşor să îi judecăm, considerându-ne mai buni decât ei. Dar suntem oare mai buni? E viaţa noastră o viaţă răstignită, sau nu?

Cum să îl mărturisim mai bine pe Hristos? E firesc să ne punem această întrebare. Şi tot la fel de firesc este să căutăm răspunsul nu în cărţile unor închipuiţi mărturisitori creştini, ci în vieţile celor care au cunoscut durerea mărturisirii.

De mare folos este citirea Vieţilor Sfinţilor. Sufletul prinde puteri citind despre eroismul acestor robi ai lui Dumnezeu ale căror fapte de vitejie le covârşesc pe cele ale celor mai „tari” eroi de filme hollywoodiene. Şi totuşi, ceva ne pune pe gânduri. Diferenţa foarte mare între condiţiile în care avea loc mărturisirea credinţei pe vremea lui Nero şi a celor dimpreună cu el, şi cele în care ar trebui să aibă loc în zilele noastre. Tocmai de aceea vieţile sfinţilor care au pătimit pentru Hristos în vremea diferitelor prigoane din secolul XX ne dau răspunsul de care aveam de fapt nevoie. În ei îi găsim pe fraţii noştri, pe vecinii noştri, pe cunoscuţii noştri. Suntem pur şi simplu vecini de bloc cu mucenicii din Rusia, din Serbia, din Georgia, din România şi din celelalte părţi ale lumii.

Nu e bine să ascultăm sfaturile înfierbântate ale celor care, fără să îşi fi biruit patimile, ne împing pe noi în rândurile din faţă pentru a primi cununa muceniciei de la înaintemergătorii Antihristului. Plini de mândrie, de o demonică iubire de sine, aceşti sfetnici se autopropun drept vase ale lui Hristos, proroci ai Dumnezeului

profetului Iona într-o lume care se aseamănă din ce în ce mai mult cu o cetate Ninive care refuză pocăinţa.

Imaginea acestor falşi proroci este ironizată fidel în unele filme artistice. Nu însă pentru a-i feri pe oameni de ispita de a urma învăţători mincinoşi. Ci pentru a le inocula oamenilor ideea că mesajul acestora este în întregime mincinos. Adică pentru a-i orbi pe oameni printr-o metodă radical opusă: „educându-i” să ia în râs pe oricine spune că sfârşitul lumii este aproape. Nu ar fi exclus ca Hollywoodul să facă un film în care învăţătorii mincinoşi să fie chiar sfinţii Bisericii, precum Sfântul Lavrentie de Cernigov sau Serafim de Viriţa, care au profeţit despre apropierea Apocalipsei. Trebuie deci să fim atenţi nu numai să nu cădem în plasele celor obsedaţi de venirea sfârşitului, ci şi să nu cădem în cursa celor care vor să ne convingă de faptul că Dumnezeu este orb şi nu vede că lumea se află pe marginea prăpastiei; iar diavolul se străduieşte să îi facă vânt…

Ne punem deci problema: cum ar trebui să îl mărturisim pe Hristos dacă va începe prigoana contra creştinilor?

Răspunsul potrivit îl putem afla vorbind cu puţinii bătrâni care mai trăiesc astăzi după ce din pricina numelui lui Hristos au fost prigoniţi sau chiar au fost aruncaţi în lagăre şi închisori de către comuniştii atei. Îl putem afla citind vieţile lor, pline de fapte de curaj, pline de sevă duhovnicească. Sau îl putem afla citind chiar mărturiile acestor eroi ai credinţei. Nu s-au păstrat multe, e adevărat. Eroii nu căutau să dea mărturie scrisă despre virtuţile lor, ci preferau să dea mărturie vie, prin fapte care se întipăreau în ochii şi în minţile privitorilor. Dar, atunci când din rânduiala lui Dumnezeu au aşternut în scris câteva întâmplări, nu au făcut-o pentru a se lăuda posterităţii. Ci au făcut-o pentru a le dărui urmaşilor lor duhovniceşti din puterea lor. Aşa cum Sfântul Ilie i-a aruncat prorocului Elisei cojocul său.

Dar oare ce avem noi în plus ca să îl mărturisim pe Hristos? Ştim doar că în prigoana comunistă milioane de

creştini s-au lepădat de credinţa lor. Nu oficial, cu declaraţie şi semnătură cum că nu cred în El, ci faptic, refuzând să meargă la biserică de teama represaliilor, refuzând să se spovedească şi să se împărtăşească pentru a nu fi consideraţi retrograzi sau misticoizi. Şi oare noi ne-am purta altfel în faţa prigoanei?

Mai e încă un motiv de îngrijorare: aproape fiecare cunoaşte măcar un preot sau a auzit de vreun preot care s-a purtat cu nevrednicie atunci când credinţa sa a fost pusă la încercare. Raţionamentul pare simplu: dacă prigonitorii comunişti i-au băgat în închisori pe toţi cei care se împotriveau ideologiei atee, înseamnă că cei care nu au trecut prin închisori au fost într-un fel sau altul acceptaţi tacit de către ateii pe care nu îi deranjau cu nimic, câtă vreme nu aveau curajul de a mărturisi jertfelnic Ortodoxia. (O astfel de generalizare este însă riscantă. În timpul prigoanei comuniste, Dumnezeu a avut robi care nu au cunoscut întunericul temniţelor sau al lagărelor şi nici nu au murit muceniceşte. Aceştia însă au purtat crucea cea grea a muceniciei nesângeroase, prin rugăciune şi nevoinţe istovitoare.)

Nu ne este de niciun folos să privim la neputinţele clericilor. Ne este mai de folos să ne ridicăm cugetele spre cei care au luat cununa mărturisirii. Spre cei care ne pot fi cu adevărat modele de curaj, răbdare şi credinţă.

Părintele Dimitrie Gagastathis este unul dintre marii mărturisitori ai secolului XX. A trăit în Grecia, o ţară pe care fiara comunistă a încercat să o cucerească. Astăzi, la început de secol XXI, în această ţară comuniştii prind noi puteri. De exemplu, în mediul universitar, între studenţi, cel mai puternic şi cel mai activ curent este cel comunist. De aceea mărturia părintelui Dimitrie trebuie privită cu şi mai multă atenţie. Ea ne ajută să înţelegem căror puteri nevăzute le slujesc comuniştii. Dar nu numai atât: ne ajută să înţelegem modul în care lucrează şi alţi duşmani ai Bisericii. Care, chiar dacă se declară duşmani ai comuniştilor, nu sunt cu nimic mai buni decât aceştia. Şi nici mai creştini…

* * *

Pe 22 februarie 1943, forţele de gherilă [pro-comuniste] au venit în satul nostru răspândind slogane patriotice. La început arătau ca nişte sfinţi, pentru a-i câştiga pe toţi. De fapt, erau „lupi în blană de oaie”. Am fost şi eu înşelat şi i-am urmat. Le-am dat să mănânce, le-am dat haine etc. Totuşi, chiar din primul moment de când am început să-i susţinem, biserica Arhanghelilor nu a mai vrut să mă primească. Chiar şi când eram acolo, am simţit de undeva o presiune care mă îndemna să plec repede, ca şi când cineva m-ar fi izgonit afară. Mi-am dat seama că păcătuisem şi că eram izgonit din cauza păcatului, de aceea i-am rugat fierbinte pe Arhangheli să mă scape. În timp ce slujeam într-o duminică, înainte de Doxologie, mi-a trecut un gând prin minte, care îmi spunea că Biserica era ameninţată de comunism şi că trebuie să mă jertfesc pentru ea în acord cu Evanghelia: Îmi pun sufletul pentru oi *(Ioan 10, 11). M-am hotărât să propovăduiesc împotriva comunismului. După ce am terminat Dumnezeiască Liturghie, m-am dus către Arhangheli şi le-am cerut să mă sprijine în marea luptă care era pe cale să înceapă. Frica m-a părăsit imediat...*

În acea noapte am văzut în vis două armate strălucitoare de ofiţeri greci, care mi-au adus mai multe bucăţi de pâine spunându-mi: „Nu te teme! Suntem de partea ta. Nu ţi se va întâmpla nimic. Uite, ia aceste pâini, pentru că ai o cale lungă de făcut – o cale grea, prăpăstioasă şi de care nu poţi scăpa uşor. Aceasta este cu siguranţă calea spre biruinţă, dar îţi va lua timp îndelungat. În orice primejdie, noi vom fi cu tine. Aceasta este adevărata cale către Dumnezeu!”

De atunci până acum, m-am hotărât să proclam cu toată puterea că comuniştii sunt duşmanii Bisericii, ai ţării şi ai familiei. Eu, să mă lepăd de Hristos? Niciodată! M-au chemat de trei ori la interogatoriu. Voiau să mă facă să mă răzgândesc şi să-mi ţin gura, aşa cum făcuseră şi alţi

preoţi din ţinutul nostru. Dar am stat pe poziţie şi m-am rugat Arhanghelilor să mă ajute să-mi împlinesc misiunea. Nu am semnat declaraţia pe care o voiau. „Voi muri la datorie”, am spus. [...]

Când au văzut că nu mă răzgândesc, l-au convins pe episcopul Ioachim al Kozaniei să emită o hotărâre în septembrie 1943 prin care mă condamna de două ori la moarte. Le eram o adevărată pacoste – nu puteau realiza nimic în sat. Toţi enoriaşii mă ascultau pe mine, ca în fiecare situaţie dificilă, eu eram primul care mă aruncam în pericol de dragul lor, făcând tot ce puteam pentru a-i salva. Episcopul l-a trimis pe arhimandritul său, părintele Cosma, împreună cu cinci luptători de gherilă, pentru a isprăvi odată cu mine. Au sosit vineri, 1 octombrie 1943. Eram în pădure, tăind lemne pentru familie. La întoarcere, la marginea satului, am simţit un pericol. M-am dus direct acasă. Preoteasa mătura în tinda bisericii. I-am spus că am intrat în necaz. Îmi spuse că mă căutase un preot. Am fugit imediat la Arhangheli şi i-am implorat să-l facă pe preot să renunţe la intenţiile sale. În acea noapte nu apăruse nimeni. Am stat acasă şi am aşteptat. În dimineaţa următoare, în jurul orei 10, un ofiţer de gherilă însoţit de doi inşi au venit să mă ia. Le-am deschis şi le-am spus: „Ştiu foarte bine ce mă aşteaptă. Aşteptaţi puţin, vă rog, mă întorc imediat”. Am aprins candela de la icoană, am stat şi am cântat câteva imne, precum „De tine se bucură toată făptura, cea plină de dar...”, etc. După aceea, am chemat-o pe preoteasă şi pe cele patru fete şi le-am spus câteva cuvinte de mângâiere: „Ei bine, sunt pe calea muceniciei mele. Domnul mă cheamă. Fie numele Lui binecuvântat! Voi primi mucenicia pentru Biserică”. A fost o despărţire dureroasă – cuvintele nu o pot descrie. Mişcat adânc, am plecat către locul de execuţie.

Pe cale, am cerut să mi se acorde zece minute pentru a mă duce la Arhangheli. Voiam să mă rog lor pentru ultima dată şi să-mi iau rămas bun. Mi-au acceptat cererea şi au aşteptat afară. Am intrat în locaş, am căzut în genunchi în faţa icoanelor şi m-am rugat Arhanghelilor din

adâncul sufletului zicând următoarele cuvinte: „Dacă timpul meu nu a venit, scăpaţi-mă prin orice mijloace. Dacă totuşi Domnul mă cheamă la mucenicie, fie binecuvântat. Numai rugaţi-vă Lui pentru mine ca să mă miluiască. Pentru că, om fiind, am păcătuit fie în cuvânt, fie în faptă”. De îndată ce am început canonul de pocăinţă zicând: „Binecuvântat este Dumnezeul nostru…”, am auzit o lovitură puternică în iconostas, iar icoana Arhanghelilor s-a mişcat, ca şi cum mi-ar fi spus: „Nu te teme, suntem cu tine!”. Nu-mi amintesc ce-am spus; eram tulburat. Mi-am luat curaj şi am ieşit afară, dar n-am văzut pe nimeni. În tot satul era numai rumoare, toată lumea alerga încolo şi-ncoace. Nemţii sosiseră pe neaşteptate stabilindu-şi avanposturile la marginea satului. Gherilele au dispărut. Apoi am strigat: Să învieze Dumnezeu şi să se risipească vrăjmaşii Săi şi să fugă de la faţa Lui cei ce-L urăsc pe El! *(Ps. 68, 1). […]*

Ciobanii m-au dus la casa cea nouă a preotului. Era târziu în noapte, iar furtuna era tot mai puternică. A ieşit afară de parcă era Ana sau Caiafa. A început să mă ridiculizeze. „Bine ai venit, eroul naţionaliştilor!… Iată-l aici pe salvatorul naţiunii şi al Bisericii… Îi vezi pe toţi preoţii din jurul tău? Ei sunt cu noi! Avem de partea noastră mari oameni de ştiinţă şi chiar şi un episcop, şi tu crezi încă, omule de nimic, că numai tu poţi face ceva bun?”

M-a condus într-o cameră cu o podea murdară, oferindu-mi o piatră pe care să stau în loc de scaun. Apoi s-a apucat să-mi toarne tot felul de lucruri despre absurda lui propagandă într-o încercare de a mă converti. Mă rugam în gând tot timpul: „Dacă Dumnezeu este cu noi, cine e împotriva noastră?”

Îmi dădeam seama că nu mai am mult până la moarte. I-am spus: „Ascultă, părinte Nicolae, în seara aceasta voi muri sigur în casa ta, dar vreau să-ţi reamintesc că eşti un preot al Celui Preaînalt şi că slujeşti Preacuratele Taine… Voi pleca din viaţa aceasta, dar o dată ce se va termina cu totul, tu vei sta înaintea lui

Dumnezeu şi a oamenilor dând socoteală pentru mine şi pentru familia mea”. A ieşit afară lăsându-mă singur în cameră. Nu era niciun foc pentru a mă usca, nici haine de schimb…

Stând pe piatră şi aşteptând ca moartea să vină în orice moment, m-am rugat în întuneric. Ceva mai târziu, am simţit o căldură înăuntrul meu. Cu puterea lui Dumnezeu, m-am uscat tot. Fiindcă preotul nu m-a uscat, a făcut-o Dumnezeu… Cine este Dumnezeu, mare ca Dumnezeul nostru, Singurul care face minuni? *(Ps. 77, 13).*

Părintele Nicolae s-a întors dimineaţă şi m-a întrebat ironic cum îmi petrecusem noaptea. Spuse apoi „Nu te teme; am aranjat totul pentru tine. Du-te în satul tău şi dă o declaraţie de părere de rău, spunând că vei colabora cu noi, şi nu ţi se va întâmpla nimic”. Preoteasa lui îmi aduse nişte tăiţei, atât de acri încât numai porcii îi puteau mânca. Am mâncat puţin – ce puteam să fac? – apoi am plecat… Cuvintele pe care mi le-a spus au rămas fără ecou; nu m-am răzgândit. „Voi muri la datorie”, spusei, îmi pun sufletul pentru oi *(Ioan 10, 11).*

M-am îndreptat către un alt sat din apropiere pentru a vedea un prieten, pe părintele Chrestos. Imediat ce m-a văzut, a alergat să mă strângă în braţe. A suspinat pentru starea în care eram şi s-a oferit să aibă grijă de mine. Nu i-am cerut decât ceva de mâncare şi un pahar de vin. Voia să-i povestesc o grămadă de lucruri, dar eram prea obosit. L-am părăsit cu cuvintele: „Suntem bucuroşi să-L avem pe Hristos ca ajutor al nostru. Ţine-te de datoria ta şi nu te teme. Roagă-te şi pentru mine, că nu ştiu unde mă voi sfârşi”.

În cele din urmă am sosit în satul meu. Întâi m-am dus la biserica Celor mai Mari dintre Arhangheli pentru a mă ruga şi a mă întări duhovniceşte şi să le mulţumesc pentru tot ce au făcut pentru mine – trebuia să fac acest lucru…

M-am dus apoi acasă. Am bătut uşor la uşă ca nu cumva să audă vreun vecin şi să mă trădeze. După puţin timp, preoteasa şi-a dat seama că eram eu şi mi-a deschis

uşa. Scena a fost foarte emoţionantă – cuvintele nu o pot descrie. Eram mort şi am înviat, pierdut eram şi-am fost aflat (cf. Luca 15, 32), ca şi fiul cel pierdut. M-a întrebat cum am reuşit să supravieţuiesc, cum am trecut prin toate satele fără să fiu prins etc. I-am spus că „Dumnezeu este Viu, împărăţeşte şi păzeşte lumea!” „Ştii, îmi spuse, astăzi au venit gherilele ca să ne ia proviziile şi să ne închidă în casă pentru a muri de foame, dar nu s-au pus de acord între ei. Unul dintre ei spunea: «Preotul şi-a ieşit din minţi şi a luat-o la sănătoasa prin munţi, dar ce rău au făcut aceşti micuţi pentru a muri?»; un altul spunea: «Nu i-a păsat nici de copii, nouă de ce să ne pese?»; un al treilea spunea: «Să lăsăm lucrurile aşa cum sunt. Poate că se răzgândeşte şi se întoarce. Numai să ai grijă, preoteasă, să-l somezi să se întoarcă şi să lucreze pentru partid...»”.

M-a întrebat dacă mi-era foame. „Nu, spusei, am mâncat la casa preotului – slavă lui Dumnezeu. Acum vreau numai haine de schimb şi să mă culc în şopronul nostru”. Îmi spuse: „Chiar că ţi-ai ieşit din minţi. Ai de gând să lupţi singur? Nu-i vezi pe ceilalţi preoţi, care stau liniştiţi în casele lor, se duc la treaba lor, mănâncă şi beau cu familiile lor? Tot ce e pus deoparte pentru fiecare, e pus şi pentru noi”. I-am spus: „Voi muri pentru Hristos! Nu voi fi niciodată comunist!”

Când mi-am schimbat hainele, s-a desprins o parte din piele de la piciorul stâng. S-a frecat de piatră în timp ce fugeam, dar, slavă lui Dumnezeu, nu mi s-a întâmplat nimic... În noaptea următoare, a venit preoteasa şi mi-a adus ceva de mâncare. Veniseră cu ea şi doi prieteni evlavioşi. Cu lacrimi în ochi, mi-au spus: „Părinte, în ce stare ai ajuns! Cât de mult suferi!” Le-am spus: „Hristos a suferit pentru noi, şi noi trebuie să suferim pentru Hristos. Toată această mizerie şi tot acest întuneric vor trece, în timp ce Biserica va străluci mai departe. Ei se vor ruina, dar cei care cred în Hristos vor trăi şi vor împărăţi...” Mi-au spus că tot satul plângea pentru mine ca să mă întorc. „Întotdeauna ne-a iubit ca un tată”, spuneau ei. „Nu a făcut rău nimănui! El ne este de folos, nu este o

vătămare”.

Sătenii se duseră în dioceza Trikala pentru a afla despre mine. Secretarul le-a spus că, dacă vor cu adevărat să mă vadă din nou, trebuie să semneze o petiţie prin care să declare că toţi vor acest lucru şi că îmi vor garanta viaţa. […]

După câteva zile, gherilele s-au gândit să-mi ofere o funcţie pentru a mă ademeni. Erau conştienţi de popularitatea mea, dar erau şi îndemnaţi de Satana să mă murdărească. Voiau să-mi asigure un cal şi patru gărzi de corp pentru a merge prin sate să propovăduiesc comunismul. Cea mai satanică funcţie!

Au venit în sat şi au anunţat hotărârea. Sătenii s-au enervat. „Ce fel de treabă e asta, spuneţi-ne? Ce aveţi de gând cu preotul, nu-l lăsaţi în pace o dată? îl veţi nenoroci prin această funcţie păgânească…” Am plecat către Arhangheli şi i-am rugat fierbinte, zicându-le: „Ei vor să mă nimicească, dar voi să staţi împotriva tuturor intrigilor lor!”

I-am întâlnit pe cale, iar ei mi-au dat să citesc un ordin scris. Am spus: „Ceea ce spuneţi aici nu pot să fac cu niciun chip. O asemenea treabă are nevoie de un om educat şi experimentat. Şi, oricum, am declarat deschis că vreau să mor ca un preot adevărat şi nu ca un clovn. Nu voi accepta slujba. Fie acum, fie mai târziu, sunt gata să mor pentru Hristos oricând veţi voi!” Tot satul era de partea mea… Au plecat din nou cu mâna goală. Vezi cât de vie e credinţa noastră?

Pe 18 ianuarie 1944 două gherile mi-au adus o înştiinţare de la Ioachim, episcopul Kozaniei, care îmi cerea să mă întâlnesc cu el în dimineaţa următoare la ora opt la Mănăstirea Preasfintei Doamne din Gorbovo. M-am rugat în genunchi toată noaptea Arhanghelilor, cerându-le să-l împiedice pe episcop să ajungă aici. Şi ce minune! Ajungând la întâlnire, mi s-a spus că episcopul se îmbolnăvise şi, prin urmare, nu putuse să vină. Avea o criză de diaree care nu-l lăsa să se mişte niciun metru! Ce binecuvântare de la Domnul! Ce minune au lucrat

Arhanghelii! Cuvintele de mulţumire pe care I le-am adresat lui Dumnezeu la întoarcere nu pot fi descrise. […]

Pentru a mă pedepsi şi a mă face să mă răzgândesc, gherilele mi-au luat toate hainele, astfel că nu mai aveam nimic de schimb. Au trimis de asemenea şi diferiţi preoţi pentru a-i spune preotesei: „În mod sigur el nu este singurul preot care refuză comunismul! Nici noi nu-l vrem! Dar ce putem face? Acum le facem jocul şi, de îndată ce situaţia se mai îndreaptă, pur şi simplu uităm de el!” Preoteasa mă bătea tot timpul la cap, dar eu o ţineam pe a mea: „Nu, nu voi asculta de nimeni!”

În Vinerea Mare, 1944, doi preoţi procomunişti au vizitat un sat din apropiere. Jucau cărţi şi mâncau ouă cu brânză. Femeile din sat au început să strige: „Vai! Ne va bate Dumnezeu! Ia te uită ce fac preoţii într-o zi ca aceasta – Vinerea Mare!” Spuneau: „Acum avem de dat o luptă – nu e timp de astfel de lucruri!” Un alt preot mergea de colo-colo predicând în adunări: „Frontul gherilelor este al lui Hristos, iar membrii frontului sunt Apostolii lui Hristos! Aşa cum mesajul lui Hristos a fost vestit peste tot, tot aşa şi mesajul frontului trebuie auzit până în cel mai îndepărtat cătun!”

Toate acestea m-au făcut să pornesc o nouă luptă. Nu-mi puteam găsi odihna. Numai rugăciunea neîncetată împreună cu acatistele pe care le rosteam regulat îmi dădeau putere şi mângâiere. […]

În februarie 1945, în ajunul lăsatului de sec de carne, comuniştii m-au chemat la ei şi mi-au spus: „Mâine dimineaţă te vom pune pe un cal şi vom merge împreună prin tot satul către Trikala pentru a participa la recrutare”. Am spus: „V-aţi ieşit din minţi? Mâine avem chiar şi o cununie!” „Luăm şi cununia cu noi”, spuseră ei, „E o vreme de mare nevoie!” M-am dus la Arhangheli şi le-am zis: „Nu lăsaţi duşmanul să-şi facă voia! Arătaţi acum o minune! Nu lăsaţi pe nimeni să meargă la recrutare!” Dimineaţă devreme, acei diavoli vicleni au început să bată clopotul şi să cheme pe toţi printr-un megafon ca să

participe la recrutare. Preoteasa veni să-mi spună că aceşti diavoli nu mă vor lăsa să slujesc astăzi! „Ce îngăduie Domnul” – spusei eu. Din biserica Arhanghelilor am coborât spre biserica parohială Sfântul Nicolae. Am vorbit cu ei la modul cel mai amabil. Le-am cerut să mă lase să slujesc. S-au oprit puţin, dar după un timp au început din nou. Le-am cerut să se dea jos din clopotniţă, dar m-au luat în derâdere. Mişcat de o râvnă dumnezeiască, am terminat de zis „Slavă Tatălui...” şi după ce cântăreţul se apucase să citească cei şase Psalmi, am luat în mână un toiag de stejar şi m-am dus la icoana Sfântului Nicolae. „Sfinte Nicolae – spusei – nu auzi ce se întâmplă afară? Nu mă lasă să slujesc! Sfinte Nicolae, tu l-ai lovit odinioară pe Arie. De ce ai făcut un astfel de lucru? Deoarece atunci când Sfântul Spiridon a luat cărămida şi a sfărâmat-o pentru a aduce o dovadă în sprijinul dogmei Sfintei Treimi, cu un foc care se înălţa, cu o apă care curgea şi cu pământul rămas în mâini, vicleanul Arie a spus că era curată magie. În acel moment, Sfinte Nicolae, mişcat de o râvnă dumnezeiască, l-ai lovit pe Arie. Ai fost pus în temniţă pentru aceasta, dar Hristos şi Născătoarea de Dumnezeu te-au adus înapoi, ca pe unul ce avea dreptate... Acum, din partea mea, îi voi lovi pe aceşti diavoli unul câte unul şi-i voi da jos din clopotniţă! Eu le voi da bătaia, dar toată responsabilitatea pentru ceea ce mi se va întâmpla va fi a ta!” Am ieşit afară şi am strigat la ei fără frică să se dea jos. Deveneam tot mai furios când am văzut steagul cu secera şi ciocanul în piaţa satului şi m-am repezit asupra lor, lovindu-i fără milă, unul câte unul. I-am dat pe toţi jos; am spart şi megafonul. Nu prea mi-amintesc ce le-am spus. M-am întors în biserică, am dat slavă Sfântului Nicolae zicând: „Am lovit, Sfinte Nicolae! Situaţia este acum în mâinile tale: nu lăsa pe nimeni să meargă la Trikala!” Minunea a continuat. La recrutare s-au prezentat doar opt oameni. Am stat în biserică şi am săvârşit Liturghia viu şi nevătămat. Dau mărturie cu toată sinceritatea: „Nu mi-au replicat cu niciun cuvânt – harul Sfântului Nicolae şi al Arhanghelilor nu i-a lăsat să facă

nimic! Dacă Dumnezeu este cu noi, cine va sta împotriva noastră?”

Pe 20 octombrie 1945, duminică dimineaţa, la puţin timp după ce am bătut clopotul, trupele de gherilă au încercuit satul. Un detaşament de naţionalişti îşi făcuse tabăra în satul nostru voind să ne distrugă pe toţi. Tocmai intrasem în biserică. Auzind toată agitaţia, mi-am făcut cruce, am cerut ajutorul Sfântului Nicolae şi am fugit rapid. Au tras în mine cu puştile, dar nu m-a atins niciun glonţ. M-am îndreptat către alt sat în care se afla armata naţionalistă. La scurtă vreme după aceea m-au ajuns optsprezece călăreţi. Gloanţele au pătruns prin sutană, dar nu prin mine… M-au înconjurat la aproape cincizeci de metri şi au strigat: „Unde ai de gând să te duci, diavol bărbos, eh?” (M-au înjurat foarte urât.) Mi-am ridicat mâinile către cer şi am strigat din adâncul sufletului: „Arhanghele Mihail, sunt în primejdie, salvează-mă!” Şi iată, mare minune: Arhanghelul Mihail a apărut ca un fulger! Pe şeful lor l-a aruncat jos de pe cal, tăindu-i cu sabia curelele de la şa. Şeful şi-a frânt şira spinării, timp în care ceilalţi zece au îngheţat pe loc. În cele din urmă, unul dintre ei mi-a spus: „Iartă-ne, păstorul nostru, du-te pe calea ta! Ai dobândit păzitori puternici!” „Îţi mulţumesc” – spusei eu. I-am iertat şi m-am rugat lui Dumnezeu să-i lumineze ca să se poată pocăi şi să devină oameni buni. „Întotdeauna să grăiţi adevărul – le spusei eu – şi Dumnezeu să fie ajutorul vostru!”

* * *

Mărturia părintelui Dimitrie nu are nevoie de laude. Şi-a primit deja răsplata de la Hristos. Noi însă avem nevoie să luăm aminte la ea, pentru că multe dintre detaliile tabloului zugrăvit de părintele Dimitrie se pot observa şi în tabloul vieţii de astăzi. Unele apar chiar ca nişte constante în istoria Bisericii creştine, încă din cele mai vechi timpuri. „Frontul gherilelor este al lui Hristos,

iar membrii frontului sunt Apostolii lui Hristos! Aşa cum mesajul lui Hristos a fost vestit peste tot, tot aşa şi mesajul frontului trebuie auzit până în cel mai îndepărtat cătun!” Porunca dată sfinţilor apostoli, de a propovădui Evanghelia în toată lumea, a fost răstălmăcită de către slujitorii diavolului: aceştia au vrut ca mărturia care să cucerească lumea să fie una mincinoasă. Cu câtă putere s-au luptat ereticii să împrăştie rătăcirile lor… Şi iată că apar aceşti noi eretici care unesc Biserica lui Hristos cu un partid politic ai cărui întâi stătători au mucenicit zeci de mii de creştini. Care consideră că idealurile comuniste îşi găsesc ecourile în paginile Evangheliei.

Dacă ideea aceasta nu şi-ar fi găsit susţinători, nu ar fi meritat atenţie. Totuşi, nu numai că oamenii slabi în credinţă s-au lăsat seduşi de ea (de fapt înşelarea lor era previzibilă), ci chiar unii slujitori ai Bisericii au devenit propagatori ai ei. Este adevărat, unii au făcut-o de frică, alţii din dorinţa de a fi sprijiniţi de către comunişti, alţii pentru că nu voiau să iasă în evidenţă rupându-se de poziţia pe care se aflau cei apropiaţi lor. Unii erau conştienţi de faptul că ideologia comunistă e mincinoasă, că nu poate fi legată de adevărul lui Hristos, dar preferau să nu îşi facă publice punctele de vedere.

Mai trăiau prin Grecia şi alţi părinţi mărturisitori, numai că în regiunea în care trăia părintele toţi se lăsaseră ademeniţi de otrava comunistă. Este trist, dar soţia părintelui Dimitrie îi reproşa că este singur, în timp ce toţi ceilalţi clerici reuşiseră ca prin compromisuri mai mici sau mai mari să pactizeze cu comuniştii. Oare nu era mai simplu ca şi părintele Dimitrie să facă acelaşi pas? Şi totuşi, în timp ce atâţia alţii trăiau în nepăsare, părintele Dimitrie simţea cum credinţa sa era supusă marelui examen: „Voi muri pentru Hristos! Nu voi fi niciodată comunist!”

Situaţiile prin care a trecut părintele Dimitrie se vor regăsi în vremurile de pe urmă, când mărturisitorii vor fi atât de puţini încât vor avea impresia că sunt singuri. Părintele Dimitrie, curajos ca un cavaler în faţa unui

balaur, a luptat cu toate puterile sale. Şi a biruit.

Oamenii se mulţumesc să judece păcatele preoţilor şi ale episcopilor, şi duc o viaţă păcătoasă. Ce s-ar fi întâmplat oare dacă părintele, aflând că episcopul Ioachim al Kozaniei îşi trimisese arhimandritul împreună cu alţi cinci ucigaşi ca să îl omoare, s-ar fi lăsat biruit de gândurile drăceşti şi ar fi spus că Dumnezeu a părăsit Biserica? Ce Biserică este aceea în care un ierarh plănuieşte uciderea unui mărturisitor? Cum să fie această Biserică Trupul lui Hristos? Ce părtăşie are o crimă cu sfinţenia?

Evident, niciuna. Dar părintele Dimitrie a trecut cu vederea scăderile ierarhului său, ca şi ale celorlalţi clerici care făcuseră compromisuri cu comuniştii. El şi-a văzut de slujirea sa, fără să se lase influenţat de greşelile altora. Trebuie să luăm aminte însă la faptul că, atunci când duşmanii lui Hristos vor să se dea drept prieteni ai creştinilor, caută să atragă de partea lor preoţi şi episcopi care să le ţină partea. „Îi vezi pe toţi preoţii din jurul tău? Ei sunt cu noi! Avem de partea noastră mari oameni de ştiinţă şi chiar şi un episcop, şi tu crezi încă, omule de nimic, că numai tu poţi face ceva bun?”

Şi iată că adevărul era de partea acestui *om de nimic*, şi nu a puternicilor care se lăsaseră înşelaţi de diavol. Acest *om de nimic* a luptat din toate puterile pentru mărturisirea lui Hristos. Şi, atunci când s-a aflat în faţa morţii, a rostit acele cuvinte care par scoase din vechile scrieri hagiografice despre mucenici: „Sunt pe calea muceniciei mele. Domnul mă cheamă. Fie numele Lui binecuvântat! Voi primi mucenicia pentru Biserică”. Şi atunci, cine era mai puternic, fricoşii care se lepădaseră sau el, care nu se temea de moarte?... Întrebarea nu are nevoie de răspuns. Este ea însăşi un răspuns.

Dacă Biserica ar fi avut numai episcopi care să condamne mărturisitorii la moarte şi numai preoţi asemeni celor care mâncau brânză şi jucau cărţi în acea Vineri din săptămâna Patimilor, porţile iadului ar fi biruit-o. Numai că o Biserică îngenuncheată nu poate fi a lui Hristos. Dar

Biserica a avut cete de mucenici preoţi şi ierarhi. Numai dacă ne uităm la canonizările făcute în ultima vreme de Biserica Rusă, vom găsi destule exemple... Slavă lui Dumnezeu!

Cineva ar putea spune: dar oare de ce părintele Dimitrie a cutezat să îi bată pe comunişti cu toiagul? Oare Hristos nu ne-a învăţat să îi iubim pe vrăjmaşii noştri? Dacă părintele nu avea iubire pentru vrăjmaşi, atunci cum ajunsese la mari măsuri de sfinţenie?

Trebuie să facem o deosebire între duşmanii noştri şi duşmanii lui Hristos. Când duşmanii ne batjocoresc, ne prigonesc, ne defaimă, trebuie să îi iertăm şi să ne rugăm pentru ei. (Părintele Dimitrie chiar l-a ajutat să rămână în viaţă pe unul dintre cei care semnaseră condamnarea lui la moarte şi care după o vreme se afla el însuşi în faţa morţii.) Dar când e vorba de batjocorirea Sfintei Biserici, atunci putem fi fermi în mărturisirea credinţei noastre. Preoţii ortodocşi nu aveau datoria să pună mâna pe arme atunci când prigonitorii îi împiedicau să săvârşească sfintele slujbe. (Biserica nu trebuie transformată în detaşament de gherilă, în care preoţii să fie un soi de *Rambo* locali.) Dar fiecare dintre ei avea datoria să stea împotriva acestor prigonitori, folosindu-se de sabia cuvântului.

Ar fi multe de spus pe marginea mărturiei date de părintele Dimitrie. Chiar numai lupta de durată pe care a dus-o cu soţia sa, care îl îndemna să accepte compromisul cu comuniştii, putea fi descrisă într-un articol întreg. Eu nu încerc însă să fac tâlcuiri pe marginea unui text care are o valoare apropiată de cele din martirologiile Bisericii primare. am încercat doar să surprind anumite idei care m-au frământat citind şi recitind cuvintele părintelui Dimitrie.

Foarte mult m-a impresionat şi faptul că aceeaşi preoteasă, care în tinereţe îl sfătuia să facă lucruri potrivnice lui Dumnezeu, spre sfârşitul vieţii îl ajuta într-un mod aparte pe părintele Dimitrie (care cu o răbdare mucenicească suferea dureri groaznice pe patul de spital):

„Am de partea mea un colaborator – preoteasa – care are grijă de mine şi mă uşurează cu răspunsul *Doamne miluieşte*. Sunt foarte emoţionat de acest lucru, că am pe cineva care-mi stă alături, îndeosebi în rugăciune. Mă întreb, aşa ca nişte neînvăţaţi cum suntem amândoi, dacă această lucrare a noastră este bine plăcută lui Dumnezeu. [...] Treaba merge bine, fără piedici. Cât de bine s-a îndreptat totul cu ajutorul lui Dumnezeu, al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi al Arhanghelilor! Durerea îşi va face treaba ei, eu pe a mea. De îndată ce-mi voi termina rugăciunea cu epitrahilul pe mine, voi lua mătăniile... E o lucrare fără sfârşit... Preoteasa are grijă de mine fără să se plângă. De îndată ce termină de făcut mâncarea, ia mătăniile... Bucurie dumnezeiască, binecuvântarea lui Dumnezeu!”

Să ne ajute şi pe noi bunul Dumnezeu să avem parte de pocăinţa de care a avut parte această preoteasă. Şi, dacă prin viaţa noastră am amărât într-un fel sau altul pe vreunul dintre cei care ne-au sfătuit să ducem o viaţă de rugăciune şi nevoinţă – fie că este vorba de cunoştinţe, soţi, soţii, părinţi, socri sau alte rude, şi fie că este vorba poate chiar de copiii noştri – să încercăm să schimbăm lucrurile. Şi aşa cum preoteasa i-a devenit părintelui din prigonitor sprijinitor, tot aşa să fim şi noi sprijinitori ai celor care se luptă pentru binele Bisericii lui Hristos.

Nu ne este uşor. Ne e greu, da, ne este foarte greu. Dar asta e singura noastră cale de mântuire...

3. Însemnări pe marginea unei cărţi

Citind viaţa părintelui Dimitrie Gagastathis, am fost impresionat de câteva din cuvintele acestui om luminat de Dumnezeu. Le-am copiat şi am scris câteva rânduri pe marginea lor...

Am văzut multe lucruri în viaţa mea, unul dintre ele fiind acela că rugăciunile, canoanele şi dumnezeieştile Liturghii i-au făcut pe mulţi să se întoarcă în staulul

Bisericii.

Ne plângem că lumea se îndepărtează de Biserică. Asistăm neputincioşi la această apostazie, şi ne supărăm că cercul se strânge din ce în ce mai tare în jurul nostru. Ce e de făcut? Părintele Dimitrie arată clar: rugăciunea este o lucrare prin care putem să îi ajutăm pe ceilalţi. Nu se întorc ceilalţi spre Dumnezeu? Poate că nu ne-am rugat lui Dumnezeu destul pentru ei. Nu se întorc ceilalţi spre Dumnezeu? Poate că nu am ştiut să îl mărturisim pe Dumnezeu în faţa lor, prin cuvintele şi mai ales prin faptele noastre…

Când prelaţii altor biserici au venit în Trikala, la început m-am dus doar să-i văd, dar apoi mi-am zis: „Părinte Dimitrie, pleacă imediat de aici şi nici măcar nu privi înapoi…”. Nu trebuie să-i acceptăm. Urmez acest principiu de mulţi ani. A fost cam nepoliticos din partea mea. Dar e mai bine să te pui bine cu Dumnezeu decât cu oamenii…

În relaţia cu „preoţii” celorlalte confesiuni, părintele Dimitrie a avut o poziţie nepoliticoasă. Dacă ar fi trăit astăzi, ar fi fost etichetat drept fundamentalist sau extremist. De ce s-a purtat aşa acest om a cărui inimă era plină de dragoste pentru toată făptura, a cărui inimă îi cuprindea până şi pe cei care îi doreau moartea? Răspunsul nu e deloc original. Îl găsim mărturisit de atâtea ori atât de marii sfinţi ai Bisericii, cât şi de cuvioşii vremurilor noastre: decât să îl superi pe Dumnezeu, e mai bine să îi superi pe oamenii care nu îl cunosc pe Dumnezeu. Şi, crezând că slujesc adevărului, de fapt sunt amăgiţi de minciună… Lipsa de politeţe a părintelui Dimitrie trebuie deci înţeleasă ca o virtute…

Este cumplit. Oamenii de aici au părăsit biserica, ducându-se în duminici să lucreze la câmp – să adune bumbac… Câmpiile sunt pline, iar bisericile sunt goale. Umblă după aur [în gr. chrisos] şi nu după Hristos.

Câte duminici am pierdut până acum în deşertăciuni?

… Suntem ca fariseii care înţelegeau legea după cum le convenea. Şi ce facem acum? Nu vorbesc despre cei care muncesc duminicile, pentru că dacă ar fugi la biserică, ar fi concediaţi. (Pe aceştia parcă dinadins diavolul îi împiedică să îşi găsească un alt loc de muncă; deşi, la drept vorbind, mulţi dintre aceşti creştini acceptă serviciile la care lucrează şi duminicile nu pentru că altfel le-ar muri copiii de foame sau pentru că nu ar avea cum să se întreţină, ci pentru că de fapt iubesc mai mult un gram de aur decât un moment de rugăciune…).

Fugim de muncă duminica, nu cumva să îl supărăm pe Dumnezeu, şi, după ce venim de la biserică, deschidem televizorul şi ne pierdem timpul „odihnindu-ne”. Vedem şi lucruri care ne smintesc, vedem şi imagini păcătoase, dar ne mândrim că nu muncim. Nu cumva stând la televizor şi privind deşertăciuni suntem asemenea celor care mergeau la cules de bumbac? Sau poate că faţă de noi aceştia sunt virtuoşi…

În timpul Postului Mare, inspectorul şcolar din districtul nostru ne-a vizitat satul, iar preotul din sat a fript un miel pentru a-i mulţumi cumva. Iată cum dărâmăm Biserica. El a zis aşa: „Mulţumeşte şi mănâncă!” Dumnezeu să aibă milă de noi…

Am auzit şi fapte mult mai smintitoare prin care anumiţi slujitori ai altarului au încercat să facă pe placul stăpânitorilor lumii acesteia – „pentru a le mulţumi cumva”… Am auzit şi pe mulţi luându-le apărarea, pe motiv că e greu să mai reziști astăzi fără să faci compromisuri. Şi e mai bine să faci un compromis mai mic decât unul mai mare. O astfel de perspectivă exclude însă faptul că Dumnezeu ne dă posibilitatea să ne purtăm creştineşte oricât de mari ar fi ispitele din faţa noastră. Şi, excluzând această perspectivă, dărâmăm Biserica. Fie că vrem, fie că nu…

Îmi cereţi să vă însoţesc în excursie. Problema e câţi din ei vor fi pelerini şi câţi vor fi turişti şi spectatori – se

poate ca cele de pe urmă... să se facă mai rele ca cele dintâi (Matei 12, 45) ... Femeile fumează, au buzele rujate etc... Cu astfel de oameni eu nu merg.

Dacă preoţii care organizează pelerinaje ar pune condiţii morale celor care au intenţia de a merge împreună cu ei, atunci grupurile de pelerini ar fi mult mai mici. Oare faptul că unele femei fumează şi se rujează este suficient pentru ca un părinte de talia părintelui Dimitrie să refuze să ia parte la un pelerinaj alături de ele? Cine este el ca să îi judece pe alţii?

Şi totuşi... sunt multe grupuri de pelerini care vin prin mănăstiri şi produc sminteală (şi dacă nu ar mai fi atâţia „pelerini" care să le smintească pe maici sau închinătoare necuviincioase care să îi smintească pe călugări, nu ar mai fi tot atâta cădere prin mănăstiri...); preotul care îşi asumă riscul de a le însoţi se face părtaş păcatului lor. Şi ce e de făcut? Să meargă în pelerinaje numai oameni sfinţi? Nu, în niciun caz. Dar cei care merg în pelerinaje să fie conştienţi de faptul că, aşa cum împărtăşania le este spre osândă celor care o primesc fără să se pocăiască, la fel şi un pelerinaj le poate fi spre osândă celor care batjocoresc „cetăţile lui Dumnezeu"...

De altfel, Sfântul Ioan Maximovici nici nu le lăsa pe femeile rujate să sărute icoanele. Câtă vreme o femeie vine la biserică pregătită să atragă privirile bărbaţilor, ce legătură are ea cu Maica Domnului, Pururea Fecioara? Iar dacă vine ca să îl afle pe Dumnezeu, de ce se găteşte într-un fel în care nu Îi place Domnului?

Tinerii, fete şi băieţi, au luat-o razna şi astfel nu vor putea nici să audă, nici să vadă, în vreme ce nimeni nu se osteneşte să-i oprească. Şi totuşi, cum ar putea s-o facă cineva, când şi cei mari merg spre mai rău?...

„Tineretul păcătuieşte... Vai de el..." – spunem, de multe ori, pentru că este uşor să aruncăm cu pietre în cei care fac păcate pe care noi nu le-am făcut (sau poate am şi uitat că le-am făcut). Şi este şi mai uşor să aruncăm cu pietre în cei care fac păcate pe care şi noi le-am face, dacă

am avea prilejul… Problema mare este că în loc să ne ostenim să îi oprim, nu facem altceva decât să fim martori ai căderii lor. Fără să ne dăm seama că prin lipsa noastră de dragoste suntem părtaşi păcatelor lor. Şi, mai mult încă: cei care ar trebui să le ofere tinerilor pilde de virtute de multe ori le oferă pilde de făţărnicie, de egoism, de răutate, de orice, numai de virtute nu. Uneori cei mari sunt chiar mai păcătoşi decât tinerii pe care îi judecă. Şi atunci, cum să se ridice tinerii?…

Numai harul dumnezeiesc mă va ajuta. Trebuie să rămân ţintuit la pat – nu e uşor să faci aur! Nu vreau să supăr niciun sfânt – pur şi simplu nu am dreptul. N-au suferit ei destul, Sfântul Gheorghe, Sfântul Dimitrie şi ceilalţi? Nici pe Dumnezeu nu-L mai rog să mă vindece. Iubitul meu Arhanghel m-a asigurat de aceasta spunându-mi: „Părinte Dimitrie, eu sunt cel ce te-am apărat şi te-am ajutat întotdeauna. Dar acum nu te mai pot ajuta…” „Mulţumesc, copilul meu – am spus eu –, ştiu că nu putem continua prin a cere amânări la nesfârşit”.

Oare noi vom ajunge să avem atâta credinţă? Ne place să spunem că suntem creştini, dar când suntem pironiţi pe crucea durerii, fie în necazuri, boală sau din alte motive, cârtim. Şi aşa pierdem cununa…

Atât clerul, cât şi oamenii de astăzi şi-au pierdut duhovnicia. Vorbesc neîncetat despre chestiuni materiale şi politice.

Diferiţi oameni care ocupă poziţii sociale înalte vorbesc despre faptul că astăzi Ortodoxia ar trebui să sufere un „aggiornamento”, să iasă din închistare şi să îşi mai strunjească punctul de vedere. Episcopii, clericii şi mirenii care evadează din închistarea dogmatică a Bisericii sunt priviţi ca oameni model, care exprimă noua sfinţenie, varianta modernistă a sfinţeniei. Ce atâta preocupare pentru dobândirea raiului, când problemele politice sunt mult mai aproape de noi? Ce atâta luptă pentru sfinţirea sufletului, când în loc de nevoinţă iubim lenevia, în loc de

ascultare de Dumnezeu iubim libertatea pătimaşă?

Oamenii, fie ei clerici sau mireni, vorbesc despre subiectele pe care le macină în minţile şi în inimile lor. Nu e de mirare atunci că sfinţenia lor e îndoielnică. Totuşi, cine poate să îi judece? Numai Dumnezeu, sau sfinţii prin care vorbeşte Dumnezeu. Şi părintele Dimitrie Gagastathis este un astfel de glas binecuvântat. Dar glasul său nu a fost pe placul multora dintre cei care se simţeau mustraţi de el…

Vorbind despre părintele Dimitrie, cunoscutul stareţ athonit Emilian – de la Sfânta Mănăstire Simonos Petras – întreba retoric: „să mai pomenim oare şi miile de prilejuri de mucenicie şi prigoniri prin care a trecut?… Chiar şi mâinile preoţilor cu care obişnuia să liturghisească erau gata să-i ia viaţa”. De ce? Pentru că el nu voia să amestece lumina lui Hristos cu întunericul minciunii, curăţia virtuţii cu murdăria compromisurilor.

(Părintele nu susţinea ideea eretică potrivit căreia, pentru păcatele lor, clericii îşi pierd puterea de a săvârşi Sfintele Taine. Ci spunea că, deşi au acest har, nu se poartă cu vrednicia cuvenită. Şi atunci darul, în loc să îi învrednicească de cunună, îi învredniceşte de osândă…)

Să ţinem minte verdictul părintelui: „ne-am pierdut duhovnicia…”

* * *

Suntem slabi, suntem neputincioşi, suntem… Cum suntem? Aşa cum vrem să fim. Nu suntem predestinaţi nici să fim laşi, nici să fim păcătoşi, nici să fim răi. Dimpotrivă, Dumnezeu ne trimite harul Său pentru a duce o viaţă de sfinţenie. Lupta e grea, desigur. Dar şi robii lui Hristos sunt puternici. Părintele Dimitrie ne vorbeşte şi ne cere să fim eroi ai lui Hristos, mai eroi decât eroii din filme, decât eroii din romane, decât eroii din cărţile de istorie. Să fim eroi, aşa cum a fost şi părintele Dimitrie. Să fim urmaşi ai păstorului David, care l-a biruit pe Goliat. Pentru că, ne place sau nu, din ce în ce mai mulţi urmaşi ai lui Goliat se

arată la orizont. Şi trebuie să le stea cineva împotrivă…

Despre viaţa părintelui Constantin.
„Calul lui Dumnezeu”.

Rândurile de mai jos sunt o încercare de răspuns la întrebarea: „Ce să fac ca să nu mă mai tulbur când sunt date în vileag anumite căderi ale preoţilor?”

Este omeneşte să judecăm. Parcă ne stă în sânge să îi judecăm pe ceilalţi. Dar, chiar dacă este omeneşte, nu este creştineşte. Cu toate acestea, unii oameni cad în patima judecării.

Atunci când cei judecaţi sunt preoţii, căderea este mai mare. Pentru că diavolul se luptă din răsputeri să îi convingă pe creştini să păcătuiască, amăgindu-i cu ideea că au dispărut oamenii cu viaţă curată, şoptindu-le că, dacă păstorii înşişi au abandonat războiul duhovnicesc, păstoriţii trebuie să se predea. Pentru a-i convinge să cedeze, diavolii nu se sfiesc să se folosească şi de profeţiile anumitor sfinţi şi cuvioşi conform cărora, în vremurile de pe urmă, mulţi păstori îşi vor smintiturma.

Nu încerc să pun la îndoială aceste profeţii. Dar caut să văd de ce anume au fost rostite. Niciodată robii lui Dumnezeu nu au profeţit ceva pentru ca, prin profeţiile lor, să facă rău Bisericii. În cazul asupra căruia ne-am oprit, ei nu au profeţit ca să îi sperie pe creştinii care vor trăi în vremurile de pe urmă şi nici ca să îi înfricoşeze pe preoţii din acele vremuri, împingându-i în prăpastia deznădejdii.

Dumnezeu le-a descoperit unor cuvioşi faptul că la sfârşitul vremurilor credinţa se va împuţina şi în rândul slujitorilor altarului tocmai pentru a-i pregăti sufleteşte pe creştinii din acele vremuri să nu se sminteasca de căderile preoţilor, ci, oricât de tare ar cădea aceia, ei să rămână tari în credinţă.

Repet încă o dată ideea că profeţiile legate de scăderile duhovniceşti ale clericilor din vremurile de pe urmă au fost făcute pentru întărirea duhovnicească a

creştinilor din acele vremuri, nu pentru înspăimântarea lor.

Este lesne de înţeles că procesul de slăbire a vieţuirii duhovniceşti este un proces de durată, fie că este vorba de clerici, fie că este vorba de mireni. Şi este lesne de înţeles că, în fiecare dintre etapele intermediare, adierea pierzaniei se va putea simţi din ce în ce mai clar (variaţiile în sens contrar fiind nesemnificative). Cu cât sfârşitul lumii va fi mai aproape, cu atât sminteala va fi mai mare.

Diavolul va profita din ce în ce mai mult de faptul că slăbiciunile preoţilor sunt un motiv de sminteală. De aceea, pentru a-i îndepărta pe oameni de Biserică, va amesteca anumite fapte adevărate cu minciuni bine ticluite.

Oamenii nu trebuie să se lase smintiţi. Ei trebuie să ştie că, până la sfârşitul lumii, sfinţii nu vor lipsi din Biserică. Deşi se vor găsi din ce în ce mai greu păstori duhovniceşti, totuşi, cine va vrea să găsească povăţuire va găsi.

La întrebarea „Ce să fac ca să nu mă mai tulbur când sunt date în vileag anumite căderi ale preoţilor?” există mai multe răspunsuri. Unul dintre ele este acesta: cu cât diavolul îţi aduce înaintea ochilor sau a minţii sminteli mai mari, cu atât să cauţi să îţi îndrepţi atenţia spre robii adevăraţi ai lui Dumnezeu.

Cu cât sunt mai defăimaţi monahii şi ieromonahii, cu atât mă gândesc mai mult la părintele Sofronie de la Essex, la părintele Filothei Zervakos, la părintele Iustin Popovici, la părintele Paisie Olaru şi la părintele Paisie Aghioritul, la părintele Benedict Ghiuş sau la părintele Serafim Rose. Numele lor au intrat în inima mea nu numai pentru că îi pomenesc la rugăciune, ci mai ales pentru că, într-un fel sau altul, mi-au înfrumuseţat viaţa, mi-au hrănit inima.

Acelaşi lucru se întâmplă şi când presa face reclamă anumitor căderi (reale sau nu, nu am de unde şti) ale preoţilor de mir: mă gândesc imediat la părinţii mai deosebiţi pe care i-am cunoscut, la cei despre care am citit sau despre care am auzit vorbindu-se.

Ştim că învăţătura Bisericii este clară: oricât de păcătos ar fi un preot, câtă vreme nu este eretic, are puterea de a săvârşi Sfintele Taine. Nu încerc să mai adaug alte motive pentru care nu trebuie să fie judecaţi preoţii. Dar încerc să îţi întind o mână de ajutor, tocmai pentru că îmi dau seama cât de greu este uneori să nu cazi în păcatul judecării clericilor.

Tocmai de aceea îţi voi reproduce câteva rânduri dintr-o minunată viaţă de sfânt (care nu a fost canonizat), din viaţa unui părinte care a trăit în România secolului trecut: părintele Constantin Gheorghiu. Iată câteva pasaje din cartea *Tatăl meu, preotul care s-a urcat la cer*, scrisă de părintele Virgil Gheorghiu, fiul părintelui Constantin:

„Cu timpul mi-am explicat de ce anume în ochii tatălui meu era mai degrabă o icoană – adică o făptură cerească – decât un locuitor al pământului.

Explicaţia era foarte simplă. Toată lumea ştie că slujitorii desăvârşiţi, servitorii autentici, cei care slujesc în locuinţele împărăteşti şi trăiesc tot timpul în intimitatea marilor domni, sfârşesc prin a-i imita. După un anume timp, toţi valeţii castelelor şi ai marilor case princiare imită vocea, intonaţia, cuvintele, gesturile şi obiceiurile stăpânilor lor. Orice servitor credincios ajunge în chip automat, chiar fără să vrea, un imitator al stăpânului său. În toate. Un servitor fidel se identifică până-acolo cu stăpânul său, încât devine umbra lui, semănându-i în toate şi urmându-l pretutindeni.

E ceea ce s-a întâmplat şi cu sărmanul meu tată, slujitorul credincios al lui Dumnezeu. Privirea sa îngerească, glasul său ceresc şi dulce, mersul său imaterial, ca un zbor de îngeri, toate aceste lucruri făceau din el mai degrabă o făptură cerească decât pământească, pentru că acestea sunt însuşirile lui Dumnezeu. Ale Stăpânului său. Căci tatăl meu îşi petrecea toată ziua împreună cu Stăpânul său. Tatăl meu se deştepta în prezenţa lui Dumnezeu, se culca în prezenţa lui Dumnezeu. Mânca în prezenţa lui Dumnezeu. Nu avea pe pământ o altă grijă decât să slujească Stăpânului său. Nu avea

problemele sale, părerile lui, treburile sale. N-avea decât părerile lui Dumnezeu, gândurile lui Dumnezeu, şi nu lucra decât ceea ce Dumnezeu îi poruncea să facă. Era ceva normal. Niciun servitor credincios nu are ocupaţii personale; lucrează doar pentru stăpânul său. [...]

Tatăl meu fiind născut slujitor în cer, şi toţi înaintaşii săi fiind slujitori în cer rezidiţi pe pământ – în Biserică –, era cât se poate de firesc ca ei să uite puţin câte puţin felul de a fi al pământului şi să adopte felul de a fi, limba şi obiceiurile cerului. Tatăl meu şi toţi strămoşii săi erau mereu îmbrăcaţi în ţinută de serviciu. Aveau de asemenea obiceiurile, limba, gesturile slujirii lor. Se comportau în toată vremea exact aşa cum se comportau când se aflau în faţa Stăpânului lor, în locuinţa Acestuia, în lăcaşul sfânt, adică în cer. Tatăl meu imita – cum este firesc pentru orice om – nu numai pe Stăpânul său, care e Dumnezeu, dar şi pe împreună-slujitorii săi, care sunt arhanghelii, îngerii, heruvimii, serafimii, sfinţii, mucenicii, mărturisitorii, dascălii Bisericii, şi prorocii. Toată vremea era împreună cu ei."[9]

Nu cred că există vreun creştin ortodox a cărui inimă să nu fie pătrunsă de emoţie la citirea unei asemenea mărturii...

Când diavolul încearcă să ne sminteasca, zăpăcindu-ne cu diferite căderi ale clericilor, ar fi bine să ne aducem aminte că, nu departe de vremea noastră, a trăit ca un sfânt părintele Constantin Gheorghiu.

Când am citit pentru prima dată cartea despre el, mi s-a părut că citesc din Evanghelie. Mi s-a părut că lumea în care se mişca şi pe care o respira părintele Constantin e o lume diferită de cea în care trăiesc eu: parcă aş fi citit despre o altă civilizaţie, parcă nu aş fi citit despre oameni ca mine. Asta pentru că părintele Constantin a răspuns la chemarea Evangheliei cu toată fiinţa sa.

Una dintre cele mai frumoase idei pe care le-am aflat de la părintele Iustin Popovici este că fiecare dintre Vieţile

---

9 Părintele Virgil Gheorghiu, *Tatăl meu, preotul care s-a urcat la* cer, Editura Deisis, Sibiu, 1998, pp. 26-29.

Sfinţilor este de fapt o viaţă a lui Hristos, că atât de mult trăieşte Hristos în sfinţi, încât fiecare viaţă de sfânt este o Evanghelie.

Citind viaţa părintelui Constantin, am simţit aceasta. Părintele Iustin Popovici prezentase teoria. Pentru mine, citirea vieţii părintelui Constantin a fost cea mai clară întrupare a acestei teorii, a fost prilejul de a simţi ceea ce am aflat expus în scrierile avvei Iustin.

„«Eu sunt calul lui Iisus Hristos. Dumnezeu încalecă pe mine ca pe un cal...». Era chiar aşa. Nu era un cuvânt de râs, cum credeam noi când eram mici. Tatăl meu ducea Trupul şi Sângele lui Dumnezeu aşa cum un cal îşi duce cavalerul. Pretutindeni. Zi şi noapte. Dumnezeu mergea călare pe umerii tatălui meu, tot timpul, până în adâncul pădurilor negre de brad şi până în inima tăcută a munţilor sălbatici.”[10]

Despre îndumnezeirea omului s-au scris sute de studii şi articole, dar puţine dintre ele au fost în stare să surprindă atât de frumos unirea omului cu Dumnezeu cum a făcut-o părintele Constantin, „calul lui Dumnezeu”, prin aceste cuvinte simple...

„Dar Dumnezeu pătrunde în inima omului, nu este ca un călăreţ care mână calul”, ar putea spune un teolog cu studii înalte, intrigat de atâta simplitate. Şi, plin de râvnă, ar putea conchide că ideea părintelui Constantin vădeşte o influenţă apuseană şi că nu surprinde învăţătura ortodoxă despre îndumnezeire.

Părintele Constantin trăia îndumnezeirea. Fără ca părintele să fie meşter în expresii teologice, prin smerenia sa covârşea lipsa studiilor şi a diplomelor.

Să fii calul lui Dumnezeu... Iată ce este preotul...

Asumându-şi rolul smerit de cal al Domnului, părintele trăia de fapt ca un altar viu, ca o masă de jertfă. Smerenia sa era dovada sfinţeniei sale. Prin faptul că înţelegea că este chemat să fie unul dintre caii Domnului, părintele înţelegea că voia lui trebuie să nu fie alta decât aceea de a face voia lui Dumnezeu.

---

10 Idem, p. 100.

Văzându-l cum se nevoieşte neîncetat din dragoste de Dumnezeu şi de oameni, fiul său i-a reproşat:

— „«Fiii şi fiicele tale în Hristos nu te iubesc, i-am spus eu tatălui meu, văzându-l frânt de oboseală. De-abia te-ai întors acasă, şi vin să te cheme din nou. De-abia te-ai culcat, că ei sosesc. Te trezesc, te fac să pleci tot timpul, la orice oră, şi te fac să mergi ore în şir pe jos, în urma lor care merg pe cal. Te poartă departe, fără încetare, în noapte, în ploaie, în ceaţă şi în zăpadă. Credincioşii tăi te iubesc mai puţin decât îşi iubesc animalele. Căci niciodată nu cer animalelor lor să ducă poverile pe care le cer părintelui lor, preotului lor. De ce nu le este milă de tine? De ce nu te cruţă deloc?»

— «Cruţaţi sunt oamenii, animalele, lucrurile, nu şi preotul, a răspuns tatăl meu. Ar fi un lucru prostesc, fără rost şi chiar necucernic să fie cruţat. Orice creştin care bate la poarta unui preot, bate aievea la poarta lui Dumnezeu. Căci preotul este *asemenea Fiului lui Dumnezeu*. Şi nici unui credincios nu-i poate trece prin minte gândul lipsit de cucernicie că Dumnezeu este ostenit, că Dumnezeu doarme, că îl dor picioarele şi Îi este foame. Lui Dumnezeu I se poate cere totul, la orice oră şi fără a bate la poartă».

— «Totuşi, un preot este un om!» – am spus eu.

— «Nu! – a răspuns tatăl meu. Un preot nu mai e un om; ci jertfa unui om adăugată celei a lui Dumnezeu. Aceasta este preoţia».

Era un răspuns frumos. Sublim. Am roşit de plăcere. Dar am adăugat: «Dar ai şi tu nevoie de câteva ore de odihnă».

— «Nu, a răspuns tatăl meu. Nu eşti preot aşa cum eşti muncitor, funcţionar sau meşteşugar. Nu eşti preot pentru a face ore de birou, cu pauze, cu zile de vacanţă. Eşti preot în permanenţă. Neîntrerupt. Fără odihnă. Fără niciun răgaz. Zi şi noapte. Şi aşa cum te poţi adresa lui Dumnezeu oricând, la orice oră din zi sau din noapte, şi pentru orice cerere, fără teama de a deranja, tot aşa trebuie să poţi veni oricând şi pentru orice motiv la

preot…».”[11]

„O, dacă ar fi aşa toţi preoţii, ce bine ar fi…” – m-am gândit când am citit această mărturie. Dar este bine că sunt câţiva, oricât de puţini ar fi. Ei ne arată că Evanghelia nu minte, că oamenii îl pot dobândi în inimile lor pe Dumnezeu.

Văzându-l răstignit pe crucea dragostei de aproapele, fiul său l-a întrebat:

— „Te iubesc atât de mult! Şi tocmai am descoperit că eşti tatăl întregului sat, am spus. Lacrimile mi-au secat. Dar m-au năpădit alte lacrimi. Spune-mi, de ce eşti tatăl întregii lumi? Mi-ar fi plăcut atât de mult să am şi eu un tată doar al meu! Numai al meu!… Ca şi ceilalţi copii. De ce nu eşti numai tatăl meu?

— Sunt tatăl tuturor pentru că sunt preot, a răspuns tatăl meu.”[12]

Iată o altă definiţie, şi mai frumoasă, a preotului: preotul este tatăl tuturor celor pe care îi păstoreşte.

Este adevărat că această definiţie nu prezintă nimic nou, nimic spectaculos. Ar putea fi considerată chiar banală.

Ar putea fi banală dacă ar fi doar o definiţie. Dar vorbele părintelui erau mai mult decât o definiţie: erau un rezumat al unei vieţi răstignite. Părintele Constantin şi-a pus sufletul pentru păstoriţii săi.

Îţi mai reproduc un singur pasaj, care mi se pare tulburător, şi care te va ajuta să înţelegi cât de grea era crucea părintelui Constantin.

Oamenii s-au obişnuit să considere preoţia ca pe o meserie aducătoare de bani, ca o sursă sigură şi constantă de venituri. Ei trec cu vederea faptul că au existat şi încă mai există preoţi care de-abia au cu ce îşi întreţine familia.

Părintele Constantin a fost unul dintre aceştia. Dacă ar fi fost un preot cu o situaţie materială bună, unii ar fi putut spune că, deoarece părintele nu avea griji lumeşti, şi-a putut îndrepta atenţia numai spre cele sfinte.

---

11 Idem, pp.100-101.

12 Idem, pp. 40-41.

Era atât de sărac încât cei şase copii ai săi aveau un singur palton, pe care îl purtau cu schimbul. Aveau aceeaşi pereche de încălţări şi doar una sau două căciuli.

O astfel de situaţie este destul de greu de imaginat. Mulţi dintre cei care se plâng că Dumnezeu nu le poartă de grijă trăiesc mult mai bine şi mai comod decât familia părintelui Constantin.

Dar sărăcia nu l-a îngenuncheat pe părinte, aşa cum nu i-a îngenuncheat nici pe copiii săi.

„Pentru ca noi, copiii, să nu fim apăsaţi de sărăcia noastră, de mizeria noastră, de foamea noastră, şi să nu avem un sentiment de inferioritate faţă de ceilalţi copii care puteau să mănânce şi aveau căciuli, ciorapi şi paltoane, şi să rămânem blânzi şi buni şi îngăduitori şi senini în grozava noastră durere şi în înspăimântătoarea noastră sărăcie, mama preoteasă, cinstita noastră mamă – preoteasa – ne citea în fiecare zi istoria lui Iov. Era un leac foarte eficace, instantaneu, pentru toate mizeriile şi pentru toate suferinţele.

Pentru toate durerile, mama preoteasă ne citea suferinţele lui Iov. De două ori pe zi, de trei ori pe zi, de cinci ori pe zi. În toate zilele. Şi astfel Iov suferea împreună cu noi. Şi noi împreună cu el. Iar noi ne comparam suferinţele cu cele ale acestui om sfânt. Îl cunoşteam pe Iov mai bine decât pe orice fiinţă de pe pământ şi din cer. Iov a locuit cu noi, în casa parohială, în tot acest timp. Făcea parte din familia noastră. Noi l-am primit, iar el sălăşluia împreună cu noi. Căci Iov era asemenea nouă. Noi eram rudele lui. El era din sângele nostru, din sângele celor încercaţi de toate durerile pământului. Din pricina acestei convieţuiri cu Iov, chiar şi astăzi, când îi aud numele, sau când îl văd scris undeva, mă bucur ca şi cum aş auzi numele surorilor sau al fratelui meu, ori al vreunei rude foarte apropiate care vine din satul nostru…”[13]

Nu mi-a fost dat să citesc multe rânduri la fel de profunde despre legătura dintre oameni şi sfinţi… Ele nu

13 Idem, pp. 88-89.

sunt doar rodul minţii luminate a părintelui Virgil Gheorghiu, şi nu sunt rodul unei cugetări filosofice.

Chiar dacă părintele Virgil şi-a folosit cu pricepere talanţii primiţi de la Dumnezeu pentru a descrie imaginile din copilăria sa ca în file de poveste, rândurile sale nu prezintă o teorie interesantă care pleacă de la o experienţă, ci prezintă experienţa însăşi.

Din prietenia dintre Dreptul Iov şi aceste „rude” ale sale – familia părintelui Constantin – putem înţelege că această prietenie s-a datorat în cea mai mare măsură sfinţeniei părintelui.

Fără să fie un dascăl al rugăciunii lui Iisus, fără să fie un făcător de minuni, părintele Constantin a fost sfânt prin faptul că a trăit Ortodoxia cu toată fiinţa sa. În timp ce copiii săi erau apăsaţi de crucea sărăciei, el i-a învăţat să privească sărăcia ca pe o cruce, şi să o poarte cu demnitate.

Astfel, sărăcia – care multora le-a fost prilej de pierzare – pentru copiii părintelui Constantin a fost prilej de cunoaştere a lui Dumnezeu şi de împrietenire cu sfinţii.

Aş putea să îţi scriu mai multe despre părintele, dar rândurile mele nu au acelaşi farmec ca cele ale fiului său. Parfumul s-ar mai risipi dacă aş încerca să îţi repovestesc cele relatate de părintele Virgil. Îţi recomand din toată inima să citeşti cartea pe care a scris-o despre tatăl său.

În acest mod am încercat să îţi răspund la întrebarea: „Ce să fac ca să nu mă mai tulbur când sunt date în vileag căderi ale preoţilor?”

Caută să citeşti cât mai multe vieţi de preoţi sfinţi. Şi caută să îi cunoşti pe părinţii care duc viaţă sfântă în zilele noastre.

Cred că e de prisos să îţi spun că, oricât de mult s-ar schimba lumea, poruncile lui Hristos nu se schimbă. Să încercăm să nu judecăm, ca să nu fim judecaţi…

Gânduri despre Crucea preotesei…

„Sfinţii Mucenici Marchian şi Nicandru erau târâţi de

prigonitori spre locul de osândă. Soţia lui Marchian îi urma cu băieţelul în braţe, strigând după ei:

— «De ce mi-ai spus să nu mă tem pentru viitorul tău când am venit la voi în temniţă?»

Dar Marchian, înfrânându-şi simţămintele, i-a răspuns:

— «Nu te apropia de mine».

Cu mintea rătăcită de durere, ea alerga şi-l trăgea de mantie şi, punându-i copilul la picioare, striga:

— «Bărbate, de nu ţi-e milă de mine, uită-te la bietul copil, la drăgălaşul prunc! Nu face din mine o văduvă şi din el un orfan cu încăpăţânarea ta!»

Marchian îi ruga pe cei din jur să o dea de-o parte, zicând:

— «Vă rog, despărţiţi-ne, ca să-mi plinesc mucenicia!»

Atunci un creştin pe nume Zotic l-a prins de mână şi i-a spus:

— «Fii curajos, omule, şi luptă lupta cea bună, şi dobândeşte-ţi cununa!»

Marchian a răspuns:

— «Lasă-mi mâna şi ia-o pe cea a soţiei mele şi, trăgând-o înapoi, adu-i mângâiere. Ia pruncul de la picioarele mele şi pune-i-l în braţe, şi ţine-o departe până se va sfârşi totul. Nu trebuie să mă vadă murind».

Apoi mucenicul şi-a luat copilaşul în braţe şi, privind către cer, l-a blagoslovit zicând:

— «Doamne, Dumnezeule Atotputernic, ia acest copil întru grija Ta deosebi».

Biata femeie a fost luată cu mare greutate. Fără îndoială, această încercare a fost mai grea pentru Marchian decât chinurile morţii.”[14]

* * *

„Nu te teme soţul meu, nu-ţi pierde curajul în faţa

14 David şi Mary Ford, *Căsătoria, cale spre sfinţenie – Vieţile Sfinţilor căsătoriţi*, Editura Sophia, Bucureşti, 2001, p. 252.

morţii. Stai tare în credinţa lui Hristos. Căci paharul morţii ţine doar o clipită, după care te vei veseli împreună cu mucenicii lui Hristos. Şi eu voi fi fericită, căci voi fi soţie de mucenic...”[15] Cu aceste cuvinte a fost încurajat de către soţia sa Sfântul Nou Mucenic Pavel Rusul, care a primit mucenicia de la musulmanii hulitori de Dumnezeu.

* * *

Doi sfinţi mucenici, două feluri de soţii. Am început acest scurt articol despre rolul preoteselor citând fragmente din Vieţile Sfinţilor din două motive: primul este că preoţia e, sau mai bine zis ar trebui să fie, o mucenicie nesângeroasă, cu timp şi fără timp, pentru slujirea oilor cuvântătoare al căror păstor este preotul. (Şi că orice preoteasă ar trebui să înţeleagă că este soţie de mucenic.)

Al doilea motiv pentru care am arătat cât de diferite pot fi atitudinile soţiilor de mucenici este că prăpastia dintre ele reflectă cât se poate de bine raportul dintre preotesele vrednice şi cele nevrednice.

Nu ştiu să existe vreo carte despre rolul şi valoarea preoteselor. Prin articolul de faţă încerc să schiţez câteva idei, fără a avea în minte o altă finalitate decât nădejdea că, dacă printre cititori se vor număra şi câteva preotese, acestea vor înţelege cât de importantă este chemarea lor şi vor căuta să înţeleagă cât mai bine cum trebuie să se pregătească pentru a-L sluji pe Dumnezeu.

De obicei sfaturile sunt date de către cei înţelepţi celor mai puţin înţelepţi. Dar cei cu adevărat înţelepţi nu se simt jigniţi nici dacă primesc sfaturi de la cei mai puţin înţelepţi decât ei. De aceea nădăjduiesc ca rândurile mele să nu fie citite cu un aer de superioritate de către preotesele cărora mă adresez. Scriu mai ales pentru faptul că, terminând Facultatea de Teologie, mulţi dintre colegii mei au devenit preoţi; soţiile lor sunt acum preotese. În urma discuţiilor pe care le-am avut cu unii dintre colegi atât înainte, cât şi după nunta lor, observam împreună că

15 Idem, p. 225.

în zilele noastre foarte mulţi preoţi sunt traşi înapoi de către soţiile lor, că focul râvnei unor slujitori ai altarului este aproape stins după ani de zile de căsnicie.

Poate vor fi şi vreunii creştini care se vor folosi de acest articol, căci, înţelegând cum ar trebui să fie o preoteasă, le vor ajuta pe preotesele de care sunt apropiaţi să îşi înţeleagă chemarea. Aşa cum o parohie ar trebui să se îngrijească de preotul ei, ar trebui să se îngrijească şi de preoteasă. Pentru că nu numai păstorul îşi modelează păstoriţii, ci şi păstoriţii îşi modelează păstorul.[16]

Repet încă o dată că scopul meu nu este de a prezenta în amănunţime chipul unei preotese model: nu sunt în măsură să fac acest lucru. Îmi pot imagina un asemenea model, dar nu aş putea înţelege în totalitate trăsăturile unei preotese pentru simplul motiv că nu sunt preot, soţia mea nu este preoteasă, şi deci nu cunosc în amănunţime problemele pe care le întâmpină o preoteasă.

Aş putea imagina un model ideal. Dar ar fi la fel de riscant precum este modelul ideal pe care îl are un monah despre viaţa de familie. De obicei, experienţa nu poate fi înţeleasă din afară.

O vorbă din popor spune că „preoteasa este jumătate de preot”. Dacă această vorbă este înţeleasă aşa cum trebuie, se dovedeşte cea mai simplă, cea mai clară şi în acelaşi timp cea mai vastă definiţie a preotesei ideale.

Nu consider că este de folos să dau o altă definiţie. Înainte de a completa şi de a explica frumoasa definiţie populară, ar trebui să dau definiţia preotului ideal.

Dacă preoteasa se defineşte în funcţie de bărbatul ei, care îi este cap, bărbatul se defineşte în funcţie de Capul său, care este Hristos. Nevrând să risc a da o definiţie incompletă, voi face o paralelă între slujirea preoţească şi

---

16 Nu de multă vreme o prietenă îmi spunea că a invitat o preoteasă, împreună cu copiii ei, la un spectacol de muzică uşoară la Sala Palatului. Am certat-o prieteneşte, şi i-am spus că acolo s-ar vătăma nu numai copiii, care sunt la vârsta grădiniţei, ci şi preoteasa. Şi ce exemplu mai este pentru creştini o preoteasă care îşi petrece timpul liber ascultând ritmuri zăpăcite? Unul bun, în nici un caz.

viaţa Sfântului Mucenic Timotei de la Estigmenu.

Soţia sa fusese luată de un musulman care, după ce o convinsese să lepede credinţa creştină, o trecuse în haremul său. Sfântul Timotei, pe numele de botez Triantafil, încerca în fel şi chip să o convingă să se întoarcă la el şi să renunţe la credinţa musulmană[17].

După rugăciuni îndelungate, soţia i-a transmis că vrea să se lepede de credinţa musulmană, dar că singura condiţie pentru a putea reveni acasă era ca el să primească formal botezul musulman – tăierea împrejur, şi să îşi recapete femeia, ascunzând faptul că a rămas creştin.

Triantafil a înţeles că aceasta era singura cale de salvare a soţiei sale, aşa că, aducându-şi aminte de Sfântul Apostol Pavel – care ar fi fost gata să primească şi anatema numai pentru a-i aduce la Hristos pe fraţii săi iudei – a acceptat propunerea.

După ce au trăit o vreme printre musulmani, au fugit fiecare la o mănăstire. După ce a vieţuit o vreme în Sfântul Munte Athos, monahul Timotei s-a întors între musulmani, L-a mărturisit pe Hristos şi a luat cununa muceniciei.

La întrebarea „ce este preotul?”, aş putea răspunde

---

17 Cer iertare cititorilor care s-ar aştepta să găsească o altfel de abordare a „problemei” preoteselor; nu vreau să profit de faptul că fiecare autor este liber să îşi expună ideile aşa cum crede de cuviinţă. Nici nu vreau să suplinesc puţinătatea ideilor mele prin înşiruirea unor elemente luate din Vieţile Sfinţilor. Dar acesta este modul în care înţeleg eu problema. Nu pot să o prezint altfel decât o văd eu însumi. Faptul că fac multe paranteze pentru a explica lucrurile într-un mod neconvenţional nu e motivat de o criză de originalitate. Fiecare trebuie să spună ceea ce are de spus nu în aşa fel încât să atragă aplauzele cititorilor, ci în aşa fel încât să fie cât mai sincer cu sine însuşi. Aş fi putut începe acest articol scriind despre cât de important este ca o preoteasă să fie smerită. Dar, nefiind presat de exigenţele unui studiu sistematic, evit încorsetările. Nu contest valoarea unor asemenea studii, ci dimpotrivă. Dar îmi este mai uşor să mă exprim altfel. Cred că o anumită formă stilistică trebuie păstrată numai pentru a nu afecta mesajul. Ar fi absurd să cânţi un fragment din slujba parastasului pe ritmuri de manele sau de hip-hop. Totuşi, nu mi se pare nepotrivit să vorbesc despre trăsăturile preotesei ideale făcând comparaţii cu vieţile Sfinţilor Mucenici.

astfel: preotul este acel păstor care, iubindu-şi oile cu aceeaşi dragoste cu care Sfântul Timotei de la Estigumenu şi-a iubit soţia, este gata să se jertfească pentru mântuirea lor. Această definiţie nu este completă, dar arată una dintre trăsăturile fundamentale ale preotului[18].

Preotul este inima care bate pentru mântuirea credincioşilor, care suferă pentru grijile, neputinţele şi căderile lor, care se roagă lui Dumnezeu pentru întreaga lume.

Ce este preoteasa? Este jumătatea acestei inimi. Face preoteasa Sfânta Liturghie? Nu. Spovedeşte preoteasa? Nu. Măcar o sfeştanie face? Nici atât.

Atunci cum este ea jumătate de preot?

Pe omul pe care diavolii nu îl pot birui prin gânduri păcătoase, încearcă să îl biruie ispitindu-l prin cei de aproape ai săi. Prin cine să atace diavolii pe preotul care luptă împotriva lor? Prin preoteasă… (Viaţa părintelui Dimitrie Gagastathis ne oferă imaginea tristă a unei preotese care îşi prigoneşte soţul în fel şi chip…)

Dacă preoteasa îşi iubeşte bărbatul şi se teme de Dumnezeu, atunci are grijă ca nu cumva să îi fie părintelui pricină de sminteală: să nu îl supere, să nu îl mâhnească, să nu îl ispitească să calce posturile…

Ar fi multe de spus aici. Oricum, direcţia pe care am pornit nu este cea bună. Preoteasa nu trebuie definită în funcţie de răul pe care nu trebuie să îl facă, ci în funcţie de binele pe care trebuie să îl facă. Ea trebuie să îi fie sprijin în toate. Ea nu este o anexă a bărbatului ei, o hidră cu care el trebuie să se lupte până la sfârşitul vieţii. Preoteasa

---

18 A păcătuit oare Triantafil primind botezul musulman? Nicidecum, deoarece nu a făcut-o din puţinătatea credinţei, nu a făcut-o pentru a-şi cruţa viaţa, ci a făcut-o pentru a-şi câştiga soţia. Nu numai că nu s-a temut de mucenicie, ci, la vremea rânduită de Dumnezeu, s-a învrednicit de ea. A avut plată îndoită: şi cunună de mucenic a luat, şi soţia şi-a câştigat-o. Oricum, nu trebuie să se înţeleagă, în mod pripit, că sunt îngăduite păcatele dacă scopul e binecuvântat; „scopul scuză mijloacele” numai dacă totul e făcut după Evanghelie: dacă Triantafil ar fi primit botezul musulman pentru a avea câştiguri lumeşti, oricât de mari ar fi fost acelea, păcatul său ar fi fost osândit de Dumnezeu.

trebuie să fie un suflet cald şi iubitor, un suflet jertfelnic.

Cel care se pregăteşte să devină preot nu trebuie să caute o soţie care să aibă cât mai puţine defecte, astfel încât să îl stânjenească cât mai puţin în slujirea sa. Ci trebuie să caute o soţie încununată cu cât mai multe virtuţi, care să îşi folosească talanţii pentru a-l sprijini cu toată fiinţa ei. Iată care preoteasă este jumătate de preot! Aceasta, şi nu alta.

În privinţa tinerilor care, dorindu-şi preoţia, îşi caută fete pentru însurătoare, trebuie să fac o observaţie personală: am avut colegi care, grăbindu-se să primească preoţia, s-au căsătorit fără a avea timp să îşi dea seama dacă fata este potrivită pentru a fi preoteasă. După căsătorie, şi-au dat seama că s-au pripit. O fată nu trebuie luată de soţie numai pentru că tânărul vrea să devină preot. Trebuie luată de soţie o fată care are calităţile necesare pentru a fi preoteasă, şi nu numai atât: trebuie luată o soţie care, înainte de a fi preoteasă bună, va şti să fie o soţie bună. Cum ar putea o femeie care nu a ştiut să fie o soţie bună să devină peste noapte o preoteasă bună?

Am în minte exemplul unuia dintre cei mai buni colegi ai mei de facultate. Un tânăr virtuos, iubitor de Dumnezeu. S-a căsătorit, dorindu-şi din toată inima să fie preot. Dar, după căsătorie, au apărut neînţelegeri între el şi soţia sa. Înainte de a fi hirotonit, s-a pus problema divorţului. Chiar dacă nu au divorţat (şi poate îi va ajuta Dumnezeu să rămână împreună, şi să meargă împreună pe calea cea bună), totuşi sunt aproape de acest pas.

Când se gândesc la însurătoare, unii tineri studenţi teologi spun că fata pe care o vor lua trebuie să fie fecioară. Este firesc să caute o fecioară, pentru că preoteasa trebuie să fie un suflet curat, un suflet care nu a fost vătămat de păcatul desfrâului. Există pravile foarte clare despre aceasta.

Dar nu stă totul numai în feciorie. Dacă o fată este fecioară, nu înseamnă că neapărat este bună de preoteasă. Cazul prietenului meu este cât se poate de grăitor. Da, o viitoare preoteasă trebuie să fie fecioară. Dar trebuie să fie

şi credincioasă, şi smerită, şi înţeleaptă, şi iubitoare, şi, şi, şi… Sunt atâtea virtuţi care se leagă una de alta. Dacă singura virtute a viitoarei preotese este fecioria, nu va putea să fie un sprijin pentru soţul ei.

Nu intru acum în detalii legate de cazurile neconvenţionale. O cunoştinţă de-a mea, care acum este preoteasă, spunea că nu i se pare normal ca în vremurile noastre să se insiste atât asupra fecioriei preotesei şi să se treacă cu vederea păcatele tinerilor care vor să devină preoţi.

După învăţătura Bisericii, atât viitorul preot, cât şi viitoarea preoteasă trebuie să fie încununaţi cu cununa fecioriei. Curentul modernist care nu ţine seama de această învăţătură este de influenţă diavolească. Diavolul vrea ca familia preotului să nu fie o mică biserică, ci un lăcaş al neînţelegerilor, al dezbinării şi al patimilor. Faptul că au existat preoţi sau preotese care înainte de căsătorie nu au mers pe calea virtuţii, dar care după căsătorie s-au pocăit şi au fost modele de virtute, nu trebuie să fie generalizat. E adevărat faptul că unii tineri care şi-au pierdut fecioria şi unele tinere care au păcătuit înainte de a se cununa, după ce mai apoi s-au pocăit, primind binecuvântare de la duhovnicii lor şi cu dezlegare de la episcop au ajuns preoţi şi preotese cu viaţă aleasă. Numai că astfel de excepţii nu fac altceva decât să întărească regula: o astfel de cale este cel puţin riscantă, şi pe mulţi i-a dus în ghearele morţii. Cu hirotonia nu trebuie să se joace nimeni. Tot aşa cum nu ar trebui să se joace nimeni nici cu Sfânta Împărtăşanie, luând-o hoţeşte şi fiindu-i prilej de osândă.

Dacă stăm să ne gândim, dintr-o mie de păcătoşi se pocăiesc foarte puţini. Şi pravilele Sfinţilor Părinţi privitoare la fecioria tânărului care îşi doreşte să fie preot sau la fecioria fetei care se gândeşte să devină preoteasă nu trebuie călcate în picioare din cauza unor observaţii subiective. (Nu vreau să insist asupra acestui subiect. Duhovnicii singuri vor rândui cele cuvenite…)

Voi mai observa însă un singur lucru: că dacă viitorul

preot şi-a luat de soţie o fecioară fată, care a ştiut să reziste ispitelor vrăjmaşului diavol şi tinerilor care au plăcut-o, aceasta îl va ajuta pe părinte în viaţa de înfrânare pe care o cere slujirea preoţească. Şi invers, cine nu a ştiut să se înfrâneze înainte de nuntă se va înfrâna cu greu după nuntă.

Precum se ştie, preotul are o anumită rânduială de nevoinţă peste care nu se poate trece. Preoteasa nu are dreptul să îi ceară să se unească trupeşte în anumite zile, în posturi, înainte sau după Sfânta Liturghie. Şi, fireşte, nici preotul nu trebuie să îi ceară aşa ceva soţiei sale. Nu cu multă vreme în urmă, un preot care călca această rânduială a visat că Maica Domnului îi tăia mâinile…

Dragostea trupească este binecuvântată de Dumnezeu numai dacă se ţine seama de rânduielile bisericeşti, care sunt foarte precise în această problemă.

Voi aminti aici exemplul celui mai cunoscut preot de mir care a trăit într-o aspră nevoinţă cu soţia sa, ducând crucea fecioriei. Au trăit ca fraţii, şi darurile duhovniceşti cu care i-a binecuvântat Dumnezeu au fost pe măsură.

Voi vorbi despre Sfântul Ioan din Kronstadt. Sigur că el nu trebuie să fie înţeles ca un exemplu absolut de înfrânare: scopul preotului nu este de a nu se atinge de soţia sa. Un preot care are copii ştie să înţeleagă problemele credincioşilor mai bine decât un preot fără copii – fie că trăieşte în curăţie, fie că soţia sa este stearpă. Numai prin sporire duhovnicească acest raport poate fi inversat. Sfântul Ioan din Kronstadt înţelegea problemele celor căsătoriţi mai bine decât orice alt preot.

Nu am de gând să propun aici calea pe care a mers Sfântul Ioan ca pe un ţel care ar trebui atins de toţi preoţii. Nici nu consider că aşa stau lucrurile. Sfinţenia Sfântului Ioan nu a provenit numai din faptul că s-a înfrânat de la unirea trupească cu femeia sa. Unii eretici consideră că unirea trupească dintre soţi trebuie defăimată pentru ca soţii să fie bine plăcuţi lui Dumnezeu. Sfântul Ioan nu defăima această unire şi nici nu recomanda altora asceza ca pe o procedură magică de agonisire a Sfântului Duh.

Până să citesc mai multe despre viaţa Sfântului Ioan, mă gândeam că între el şi soţia sa a fost o relaţie distantă, rece, că de fapt căsnicia lor a fost un fel de contract prin care el, pentru că nu îşi dorea monahismul, a încercat să aleagă o căsnicie ciuntită: citisem undeva că soţia sa a acceptat cu greu înfrânarea pe care i-o cerea Sfântul.

Mare a fost bucuria mea când mi-am dat seama că am greşit. Ei au avut o dragoste puternică unul faţă de altul. Lipsa dragostei trupeşti a fost covârşită de plinătatea dragostei sufleteşti.

Cu trei zile înainte de a muri, sfântul a aflat că soţia sa, bolnavă la rândul ei, era întristată de faptul că nu îl poate îngriji. „Spuneţi-i soţiei mele că este întotdeauna cu mine, şi eu sunt întotdeauna cu ea”[19]. O astfel de dragoste este veşnică[20].

Preoteasa trebuie să îşi iubească mult soţul. El nu este numai un slujitor al altarului, ci este şi bărbatul ei. Faptul că el este preot nu trebuie să îi micşoreze dragostea, însă trebuie să cureţe dragostea de toate reziduurile sau de toate mişcările egoiste şi pătimaşe.

Înainte de a se mărita cu un viitor preot, înainte deci de a deveni preoteasă, o fată trebuie să se gândească foarte serios dacă face faţă exigenţelor care se impun. După ce s-a măritat, nu mai poate spune că nu a avut timp să conştientizeze responsabilităţile care o aşteaptă, nu mai poate da bir cu fugiţii.

Dragostea soţiei părintelui Ioan, Matuşka Elizabeta, se vedea în fiecare zi petrecută lângă părintele. Nepoata lor relata că ea „nu şi-a îngăduit niciodată să se amestece în treburile Batiuşkăi; n-a încercat nicicând să iasă în faţă sau să treacă drept egala lui; rămânând mereu în umbră, ea strălucea de razele slavei lui, ale minunatelor lui fapte

---

19 Idem, p.132.

20 Părintele Porfirie Taumaturgul, marele sfânt al vremurilor noastre, a văzut într-o vedenie că un părinte pe nume Yannis îşi îmbrăţişa soţia în lumina raiului. Trecuţi la cele veşnice, cei doi purtau unul pentru altul aceeaşi dragoste binecuvântată, care nu se împuţinase. Dragostea pătimaşă trece, dar dragostea curată biruie timpul.

creştineşti. […] Aşa cum părintele Ioan nu avea o viaţă personală, dăruindu-se slujirii aproapelui său, tot astfel E.K. nu trăia niciodată pentru ea; cercul activităţii ei era marcat de slujirea rudelor şi a celor apropiaţi: se bucura de bucuriile lor şi se întrista de necazurile lor…”[21]

Unde a dus-o pe preoteasa Elizabeta Konstantinova această vieţuire smerită? La neîmplinire? Nici gând. Ea sporise în viaţa duhovnicească, urcase pe scara desăvârşirii. Sfântul Ioan, bucurându-se de jertfelnicia ei, spunea despre ea: „Soţia mea este un înger”[22]. Aceste cuvinte nu erau simple alintări convenţionale. Aceste cuvinte erau spuse cu seriozitate: mergând pe calea smerită a slujirii soţului ei, preoteasa Elizabeta câştiga raiul.

Când părintele Dumitru Stăniloae a fost întrebat dacă a cunoscut vreun sfânt în viaţă, el a răspuns: „Da, pe soţia mea”. Răspunsul părintelui i-a mirat pe mulţi, mai ales pe cei care se aşteptau să audă din gura părintelui vreun nume de ieromonah din vremurile noastre.

Nu este greu să facem o paralelă între soţia Sfântului Ioan şi soţia părintelui Stăniloae. Amândouă au ştiut să trăiască nu în umbra, ci în lumina pe care o răspândeau soţii lor. Ele au trăit pentru a-şi ajuta soţii să trăiască pentru Biserică. Au mers pe calea smereniei, care nu este alta decât calea dobândirii lui Dumnezeu.

„E adevărat că preoteasa Maria Stăniloae a cunoscut crucea familiei, în care intră şi naşterea şi creşterea copiilor, dar Elizabeta Konstantinova, trăind în înfrânare cu soţul ei, nu a cunoscut această cruce. Ea a fost mai degrabă o maică, a fost un fel de călugăriţă, nu poate fi model pentru preotese…” – ar putea spune cineva care nu a citit viaţa Sfântului Ioan.

Da, este adevărat că viaţa unei familii fără copii este foarte diferită de viaţa unei familii cu copii. Numai că familia Sfântului Ioan nu a fost lipsită de copii. Sfântul şi soţia sa au crescut un copil, o nepoată a lor rămasă orfană.

---

21 Idem, pp.132-133.

22 Idem, p.138.

Acest amănunt este foarte important: creşterea copiilor modifică viaţa unui preot. Grijile sunt altele. E adevărat că trebuie ca orice creştin să se lase în seama lui Dumnezeu, dar responsabilităţile unui părinte (fie el şi adoptiv) nu sunt puţine.

Dacă nu ar fi crescut această nepoată, rău-voitorii ar fi putut spune despre ei: „normal că au ajuns la sfinţenie, dacă nu au avut altceva de făcut, dacă nu aveau cu ce altceva să îşi ocupe timpul…”

O astfel de gândire este superficială. Sfinţenia nu este o cale de umplere a timpului, este o cale a crucii.

Nepoata părintelui povestea: „Cu toate sarcinile gospodăriei, mătuşa nu mă neglija. Îşi petrecea tot timpul liber cu mine […]; mai târziu, când am mers la şcoală, îmi pregătea micul dejun, mă ducea zilnic la şcoală, mă lua acasă şi mă asculta la lecţii…”[23]

Care e diferenţa dintre o mamă care nu are grijă de copilul său şi o mamă adoptivă care, departe de a fi vitregă, se dedică din tot sufletul creşterii unui copil? Diferenţa este că cea de-a doua este mai „mamă” decât prima.

Putem spune că părintele Ioan şi soţia au fost părinţii nepoatei lor. Chiar dacă nu au fost părinţi trupeşti, i-au arătat mai multă dragoste decât arată copiilor lor mulţi dintre părinţii naturali.

Deşi au trăit în feciorie, Sfântul Ioan şi preoteasa Elizabeta nu au dus viaţă monahicească. Înfrânarea nu a fost o cale de micşorare a dragostei, o împuţinare nefirească a sentimentelor. Ei au fost soţ şi soţie, şi au avut unul faţă de celălalt o dragoste puternică şi curată, o dragoste care ar putea rămâne ca pildă vrednică pentru cei care se pregătesc să se căsătorească.

Ar fi foarte multe de spus despre chipul adevăratei preotese… Aş vrea să mă opresc aici, cerându-mi iertare cititorilor care ar fi vrut să găsească un articol mai armonios. Nu am avut în minte decât să deschid un subiect, să atrag atenţia asupra faptului că e nevoie de

23 Idem, p. 134.

cărţi pentru preotese – atât de cărţi care să le ajute pe preotese să îşi înţeleagă rostul, cât şi de cărţi care să le ajute pe fetele care vor să devină preotese să îşi dea seama dacă sunt sau nu pregătite să ducă o asemenea cruce. Vreau să le spun acestora că în vremurile în care trăim este nevoie, poate mai mult ca niciodată, de preotese cu sufletul curat, de preotese care să fie modele pentru femeile din parohie. Este o cruce foarte grea pentru o fată să se pregătească să fie preoteasă. Dar este şi o cruce frumoasă, o cruce care împlineşte.

Despre această cruce, ca şi despre crucea preotesei, cel mai bine ar putea scrie chiar o preoteasă, sau un preot, iar nu un mirean. Ca mirean, eu nu pot scrie decât cum mi-aş dori să fie o preoteasă. Dar părerile subiective nu au aceeaşi valoare cu experienţa de viaţă.

Nu vreau să închei acest neconvenţional articol fără a reveni la răspunsul părintelui Stăniloae la întrebarea dacă a cunoscut vreun sfânt.

„Da, pe soţia mea”. S-ar putea scrie o carte numai despre acest răspuns al părintelui: este unul dintre cele mai adânci răspunsuri ale sale, este un răspuns care valorează cât un tratat de teologie.

Părintele Stăniloae nu este ca un împărat care îşi laudă în faţa supuşilor împărăteasa, pentru a se împărtăşi el însuşi din laudele aduse ei. Este un preot care dă mărturie despre faptul că sfinţenia este posibilă în zilele noastre. El nu a apreciat-o în mod egoist numai pe soţia sa. Cuvintele sale sunt de fapt cuvinte de apreciere pentru oricare dintre preotesele care merg pe acelaşi drum pe care a mers şi Maria Stăniloae.

M-aş bucura să fie cât mai multe astfel de preotese. Chiar dacă soţii lor nu vor vorbi altora despre comoara lor, sau poate că nici măcar nu o vor înţelege. Dar important este ca astfel de comori să fie cât mai multe.

Ar fi bine dacă, după citirea acestui articol, cititorii se vor ruga ca Dumnezeu să înmulţească numărul preoţilor vrednici şi al preoteselor vrednice. Ar fi un semn că aceste rânduri nu au fost scrise degeaba…

Anexe:

Cum să ne alegem duhovnicul

Discuţiile dintre cei care se apropie de Biserică şi cei care merg la slujbe de ani de zile sunt, pentru cei dintâi, prilejuri de lămurire, prilejuri de a dobândi răspunsuri la întrebările care îi frământă.

Răspunsul unui om poate fi mai de folos decât citirea unei cărţi întregi. Răspunsul venit în urma unei experienţe are o mare valoare pentru cel care nu are timp sau nu are tragere de inimă să caute acest răspuns în cărţi.

Există două feluri de întrebări: unele simple, al căror răspuns poate fi dat de către orice creştin care are o experienţă de ani de zile în viaţa Bisericii, şi altele grele, al căror răspuns necesită o experienţă duhovnicească foarte înaltă, în lipsa căruia problema discutată poate fi înţeleasă greşit.

La astfel de probleme îi este mult mai de folos omului să afle direct răspunsurile Sfinţilor Părinţi sau ale părinţilor îmbunătăţiţi din vremurile noastre.

Totuşi, oamenii prea nu au timp (sau se lenevesc) să cerceteze scrierile duhovniceşti. Răspunsurile pe care le obţin întrebându-i pe alţii nu sunt însă la aceeaşi măsură. Ba mai mult încă, dacă cel care răspunde are o oarecare agonisire strict intelectuală din citirea cărţilor sfinte, va putea da răspunsuri nepotrivite, nefiind în stare să se folosească aşa cum trebuie de cele citite. Pentru că învăţătura ortodoxă nu este un simplu curs de filosofie pe care, după ce îl învaţă, cineva poate da răspunsuri precise la orice întrebare privitoare la cunoştinţele prezentate în curs.

Învăţătura creştină nu poate fi înţeleasă decât de către cei care îşi armonizează cunoaşterea cu trăirea. Hristos nu vine automat în inimile celor care citesc mii de pagini din cărţile duhovniceşti, fie ele şi toate volumele din Filocalie plus colecţia de *Părinţi şi scriitori bisericeşti*. Hristos vine la cei care merg pe calea cea îngustă a

Evangheliei.

Ar fi bine ca oamenii să îi întrebe pe preoţi despre nelămuririle lor. Numai că aceasta se întâmplă abia după ce oamenii conştientizează importanţa legăturii cu preotul, şi nevoia unui preot care să îi călăuzească pe drumul spre rai.

Până să înţeleagă nevoia unei călăuze, cei care vin de puţină vreme la biserică îşi făuresc un sistem propriu de înţelegere a credinţei creştine.

Lumea exterioară – cu contradicţiile ei, cu poticnirile ei, cu ciudăţeniile ei – îl determină pe om să îşi creeze anumite baraje de apărare. Omul caută un echilibru, inventează mijloace de supravieţuire, se simte ca un animal încolţit, care se luptă să nu fie nimicit de către cei mai puternici decât el. Omul îşi creează propriul mod de a vedea lumea, de a o înţelege, de a-i răspunde. Câţi oameni, atâtea filosofii.

În momentul în care omul se apropie de Biserică, are tendinţa de a o supune aceluiaşi filtru prin care trece tot ce îl înconjoară, are tendinţa de a-şi forma o viziune originală a Bisericii. Această atitudine este firească în măsura în care el nu a înţeles că Biserica este Trupul lui Hristos, Trup căruia el îi este mădular sau, dacă nu a primit încă Taina Botezului, Trup din care este chemat să facă parte.

La început, omul se vrea un simplu observator, un analist al vieţii bisericeşti. Încetul cu încetul, el conştientizează tensiunea dintre filosofia proprie şi viaţa Bisericii. Îşi dă seama că Biserica este locul în care nu numai „grija cea lumească” trebuie să o lepădăm, ci trebuie să lepădăm şi toată înţelepciunea cea deşartă a acestei lumi. Atunci se află într-un moment de cumpănă: ori îmbrăţişează Ortodoxia, şi îşi modelează viaţa după învăţătura şi filosofia Bisericii, ori rămâne cu idolii săi, fiind ortodox prin Botez, dar protestant prin gândire (protestant nu în sensul limitat în care ar considera icoanele chipuri cioplite sau în care ar nega importanţa Sfintei Tradiţii, ci în sensul în care ar preţui mai mult

punctul său de vedere, propriile sale opinii, decât adevărul pe care îl propovăduieşte Biserica).

Există mai multe motive pentru care unii preferă să fie „protestanţi”. Nu sunt de acord cu posturile, care li se par aspre, sau nu vor să înţeleagă că învăţătura despre reîncarnare este eretică. Nu vor să sărute mâna preotului, sub pretext că şi acesta este păcătos ca toţi ceilalţi, sau nu vor să înţeleagă că omul nu se trage nici din maimuţă, nici din peşte şi nici din cine ştie ce lighioană, rudă cu dinozaurii. Şi pentru că nu vor să se smerească, dar pentru că totuşi se tem să nu îşi piardă mântuirea, ei vin la biserică, ba chiar se spovedesc după cum cred ei că e bine, şi nu rareori ajung şi la Sfântul Potir, convinşi că sunt pe drumul cel bun.

Nu trebuie judecaţi prea aspru: dintre aceştia, mai devreme sau mai târziu, unii îşi vor înţelege greşeala şi vor porni pe drumul cel bun. Oscilările lor au fost doar paşi mărunţi, ocolişuri trecătoare, dar care şi-au aflat în cele din urmă sfârşitul. Nimeni nu vine la biserică sfânt. Concepţiile noastre sunt pe măsura trăirii noastre. „Cine se roagă este teolog, şi cine cu adevărat este teolog se roagă”, spune un cuvânt de demult. Altfel spus: „Cine trăieşte ortodox gândeşte ortodox, şi cine gândeşte ortodox trăieşte ortodox”. Trăirea şi filosofia adevărată sunt interdependente. Este firesc ca cei care vin de puţină vreme la biserică să aibă foarte multe minusuri nu numai în ceea ce priveşte cunoştinţele lor religioase, ci şi în ceea ce priveşte modul în care receptează aceste cunoştinţe. Dar numai cei care persistă în idolatria lor religioasă, numai cei care nu vor cu niciun chip să se rupă de modul protestantizat de înţelegere a Ortodoxiei, numai aceştia sunt fii vitregi ai Bisericii.

Există oameni care, spre deosebire de *protestanţii* la care am făcut referire în rândurile de mai sus, au ajuns la biserică tocmai pentru că au fost sufocaţi de idolii lor. S-au săturat să aibă puncte de vedere discutabile, s-au săturat să îşi tot modifice părerile în funcţie de elemente variabile, s-au săturat de nestatornicie. Cameleonismul i-a dus într-o

fundătură în care aveau de ales între a-şi nega starea de fapt, păcălindu-se pe ei înşişi că totul e în regulă, şi a ajunge la disperarea care poate degenera în sinucidere sau a alerga la Dumnezeu, Cel care poartă de grijă tuturor făpturilor Sale.

În momentul în care omul are curajul să alerge spre Dumnezeu ca fiul risipitor, el vine în Biserică hotărât să se lepede de toate căderile sale şi să părăsească toată filosofia cea deşartă care i-a întunecat mintea.

Ritmul în care oamenii dobândesc un mod de înţelegere ortodox asupra Bisericii şi a lumii întregi este asemănător cu ritmul în care ei sporesc în lupta cu patimile şi cu poftele care le-au întinat sufletele.

Mulţi ar vrea să devină sfinţi într-o clipă, să se vindece pentru totdeauna de căderile lor şi să nu mai cunoască decât virtutea. Dar, cu tot elanul lor, nu rezistă mult în această stare caracteristică începătorilor. Războiul pentru tămăduirea sufletului este de durată. Tot aşa, mulţi ar vrea ca într-o clipă să părăsească propriul mod de înţelegere a adevărului, şi să dobândească aşa numitul *cuget al Bisericii*, ar vrea să dobândească înţelepciunea Sfinţilor Părinţi. Numai că această înţelepciune nu se dobândeşte la comandă: e nevoie de lepădare de sine, de o nevoinţă aprigă şi mai ales de primirea harului dumnezeiesc pentru ca un înţelept al acestei lumi să primească înţelepciunea cea adevărată.

În momentul în care cineva vine la biserică hotărât să renunţe la adevărurile relative (care nu au făcut altceva decât să usuce sufletul) şi să primească învăţătura ortodoxă, contactul cu preotul şi cu ceilalţi credincioşi este de o importanţă covârşitoare.

Nu vom insista aici asupra binefacerilor pe care le aduce o astfel de întâlnire. Ci vom încerca să atragem atenţia asupra anumitor situaţii nedorite, care totuşi nu sunt rare.

Vom prezenta aici câteva dintre acestea, fără a avea intenţia de a trata în amănunt subiectele, ci numai de a sensibiliza cititorii faţă de probleme cum sunt: cât de

deasă trebuie să fie spovedania, care sunt păcatele care nu trebuie spuse la spovedanie şi dacă nu este mai *bună* spovedania la un ieromonah decât spovedania la un preot de mir.

„Trebuie să te spovedeşti şi să te împărtăşeşti de patru ori pe an, că aşa învaţă Biserica…” Iată unul dintre cele mai dese sfaturi pe care le primeşte cineva care vine la biserică de la unii care îşi închipuie că au o „experienţă vastă” în trăirea ortodoxă şi care, fără a-şi fi tămăduit propriul suflet, încearcă să îi vindece pe alţii.

De câte ori ar trebui să se spovedească credincioşii într-un an? Dacă am da un răspuns precis, dacă am spune un număr mai mare, mai mic sau egal cu cel din sfatul reprodus mai sus, ne-am afla în înşelare.

Ce este spovedania? Este calea de vindecare a sufletului. De ce se spovedesc oamenii? Ca să ia iertare de păcate şi să înceapă lupta cea bună pentru dobândirea mântuirii. Acest început bun este legat, de multe ori, de primirea Sfintelor Taine. Dar cei care sunt opriţi de la împărtăşanie, pentru o perioadă de timp mai lungă sau mai scurtă, nu sunt opriţi de la a duce lupta cea bună. Ci dimpotrivă.

Dacă oamenii se spovedesc pentru a lua iertare de păcate, ar trebui să ne întrebăm nu de câte ori pe an ar trebui să ne spovedim, ci cât de des păcătuim, cât de des facem păcate care ne rup de Dumnezeu.

Este adevărat că orice păcat întinează sufletul, şi nu putem spune că, după ce am făcut păcate mici, sufletele noastre au rămas curate.

Care sunt păcatele pentru care trebuie să ne spovedim fără şovăială, şi care sunt păcatele pentru care putem aştepta spovedania din următorul post? Nici această întrebare nu poate primi un răspuns constând într-o listă iezuită, care să conţină perioada în care ar trebui spovedit fiecare păcat înainte de a se înrădăcina în suflet.

O atitudine modernistă o au preoţii care consideră că în vremurile de apostazie în care trăim ar putea face pogorăminte pe măsură, astfel încât creştinii să se

spovedească măcar de două ori pe an, de Paşti şi de Crăciun, dacă nu pot în fiecare din cele patru posturi.

O boală avea un tratament destul de eficace: cei care luau o anumită doctorie se vindecau în câteva zile. Dar de la un an la altul, boala a început să ia forme din ce în ce mai grave. Doctorii, îngrijoraţi de evoluţia ei, s-au mulţumit să afirme că doctoria trebuie luată în cantităţi din ce în ce mai mici.

O întrebare pentru copii: oare a putut da roade un astfel de tratament? Copiii ar răspunde într-un glas: nuuu.

O întrebare pentru adulţi: ar putea da roade un astfel de tratament? Răspunsul nu este greu de găsit: „Nu. Numai dacă tratamentul iniţial, fiind greşit, a fost mai ineficient decât cel din urmă. Numai dacă doctoria era dată iniţial într-o cantitate prea mare”.

În cazul epidemiei de păcate care domneşte astăzi nu putem spune că spovedania în cele patru posturi este prea deasă. Preoţii care, din prea multă dragoste pentru credincioşi, sunt prea îngăduitori îi îndepărtează pe oameni de Biserică fără să îşi dea seama, pentru că nu le dau tratamentele potrivite.

„Îmi este frică să nu pierd credincioşii dacă nu sunt atât de îngăduitor...” – îmi spunea un slujitor al altarului. Tocmai ca să nu se piardă, credincioşii au nevoie de spovedanie deasă. Nu este o dovadă de dragoste din partea doctorului să lase ca boala pacienţilor să se agraveze, ca nu cumva tratamentul să producă indispoziţii bolnavilor. Dovada dragostei ar fi să îi cerceteze imediat după ce au aflat de primele simptome ale bolii.

Privitor la spovedania foarte deasă, trebuie amintit şi faptul că au existat credincioşi care au ajuns la o înaltă părere de sine: spovedindu-se foarte des, au ajuns să se considere deasupra celor care se spovedesc mai rar. Au ajuns să confunde deasa spovedanie cu un semn al sporirii duhovniceşti, şi au transformat spovedania într-o cale de a se lăuda în faţa preotului cu virtuţile lor: în loc să spovedească faptul că îşi judecă aproapele sau că sunt iubitori de sine, ei spovedesc lucruri neimportante, ca să

pară cât mai sporiţi în ochii duhovnicilor. Oricum, astfel de situaţii nu sunt multe. Şi nu trebuie să fie o piatră de poticnire pentru cei care îşi dau seama că au nevoie de spovedanie deasă.

Vom trece la prezentarea unui alt sfat standard: „La spovedanie nu trebuie să spui decât păcatele foarte mari, ca să nu îl oboseşti pe părintele. Numai în spovedaniile de la mănăstiri părintele te ia la puricat. Aici, în lume, preoţii sunt mai înţelegători, văd altfel lucrurile…”

Acest sfat este dat de obicei de către creştinii cu viaţă căldicică celor care vor să afle cât mai multe despre spovedanie.

Experienţa primei spovedanii este hotărâtoare. Dacă prima spovedanie este făcută aşa cum trebuie, omul începe cu adevărat o viaţă nouă. Tocmai de aceea diavolul încearcă să transforme această Taină într-o practică banală. În cărţile monahale se fac dese referiri la râvna începătorilor: cei care iau asupra lor crucea călugăriei sunt povăţuiţi să păstreze cu grijă această râvnă, ca pe o comoară. O râvnă asemănătoare o au cei care se spovedesc pentru prima dată. De această primă spovedanie depinde în mare măsură viitorul lor duhovnicesc. Amprenta acestei spovedanii este foarte puternică.

Dacă la această spovedanie sunt trecute cu vederea anumite păcate, sufletul nu poate primi tămăduirea. La citirea rugăciunilor de dezlegare, preotul spune credincioşilor că „orice păcate veţi ascunde, îndoite le veţi avea…”

Este foarte greu acest cuvânt, dar cine nu ţine seama de el contestă întreaga procedură de tămăduire a spovedaniei. Sufletul nu este de lemn, să poată fi cioplit cu dalta. Nu există o procedură magică de tămăduire a sufletului. Cine respinge învăţătura Bisericii despre spovedanie şi nu se spovedeşte sincer nu poate primi iertarea păcatelor.

Nu putem deci inventa o nouă cale de tămăduire a sufletelor. Dacă oamenii nu îşi spovedesc păcatele, nu se

vor putea îndrepta. Dacă ar fi stat în puterea oamenilor să se îndrepte prin propriile puteri, atunci nu ar mai fi fost nevoie de spovedanie.

Diferenţierea între spovedania de „mănăstire” şi spovedania de parohie este unul dintre indiciile că oamenii au o concepţie greşită în privinţa acestei Sfinte Taine. Majoritatea duhovnicilor de la mănăstiri au o altă rânduială de spovedanie decât duhovnicii de parohie: spovedesc după îndreptarele de spovedanie sau pun întrebările din Molitfelnic. Este firesc că atunci când un preot de mănăstire stă şi dă sfaturi pentru îndreptarea fiecărui păcat, credinciosul se simte mai folosit duhovniceşte. Nu judecăm aici de ce, de regulă, preoţii de mir sunt mai îngăduitori la spovedanie decât preoţii din mănăstiri (e adevărat că uneori cei din urmă folosesc îndreptare de spovedanie care conţin şi *păcate* discutabile: „m-am rugat la Dumnezeu având ochii închişi...”; sunt scrieri duhovniceşti în care se recomandă închiderea ochilor la rugăciune tocmai pentru ca mintea să se adune mai bine; oricum, spovedaniile în care se ţine seama de aceste îndreptare imperfecte sunt de preferat spovedaniilor făcute la întâmplare, după criterii subiective şi îndoielnice).

Repetăm: nu ne vom ocupa aici de motivele pentru care, de regulă, preoţii de mănăstire dau dovadă de mai multă activie în ceea ce priveşte spovedania. Ci ne vom ocupa de celălalt aspect, şi anume cel al atitudinii unor credincioşi faţă de spovedania la preotul de mănăstire şi la preotul de parohie.

„La spovedanie nu trebuie să spui decât păcatele foarte mari, ca să nu îl oboseşti pe părintele...” Asemenea atitudine faţă de spovedanie este greşită. Păcatele care intră cel mai lesne în această categorie sunt cele legate de viaţa intimă a soţilor.

Adoptând o atitudine protestantă, unii soţi nu mai înţeleg familia ca pe o cale a împlinirii iubirii, în care pruncii sunt o binecuvântare de la Dumnezeu, ci o înţeleg ca pe un mijloc de satisfacere a poftelor şi a dorinţelor

egoiste, copiii nefiind decât piedici nedorite sau puţin dorite. Numărul mare de avorturi arată că mulţi oameni nu înţeleg legătura dintre dragostea trupească şi rodul acesteia – care sunt copiii.

Creştinii ştiu că avortul este un mare păcat. Dar nu toţi creştinii au o concepţie creştină în ceea ce priveşte unirea trupească. Fugind de responsabilitatea creşterii copiilor, ei resping de fapt ceea ce este dragoste; transformă unirea trupească în satisfacerea poftelor trupeşti.

Amintim aici faptul că unele mijloace anticoncepţionale nu fac altceva decât să ucidă embrionul abia format, iar femeile care le folosesc fac avorturi (care, chiar dacă nu sunt conştientizate ca atare, tot crime sunt; este adevărat şi faptul că doctorii care prescriu sau farmacistele care vând astfel de produse ar trebui să le atragă atenţia beneficiarelor asupra efectelor acestor pastile; dar nu o fac decât în rare cazuri). Aşa-numitele „pilule post-contact” omoară embrionii. Steriletul împiedică numai dezvoltarea embrionului, nu şi formarea acestuia, şi determină implicit avorturi incipiente (în marea majoritate a cazurilor, aceste avorturi nu sunt simţite de către femeile care nici nu îşi dau seama că au fost mame, embrionul eliminat în perioada de *necurăţie* neavând prea mult timp şi nici loc pentru a se dezvolta; dar aceste avorturi nu sunt mai puţin crime decât avorturile programate).

Se poate pune întrebarea: ce legătură are folosirea steriletului cu alegerea duhovnicului? Cum un autor îşi permite să amestece două subiecte atât de diferite, cel al povăţuitorului duhovnicesc cu cel al mijloacelor anticoncepţionale?[24]

---

24 Iată poziţia părintelui V. Palaşkovski referitoare la folosirea mijloacelor anticoncepţionale: „Întreg domeniul relaţiilor dintre soţ şi soţie e prea intim, după părerea duhovnicilor, pentru a fi transformat în câmp de investigaţii... Astfel că, la ora actuală cel puţin, domeniul nefăcând parte din obiectul întrebărilor duhovnicului, care nu-şi doreşte să intre în intimitatea unde se realizează comuniunea dintre cei doi în trup şi unde prezenţa unui al treilea ca martor, chiar

O astfel de întrebare ar trăda însă imaturitate duhovnicească. Credinţa ortodoxă nu este trăită numai în spaţii cu o trăire spirituală aleasă. Nu toţi fiii Bisericii îşi petrec vremea având grijă de sufletele lor. Unii îşi împart timpul liber între slujba de duminică, singurul moment duhovnicesc din săptămână, şi momentele de satisfacere a diferitelor patimi. Dar scopul Bisericii nu este acela de a se ocupa numai de oile cele cuminţi, ci este de a-i aduce pe toţi la mântuire. În această situaţie, a nu face referire la un păcat în care cad unele dintre femeile care se consideră creştine ar fi o dovadă de ipocrizie (şi nici păcatul soţilor nu trebuie trecut cu vederea – doar femeia nu rămâne însărcinată de una singură…).

Am adus în discuţie acest subiect delicat după ce am ascultat cum un doctor creştin relata cu stupoare o parte din discuţiile sale cu diferiţi duhovnici. Era intrigat de faptul că aceştia le îngăduiau credincioşilor care se spovedeau la ei să se păzească de a face copii, fără să ştie că unele din aceste metode sunt abortive.

„Ei, ca duhovnici, ar fi trebuit să ştie că o femeie care are sterilet rămâne însărcinată la fel de uşor ca înainte. Ei îngăduiau aşa ceva, deşi erau foarte categorici împotriva avortului. Când le-am spus că de fapt îngăduiau avortul, chiar dacă în fază incipientă, au rămas fără cuvinte…”

Nu este greu de observat că problema metodelor anticoncepţionale nu este o simplă problemă medicală sau o chestiune care ţine numai de opţiunea personală – fără implicaţii spirituale, aşa cum se consideră de obicei, ci este în acelaşi timp o problemă duhovnicească. Una este însă când soţii păcătuiesc păzindu-se să facă copii, şi alta este când păcătuiesc ucigând fără să fie conştienţi copiii pe care i-au făcut fără să vrea.

îmbrăcat în veşminte sacerdotale, şi chiar numai pentru a pune întrebări, e superfluă” (din cartea părintelui Michel Philippe Laroche, *Un singur trup – Aventura mistică a cuplului*, p. 93, Editura Amarcord, Timişoara, 1995). Oare cine are dreptate, preoţii care dintr-o îndoielnică înţelegere a familiei nu pun astfel de întrebări, sau cei care au grijă ca în viaţa creştinilor toate să fie după cum le-a lăsat Dumnezeu?

Nu vom intra prea mult în acest subiect, pentru a nu ne îndepărta de tema principală. Ne vom opri însă încă puţin asupra întrebării: „Care sunt păcatele care nu trebuie spuse la spovedanie?”

Un sfânt şi-a adus aminte că în tinereţea sa furase o smochină, şi pentru acest păcat plângea cu frângere de inimă. „Pentru o smochină? Asta este exagerare, alţii fură fabrici întregi, şi unul s-a găsit să se pocăiască pentru o smochină? Asta este exagerare…” Această poziţie aparţine celor care consideră că păcatele trebuie cântărite în funcţie de căderile marilor păcătoşi, ale marilor hoţi, criminali, desfrânaţi…

Dar nu este aşa. Pe măsură ce urcăm pe scara duhovnicească, înţelegem că păcatele care mai înainte ni se păreau mici ne îndepărtau de Dumnezeu.

Ce este de făcut? Trebuie ca cei care înjură să se spovedească de mai multe ori pe zi, după fiecare înjurătură? Sau cei care se luptă cu patima fumatului să alerge la spovedanie de fiecare dată când le vine să aprindă o ţigară?

Considerăm nefolositoare prezentarea unei liste care să conţină păcatele care ar trebui spovedite fără zăbavă, şi cele a căror spovedanie poate fi amânată. O astfel de listă nu poate fi decât greşită. Pentru că oamenii nu sunt roboţi, să reacţioneze fiecare la fel. Dacă oamenii ar fi roboţi, atunci rolul duhovnicului ar fi simplu: ar deschide Pravila bisericească – sau ar căuta pe internet fişierele respective – şi ar citi de acolo reţeta. Ar căuta canonul prescris de Sfinţii Părinţi şi l-ar repeta fără să stea pe gânduri.

Numai că atât pravilele, cât şi canoanele Sfinţilor Părinţi nu au fost date ca reţete exacte pentru fiecare persoană bolnavă sau doar rănită de păcat. Învăţătura Bisericii atrage atenţia asupra faptului că duhovnicul, ţinând seama de canoanele din pravile, trebuie să folosească reţetele lor cu cât mai multă înţelepciune, dând dovadă de activie sau făcând pogorământ, după situaţie. Rostul canonului este îndreptarea păcătosului, nu pedepsirea lui.

Ajunşi aici, vom trece la cel de-al treilea punct al expunerii, şi anume alegerea duhovnicului, alegerea între un ieromonah şi un preot de mir.

Comparaţia clasică dintre monahii care strălucesc precum soarele, văduvii care strălucesc precum luna şi cei căsătoriţi, care strălucesc precum stelele, a fost înţeleasă în mod greşit ca o afirmare a faptului că preoţii de mir nu pot ajunge la o măsură duhovnicească înaltă.

„Preoţii de la mănăstire au har, cei de mir nu…”

Această cugetare trădează o concepţie eretică asupra familiei. Sfintele Sinoade au canonisit foarte aspru pe cei care dispreţuiau nunta şi se scârbeau de unirea trupească dintre soţi.

Taina hirotoniei este aceeaşi: nu există vreo Sfântă Taină pe care să o poată săvârşi numai ieromonahul, iar preotul de mir nu. Toţi preoţii, câtă vreme nu primesc învăţături eretice, au har. Iar dacă sunt vătămaţi de vreo erezie, sunt căzuţi din har, indiferent dacă trăiesc sau nu în mănăstire.

Dacă există o anumită diferenţiere, aceasta este între duhovnicii mai iscusiţi şi cei mai puţin iscusiţi. Chiar dacă şi unii şi alţii au puterea de a dezlega păcatele oamenilor, cei dintâi au şi priceperea de a-i ajuta pe oameni să se ridice din căderea în care se află.

Rostul spovedaniei nu este doar ca păcătosul să ia dezlegare de păcate, ci este ca păcătosul să se îndrepte şi să nu mai păcătuiască. Problema nu se pune deci la modul general, care e doctor mai bun, cel de la mănăstire sau cel din parohie. Problema este care anume ar fi doctorul cel mai bun pentru fiecare credincios.

Unii vor ajunge la concluzia că pentru ei este mai bine să se spovedească la un duhovnic dintr-o mănăstire, alţii la un preot de mir.

Nu trebuie trecut cu vederea faptul că unii creştini nici măcar nu îşi pun problema alegerii duhovnicului. Din comoditate, se spovedesc la preotul a cărui biserică este aproape de casa lor. Nu vor să se ostenească să găsească un duhovnic iscusit, pentru că se tem ca nu cumva un

astfel de duhovnic să le dea canoane grele, să îi pună să renunţe la păcate. Ei înţeleg în mod greşit faptul că părintele la care se spovedesc este îngăduitor, şi ajung să considere viaţa creştină un compromis permanent, înlocuind poruncile Evangheliei cu nişte porunci mai comode, lepădând crucea mântuirii fără mustrări de conştiinţă.

În acelaşi timp există alţii care, din snobism sau din dorinţa de a ieşi în evidenţă, se spovedesc la mănăstire fără ca prin aceasta să manifeste dorinţa de a primi o povăţuire mai înţeleaptă. Aceştia vor să iasă în evidenţă cu orice preţ. Sfinţii Părinţi au observat că, în viaţa monahală, există ispita ca anumite patimi să fie ascunse sub masca cuvioşeniei. Mândria este cea mai puternică dintre acestea. De o formă asemănătoare a mândriei sunt biruiţi cei care îi dispreţuiesc pe cei care se spovedesc la duhovnici de mir, şi care pot face sute sau chiar mii de metanii în fiecare zi, dar la baza nevoinţei lor stă mândria.

Nu încercăm aici să stabilim un clasament, să facem o ierarhie între duhovnicii de la mănăstire şi cei de mir. De altfel, nu este greu de observat faptul că ieromonahilor, slujind mult mai des decât preoţii de mir şi neavând grijile familiei, le este mai uşor să meargă pe calea arătată de Sfinţii Părinţi. Dar credinţa creştină nu se rezumă la rugăciune. Şi familia este o cale de mântuire, şi crucea ei este binecuvântată de Dumnezeu. Sunt preoţi de mir care, crescându-şi copiii cu dragoste, sporesc mai mult decât unii ieromonahi care se lasă cuprinşi de rutina slujbelor şi pentru care rânduiala monahală este aducătoare de uscăciune, de plictiseală şi de împietrire a inimii.

Întrebarea nu trebuie să fie pusă la modul general: „care sunt mai sporiţi?”, ci fiecare trebuie să se întrebe care este duhovnicul cel mai potrivit pentru sine.

Nu trebuie să ne sperie faptul că în vremurile noastre s-au împuţinat povăţuitorii. Cuviosul Serafim Rose scrie că nu trebuie să ne aşteptăm ca în aceste vremuri păgâne să mai găsim duhovnici ca cei din Filocalie. Scrie că iubitorii de Dumnezeu trebuie să înţeleagă că trebuie să ne

mulţumim cu duhovnicii pe care îi avem, şi nu să aşteptăm degeaba să găsim duhovnici de mărimea celor din Pateric.

Îndrăznim totuşi să spunem că părintele Porfirie Bairaktaris a trăit în vremurile noastre. Că părintele Paisie Aghioritul a trăit în vremurile noastre. Că părintele Dimitrie Gagastahis din Platanos, vrednicul preot de mir, a trăit în vremurile noastre. Şi alţii ca ei, mulţi la număr, pe care îi ştie numai Dumnezeu, au urcat tot acum prin răbdare şi smerenie pe culmile sfinţeniei.

Oare sfatul părintelui Serafim Rose este greşit? Nu, în niciun caz. Părintele îi previne însă pe cei care caută duhovnici precum cei din Pateric să fie cu picioarele pe pământ. Dacă am fi fost la măsura monahilor din Pateric, am fi putut pretinde că avem nevoie de îndrumători la măsura Avvei Antonie cel Mare, dar aşa, fiind plini de păcate şi iubitori de sine, ar trebui să ne mulţumim cu doctorii care ne pot vindeca de patimi, chiar dacă aceştia nu se ridică la înălţimea bătrânilor din Pateric.

„Duhovnic de mir sau de mănăstire?”

Fiecare bolnav are rănile lui. Pentru unele boli, unii doctori sunt mai buni decât alţii. Sunt unii cărora le este mai de folos să se spovedească la preotul de parohie, la care pot ajunge foarte des. Câtă vreme au de luptat cu căderi foarte mari, spovedania deasă le este de mare folos. În acelaşi timp s-ar putea ca de mai mare folos să le fie întâlnirea cu un duhovnic ieromonah, care poate avea mai multă experienţă în arta spovedaniei.

Dar spovedania nu ţine numai de artă, cel mai important este ca duhovnicul să fie luminat de Dumnezeu.

Una dintre soluţiile pe care le întâlnim din ce în ce mai des în zilele noastre este următoarea: creştinii îşi găsesc un duhovnic de mir cu care se pot întâlni des. În acelaşi timp, pentru problemele mai grele ei pot cerceta pe vreunul dintre ieromonahii mai bătrâni (nu atât la trup, cât mai ales la minte). Duhovnicii de mir nu ar trebui să îi împiedice să ţină seama de poveţele bătrânilor ieromonahi, iar ieromonahii îi vor ajuta să sporească în toate cele bune pe care le recomandă duhovnicii de mir.

S-ar mai putea spune multe despre acest subiect, dar nu o vom face, întrucât nu dorim decât să atragem atenţia asupra unor probleme care îşi caută rezolvare.

„Trebuie să te spovedeşti şi să te împărtăşeşti de patru ori pe an, că aşa învaţă Biserica…”

„La spovedanie nu trebuie să spui decât păcatele foarte mari, ca să nu îl oboseşti pe părintele…”

„Preoţii de la mănăstire au har, cei de mir nu…”

Iată care au fost afirmaţiile care ne-au provocat să scriem acest text. Astfel de sfaturi nu pot da roade bune. Dovedesc imaturitate duhovnicească. Cei care s-au grăbit să le comunice altora sunt doctori care nu s-au vindecat mai întâi pe ei înşişi.

Nu este uşor ca, după citirea rândurilor de mai sus, cititorii să reuşească să discearnă între ceea ce le este cu adevărat de folos să preia din sfaturile altor creştini şi ceea ce nu merită luat în seamă.

Trebuie totuşi să atragem atenţia asupra faptului că nu ne-am dorit în niciun caz să promovăm un anumit scepticism cu mască duhovnicească. Efectul unui asemenea scepticism poate fi demolator, poate duce la uscăciune duhovnicească. Un astfel de scepticism riscă să transforme omul într-un judecător nu numai al părerilor îndoielnice ale altora, ci şi al întregii vieţi ortodoxe, ajungând să judece critic până şi învăţătura Sfinţilor Părinţi, Sfânta Scriptură şi însăşi Biserica.

Pentru a preîntâmpina o astfel de atitudine, vom afirma fără şovăială importanţa legăturii duhovniceşti dintre creştini. Cei care vin la biserică de puţină vreme vor avea multe de învăţat de la cei care au o experienţă duhovnicească mai solidă. Este adevărat că sfaturile acestora nu au rolul de a substitui sfaturile primite de la duhovnic. Dar este şi mai adevărat că pot fi foarte folositoare. Mai ales pentru cei care încă nu îndrăznesc, din ruşine sau din laşitate, să ceară răspunsuri chiar de la cel rânduit de Dumnezeu pentru a răspunde: adică de la duhovnic…

Duminica orbului...

Andrei intră în biserică, bucuros că se află din nou în casa lui Dumnezeu. De când ieşise din spital tot aştepta momentul acesta.

Slujba de la mănăstirea Lainici era frumoasă. Îi părea rău că nu îi vedea pe monahi, îi părea rău că nu vedea icoanele. Se bucura însă că îi era mai uşor să îşi ţină mintea neîmprăştiată.

Nu mai fusese de multă vreme la Lainici. Acum venise hotărât să îşi găsească un alt duhovnic, pentru că duhovnicul lui, părintele Ioan, plecase la cele veşnice.

Din când în când se îndepărta cu mintea de la slujbă şi se ruga Domnului să găsească un duhovnic iscusit atât în lucrarea duhovnicească, cât şi în călăuzirea lui, a unui mirean, în vârtejul lumii iubitoare de păcat.

O vreme stătuse într-o mănăstire, ca să vadă dacă nu cumva locul său era acolo. Dar nu, nu avea chemare pentru monahism.

— „Părinte, oare de ce nu m-a primit Dumnezeu în mănăstire? De ce nu m-am învrednicit să mă călugăresc? De ce simt că locul meu este în lume?”, îl întrebase odată pe părintele Ioan.

— „Dacă toţi creştinii ar pleca la mănăstiri, atunci lumea ar deveni un pustiu duhovnicesc. Dar Hristos nu vrea numai mântuirea celor care sunt deja fii ai Bisericii. Vrea ca şi ceilalţi să vină la mântuire. Or, pentru asta au nevoie de modele, au nevoie de pilde. Trebuie să rămână iubitori de Dumnezeu şi în oraşe. Hristos nu a venit să întemeieze mănăstiri. A venit să îi mântuiască pe oameni. Lumea trebuie să primească învăţătura cea mântuitoare. Sfinţii Apostoli nu au stat retraşi în peşteri şi pustiuri, ci L-au propovăduit pe Hristos oamenilor care stăteau departe de calea mântuirii.

Nu te întrista că nu ai chemare spre mănăstire. Când îţi vei da seama că şi viaţa în lume este binecuvântată de Dumnezeu, când vei înţelege cât de frumoasă este viaţa de familie, tristeţea se va îndepărta de la tine.

Ar trebui să te întristezi dacă ai alege păcatul. Hristos nu ne va judeca pentru că nu am intrat în mănăstire, ci ne va judeca dacă acolo unde am trăit am iubit păcatul şi nu virtutea, dacă am ales voia noastră şi am lepădat voia lui Dumnezeu. Poţi duce viaţă de sfinţenie în lume, aşa cum poţi duce viaţă de păcat în mănăstire.

Chiar dacă monahii aleg o cale mai înaltă, chiar dacă nevoinţele lor sunt mai mari, calea lor nu neagă familia. Doar monahii nu au răsărit din pământ. Fără părinţi nu există copii. Dumnezeu aşteaptă ca fiecare om să îşi înmulţească talanţii pe care i-a primit. Aşa că nu fi trist că nu ai chemare spre monahism, încearcă să înţelegi că mirenii au chemarea lor, pe care o pot afla din cuvintele Sfintei Scripturi: *Fiţi sfinţi, că Eu, Domnul Dumnezeul vostru, sfânt sunt*”.

Părintele Ioan îl ajutase mult de tot. La început, acest preot i se părea un duşman care voia să îl îndepărteze de plăcerile tinereţii. Îl asculta prea puţin, şi prefera să trăiască în patimi. Dar răbdarea părintelui l-a ajutat să vină la pocăinţă. Dacă în loc să îl rabde l-ar fi gonit, nu ar mai fi venit la biserică niciodată.

Părintele Ioan s-a purtat blând cu el vreme îndelungată, şi atunci când a simţit că îl poate ridica din noroi nu a şovăit să o facă. Înainte de a muri, îi dăduse un canon foarte greu:

— „După moartea mea, nu îţi las canon sute de metanii sau multe catisme din Psaltire. Îţi dau un canon şi mai greu: găseşte-ţi un duhovnic în mâinile căruia să îţi poţi pune sufletul, de care să faci ascultare aşa cum ai făcut de mine. El va şti să îţi dea canonul potrivit creşterii tale duhovniceşti. Aş fi putut să te las eu în grija cuiva. Dar cred că e mai bine pentru tine să dai acest examen, acela de a-ţi alege un alt duhovnic… În Filocalii se găseşte un sfat de care trebuie să ţină seama şi mirenii: la alegerea călăuzei duhovniceşti trebuie multă chibzuinţă. Ca nu cumva cineva să se sminteasca de neputinţele povăţuitorului, şi să îl părăsească după puţină vreme. Când vei vrea să îţi alegi duhovnicul, să te gândeşti bine, să

cauţi un părinte pe care să nu îl părăseşti sub pretext că nu ai ştiut ce fel de om este”.

— „E mai bine să îmi găsesc un duhovnic ieromonah, nu? Nu mai găsesc alt preot de mir ca sfinţia voastră, sunteţi cu adevărat o excepţie”.

— „Nu, nu sunt o excepţie. Mai sunt şi alţii în lume, care cu adevărat au dobândit sfinţenia, dar lumea nu se pricepe să îi recunoască. Se uită toţi după minuni sau exorcisme şi nu îşi dau seama că nicio minune nu este mai mare decât tămăduirea unui suflet”.

— „Nu credeţi totuşi că îmi va fi mai bine la un ieromonah?”

— „Ştiu că Patericul românesc e plin de ieromonahi, nu de preoţi de mir. Dar aceasta nu înseamnă că numai cei de la mănăstire sunt duhovnici buni. S-ar putea ca duhovnicul pe care ţi-l va rândui Dumnezeu să fie călugăr, aşa cum îţi doreşti. Viaţa lui, cu slujbe multe, cu canonul neîntrerupt care este slujirea credincioşilor, va modela viaţa ta în lume. Mulţi dintre cei mai sporiţi creştini pe care i-am cunoscut aveau ca duhovnici părinţii mai cunoscuţi din mănăstirile noastre. Să ştii însă că am cunoscut şi creştini pentru care spovedania la mănăstire a fost un capriciu, un mod de satisfacere a părerii înalte despre sine.

Şi să mai ştii că poţi găsi un preot de mir nu numai ca mine, ci mult mai sporit. Fără să vrei, ţi-ai făcut din mine un fel de idol, m-ai suit pe un piedestal de care nu sunt vrednic, şi asta numai pentru că nu ai avut ocazia să cunoşti şi alţi preoţi de mir. Cel mai important criteriu nu este dacă duhovnicul este călugăr sau nu, nici câte metanii sau câtă milostenie face. Important este să fie doctor de suflete. Sfântul Ioan din Kronstadt mânca la multe mese la care era invitat, dar era mai sporit decât alţi pustnici care trăiau numai cu pâine şi apă. Numai Dumnezeu ştie care este mai sporit dintre toţi. Nici postul, nici milostenia nu fabrică duhovnicul: smerenia unuia poate cântări mai mult decât postirile îndelungate ale altuia. Aşa că roagă-te ca Dumnezeu să îţi lumineze mintea ca să găseşti doctorul cel

mai bun pentru sufletul tău. Acesta poate să nu fie unul dintre cei cu mare faimă sau cu mari harisme. Dar de el ai nevoie, pentru că leacul său îţi va folosi mai mult decât reclama sau harismele altora…”

Pentru asta venise la mănăstire, ca să îşi găsească duhovnic. Cu o lună în urmă, după moartea părintelui său, se dusese la Mănăstirea Radu Vodă ca să se roage la moaştele Sfântului Nectarie. Părinţii de acolo, fiind tineri, nu i se păreau potriviţi pentru a-l călăuzi pe calea mântuirii. Acolo auzise pentru prima oară despre părintele Alexie de la biserica Adormirea Maicii Domnului.

Duminica următoare era în biserica aceasta şi asculta vrăjit cum slujea părintele. Dar predica nu îl mişcase: părintele vorbea despre iertarea vrăjmaşilor, despre smerenie şi despre înfruntarea necazurilor.

„Nu e prea sporit duhovniceşte. Aş fi preferat să vorbească despre subiecte înalte, despre lucrarea rugăciunii lui Iisus sau despre nevoinţele sfinţilor… Nu mă pot spovedi la el, nu e duhovnicul de care am nevoie, chiar dacă slujeşte atât de frumos”.

A doua zi l-a văzut pe preot mergând pe stradă lângă o fată îmbrăcată cam vulgar. Imaginea l-a surprins atât de tare, încât a făcut câţiva paşi după ei, ca să o vadă mai bine pe fata care semăna cu una dintre fostele sale colege de liceu. Şi, privindu-i, nu a fost atent la maşina care venea în mare viteză şi care l-a lovit puternic.

Nu era vina lui, era vina şoferului care conducea ameţit de băutură. Dar, dacă nu s-ar fi luat după cei doi, ci şi-ar fi văzut de drumul lui, nu ar fi fost lovit.

Maşina l-a trântit la pământ fără să îl calce. Dar impactul fusese puternic şi Andrei îşi pierduse vederea. Urma să fie operat; avea mari şanse de vindecare. Îşi punea nădejdea în ajutorul lui Dumnezeu şi al Sfântului Nectarie, pe care îl iubea mult.

„Să luăm aminte, Sfintele, sfinţilor…”, auzi o voce care îi întrerupse şirul amintirilor.

Strana începuse să cânte un imn închinat Maicii Domnului, şi se auzea atât de frumos, încât pentru câteva

clipe Andrei îşi imagină că se află chiar în Grădina Maicii Domnului, în Sfântul Munte Athos. Îşi dorea de multă vreme să ajungă în acel loc binecuvântat. Înainte de a veni la Lainici îi promisese Preasfintei Născătoare de Dumnezeu că, dacă operaţia îi va reuşi, următorul pelerinaj îl va face într-acolo.

Imnul se termină şi începu predica.

„În numele Tatălui, şi al Fiului, şi al Sfântului Duh…” auzi vocea unui părinte, o voce care îl făcu să tresară. Semăna cu vocea părintelui Alexie, doar că era mai dulce, mai caldă.

„Nu, părintele Alexie nu are ce să caute aici”, îşi spuse, având în inimă regretul că nu îl poate vedea pe preotul care predica.

Era duminica Fiului risipitor. Ar fi preferat să fie o altă duminică, să asculte un cuvânt despre vindecarea unui orb sau a unui alt bolnav. Dar nu avea ce face.

El nu se mai considera un fiu risipitor. Fusese odată fiu risipitor, dar de atunci trecuse mult timp… Se lăsă iarăşi în voia amintirilor. Îşi aduse aminte de prima sa spovedanie, îşi aduse aminte de întâlnirea sa cu părintele Ioan. Viaţa sa a fost schimbată în întregime de această întâlnire.

Auzi cum cel care predica pomeni cuvântul „duhovnic”, şi deodată deveni atent: era foarte interesat de acest subiect.

„… şi, când fiul risipitor s-a întors acasă, tatăl i-a ieşit în întâmpinare. Ştim că tatăl este Dumnezeu, iar fiul risipitor este omul păcătos. Ar trebui însă să vedem în tatăl fiului risipitor şi un chip al duhovnicului. Pentru că, într-un fel, toţi creştinii sunt fii risipitori. Toţi ne aflăm în război duhovnicesc, fie că vrem, fie că nu. Unii se predau, alţii luptă până la ultima suflare. Aceasta este crucea noastră: să ne luptăm din toate puterile pentru a fi ai lui Hristos.

Însă, vrem sau nu, în acest război suntem răniţi, mai mult sau mai puţin. Niciun sfânt nu a dus acest război fără a primi nici cea mai mică rană… Ca să fim învingători în această luptă, e foarte important să avem un dascăl bun…”

În timp ce părintele înşira citate din Sfinţii Părinţi despre importanţa duhovnicului, Andrei se rugă iar ca Dumnezeu să îi scoată în cale un duhovnic potrivit. La un moment dat auzi cum părintele vorbea despre ajutorul pe care îl primise el însuşi de la povăţuitorul său.

„Cu frică de Dumnezeu spun că, fără el, m-aş fi scufundat. Sunt ispite mai uşoare, care trec repede. Dar sunt ispite care se prăvălesc asupra noastră ca nişte bolovani. Şi, dacă nu avem un povăţuitor iscusit, nu rezistăm”. Părintele vorbea frumos şi vorbele sale îi mergeau la inimă. Se gândi să se spovedească la acest părinte, după slujbă.

Pentru că vocea acestuia semăna cu a părintelui Alexie, Andrei începu să compare predicile celor doi. Stilul semăna, dar problemele erau diferite. Şi inima era diferită. Părintele Alexie avea în el dorinţa de a-i convinge pe credincioşi să înceapă lupta cea bună. Se asemăna unei căpetenii care îşi încuraja oştirea.

Preotul care predica acum era altfel: se adresa unor soldaţi hotărâţi să lupte, şi le arăta tehnica de luptă.

„Câtă diferenţă între un ieromonah şi un preot de mir – îşi spuse. Niciodată preoţii de mir nu vor ajunge la sfinţenia şi la măsura celor din mănăstire, oricât s-ar chinui”.

Era din ce în ce mai hotărât să îşi găsească un duhovnic ieromonah. Aştepta să vadă dacă părintele care predica l-ar fi primit ca ucenic.

„Pentru monahii care îl au pe duhovnic în aceeaşi mănăstire cu ei, este uşor. Dar pentru mirenii care locuiesc departe de îndrumătorul lor, războiul este foarte greu. Pentru că, de multe ori, până să ajungă la doctor, boala se agravează. Dacă l-ar fi avut pe doctor lângă ei, s-ar fi vindecat înainte să se ajungă la alte complicaţii”.

„Aşa este – îşi spuse Andrei – dar ce să mă fac dacă nu am încredere în niciun preot de mir? Nădejdea mea tot în cei din mănăstire rămâne, chiar dacă nu am de gând să mă călugăresc”.

De obicei nu îşi lăsa mintea să rătăcească de la

predică, dar de data aceasta, din cauza emoţiei provocate de faptul că îşi dorea să îşi găsească un duhovnic, se aduna mai greu. Iarăşi gândurile sale fură întrerupte. Părintele vorbea despre Casa în care se întorcea fiul risipitor, adică despre Biserică. Cuvintele sale erau pline de putere.

„Trebuie să ne întoarcem din calea păcatului pe calea pe care ne-a arătat-o Hristos, pe calea mântuirii. Astfel vom primi răsplata pe care ne-o dorim, Împărăţia Cerurilor…”

Andrei auzise de multe ori aceste cuvinte. Dar, rostite de acest preot, păreau rostite pentru prima oară. Deşi vorbea de mai mult de o jumătate de oră, în biserică era linişte, nimeni nu se foia, nimeni nu şuşotea. Toţi sorbeau cuvintele predicii.

Andrei era din ce în ce mai convins că omul care vorbea era un adevărat rob al lui Dumnezeu, un om care îl iubea pe Dumnezeu, un părinte care era în stare să îl înveţe şi pe el să dobândească această dragoste. Abia aştepta să se termine slujba ca să îi spună tatălui său hotărârea sa de a deveni ucenic al părintelui.

Tatăl său se apropiase de biserică abia după moartea soţiei sale, în urma discuţiilor cu Andrei. S-ar fi călugărit chiar, dacă nu ar fi trebuit să se îngrijească de creşterea fiului său. A încercat să trăiască în lume ca un călugăr, a încercat să ţină voturile monahale fără a intra în mănăstire. Mergea la toate slujbele la care mergea şi Andrei. Avea un duhovnic foarte tânăr, părintele Teodor, care era puţin mai mare decât fiul său, şi pe care îl aprecia mult. Fiul său însă nu putea depăşi diferenţa mică de vârstă dintre el şi părintele Teodor, ba chiar îi găsea tot timpul nod în papură. Asta mai ales datorită faptului că avea patima judecării aproapelui: sfânt să fi fost părintele Teodor, Andrei tot ar fi încercat să-i găsească vreun defect.

„Să înţelegem că suntem fii risipitori. Să ne ajute Bunul Dumnezeu să lepădăm mândria şi păcatele, şi, chemând mila Lui asupra noastră, să ne învrednicim de veşnica mântuire. Amin”.

Părintele intră în altar. Sfânta Liturghie continua, dar Andrei nu mai putea răbda. Căuta cu mâna în dreapta, să îl simtă pe tatăl său. Îl trase de mânecă şi îi spuse:

— „După slujbă mă spovedesc. Predica părintelui m-a cucerit…”

Tatăl său nu îi răspunse nimic, deşi el aştepta să audă un cuvânt care să îi întărească hotărârea luată. Dar tatăl tăcea, ascultând slujba.

„Tata s-a supărat, nu vrea să mă spovedesc la mănăstire. El ar fi preferat să îmi găsesc un duhovnic mai aproape de noi. Dar nu. Orice ar fi, părinte care să vorbească aşa nu găsesc în tot Bucureştiul”.

Aceleaşi cuvinte i le repetă şi tatălui său, imediat ce ieşiră din biserică: „părinte care să vorbească aşa şi să respire atâta linişte nu găsesc în tot Bucureştiul!”

— „Andrei, ştii doar că împreună am fost în biserica părintelui Alexie…”

Andrei simţi un duh de răzvrătire:

— „Tată, mai lasă-mă cu părintele Alexie, eu vreau să mă spovedesc aici, înţelegi…” Se simţea neînţeles de către tatăl său. Dacă ar fi avut ochii sănătoşi, ar fi luat-o la fugă. Nu mai avusese discuţii contradictorii cu tatăl lui de multă vreme. De când îşi pierduse vederea devenise puţin cam nervos.

Sufletul lui era foarte încordat. I se părea că de hotărârea lui de a se spovedi la acest părinte iubitor de Dumnezeu depindea cel mai important lucru din viaţa lui.

Auzi în apropiere glasul părintelui care predicase. Ieşise destul de repede din biserică, pentru a sta de vorbă cu nişte oameni. La miruit rămăsese stareţul mănăstirii.

— „Tată, du-mă la părintele care a predicat. Vreau să vorbesc cu el chiar acum…”

Andrei rostise aceste cuvinte cu glas ridicat şi, fără să vrea, fusese auzit şi de alţii. Îl auzise chiar şi părintele care, dându-şi seama că tânărul nu îl vede, veni spre el.

— „Sărut-mâna, părinte…” – zise tatăl său, bucuros că părintele venise la ei.

— „Să fiţi binecuvântaţi – auzi Andrei, în timp ce

simţi pe cap o mână care îl binecuvânta. Am auzit că vrei să stăm de vorbă. Dacă nu vă grăbiţi, vorbim mai pe seară. Dar dacă plecaţi, vorbim acum. Trebuie doar să îi spun părintelui stareţ că întârzii la masă”.

Andrei se bucură şi mai mult văzând cât de prietenos părea părintele. Chiar dacă stăteau până seara, nu mai avea răbdare până atunci:

— „Părinte, dacă nu vă încurc prea tare, eu aş vrea să vorbesc cu sfinţia voastră chiar acum”.

— „O clipă, mai întâi trebuie să vorbesc cu altcineva, mă întorc imediat”.

Până să plece de lângă ei, la părinte mai veni cineva, cu o voce groasă. Andrei se gândi că, după cum vorbea, acesta era un părinte tare bătrân:

— „Părinte, mare bucurie ne-aţi făcut că aţi slujit iar pe la noi. Plecaţi acum?”

— „Nu, mai stau până mâine”.

— „Sunteţi cu grupul venit cu autocarul?”

— „Da, sunt pelerini de la noi de la biserică”.

— „Atunci să îi urcaţi şi până la mine. Să vadă schitul. Nu o să le pară rău”.

— „Ştiu, părinte Dionisie, urcăm după-masă. Nu vă uitam eu…”

— „Bine, părinte Alexie, sărut-mâna…”

Andrei amuţise. Într-o clipă tot universul lui se răsturnase. Înţelesese tăcerea tatălui său din biserică. Înţelesese că îi judecase greşit pe preoţii de mir. Înţelesese că se înşelase când îl comparase pe părintele care predicase cu părintele de la biserica Adormirea Maicii Domnului: erau una şi aceeaşi persoană…

Încheiere

În America a apărut o carte controversată, *Adevărata viaţă a părintelui Serafim Rose*, scrisă de nepoata acestuia, jurnalista americană Cathy Scott. Am citit destule comentarii ale acestei cărţi, cele mai multe fiind negative. Ideea principală era cum a îndrăznit o autoare, care a scris

şi cărţi despre Mafia, crime şi alte grozăvii, fie ea şi nepoata părintelui, să scrie o asemenea biografie? Cum a putut să scrie despre un sfânt, fără să ducă o viaţă de sfinţenie? Nu a înţeles nimic din convertirea părintelui. Sau a înţeles prea puţin…

Am citit aceste comentarii chiar înainte de a termina de scris volumul de faţă. Şi m-am întrebat: cu ce drept scriu eu, un mirean cu atâtea slăbiciuni şi neputinţe, despre sfinţenia preoţilor de mir?

Cred că o asemenea întrebare şi-o pot pune şi cititorii. De aceea am considerat necesar să lămuresc puţin lucrurile.

Există mai multe feluri de vieţi de sfinţi: cele scrise de ucenicii lor, cele scrise de părinţi cu viaţă îmbunătăţită, cele scrise de către credincioşi şi cele scrise de către oameni care scriu lucrurile din afara Bisericii. Pe cât sunt de folositoare cele din prima categorie, pe atât de pierzătoare pot fi cele din ultima, pentru că adevărul nu poate fi înţeles de către cei care nu fac parte din Trupul lui Hristos. Acestora le scapă esenţialul.

Cartea de faţă nu este un volum „de autor”. La viaţa Sfântului Alexie, scrisă de Maria Alexandrovna Pazuhina, şi la viaţa Sfântului Ioan de Korma nu am adăugat nici măcar un rând. Am scris doar cuvintele de după biografii. La textul despre viaţa Sfântului Iona am rearanjat traducerea şi i-am adăugat scurte comentarii. Ediţia din limba rusă lăsând de dorit, am făcut o anumită îmbunătăţire a textului şi i-am modificat scheletul, deoarece varianta iniţială – fiind mai mult o compilaţie de mărturii – era obositoare. Prin aceste rânduri nu intenţionez să mă „dezvinovăţesc”; ci doar refuz să mă acopăr cu lauri care nu mi se cuvin.

În ceea ce priveşte predicile, vreau să mărturisesc că a fost pentru mine o mare bucurie să pot împărtăşi altora bucuria pe care mi-a adus-o în suflet fiecare dintre aceşti sfinţi.

Predica la prăznuirea Sfântului Iona din Odessa a fost prima mea predică tipărită. Iniţial a apărut sub pseudonim, deoarece atunci nu ştiam că voi mai osteni

mult în lumea scrisului. Am predicat despre Sfântul Iona în biserică (cu binecuvântarea preotului, bineînţeles), am vorbit despre el elevilor şcolii la care am predat, dar dorinţa de a vorbi altora despre el nu mi s-a micşorat.

M-aş bucura dacă într-un număr cât mai mare de parohii şi mănăstiri ar începe să se facă prăznuirea acestor noi sfinţi ai Bisericii – Iona din Odessa, Alexie din Bortsurmani, Ioan de Korma şi Ioan de Korma al II-lea. Cred că mult ajutor vor avea şi duhovnicii din mănăstiri vorbindu-le ucenicilor lor despre aceşti sfinţi ai vremurilor noastre. Şi cred că bine vor face toţi cei care îi vor pomeni la rugăciune pe preoţii care, nefiind canonizaţi, au dobândit totuşi harul lui Hristos. Rugându-se pentru ei, Dumnezeu îi va lumina şi pe unii, şi pe alţii. Să nu ne fie greu să mai trecem în pomelnicele noastre de rugăciune încă două-trei nume. Şi, tot aşa, să nu ne fie lene să mai trecem şi între cei vii pe preoţii despre care auzim că fac multă lucrare duhovnicească. Îi putem ajuta prin rugăciunile noastre, chiar dacă suntem mai slabi decât ei. Chiar dacă suntem slabi, Dumnezeu nu trece cu vederea nicio rugăciune…

Îndrăznesc să spun că faptul că Biserica zămisleşte sfinţi îmi dă putere. Oricât de neputincioase ar fi cuvintele mele, nădăjduiesc că vor reuşi să atragă atenţia asupra importanţei acestor mari păstori ai noştri.

Aflându-mă la a doua ediţie a cărţii, cred că este normal să mărturisesc că după publicarea primei ediţii a cărţii de faţă am primit de la unii cititori şi scrisori în care mi se reproşa că încerc să fiu orb faţă de căderile clericilor din vremurile noastre şi că am fost părtinitor când am vorbit numai despre modelele care trebuie urmate – făcând abstracţie de modelele greşite.[25] Chiar acum, în momentul în care scriu aceste rânduri, Biserica Greciei este zguduită de un mare scandal în care sunt implicaţi mai mulţi ierarhi şi preoţi. Presa – atât din Grecia, cât şi din alte ţări vecine

25 Am scris pe această temă un articol, cu titlul *Modele care ne smintesc*, tipărit în volumul *Tinerii şi sexualitatea – Între iubire şi păcat*, tipărit la Editura Lucman în 2006.

– a găsit prilejul să atace Ortodoxia, publicând dezvăluiri incendiare despre căderile unor slujitori ai Bisericii lui Hristos. Este adevărat că unele articole par scrise într-un duh justiţiar, ca şi cum ar fi nevoie de mâna nepătată a justiţiei pentru a se rezolva problemele morale ale slujitorilor altarului. Consider că de fapt – chiar dacă unele relatări sunt obiective – astfel de dezvăluiri nu fac altceva decât să producă sminteală în popor. Statisticile arată că încrederea grecilor în ierarhie a scăzut îngrijorător în urma acestui scandal căruia mass-media îi acordă o atenţie exagerată. De fapt se încearcă deturnarea atenţiei oamenilor de la probleme sociale mult mai grave, pentru a-i rupe nu numai de Biserică, ci şi de Hristos, Mirele Bisericii.

Şi totuşi, întrucât reproşurile cum că închid ochii în faţa realităţii scriind numai despre virtuţile preoţilor nu au fost puţine, m-am decis să tratez şi aspectul smintitor al problemei într-o conferinţă despre căderile preoţilor şi virtuţile celor care îi judecă. Consider că nu rezolvăm nimic arătând cu degetul neputinţele altora în loc să ne vedem de căderile noastre. Am mai spus-o şi repet: cea mai bună schimbare pe care o putem aduce în Biserică este să mergem noi înşine pe calea sfinţeniei. Atunci, deşi nu vom fi orbi la căderile altora, vom şti cum să ne raportăm la ele astfel încât să nu ne fie spre osândă…

Cât priveşte celelalte texte din volum, ele exprimă modul în care înţeleg rostul preotului de mir. Ele prezintă subiecte pe care le-am auzit discutate nu o dată de către oamenii care îşi pun problema mântuirii. În articolul despre alegerea duhovnicului – care este destul de scurt (îmi doresc să scriu o carte numai despre învierea prin spovedanie şi despre rolul duhovnicului…) – am încercat să punctez nişte idei pe care le consider de folos. Textul despre „Duminica orbului” este un rod firesc al faptului că am cugetat la astfel de probleme. Cred că e nevoie de cât mai multe texte de acest gen, de texte care să dovedească faptul că pentru creştini învăţătura Bisericii nu este o simplă poezie care trebuie învăţată pe dinafară, ci este cu

adevărat hrană pentru suflet, hrană care modelează sufletul. Nădăjduiesc, şi de această dată, că nepriceperea mea stilistică va fi covârşită de bunele intenţii cu care am scris.

Sper ca lipsurile acestui volum să fie trecute cu vederea de către cititori. Şi mai sper ca cei care vor avea dorinţa de a face o carte mai bună despre sfinţenia preoţilor de mir să nu pregete să ducă la îndeplinire acest imbold. M-aş bucura să ştiu că măcar i-am impulsionat să purceadă la drum…

CUPRINS

Prefaţă:
Introducere…

Viaţa Sfântului Alexie de Bortsurmani…
Rugăciune către Sfântul Alexie din Bortsurmani…
Cuvânt la pomenirea Sfântului Alexie din Bortsurmani…

Viaţa Sfântului Iona din Odessa…
Rugăciune către Sfântul Iona…
Cuvânt la prăznuirea Sfântului Iona din Odessa…

Sfântul Ioan din Korma, un preot de mir cu sfinte moaşte.
Noi şi Sfântul Ioan de Korma…

Cuvânt la prăznuirea Sfântului
Nicolae Planas, ocrotitorul celor căsătoriţi…

Un nou David în faţa Goliatului comunist…
1. Cuvânt la pomenirea părintelui Dimitrie Gagastathis…
2. O mărturie scrisă cu sânge şi duh…
3. Însemnări pe marginea unei cărţi…

Despre viaţa părintelui Constantin, „calul lui Dumnezeu”…

Gânduri despre Crucea preotesei…

Anexe: Cum să ne alegem duhovnicul…

Duminica orbului…

Încheiere…